

Dokument nr. 15:10

(2016–2017)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1351–1500

22. juni–18. august 2017

Innhold

Spørsmål

1351.	Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. ventelister i eldreomsorgen, besvart av helse- og omsorgsministeren	11
1352.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. omsorgslønn, besvart av arbeids- og sosialministeren	12
1353.	Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. fosterforeldre, besvart av arbeids- og sosialministeren	13
1354.	Fra stortingsrepresentant Dag Terje Andersen, vedr. utvikling av arbeidsledige, besvart av arbeids- og sosialministeren	14
1355.	Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. driften ved Alcoa Lister, besvart av næringsministeren	27
1356.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. støy fra helikopter, besvart av samferdselsministeren	28
1357.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. sommerstengning av barneavdelingen i Kristiansund, besvart av helse- og omsorgsministeren	29
1358.	Fra stortingsrepresentant Iselin Nybø, vedr. utvidet skolegang, besvart av kunnskapsministeren	31
1359.	Fra stortingsrepresentant Iselin Nybø, vedr. kiropraktorutdanning ved et norsk universitet, besvart av kunnskapsministeren	32
1360.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. ytelser til personer som samtidig unndrar seg straffeforfølgelse eller soning, besvart av arbeids- og sosialministeren	33
1361.	Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. personer med utkastelsesvedtak fra Norge, besvart av arbeids- og sosialministeren	33
1362.	Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. barnevern, besvart av barne- og likestillingsministeren	34
1363.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. anskaffelser i politiet, besvart av justis- og beredskapsministeren	35
1364.	Fra stortingsrepresentant Marianne Aasen, vedr. statlige arbeidsplasser, besvart av kunnskapsministeren	36
1365.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. SCID (alvorlig immunsvikt), besvart av helse- og omsorgsministeren	37
1366.	Fra stortingsrepresentant Freddy de Ruiten, vedr. kjøp av velferdstjenester, besvart av næringsministeren	38
1367.	Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. årsverk i kommunal pleie- og omsorgssektor, besvart av helse- og omsorgsministeren	39
1368.	Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. samlede kommunale brutto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester, besvart av helse- og omsorgsministeren	40
1369.	Fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø, vedr. homofile asylsøkere, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	41
1370.	Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. tidlig ultralyd, besvart av helse- og omsorgsministeren	42
1371.	Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. leverandører og underleverandører av helsetjenester, besvart av helse- og omsorgsministeren	43
1372.	Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren	44
1373.	Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren	46
1374.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren	47
1375.	Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren	48
1376.	Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren	49

	side
1377. Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren.....	51
1378. Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren.....	52
1379. Fra stortingsrepresentant Geir Pollestad, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren.....	53
1380. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren.....	54
1381. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. bompenger, besvart av samferdselsministeren.....	55
1382. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. støtte fra NAV til kriminelle, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	58
1383. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. kontorllorgan for offentlige tjenester, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	58
1384. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. Fyrlykta, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	59
1385. Fra stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen, vedr. etter- og videreutdanning for sykepleiere, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	60
1386. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. nasjonalt beredskapssenter, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	62
1387. Fra stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum, vedr. tolletaten, besvart av finansministeren.....	64
1388. Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. beredskapssenteret på Taraldrud, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	66
1389. Fra stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal, vedr. privat-ideelle tjenester i Helse Sør Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	67
1390. Fra stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal, vedr. likeverdige og forutsigbare vilkår for private-ideelle aktører på tvers av helseregionene, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	68
1391. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold, vedr. Borgestadklinikken, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	69
1392. Fra stortingsrepresentant Hans Olav Syversen, vedr. behandlingstilbudet innen TSB i Heleregion Sør/Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	69
1393. Fra stortingsrepresentant Gunvor Eldegard, vedr. beredskapssenter, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	70
1394. Fra stortingsrepresentant Hans Olav Syversen, vedr. beredskapssenter til Taraldrud, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	71
1395. Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. sykehuset i Telemark, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	72
1396. Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. avrusning, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	73
1397. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. ulovlig bruk av egenproduserte laborietester i spesialisthelsetjenesten og private laboratorier, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	74
1398. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. reallønnsnedgang for pensjonister, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	75
1399. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. pensjonsinntekt, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	76
1400. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. personer som har mistet førerkortet på bakgrunn av helsemessige årsaker, besvart av samferdselsministeren.....	78
1401. Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. initiativ til at kino likestilles med bibliotek og museer, besvart av kulturministeren.....	79
1402. Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. Jærstrendene, besvart av klima- og miljøministeren.....	79

	side
1403. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. Libanon, besvart av utenriksministeren.....	80
1404. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. ungdomsråd, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	81
1405. Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. utvide retten til barnehageplass, besvart av kunnskapsministeren.....	82
1406. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. valutakurs, besvart av forsvarsministeren.....	83
1407. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. LTP-budsjettall, besvart av forsvarsministeren.....	84
1408. Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. Burundis deltakelse i internasjonale operasjoner, besvart av utenriksministeren	85
1409. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. Helse Nord, besvart av helse- og omsorgsministeren	86
1410. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. reviderte oppdragsdokument for Narvik sykehus, Odda sykehus og Flekkefjord sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	87
1411. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. Steinberg stasjon, besvart av samferdselsministeren.....	88
1412. Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. bompengeproposisjoner, besvart av samferdselsministeren.....	89
1413. Fra stortingsrepresentant Jan Bøhler, vedr. kutt i opptaket til Politihøgskolen, besvart av justis- og beredskapsministeren	92
1414. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. lakseforskerne, besvart av fiskeriministeren.....	92
1415. Fra stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum, vedr. internasjonalisering av høyere utdanning, besvart av kunnskapsministeren	93
1416. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. samspill mellom NSB og reiselivsnæringen i Norge, besvart av samferdselsministeren	94
1417. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. evalueringsrapport om forsvarssektorens gjennomføring av langtidsperioden 2009-2012, besvart av forsvarsministeren.....	95
1418. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. obligatorisk ID-kontroll ved frammøte for alle utenlandske arbeidstakere og næringsdrivende på midlertidig opphold i Norge, besvart av finansministeren.....	96
1419. Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. læremidler til svaksynte og blinde elever, besvart av kunnskapsministeren.....	97
1420. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. Nav og åpningstider, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	98
1421. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tidsfrister i etterforskning av voldtektssaker, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	99
1422. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. å inndra førerkort fra personer ut fra en «edruelighetsvurdering», besvart av justis- og beredskapsministeren.....	100
1423. Fra stortingsrepresentant Iselin Nybø, vedr. demonstrasjonen i Kristiansand 29. juli, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	101
1424. Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. outsourcing av IKT tjenester i Helse-Sørøst, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	102
1425. Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. demonstrasjonene i Kristiansand, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	103
1426. Fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø, vedr. private institusjonslignende opphold i andre kommuner, besvart av helse- og omsorgsministeren	104
1427. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. FFI-rapport, besvart av forsvarsministeren.....	106
1428. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. nytt fuelanlegg i fjell ved Evenes flystasjon, besvart av forsvarsministeren.....	107

	side
1429. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. ombygging av henholdsvis hangar G og hangar H (150 + 150 mill. kroner) i delt løsning mellom Andøya og Evenes, besvart av forsvarsministeren.....	107
1430. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. antallet personell som jobber på Andøya flystasjon, besvart av forsvarsministeren.....	108
1431. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. Forsvarets kostnader knyttet til sanering av shelter ved Bardufoss flystasjon, besvart av forsvarsministeren.....	108
1432. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. lovverket for evakuerte, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	109
1433. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. midlar til permanent flytting fra sær- rasutsett område, besvart av olje- og energiministeren.....	109
1434. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. politiets beredskapssenter, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	110
1435. Fra stortingsrepresentant Odd Omland, vedr. offentlig anskaffelser, besvart av næringsministeren.....	111
1436. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. tiltaksstrukturen, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	113
1437. Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. lovfestet rett til sykehjemsplass, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	114
1438. Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. luftambulanse i Innlandet, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	116
1439. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. tilstedeværende politi på Værøy, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	116
1440. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. utsendelse kriminelle utlendinger, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	117
1441. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. DAB- dekning i tunnelane på strekninga E16 mellom Bergen og Voss, besvart av samferdselsministeren.....	118
1442. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. at 16 behandlingsplasser forsvinner fra LHL- klinikken Røros, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	119
1443. Fra stortingsrepresentant Knut Storberget, vedr. statlige eierskap, besvart av næringsministeren.....	120
1444. Fra stortingsrepresentant Trond Giske, vedr. omorganiseringen som nå skjer i SSB, besvart av finansministeren.....	121
1445. Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. å endre regelverket for fosterforeldre med stønad fra Nav, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	122
1446. Fra stortingsrepresentant Svein Flåtten, vedr. økning av skatter, besvart av finansministeren.....	123
1447. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. formueskatt, besvart av finansministeren.....	123
1448. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. avgiftsendringer, besvart av finansministeren.....	126
1449. Fra stortingsrepresentant Svein Flåtten, vedr. pensjonsberegning, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	131
1450. Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. juridiske reaksjoner ved avslørt juks med bilprodusenters måling av utslipp av CO ₂ , NO _x og partikler, besvart av finansministeren.....	132
1451. Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. Lofotodden nasjonalpark, besvart av klima- og miljøministeren.....	133
1452. Fra stortingsrepresentant Svein Flåtten, vedr. beregning av pensjon, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	134
1453. Fra stortingsrepresentant Svein Flåtten, vedr. reguleringsregler ved pensjon, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	136
1454. Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. psykisk sykdom, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	141
1455. Fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø, vedr. akuttstusykehus i Alta, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	142

	side
1456. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. lossing og lasting av skip, besvart av arbeids- og sosialministeren	144
1457. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. trafikktrygghet rv 15, besvart av samferdselsministeren	145
1458. Fra stortingsrepresentant Kåre Simensen, vedr. flyanbud på pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsministeren	146
1459. Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. ødelagte avlinger i landbruket, besvart av landbruks- og matministeren	147
1460. Fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, vedr. bytte av metadon, besvart av helse- og omsorgsministeren	148
1461. Fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, vedr. Oslo fengsel, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	149
1462. Fra stortingsrepresentant Tore Hagebakken, vedr. formuesskatt, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	149
1463. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. arbeidende kapital, besvart av finansministeren	150
1464. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. veilys og eiendomsskatt, besvart av finansministeren	151
1465. Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. plasser til arrest, besvart av justis- og beredskapsministeren	152
1466. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. henleggelseskoder, besvart av justis- og beredskapsministeren	152
1467. Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. psykologi og veterinærstudier, besvart av kunnskapsministeren	153
1468. Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. psykologi og vererinærstudier, besvart av kunnskapsministeren	154
1469. Fra stortingsrepresentant Christian Tynning Bjørnø, vedr. punktskrift, besvart av kunnskapsministeren	155
1470. Fra stortingsrepresentant Christian Tynning Bjørnø, vedr. fremkommelighet for utrykningskjøretøy, besvart av samferdselsministeren	156
1471. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. studentboliger, besvart av kunnskapsministeren	157
1472. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. forskrift for rå melk og fløte, besvart av helse- og omsorgsministeren	158
1473. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. diabetes, besvart av helse- og omsorgsministeren	159
1474. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. Volda sjukehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	160
1475. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. asylmottak, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	161
1476. Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. Carlberg gård, besvart av samferdselsministeren	162
1477. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. bruer, besvart av samferdselsministeren	163
1478. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. synsvansker, besvart av helse- og omsorgsministeren	164
1479. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. utprøvende behandling, besvart av helse- og omsorgsministeren	165
1480. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. saksbehandlingstid ved pasientskader, besvart av helse- og omsorgsministeren	166
1481. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. innovative miljøer til å utvikle EPJ, besvart av helse- og omsorgsministeren	167
1482. Fra stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal, vedr. flått, besvart av landbruks- og matministeren	168

	side
1483. Fra stortingsrepresentant Pål Farstad, vedr. ordningen for kompletterende undervisning, besvart av kunnskapsministeren	169
1484. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. grønne datasentre, besvart av næringsministeren	169
1485. Fra stortingsrepresentant Tone Merete Sønsterud, vedr. et midlertidig beredskapssenter ved politihøgskolens avdeling i Kongsvinger, besvart av justis- og beredskapsministeren	171
1486. Fra stortingsrepresentant Terje Aasland, vedr. Statnetts årlige inntekter fra utenlandsforbindelser i årene 2006-2016, besvart av olje- og energiministeren	171
1487. Fra stortingsrepresentant Hadia Tajik, vedr. dei høgrekstreme demonstrantane i Kristiansand 29. juli, besvart av justis- og beredskapsministeren	172
1488. Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. politiets håndtering av nazimarsjen i Kristiansand 29. juli, besvart av justis- og beredskapsministeren	173
1489. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. nedlegging av sentralarresten i Hønefoss, besvart av justis- og beredskapsministeren	174
1490. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. antibiotikaresistente bakterier, besvart av helse- og omsorgsministeren	175
1491. Fra stortingsrepresentant Knut Storberget, vedr. NSB, besvart av samferdselsministeren	176
1492. Fra stortingsrepresentant Knut Storberget, vedr. salg av hele eller deler av statens eierinteresser i næringsvirksomhet og skog, besvart av næringsministeren	176
1493. Fra stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen, vedr. anslag på samlet proveny av formuesskatten i 2017, besvart av finansministeren	177
1494. Fra stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen, vedr. nullskattytere, besvart av finansministeren	178
1495. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. innsigelsessaker, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	179
1496. Fra stortingsrepresentant Dag Terje Andersen, vedr. allmenngjøringsordningen, besvart av arbeids- og sosialministeren	179
1497. Fra stortingsrepresentant Lise Christoffersen, vedr. barn med funksjonsnedsettelse, besvart av arbeids- og sosialministeren	180
1498. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. effektiv pasientbehandling på sykehusene, besvart av helse- og omsorgsministeren	181
1499. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. ventetid for familier som søker barneerstatning, besvart av helse- og omsorgsministeren	182
1500. Fra stortingsrepresentant Frank J. Jenssen, vedr. realvekst i kommunesektoren, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	183

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1351 - 1500) for sesjonen 2016-2017.**

Partibetegnelse:

*A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti*

*Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne*

Andersen, Dag Terje (A)	1354, 1496
Andersen, Karin (SV)	1420, 1421
Arnstad, Marit (Sp)	1476
Bekkevold, Geir Jørgen (KrF)	1391
Bergstø, Kirsti (SV)	1369, 1426, 1455
Bjørnø, Christian Tynning (A)	1469, 1470
Bollestad, Olaug V. (KrF)	1395, 1396, 1459
Böhler, Jan (A)	1413
Christoffersen, Lise (A)	1445, 1497
de Ruiter, Freddy (A)	1366
Eldegard, Gunvor (A)	1393
Farstad, Pål (V)	1483
Flåtten, Svein (H)	1446, 1449, 1452, 1453
Foss, Ingunn (H)	1355
Giske, Trond (A)	1444
Grande, Trine Skei (V)	1460, 1461
Greni, Heidi (Sp)	1372, 1373, 1434, 1495
Grung, Ruth (A)	1365, 1480, 1478, 1479, 1481
Hagebakken, Tore (A)	1462
Hansson, Rasmus (MDG)	1414
Henriksen, Kari (A)	1424, 1425, 1454, 1488
Hjemdal, Line Henriette (KrF)	1389, 1390, 1482
Holmås, Heikki Eidsvoll (SV)	1402, 1408, 1450, 1451
Huitfeldt, Anniken (A)	1417, 1406, 1407
Jenssen, Frank J. (H)	1500
Kjenseth, Ketil (V)	1397, 1473, 1484
Kjerkol, Ingvild (A)	1370, 1437
Klinge, Jenny (Sp)	1363, 1374, 1375, 1432, 1433
Knutsen, Tove Karoline (A)	1351, 1368, 1367
Leirstein, Ulf (FrP)	1382, 1383, 1422, 1440, 1464, 1466
Liadal, Hege Haukeland (A)	1401, 1405
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	1360, 1361, 1386, 1411, 1418, 1431, 1471,
Lysbakken, Audun (SV)	1362, 1384
Micaelsen, Torgeir (A)	1385
Navarsete, Liv Signe (Sp)	1427, 1428, 1477
Nordås, Janne Sjelmo (Sp)	1380, 1381, 1429, 1430
Nybø, Iselin (V)	1358, 1359, 1423
Omland, Odd (A)	1435
Pollestad, Geir (Sp)	1378, 1379
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	1403, 1404, 1436, 1439
Rotevatn, Sveinung (V)	1352, 1353, 1456, 1457

Simensen, Kåre (A)	1458
Sivertsen, Eirik (A)	1412
Skjelstad, André N. (V)	1416
Storberget, Knut (A)	1443, 1491, 1492
Syversen, Hans Olav (KrF)	1392, 1394
Sønsterud, Tone Merete (A)	1485
Tajik, Hadia (A)	1388, 1487
Toppe, Kjersti (Sp)	1356, 1357, 1409, 1410, 1441, 1442, 1474,
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	1400
Valen, Snorre Serigstad (SV)	1493, 1494
Vedum, Trygve Slagsvold (Sp)	1387, 1415
Wickholm, Truls (A)	1398, 1399, 1447, 1448, 1463
Wøien, Anne Tingelstad (Sp)	1376, 1377, 1419, 1467, 1468
Aasen, Marianne (A)	1364
Aasland, Terje (A)	1486
Aasrud, Rigmor (A)	1371, 1438, 1465

Dokument nr. 15:10

(2016–2017)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1351

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen

Besvart 29. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange kommuner har utarbeidet forskrifter om kommunale kriterier for tildeling av langtidsplass i kommunen, når kan eldre forvente å få vedtak og til å bli satt på venteliste, hva har tilbakemeldingene i høringene i kommunene vært og hva er hovedtrekkene i innvendingene HOD har fått?»

BEGRUNNELSE:

Statsråden har tidligere uttalt at lovendringene knyttet til kommunale kriterier og ventelister i eldreomsorgen skal være trådt i kraft fra 1. juli 2017, herunder bestemmelsene om pasient og brukers rett til vedtak dersom vedkommende oppfyller kommunens kriterier og settes på venteliste. Arbeidet i kommunene skulle være ferdig til 1. juli 2017. Det er gjennomført høringer i kommunene i forbindelse med forskriftsarbeidet. Da lovforslaget ble sendt på høring fra departementet i 2015, kom det en rekke innvendinger og advarsler, blant annet fra KS. KS mente regjeringen var både tve-tydig og de advarte mot å ytterligere rettighetsfesting på dette området.

Svar:

Stortinget vedtok i juni 2016 lovendringer om rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og ventelister. For å gi kommunene tid til å innrette seg etter forslaget ble bare deler av lovendringene satt i kraft 1.

juli 2016, herunder kommunens plikter til å utarbeide kommunale forskrifter med kriterier for tildeling av langtidsopphold. I informasjonsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet 24. juni 2016 ble kommunene gjort oppmerksomme på at de resterende lovendringene skal i kraft fra 1. juli 2017, herunder bestemmelsene om pasient og brukers rett til vedtak dersom vedkommende oppfyller kommunens kriterier og settes på venteliste. Det ble presisert at de kommunale forskriftene må være vedtatt slik at de senest kan tre i kraft 1. juli 2017.

Helse- og omsorgsdepartementet sendte 20. januar en henvendelse til landets fylkesmenn der departementet ba om en tilbakemelding på hvor langt kommunene på det tidspunktet var kommet i prosessen med å fastsette kommunale forskrifter. Dersom det ved gjennomgangen viste seg at enkelte kommuner ikke var oppmerksomme på kommunens plikter etter lovendringene, ba departementet Fylkesmannen gjøre kommunen oppmerksom på kommunens ansvar slik at kommunene rekker å få på plass kommunale forskrifter før 1. juli i år.

Tilbakemeldingene fra fylkesmennene viste at de fleste kommunene var godt i gang og ville ha på plass vedtatt forskrift før 1. juli i år. Oversikten fra fylkesmennene viste imidlertid at 3 kommuner på det tidspunktet meldte at de ikke vil rekke fristen 1. juli i år. Vel så bekymringsfullt var det at 67 kommuner ikke hadde svart på fylkesmennenes henvendelse. Helse- og omsorgsdepartementet ba derfor i brev av 28. mars i år fylkesmennene om å følge opp kommuner som ikke hadde svart og gi departementet tilbakemelding om status for disse kommunene. Videre ble fylkesmennene bedt om å særskilt følge opp de kommunene som det lå an til ikke vil ha kommunale forskrifter på plass

1. juli, med sikte på at disse får fortgang i arbeidet slik at forskriftene kan settes i kraft innen lovendringene ikraftsettes.

I statsråd 2. juni i år ble det besluttet at pasient og brukers rett til vedtak etter kommunale forskrifter og kommunens plikt til å føre ventelister over pasienter og brukere som venter på langtidsopphold skal tre i kraft 1. juli i år.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt fylkesmennene om en endelig status over kommunenes arbeid med forskrifter per 1. juli i år.

Som det fremgår ovenfor er det etter loven kommunenes ansvar å utarbeide forskrifter med kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Det finnes per i dag ingen oversikt over det nærmere innholdet i kommunenes ulike forskrifter eller samlet oversikt over høringsuttalelser i de kommunale høringer.

Når det gjelder lovforslaget som sådan, jf. Prop. L. 99 (2015-2016) om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven (rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og vente-

lister), inneholder dette flere enkeltforslag. Det er gitt en generell omtale av høringsinstansenes uttalelser i Prop. L. nr. 99 (2015-2016) punkt 4.2. Som det fremgår der stiller nær samtlige høringsinstanser seg bak høringsforslagets intensjon og et flertall av pasient- og brukerorganisasjonene er positive til forslagene. Et flertall av høringsinstansene har imidlertid motforestillinger mot det konkrete forslaget eller deler av det. I høringsnotatets kapittel 5, 6 og 7 er det i underpunkter gjort rede for høringsinstansenes syn på de ulike delene av lovforslaget. For øvrig er høringsuttalelsene lagt ut på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---rett-til-opphold-i-sykehjem-eller-tilsvarende-bolig-sarskilt-tilrettelagt-for-heldøgns-tjenester---kriterier-og-ventelister/id2438834/>

I arbeidet med lovendringene har regjeringen lagt avgjørende vekt på hensynet til pasientenes og brukernes rettssikkerhet. Både en klargjøring av den enkeltes rett til sykehjems plass og tilsvarende bolig i pasient- og brukerrettighetsloven og en plikt for kommunene til å ha kriterier for langtidsopphold, vil bidra til en mer forutsigbar rettsstilling for den enkelte og mer åpenhet rundt tildelingsprosessen. Jeg er fornøyd med at dette nå er i ferd med å realiseres.

SPØRSMÅL NR. 1352

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 29. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er hensiktsmessig å frata einsleige mottakarar av omsorgsløn trygdeytningar som AAP og sjukepengar, med den grunngjeving at omsorgsløn er ei form for lønna arbeid?»

GRUNNGJEVING:

Foreldre som i dag mottar omsorgsløn vert fratekne denne løna, med grunngjeving i at omsorgsløn er ei form for lønna arbeid. Foreldre som sjølv tar ansvaret for eiga barn med funksjonshemming sparar samheldet for store helserekningar, men trass i dette vert dei fråteke trygdeytningar. Foreldre som delar ansvaret for eit born kan flytte omsorgsløna over frå den eine føresette til den andre, medan det ikkje er ei mogelegheit for einsleige føresette. Einsleige føresette er vanlegvis i ei klart svakare økonomisk situasjon, enn foreldre som

bur saman, og tapet av trygdeytningar ei ekstra stor belastning for desse individa.

Svar:

Dersom ein har særleg tyngande omsorgsarbeid og utfører oppgåver som kommuna elles måtte gjort, kan ein få omsorgsløn. Omsorgsløn gjer det mogleg for private omsorgspersonar å sjølv ha omsorga for sine nærmaste. Ingen har ein lovfesta rett til omsorgsløn, men kommuna har ei plikt til å ha tilbod om ordninga. I samband med endringane i helse- og omsorgstjenestelova som trer i kraft 1. oktober 2017 (Prop. 49 L (2016–2017), Innst. 239 L (2016–2017) og Lovvedtak 74 (2016-2017) blir omgrepet ”omsorgsløn” erstatta av ”omsorgsstønad”. Som det går fram av lovforslaget, er dette meir dekkjande for tenesta, men er elles ei vidareføring av gjeldande rett.

Personar som treng aktiv behandling, arbeidsretta tiltak eller får oppfølging av Arbeids- og velferdsetaten for å kome i, eller attende i arbeid, kan få arbeidsavklaringspengar. For rett til arbeidsavklaringspengar må arbeidsevna vere minst 50 prosent nedsett. Dersom mottakar har tapt ein del av arbeidsevna, får han eller ho trekk i arbeidsavklaringspengane slik at ytinga svarar til den delen av arbeidsevna som er tapt.

Arbeidsavklaringspengar vert avkorta etter talet på arbeida timar. Mottakar må sende inn meldekort kvar 14. dag. Arbeida timar som er ført på meldekortet avgjer om personen får rett til arbeidsavklaringspengar. Det avgjer også storleiken på ytinga. Omsorgsløn er lønna arbeid og skal difor først på meldekortet.

Mottakarar av omsorgsløn er i ein anna situasjon enn ordinære lønstakarar. Eg forstår difor at mange kan reagere på at ein får trekk i arbeidsavklaringspengane ved omsorgsarbeid. Sidan omsorgsløna gir opptjening til pensjon og er skattepliktig, gir den i hovudsak også rett til inntektssikring ved sjukdom og arbeidsløyse. Dersom ein som mottakar av omsorgsløn ikkje skulle tjent opp rett til trygdeytingar og pensjon, ville ikkje mottakarar av omsorgsløn ha rett til arbeidsavklaringspengar.

Personar som mottek omsorgsløn, kan ha rett til sjukepengar dersom omsorgsarbeidet må avsluttast på grunn av sjukdomen. Sjukepengane blir rekna ut på grunnlag av omsorgsløna. Ein del mottakarar har omsorgsløn ved sida av anna lønna arbeid. Dersom dei vert sjukmeldte fra sitt "ordinære" arbeid, men kan

fortsatte det løna omsorgsarbeidet, vil sjukepengane normalt ikkje bli påverka av omsorgsløna. Sjukepengane blir utrekna frå den pensjonsgivande inntekta ein har i det arbeidsforholdet sjukmeldinga gjeld. Det er eit vilkår for sjukepengar at evna til å utføre inntekts-gjevande arbeid er sett ned med minst 20 prosent. I denne vurderinga ser ein på alt arbeid, også omsorgsarbeid. Dersom ein ikkje har mista minst 20 prosent av den samla inntektsevna (inkludert omsorgsarbeid og ev. andre arbeidsforhold), vil ein dermed ikkje ha rett til sjukepengar.

Det stortingsrepresentant Rotevatn spør om er særskilte reglar for einslege som får arbeidsavklaringspengar eller sjukepengar, og samtidig får omsorgsløn. Arbeidsavklaringspengar og sjukepengar er individuelle ytingar, og regelverket skiljer ikkje på sivilstatus for mottakar. Det er også slik at omsorgsløn vert ytt til ein særskilt mottakar og ein kan difor ikkje dela timane mellom ektefeller slik ein kan ved fosterforeldre/besøksheim med vidare.

Det er i hovudsak lite ynskjeleg å gi særreglar for enkeltgrupper. Både fordi det er krevjande å grunnje enkeltgrupper sine særskilte ønsker framfor andre, og fordi det gir eit mindre oversiktleg regelverk.

Ein av grunnane til at inntekt som gir opptening av ytingar (herunder sjukepengar og arbeidsavklaringspengar) også kjem til avkorting, er mellom anna for å sikre at folketrygda ikkje kompenserer for inntekt som mottakar fortsatt har.

SPØRSMÅL NR. 1353

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 29. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Har statsråden følgd opp Stortinget sitt vedtak om å skape ei overgangsordning som sikrar at fosterforeldre ikkje tapar trygdeytingar fordi de er fosterforeldre, og vil statsråden samstundes be Nav trekke tilbakebetalingskrav frå Nav for dei som til no har opplevd kutt i trygdeytingar på grunn av si rolle som fosterforeldre?»

GRUNNGJEVING:

I samband med handsaminga av Dokument 8:50 S (2016-2017) og Dokument 8:49 S (2016-2017) vedtok Stortinget følgjande jmf. Innst. 266 S (2016-2017):

Stortinget ber regjeringa snarast innføre ei overgangsordning for fosterforeldre på trygdeytingar, som sikrar at dei ikkje tapar økonomisk på å vere fosterforeldre. Ordninga skal gjelde fram til eit nytt regelverk for fosterheimar er på plass.

Underteikna har no motteke ei førespurnad som tyder på at Nav enno ikkje er førelagt ei overgangsregel frå Arbeidsdepartementet. Eit samla Storting har nyleg vedteke at denne praksisen skal endrast snarast,

men hittil har Nav ikkje endra veg. For dei engasjerte fosterforeldra det gjeld har dette store økonomiske og menneskelege konsekvensar, og manglande endring svekker fosterheimsinstituttet i si heilskap.

Svar:

En god fosterhjemsomsorg krever gode og forutsigbare rammer for fosterforeldre. Den oppmerksomheten fosterhjemsomsorgen har fått fra flere hold denne våren, er derfor viktig, og debatten på Stortinget om det samme har vært nyttig og nødvendig.

Jeg har nylig svart representanten Lise Christoffersen på et spørsmål til skriftlig besvarelse om departementets oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak fra 11. mai. Mitt departement jobber nå med å følge opp vedtaket. Som nevnt i mitt innlegg og i stortingsdebatten 11. mai, krever oppfølgingen og gjennomføringen av vedtaket både regelverksendringer og økonomiske bevilgninger. Regjeringen vil komme tilbake

til Stortinget med forslag til bevilgning i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2018.

Det er som kjent nedsatt et offentlig utvalg som skal se nærmere på fosterforeldres rammevilkår. Utvalget skal blant annet vurdere om det er nødvendig med tydeliggjøring og/eller endringer i rettighetene knyttet til trygdeytelsene, blant annet ved sykdom, arbeidsledighet og uførhet. Gjennomgangen til det offentlige utvalget blir viktig, og jeg ser frem til utredningen når den foreligger ved utgangen av 2018.

Arbeids- og velferdsetaten skal i sin saksbehandling bruke det handlingsrommet som foreligger etter det til enhver tid gjeldende regelverk. Fosterforeldre skal få riktig og god informasjon om hvilke regler som gjelder og hvilke rettigheter de har. Som nevnt i debatten i Stortinget foretar Arbeids- og velferdsdirektoratet en gjennomgang av rundskriv og informasjonsmaterieell for å sikre enhetlig praksis og forbedret informasjon. Dette er noe Norsk Fosterhjemsforening også har vært opptatt av i sin dialog med departementet.

SPØRSMÅL NR. 1354

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Dag Terje Andersen

Besvart 29. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvordan har utviklingen vært når det gjelder antall og andel for henholdsvis arbeidsledige, sysselsatte, personer som mottar arbeidsavklaringspenger, unge uføre (18-29 år), sosialstønadsmottakere og sykemeldte i perioden 2013 - dags dato fordelt på de enkelte fylker og for landet som helhet?»

BEGRUNNELSE:

Nav.no publiserte høsten 2016 artikkelen «Økt ledighet førte til flere på helseytelser» og det er interessant å se hele bildet for utviklingen under regjeringen Solberg.

Svar:

Sysselsatte

Etter den internasjonale finanskrisen i 2008 har sysselsettingsraten i Norge falt med 5,0 prosentpoeng.

Svekkelsen i Norge har vært større og mer langvarig enn i de fleste andre land. Fallet i sysselsettingsratene har vært bredt basert over ulike grupper. Unge har blitt mer berørt enn eldre, majoritetsbefolkningen har blitt mer berørt enn innvandrerbefolkningen og privat sektor har blitt mer berørt enn offentlig sektor. Det meste av fallet i sysselsettingsraten (58 pst.) kom før 2014, mens en betydelig del (42 pst.) har kommet senere.

Det markerte fallet i sysselsettingsraten i Norge etter 2008 har funnet sted i alle landets fylker. Mest i Østfold og på Sør- og Vestlandet og minst i Oppland, Nord-Trøndelag og Troms. Fallet i sysselsettingsratene på fylkesnivå har forløpt noe forskjellig før og etter oljeprisfallet i 2014. Svekkelsen under og etter finanskrisen (2008 – 2014) rammet alle fylkene, men var størst i Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark. Etter oljeprisfallet (2014 –) har det vært Agderfylkene og Rogaland med sitt oljeintensive næringsliv som har hatt den største svekkelsen. Tabellene i vedlegget viser utviklingen i antall sysselsatte og sysselsatte som andel av befolkningen 15-74 år, for hele landet og fylkesvis, i gjennomsnitt for 1. kvartal, for årene 2013-2017.

Arbeidsledige

Det er flere faktorer som forklarer fallet i sysselsettingsraten, blant annet svake konjunkturer, store oljeomstillinger, flere eldre i befolkningen og en særlig høy befolkningsvekst som følge av høy innvandring.

Den definisjonsmessige sammenhengen i Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) viser at fallet i sysselsettingsraten først og fremst har hatt sitt motstykke i flere alderspensjonister, flere arbeidsledige og flere under utdanning. I første del av perioden (2008–2013) kom mye av svekkelsen i form av økt andel utenfor arbeidsstyrken, mens arbeidsledigheten økte relativt lite. I siste del av perioden (2013 –) har det vært omvendt; mye av svekkelsen har kommet i form av økt arbeidsledighet, mens andelen utenfor arbeidsstyrken har økt mindre. Tabellene i vedlegget viser utviklingen i helt ledige arbeidssøkere for hele landet og på fylkesnivå i mars måned for årene 2013–2017, både i antall og i prosent av arbeidsstyrken.

Personer som mottar arbeidsavklaringspenger

Etter at arbeidsavklaringspenger ble innført i mars 2010 økte antallet mottakere fram til sommeren 2011. Deretter har antall mottakere avtatt.

Nedgangen i gjennomsnittlig antall mottakere var spesielt stor i 2014. Gjennomsnittlig antall mottakere ble redusert med om lag 8 800 fra 2013 til 2014. Denne reduksjonen må ses i sammenheng med en økt overgang fra arbeidsavklaringspenger til uførepensjon. Økningen var ventet, blant annet fordi en del av personene som ble overført til arbeidsavklaringspenger fra de tidligere ordningene rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad nådde den generelle maksimale varigheten på arbeidsavklaringspenger ved utgangen av februar 2014. En del av disse har hatt overgang til uførepensjon i 2014. Mange av disse hadde gått lenge på helserelaterte ytelser uten å komme tilbake i arbeid også før ordningen med arbeidsavklaringspenger ble innført. Nedgangen i antall mottakere har vært mindre i 2016 enn tidligere år. Dette skyldes ikke økt tilstrømming til ordningen, men først og fremst at færre har gått ut av ordningen, både til uføretrygd og til andre tilstander.

Tabellene i vedlegget viser utviklingen for hele landet og på fylkesnivå målt i mars måned for årene 2013–2017.

Unge uføre (18-29 år)

Det har de siste ti årene vært en sterk økning i antall uføre under 30 år hvor denne gruppen ble nær doblet. Veksten har vært særlig sterk de senere årene. Utviklingen må imidlertid ses i sammenheng med at ordningen med tidsbegrenset uførestønad ble innført

i 2004 og avviklet i 2010. Mange unge mottakere av stønaden har senere fått uføretrygd.

Ordningen med tidsbegrenset uførestønad utsatte slik tidspunktet for uføretrygding for en del unge og skapte et etterslep. Dette ligger trolig bak en del av veksten i unge uføretrygd de senere årene. Tabellene i vedlegget viser utviklingen for hele landet og på fylkesnivå målt i desember måned for årene 2013–2016. Det har vært en økning blant unge uføre i hele denne perioden, både i antall og som andel av befolkningen.

Mottakere av økonomisk sosialhjelp

Variasjonen i antall mottakere av sosialhjelp er i stor grad påvirket av arbeidsmarkeds-situasjonen. Det var en sammenhengende nedgang i antall sosialhjelpsmottakere i årene før finanskrisen i 2008, og en økning i årene etter. Det har vært en svak økning i antall mottakere av økonomisk sosialhjelp i perioden 2013–2016, en periode hvor arbeidsledigheten også har økt.

Et flertall av sosialhjelpsmottakerne har et midlertidig og forbigående hjelpebehov. En ikke ubetydelig andel av sosialhjelpsmottakerne som mottar stønad over lang tid, er gjengangere eller har høy grad av stønadsavhengighet. Detaljerte tall for 2016 publiseres av Statistisk sentralbyrå 6. juli i år. I 2015 og 2014 var det 36 pst. av mottakerne som hadde stønad i seks måneder eller mer, mens 19 pst. av mottakerne i 2015 hadde stønad gjennom hele året.

Tabellene i vedlegget viser utviklingen i antall sosialhjelpstilfeller i løpet av året og andel av befolkningen 18–66 år som mottar sosialhjelp i løpet året for årene 2013–2016.

Sykmeldte

Utviklingen i sykefraværet er vanlig å illustrere med sykefraværsprosenten siden denne gir det beste uttrykket for utviklingen blant sykmeldte. Derfor vises ikke tall med antall sykmeldte slik som det gjøres for de andre stønadene.

Hovedbildet de siste årene er at sykefraværet har vært relativt stabilt siden 2005. Det var en midlertidig økning i fraværet i 2009, etterfulgt av en nedgang i de påfølgende årene. Siden 2012 er hovedbildet at sykefraværet på landsbasis har ligget relativt stabilt med noen mindre variasjoner opp og ned. Det er imidlertid store forskjeller i sykefraværsprosenten mellom fylker og sektorer. Utviklingen i sykefraværet over tid har også vært ulik i de ulike fylkene.

Tabellene i vedlegget viser utviklingen for hele landet og på fylkesnivå målt i 1. kvartal alle år. Merk at fylkestallene er ujusterte tall. De avviker derfor noe fra den sesongjusterte sykefraværsprosenten som det er vanlig å vise til når man viser til nasjonale sykefraværstall.

Vedlegg til svar

Vedlegg – tabeller

Sysselsatte

Antall sysselsatte personer. Tall for 1. kvartal, 2013-2017. Antall i tusen.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	2 583	2 606	2 628	2 642	2 628
Østfold	132	129	133	135	132
Akershus	295	302	300	311	309
Oslo	343	356	360	371	369
Hedmark	91	91	96	91	95
Oppland	93	93	94	96	93
Buskerud	140	140	135	137	138
Vestfold	117	114	118	116	120
Telemark	83	81	81	80	80
Aust-Agder	53	57	54	55	52
Vest-Agder	87	90	86	86	88
Rogaland	244	249	244	246	234
Hordaland	261	263	265	265	259
Sogn og Fjordane	54	54	56	57	57
Møre og Romsdal	131	131	134	132	132
Sør-Trøndelag	162	157	164	163	164
Nord-Trøndelag	63	65	67	66	69
Nordland	116	116	114	115	115
Troms	79	83	88	86	85
Finnmark	37	36	37	37	36

Kilde: SSBs arbeidskraftundersøkelse (AKU)

Syssestettersrater. Tall for 1. kvartal, 2013-2017. Antall personer 15-74 år i prosent av befolkningen i samme alder.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	68,3	68	67,7	67,4	66,5
Østfold	62,8	60,4	61,7	62	59,9
Akershus	70,5	70,9	69,2	70,5	68,9
Oslo	70,8	71,9	71,3	72,1	70,9
Hedmark	63,2	62,6	65,7	61,8	64,5
Oppland	66,2	65,7	66,1	67,5	65,3
Buskerud	69,4	68,5	65,7	65,5	65,7
Vestfold	65,7	63,2	64,8	63,4	64,6
Telemark	64,9	63,3	62,7	61,2	61,1
Aust-Agder	63,7	67,4	63,4	63,3	60,1
Vest-Agder	67	68,3	63,9	63,4	64,4
Rogaland	72,9	72,9	70,5	70,4	66,9
Hordaland	70,5	69,8	69,6	68,5	66,7
Sogn og Fjordane	68	68,2	70,1	70,6	70,1
Møre og Romsdal	68,5	67,6	68,8	66,9	66,8
Sør-Trøndelag	70,9	67,7	69,9	68,7	68,2
Nord-Trøndelag	64,1	65,4	66,8	65,4	67,5
Nordland	65,1	64,4	63,3	63,2	63,4
Troms	65,6	67,5	71,1	68,7	67,6
Finnmark	65,3	63	65,1	63,6	62,5

Kilde: SSBs arbeidskraftundersøkelse (AKU)

Arbeidsledige

Antall helt ledige arbeidssøkere. Mars 2013-2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	69 969	76 925	81 011	89 334	81 327
Østfold	5 053	5 603	5 214	5 027	4 636
Akershus	6 834	7 868	8 292	8 267	7 151
Oslo	11 809	13 201	13 127	12 652	11 232
Hedmark	2 768	3 029	2 656	2 453	2 067
Oppland	2 341	2 341	2 296	2 167	1 853
Buskerud	3 668	4 139	4 285	4 365	3 885
Vestfold	3 686	4 059	3 919	3 976	4 249
Telemark	2 886	3 012	3 264	3 226	2 841
Aust-Agder	1 900	2 084	2 150	2 446	1 947
Vest-Agder	2 724	2 677	3 102	3 732	3 251
Rogaland	4 380	5 394	7 674	12 101	11 362
Hordaland	5 545	6 162	7 214	9 708	9 403
Sogn og Fjordane	1 170	1 293	1 246	1 317	1 129
Møre og Romsdal	2 851	3 030	3 398	4 765	4 540
Sør-Trøndelag	3 778	4 232	4 423	4 675	4 110
Nord-Trøndelag	1 707	1 918	1 978	1 838	1 540
Nordland	3 565	3 434	3 344	3 325	2 961
Troms	1 975	1 964	1 890	1 924	1 786
Finnmark	1 314	1 362	1 364	1 348	1 374

Kilde: NAV

Helt ledige arbeidssøkere. Prosent av arbeidsstyrken. Mars 2013-2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	2,6	2,9	3,0	3,2	2,9
Østfold	3,6	3,9	3,6	3,5	3,2
Akershus	2,3	2,6	2,7	2,6	2,2
Oslo	3,3	3,7	3,6	3,4	3,0
Hedmark	2,9	3,1	2,7	2,5	2,1
Oppland	2,4	2,4	2,4	2,2	1,9
Buskerud	2,6	2,9	2,9	3,0	2,6
Vestfold	3,0	3,3	3,2	3,2	3,4
Telemark	3,3	3,5	3,7	3,7	3,3
Aust-Agder	3,3	3,6	3,7	4,2	3,4
Vest-Agder	3,0	2,9	3,3	3,9	3,5
Rogaland	1,8	2,1	3,0	4,6	4,4
Hordaland	2,1	2,3	2,6	3,5	3,4
Sogn og Fjordane	2,0	2,3	2,2	2,2	1,9
Møre og Romsdal	2,1	2,2	2,4	3,4	3,2
Sør-Trøndelag	2,3	2,6	2,7	2,8	2,4
Nord-Trøndelag	2,5	2,8	2,9	2,6	2,2
Nordland	2,9	2,8	2,7	2,7	2,4
Troms	2,3	2,3	2,2	2,2	2,0
Finnmark	3,4	3,5	3,5	3,4	3,4

Kilde: NAV

Personer som mottar arbeidsavklaringspenger

Antall mottakere av arbeidsavklaringspenger. Mars 2013-2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	167 815	163 146	152 537	148 428	146 786
Østfold	11 357	10 950	10 158	9 891	9 853
Akershus	17 076	16 553	15 817	15 012	14 258
Oslo	21 397	20 379	18 920	18 486	18 486
Hedmark	8 538	8 284	6 069	5 136	4 941
Oppland	7 000	6 179	5 405	5 255	5 040
Buskerud	10 385	9 955	9 322	9 099	8 812
Vestfold	10 023	9 710	9 052	8 112	7 075
Telemark	5 225	5 157	5 116	5 284	5 251
Aust-Agder	4 358	4 310	4 189	4 100	4 173
Vest-Agder	6 159	6 139	5 501	5 461	5 759
Rogaland	9 744	9 126	8 986	9 686	10 674
Hordaland	14 115	14 222	13 418	13 665	13 588
Sogn og Fjordane	2 804	2 798	2 577	2 544	2 586
Møre og Romsdal	8 271	8 312	7 841	7 816	7 809
Sør-Trøndelag	8 930	8 816	8 366	7 868	7 868
Nord-Trøndelag	4 217	4 279	4 320	4 152	3 930
Nordland	7 800	7 753	7 645	7 186	7 244
Troms	5 848	5 777	5 574	5 546	5 562
Finnmark	2 807	2 801	2 792	2 739	2 629

Kilde: NAV

Mottakere av arbeidsavklaringspenger. Som andel av befolkningen 18-67 år. Mars 2013-2017. Prosent.

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	5,1	5,0	4,6	4,4	4,4
Østfold	6,4	6,1	5,6	5,4	5,4
Akershus	4,8	4,6	4,3	4,0	3,7
Oslo	4,9	4,6	4,2	4,0	4,0
Hedmark	7,1	6,8	5,0	4,2	4,1
Oppland	6,0	5,3	4,6	4,5	4,3
Buskerud	6,1	5,8	5,4	5,2	5,0
Vestfold	6,6	6,4	5,9	5,3	4,6
Telemark	4,8	4,8	4,7	4,9	4,9
Aust-Agder	6,1	6,0	5,8	5,7	5,7
Vest-Agder	5,5	5,5	4,8	4,7	5,0
Rogaland	3,4	3,1	3,0	3,2	3,5
Hordaland	4,4	4,4	4,1	4,1	4,1
Sogn og Fjordane	4,2	4,2	3,9	3,8	3,9
Møre og Romsdal	5,1	5,1	4,8	4,8	4,7
Sør-Trøndelag	4,5	4,4	4,2	3,9	3,8
Nord-Trøndelag	5,1	5,2	5,2	5,0	4,7
Nordland	5,2	5,2	5,1	4,8	4,8
Troms	5,7	5,5	5,3	5,3	5,2
Finnmark	5,9	5,8	5,8	5,6	5,4

Kilde: NAV

Unge uføre (18-29 år)*Antall uføretrygdede 18-29 år. Desember, 2013-2016.*

	2013	2014	2015	2016
Hele landet	10 446	11 806	13 047	14 340
Østfold	873	1 017	1 127	1 231
Akershus	877	963	1 070	1 232
Oslo	737	816	880	952
Hedmark	433	516	623	696
Oppland	387	486	510	562
Buskerud	567	628	686	735
Vestfold	580	644	768	876
Telemark	561	594	609	647
Aust-Agder	310	370	395	447
Vest-Agder	411	498	549	618
Rogaland	984	1 073	1 195	1 300
Hordaland	937	1 086	1 217	1 323
Sogn og Fjordane	190	221	237	245
Møre og Romsdal	446	519	592	657
Sør-Trøndelag	698	779	909	1 001
Nord-Trøndelag	360	383	402	425
Nordland	567	619	663	732
Troms	314	355	372	405
Finnmark	136	144	156	170

Kilde: NAV

Uføretrygdde 18-29 år som andel av befolkningen i samme aldersgruppe. Desember, 2013-2016.

	2013	2014	2015	2016
Hele landet	1,3	1,4	1,6	1,7
Østfold	2,2	2,5	2,7	2,9
Akershus	1,1	1,2	1,3	1,5
Oslo	0,6	0,6	0,7	0,7
Hedmark	1,6	1,9	2,3	2,5
Oppland	1,5	1,8	1,9	2,0
Buskerud	1,5	1,6	1,7	1,8
Vestfold	1,7	1,9	2,2	2,5
Telemark	2,2	2,3	2,4	2,5
Aust-Agder	1,8	2,2	2,3	2,6
Vest-Agder	1,4	1,7	1,8	2,1
Rogaland	1,3	1,4	1,5	1,7
Hordaland	1,1	1,2	1,4	1,5
Sogn og Fjordane	1,2	1,3	1,4	1,5
Møre og Romsdal	1,1	1,3	1,5	1,6
Sør-Trøndelag	1,3	1,4	1,6	1,7
Nord-Trøndelag	1,8	1,9	2,0	2,0
Nordland	1,5	1,7	1,8	1,9
Troms	1,2	1,3	1,3	1,4
Finnmark	1,1	1,2	1,2	1,3

Kilde: NAV

Mottakere av økonomisk sosialhjelp

Antall sosialhjelpstilfeller i løpet av hele året¹.

	2013	2014	2015	2016
Hele landet	127 505	132 305	134 007	136 648
Østfold	9 217	9 231	8 620	8 586
Akershus	10 931	11 084	11 352	11 560
Oslo	17 750	18 620	19 168	19 627
Hedmark	6 112	6 434	6 312	6 166
Oppland	4 926	5 108	5 149	5 067
Buskerud	7 301	7 397	7 393	7 418
Vestfold	6 507	6 886	7 151	7 438
Telemark	5 448	5 665	5 653	5 625
Aust-Agder	3 444	3 643	3 604	3 724
Vest-Agder	4 297	4 704	4 538	4 413
Rogaland	9 633	10 368	11 160	12 263
Hordaland	11 633	11 659	11 931	12 507
Sogn og Fjordane	2 179	2 142	2 250	2 317
Møre og Romsdal	4 819	4 817	4 904	5 203
Sør-Trøndelag	6 607	7 340	7 537	7 711
Nord-Trøndelag	3 064	3 271	3 329	3 375
Nordland	6 975	7 053	6 917	6 660
Troms	3 861	3 959	4 066	4 122
Finnmark	2 800	2 920	2 972	2 863

Kilde: SSB

¹ Antall per måned er ca. 40 prosent av det årlige antallet, dvs. at det er rundt 55.000 personer som mottar sosialhjelp i en gjennomsnittsmåned i 2016.

Andel av befolkningen 18-66 år som mottar sosialhjelp en gang i løpet av året².

	2013	2014	2015	2016
Hele landet	3,9	4,0	4,0	4,1
Østfold	5,1	5,1	4,7	4,7
Akershus	3,0	3,0	3,1	3,1
Oslo	4,0	4,2	4,2	4,3
Hedmark	5,0	5,3	5,2	5,1
Oppland	4,2	4,3	4,4	4,3
Buskerud	4,2	4,2	4,2	4,2
Vestfold	4,3	4,5	4,6	4,8
Telemark	5,0	5,2	5,2	5,2
Aust-Agder	4,8	5,1	5,0	5,1
Vest-Agder	3,8	4,1	4,0	3,8
Rogaland	3,3	3,5	3,7	4,1
Hordaland	3,6	3,6	3,6	3,8
Sogn og Fjordane	3,3	3,2	3,4	3,5
Møre og Romsdal	3,0	2,9	3,0	3,1
Sør-Trøndelag	3,3	3,7	3,7	3,8
Nord-Trøndelag	3,7	3,9	4,0	4,0
Nordland	4,6	4,7	4,6	4,4
Troms	3,7	3,8	3,8	3,9
Finnmark	5,8	6,0	6,1	5,8

Kilde: NAV

² Årlige tall. Antall per måned er ca. 40 prosent av det årlige antallet, dvs. at det om lag 1,6 prosent av befolkningen 18-66 år som mottar sosialhjelp i en gjennomsnittsmåned i 2016.

Sykmeldte

*Totalt sykefravær for arbeidstakere (sykefraværsprosenten), etter arbeidsstedsfylke.
Ujusterte tall, 1. kvartal, 2013-2017.*

	2013	2014	2015	2016	2017
Hele landet	7,2	6,7	7,0	6,6	6,8
Østfold	8,6	8,0	8,3	7,6	7,5
Akershus	7,2	6,8	6,9	6,4	6,6
Oslo	6,3	5,9	6,1	5,7	6,1
Hedmark	8,1	7,1	7,4	7,1	7,2
Oppland	8,5	7,9	7,9	7,4	7,3
Buskerud	7,6	7,2	7,2	6,6	6,8
Vestfold	7,4	6,8	7,0	6,8	6,7
Telemark	7,5	7,1	7,6	7,0	7,2
Aust-Agder	7,8	7,6	7,9	7,0	7,5
Vest-Agder	7,1	6,7	6,8	6,5	6,7
Rogaland	6,0	5,6	5,9	5,7	6,3
Hordaland	7,4	6,7	7,1	6,8	7,0
Sogn og Fjordane	6,9	6,4	6,6	6,2	6,1
Møre og Romsdal	7,2	6,9	8,0	7,2	7,0
Sør-Trøndelag	7,4	6,9	7,3	6,8	6,9
Nord-Trøndelag	8,3	7,6	7,9	7,5	7,6
Nordland	8,2	7,9	8,2	8,0	7,9
Troms	8,6	8,0	8,1	7,5	7,5
Finnmark	8,9	8,5	8,8	7,9	8,0

Kilde: SSB

SPØRSMÅL NR. 1355**Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Ingunn Foss****Besvart 30. juni 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Odd Omland og Kari Henriksen gir gjennom oppslag i Fædrelandsvennen og avisen Agder inntrykk av at den forrige regjeringen i 2009 bidro aktivt til å sikre videre drift ved Alcoa Lister/Bildelefabrikken.

Kan næringsministeren redegjøre for hva som var statens rolle i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

Odd Omland og Kari Henriksen skriver i en kronikk i Fædrelandsvennen torsdag 15. juni 2017 at, sitat: "Vi var tidlig ute med mer målretta tiltakspakker som hadde bidratt til lavere ledighet, slik vi gjorde i 2009 da vi reddet Alcoa Lister/Bildelfabrikken og skapte aktivitet i alle kommuner."

I avisen Agder 16. juni 2017 viser Odd Omland og Kari Henriksen til at "garantiordningen med 10 milliarder kroner kom på plass".

Det fremstår av oppslagene som uklart hva de her sikter til, og i hvilken grad daværende næringsminister var involvert i saken. Det skulle jeg gjerne ha brakt klarhet i. Jeg ber derfor næringsministeren redegjøre for hvilken rolle staten hadde knyttet til Alcoa Lister/Bildelfabrikken i 2009.

Svar:

Jeg har undersøkt hvilke former for støtte som ble gitt i forbindelse med situasjonen for bildelfabrikken CTF AS (Casting Technologies Farsund) i 2009. Virksomheten i CTF AS gikk konkurs i 2009 rett før den daværende regjeringens krisepakke ble lansert. Selskapet fortsatte etter konkursen i et selskap som het Farsund Aluminium Casting AS. Store kunder som BMW og Porsche satt i bostyret og var involvert i videreføring av virksomheten.

Innovasjon Norge (IN) har ikke noe noe engasjement på Casting Technologies Farsund, men hadde en søknad om å gi lån i forbindelse med oppstart etter konkursen i CTF AS i 2009. IN opplyser imidlertid at saken aldri kom til realitetsbehandling. IN har heller ikke gitt lån eller tilskudd til Farsund Aluminium Casting AS. Deretter ble selskapet kjøpt opp og fortsatte virksomheten som Benteler Automotive Farsund AS. IN har gitt et miljøteknologitilskudd på 4,6 mill. kroner til dette selskapet i 2014.

Siva, ved datterselskapet Siva Lista Eiendom AS, oppførte i 1997 bygg på Lista for utleie til A-CMI Scandinavian Casting Center ANS. Det ble inngått en leiekontrakt på 20 år med utløp i 2017. I 2007 ble bygget fremleid til Casting Technologies Farsund AS, som gikk konkurs i 2009. Fremleieforholdet ble da overtatt av Farsund Aluminium Casting AS. I 2010 ble leiekontraktene mellom Siva og A-CMI Scandinavian Casting Center ANS transportert til Norsk Alcoa AS. I 2012 kjøpte det tyske selskapet Benteler Automotive selskapet Farsund Aluminium Casting AS. Leiekontrakten mellom Siva og Norsk Alcoa AS er utløpt og Siva har i inneværende år inngått ny leiekontrakt direkte med Benteler Automotive Farsund AS. Fra Sivas side har dette hele veien vært et ordinært eiendomsprosjekt med ordinær leiebetaling.

GIEK fikk økte garantirammer for sin alminnelige garantiordning i forbindelse med finanskrisen i 2008 og 2009, og kraftgarantiordningen med ramme på 20 mrd. kroner kom på plass i 2010. GIEK har imidlertid ikke gitt noen garanti til CTF AS i den aktuelle perioden under noen av disse ordningene.

Jeg har også vært i kontakt med Olje- og energidepartementet vedrørende eventuell støtte fra Enova. Enova har i 2008-2009 gitt støtte på 25 mill. kroner til Alcoas virksomhet i Mosjøen og på Lista, til energiefektivisering av produksjonsprosessene (aluminiumsproduksjonen). På Lista gjaldt dette råvarer til bildelfabrikken. Dette var et ordinært Enova-prosjekt.

Jeg kan følgelig ikke se at staten hadde noen sentral rolle i å redde driften ved bildelfabrikken Casting Technologies Farsund AS i 2009.

SPØRSMÅL NR. 1356**Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Mener statsråden at økonomiske hensyn skal gå foran hensynet til folkehelsen når Avinor skal velge trase for helikopterflyging og vil statsråden ta initiativ til at grenseverdier for lavfrekvents støy fra helikopter blir fastsatt?»

BEGRUNNELSE:

I BT 22.06.17 oppgis det at:

”Støyproblemene fra helikoptertrafikken til og fra Flesland er omfattende. For å finne ut hvor mange innbyggere som er berørt av støyen har Avinor gjort en beregning der man har lagt til grunn bebyggelse 500 meter til hver side av dagens traseer, dvs. en bredde på 1000 meter. Avinor beregner dermed at ved dagens traseer er over 20.000 innbyggere i Bergen, Askøy, Fjell og Sund støyutsatt. Dette betyr ikke at de som bor utenfor denne sonen ikke merker støy fra luftfartstøy.”

Det fremgår av BTs artikkel at beboere på Solvik daglig utsettes for støy som forringer deres bomiljø. Helikoptrene som forårsaker støyen flyr til og fra oljeinstallasjoner i Nordsjøen. Spørsmålsstilleren er gjort kjent med at det ikke finnes grenseverdier for lavfrekvent helikopterstøy og mener dette er et problem for avdekking og dokumentasjon av helsefarlig støy. Blant begrunnelsene Avinor gir for ikke å velge en annen trase som vil ramme færre med støy, er i følge artikkelen, ”kostnader for operatøren”.

Spørsmålsstilleren viser til grunnlovsforslag fremmet av Kjersti Toppe (undertegnende) og Per Olaf Lundteigen (Dokument 12:42 (2015–2016)) om at enhver har rett til å bo og daglig ferdes i et miljø uten helseskadelig støy.

Verdens helseorganisasjon har uttalt følgende:

«Støy er et miljøproblem som rammer svært mange mennesker i Norge i dag. Om lag 1,5 millioner nordmenn er utsatt for et gjennomsnittlig støynivå over Verdens helseorganisasjon sin anbefalte grense på 55 dB ved boligen sin, og rundt en halv million nordmenn er i stor grad plaget av støy. Støy i nærmiljø og i egen bolig fra kilder utenfor bolig, er et økende problem. Støy bidrar til mistriivsel og redusert velvære, og påvirker derfor folks atferd og helsetilstand. Stress forårsaket av støy kan blant annet være en medvirkende årsak til forskjellige helseplager, for eksempel muskelspenninger og muskelsmerter, og en medvirkende årsaksfaktor for

forhøyet blodtrykk og iskemisk hjertesykdom [sykdom som skyldes for liten blodtilførsel til selve hjertemuskelen].»

Spørsmålsstilleren mener at konsekvensene for folkehelsen av støy er stor. Det er derfor behov for definerte grenseverdier for støy og en tydelig vurdering fra statsrådets side, med en tydelig vektlegging av at folkehelse må veie tyngre enn økonomiske hensyn hos operatøren.

Svar:

La meg først vise til at dagens regelverk gir klare grenseverdier for utvendig og innvendig støy. Avinor må etterleve dette regelverket.

Avinor har som miljømål å søke å redusere antall støyeksponerte fra sivil fly- og helikoptertrafikk. Dette skal vektles i forhold til kapasitet og effektiv drift, gjennom det samfunnsansvaret som er pålagt Avinor.

Avinor har opplyst at de erkjenner at det er særskilte utfordringer knyttet til offshore helikoptertrafikk. De er derfor spesielt opptatt av å redusere støybelastningen, spesielt fra typen Sikorsky S-92 og den lavfrekventstøyen helikoptertypen bidrar til.

Avinor har over tid hatt tett dialog med flyplassens naboer gjennom representanter for kommunene. Avinor anser dette som avgjørende for prosessen med å velge optimale traséer. På denne måten kommer kommunene med sine ønsker og behov, samtidig som de blir gjort kjent med muligheter og begrensninger innenfor flyplassdriften og ikke minst flyoperative aspekter som er basert på internasjonale standarder, regelverk og de forpliktelser Norge har som medlem av FNs luftfartsorganisasjon ICAO (International Civil Aviation Organization).

Avinor har videre opplyst at det for tiden pågår prosesser for å endre inn- og utflygingsprosedyrer for offshore-relatert helikoptertrafikk til og fra Flesland. Målsettingen er å etablere fastlagte traséer som reduserer antall støyeksponerte. Dette innebærer en periode der traséene testes ut, blant annet i samarbeid med utvalgte helikopteroperatører. Prosessen starter med konseptskisser til prosedyrene. Designkriterier, kartproduksjon og kunngjøring, som er Avinors ansvar, må følge internasjonale standarder og regelverk. I tillegg kommer risikovurderinger som skal sørge for en sikker trafikkavvikling, samt validering av prosedyrenes robusthet og flybarhet, før Luftfartstilsynet kan gi endelig godkjenning. Avinor har påpekt at selskapenes økonomiske forhold ikke vektlegges i ovennevnte vurderinger, og at hensynet til helse veier tungt.

Jeg kan også opplyse om at Klima- og miljødepartementet har bedt Miljødirektoratet vurdere om det er behov for å endre veilederen til retningslinjene for støy i arealplanlegging for å ta hensyn til støy fra helikoptre. Ved beregning av innendørs støy tar man utgangspunkt i beregnet utendørs støy og gjør fratrekk for beregnet eller målt fasadeisolasjon. Av veilederen til retningslinjen for behandling av støy i arealplanlegging fremgår det at det er etablert en praksis med bruk av tre forskjellige normtall for fasadeisolasjon, avhengig av hvilke flytyper som er støymessig dominante. Det er ikke etablert et særskilt normtall for tilfeller der helikoptre er den dominerende støykilden. Kategorien

for stamflyplasser der hovedkategorien er støysvake fly, brukes derfor i slike tilfeller. Det har vært hevdet at dette ikke er dekkende, særlig i tilfeller der den dominerende støykilden er helikoptre av typen Sikorsky S-92. Klima- og miljødepartementet har derfor bedt Miljødirektoratet å vurdere om det er behov for å endre veilederen på dette området. Etter planen skal Miljødirektoratet levere sin vurdering 1. juli 2017.

Når det gjelder spørsmålet om å igangsette et arbeid med å fastsette grenseverdier for lavfrekvent støy, er dette et arbeid som må vurderes i samråd med miljømyndighetene.

SPØRSMÅL NR. 1357

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 5. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Mener statsråden at sommerstengning av barneavdelingen i Kristiansund gir barn som sogner til sykehuset et trygt tilbud i sommer, er det foretatt en risikovurdering, hva inneholder den i så fall og hvor er den nedfelt og hvilke eventuelle forsterkninger er gjort denne sommeren sammenlignet med tidligere?»

BEGRUNNELSE:

NRK meldte 19. juni at flere avdelinger i Helse Møre og Romsdal holder feriestengt og hvert år blir det i følge sykehusledelsen vanskeligere å få tak i vikarer. Blant de stengte avdelingene i sommer er barneavdelinga i Kristiansund, barnepoliklinikken i Molde, Mork og Aure rehabiliteringssenter, dagkirurgisk seksjon i Ålesund og kreftpoliklinikken i Molde, i følge NRK.

Ledelsen ved sykehuset svarer i følge NRK slik på spørsmålet om hvordan pasientene skal forholde seg til sommerstengning:

”– Det er to typer pasienter. Det ene er pasienter som blir innkalt til planlagt aktivitet. De skal møte slik de har fått beskjed om. Når det gjelder akutte pasienter så sikrer vi at de har et tilbud, slik vi ellers har. Så dette går ikke utover øyeblikkelig hjelp tilbudet.

– Noen av pasientene får litt lenger reiseavstand en periode, men det går jevnt over veldig greit å avvikle ferie på denne måten.”

Spørsmålsstilleren ber statsråden redegjøre for om han deler denne oppfatningen. Videre bes det om dokumentasjon på grunnlaget for en slik risikovurdering og en oversikt over hva beredskapen for syke barn som sogner til Kristiansund sykehus blir i sommer. Vil det eksempelvis være barnelege tilgjengelig i Kristiansund ved akutte hendelser, og hva er beredskapen tenkt å være ved dårlig vær eller samtidighetskonflikter.

Spørsmålsstilleren ber altså om at statsråden redegjør for hva som ligger til grunn for sykehusets uttalelse om at det for akutte pasienter blir et tilbud i sommer slik sykehuset ”ellers har”.

Spørsmålsstilleren viser til Helsetilsynets rapport i Sebastian- saken og at flere alvorlige forhold der ble påpekt som måtte forbedres, blant dem var svikt i flere ledd, legevakt, transportoppdraget og at sykehuset manglet planer som kunne kompensere for at barne- og ungdomsavdelingen var stengt. Helse Møre - og Romsdal skulle gjøre endringer, slik at barn ved sykehuset fikk et forsvarlig og trygt helsetilbud alle dager hele året.

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til mine svar på spørsmål nr. 727 og nr. 902 fra stortingsrepresentant Tove-Lise

Torve om stenging av barneavdelingen i Kristiansund i ferier.

Med bakgrunn i spørsmål nr. 1357 fra representanten Toppe, har Helse Midt-Norge RHF oversendt følgende redegjørelse:

”Helse Møre og Romsdal gjør løpende evalueringer og risikovurderinger knyttet til alle medisinske tilbud. Dersom uønska hendelser inntreffer eller nye risikomomenter blir avdekket, tas dette hånd om. Tiltak blir planlagt og gjennomført. For denne konkrete seksjonen ble det gjort en ROS-analyse i 2015, som ble fremlagt for styret i desember samme år. Det ble i samband med dette gjort flere tiltak, se listen under. Sebastianrapporten fra Statens helsetilsyn kom i desember 2016 og i foretaket sin gjennomgang av rapporten ble det utarbeidet en tiltaksplan for å redusere risiko i drifta. På dette grunnlaget og gjennom erfaringer med den daglige driften er foretaket ikke kjent med nye risikoområder som gjør en separat ROS-analyse/-vurdering nødvendig.

Om driftsmodellen

- Poliklinikken og sengeposten for barn og ungdom i Kristiansund og poliklinikken i Molde har siden april 2015 vært åpen hele uka med barnelege i døgnvakt, med noe redusert sengekapasitet om helgene.
- Det er to stengningsperioder for tilbudet i Kristiansund og Molde; ti dager påkestenging og åtte uker sommerstenging siden slutten av 2012 (fire uker siden slutten av 90-tallet). Om sommeren har det vært åpen poliklinikk for barn og ungdom på dagtid i fire uker, vekselvis i Kristiansund og Molde.

Bakgrunn stengningsperioder

- Stengningsperiodene blir hvert år gjennomført for å sikre god pasientsikkerhet, kvalitet og ressursutnyttning. Sesongvariasjonene er store, og infeksjonsrelatert sykdom gir en betydelig større pågang om vinteren enn under påske- og sommersesongen. Under sommerstengingen har totalbelegget i Ålesund, inkludert barn fra Nordmøre og Romsdal, ligget på 30-40 prosent.

- Bruk av arbeidstimer i passiv beredskap går utover kapasiteten for aktivt arbeid på dagtid. Derfor er sesongstenging av sengepost og vaktberedskap først og fremst gjort for å omdisponere ressurser til periodene med behov for større aktivitet. Slik organisering er også forankret i regional strategi 2020¹.
- Dette handler også om at å gjennomføre ferieavvikling med så små personalgrupper, gir uforholdsmessig stor belastning på dette personalet og/eller et stort vikarforbruk.
- Fra nasjonale undersøkelser vet vi at stor vikaravhengighet representerer et kvalitetsproblem og gir økt pasientrisiko. Med full drift om sommeren og i ferieavviklingsperioden ville det være behov for betydelig bruk av vikarer, fordi legegruppen på Barne- og ungdomsavdelinga i Kristiansund ikke er stor.
- Det er laget behandlingsplaner for barn med særlige behov, og det er samarbeid med andre avdelinger på sykehuset samt barneavdelingene i regionen. Men for noen pasienter med spesielle behov, finnes det ikke akutttilbud i vårt fylke og en må direkte til St. Olavs Hospital eller andre universitetssykehus (gjelder hele fylket).

Andre tiltak

- I juni 2015 ble akuttberedskapen i tillegg forsterket ved Kristiansund sjukehus gjennom å styrke vaktordninga for anestesioverlegene. Anestesioverlegene er nå fysisk til stede på døgnbasis ved sykehuset, mens de tidligere hadde hjemmevakt.
- Fra juni 2014 ble ambulanseseksjonene i Molde og Kristiansund økt til to døgnambulanser som er i helårsdrift. Dette betyr en dobling av beredskapen på helg og natt i begge byene.
- En ekstra ambulanse øremerket for overføringsopdrag er plassert i Gjemnes. Dette er en 2-bårebil som går fast fra Molde/Kristiansund til St. Olavs Hospital mandag til fredag. Ambulansen kan også benyttes ved helg eller natt om behovet for transport av to pasienter er til stede.
- Klinikksjef og avdelingssjefene ved begge barneavdelingene i HMR hadde dialogmøte med legevakten i Kristiansund i mai 2016 i forbindelse med sommerstengingen. På dette møtet ble prosedyrer som

¹ Bakgrunn fra strategi 2020 Helse Midt-Norge. Helse Midt-Norge gjorde vedtaket i juni 2011:

Helse Midt-Norge RHF vil videreutvikle sitt tilbud for syke barn i alle helseforetak. Behovet for stabile fagmiljø og robuste vaktordninger gjør at styret i Helse Midt-Norge RHF i strategiperioden ønsker å samle døgnberedskap for syke barn til færre avdelinger. Barneavdelingen på St. Olavs Hospital og Ålesund sjukehus skal ha et særskilt ansvar for kompetansestøtte til de andre helseforetakene.

- også omfatter legevakt og akuttmottaket gjennomgått og revidert.
- Samtidig er det løpende evaluering av stengningsperiodene og justeringer kan skje dersom interne eller eksterne faktorer skulle tilsi det.
 - Det er lagt opp til samarbeidsordninger mellom sykehusene for faglig styrking av ambulanseteamet når behovet er der. Videre arbeid med dette skjer gjennom den nyopprettede Klinik for akuttbehandling.
 - Flere prosedyrer omhandler akutt syke nyfødte og barn, og noen av disse er revidert siden dødsfallet. En av disse er for eksempel prosedyren om Akutt sykt barn/ungdom. Den ble utarbeidet før sommerstengingen i 2014, og er revidert i 2016.
 - I infeksjonssesongen 2016/2017 ble sykepleierbemanninga styrka i helgene.
 - HMR har utarbeidet to nye overordnede prosedyrer som er gjeldende fra juni 2017; Transport av kritisk sjuke pasientar og Stabilisering av kritisk sjuke pasientar i påvente av transport (=intensivtilbud).

Andre tiltak som HMR arbeider med i 2017

- Videreutvikling av tilbudet til barn og ungdom i HMR er en naturlig del av arbeidet med Utviklingsplanarbeidet, og i mars 2017 opprettet HMR en arbeidsgruppe som skal evaluere dagens driftsmodell for det barnemedisinske tilbudet i Nordmøre og Romsdal.
- Evalueringsrapporten vil være et viktig grunnlag for beslutninger knyttet til videre driftsform i interimperioden frem til SNR står klart, og for planleggingsarbeidet av SNR og utviklingsplanen i HMR.
- Arbeidsgruppa er også bedt om, på grunnlag av evalueringsrapporten og sentrale føringer, å utrede fremtidig driftsmodell for pediatrien i Helse Møre og Romsdal. Arbeidsgruppa er bredt sammensatt av eksterne og interne ressurser, og ledes av overlege og pediatr Mariann Nordhov fra Universitetssykehuset Nord-Norge.”

Jeg vil også vise til at flere sykehus over hele landet gjennomfører feriestengning. Dette er de fleste steder en innarbeidet praksis som er godt kjent og som har vært gjennomført i mange år. Det er ledelsen ved de enkelte virksomhetene som har ansvaret for at denne praksisen gjennomføres på en måte som ivaretar et forsvarlig helsetilbud for befolkningen.

SPØRSMÅL NR. 1358

Innlevert 22. juni 2017 av stortingsrepresentant Iselin Nybø

Besvart 29. juni 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Mener statsråden at det er viktig at elever som trenger ekstra tilpassing kan få det både i offentlige skoler og i friskoler, og ser statsråden at det kan være behov for å se nærmere på regelverket knyttet til dette?»

BEGRUNNELSE:

Noen ungdommer har behov for litt ekstra tilrettelegging i løpet av videregående skole. Ikke alle elever klarer å fullføre videregående på normert tid, uten at det nødvendigvis foreligger årsaker som gjør at det kan kreves spesialundervisning. For noen handler bare dette om at de trenger noe mer tid.

Slik undertegnede ser det så bør mulighetene for å få utvidet skolegangen være lik, uavhengig av om eleven går på offentlig skole eller på en friskole.

Eksempelvis vil mange ha stor glede og nytte av å ta videregående opplæring ved en steinerskole. Undertegnede får opplyst at dersom en elev har fullført vg1 og vg2 på en steinerskole, men trenger to år på å fullføre vg3, vil ikke denne eleven få mulighet til å ta vg3 over to år. Dette selv om vedkommende ville hatt denne muligheten dersom vedkommende gikk i offentlig skole.

Etter hva undertegnede har fått opplyst så har Udir nylig presisert regelverket slik dette nå gjelder aller friskoler i landet.

Svar:

Elever i videregående kan få innvilget rett til å ta videregående skole over flere år enn de tre som er hovedregelen. For elever med rett til spesialundervisning kan fylkeskommunen fatte vedtak om opptil to år ut-

videt tid etter reglene i opplæringsloven § 3-1 femte ledd. Elevens omvalg av utdanningsprogram kan være grunnlag for vedtak om ett år utvidet tid.

Om eleven går i offentlig skole eller friskole påvirker ikke elevens mulighet til å få vedtak om utvidet tid. Dersom fylkeskommunen fatter vedtak om utvidet tid kan eleven bruke denne ved en friskole. Friskolene kan ta inn elever som har vedtak om utvidet tid og vil

få statstilskudd for å tilby disse elevene opplæring hos seg. Utdanningsdirektoratets presisering handler om at skolene må forsikre seg om at eleven har vedtak om utvidet tid.

Jeg mener at dagens system ivaretar elevene som trenger denne typen ekstra tilrettelegging i videregående, både de som går i offentlig skole og de som velger friskoler.

SPØRSMÅL NR. 1359

Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Iselin Nybø

Besvart 29. juni 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Foreligger det oppdaterte opplysninger om faglige og økonomiske investeringer og de langsiktige driftskostnader ved å etablere en femårig kiropraktorutdanning ved et norsk universitet?»

UiB har fått er den samme som universiteter og høyskoler har for å legge fram ordinære satsingsforslag for 2019-budsjettet.

BEGRUNNELSE:

Det vises til Dokument nr. 15:740 (2016-2017) der undertegnende spurte statsråden om hvordan han ville følge opp Stortingets ønske om å etablere en norsk, femårig kiropraktorutdanning ved et norsk universitet.

I sitt svar gav statsråden uttrykk for at han ville be om en oversikt over investerings- og driftskostnader ved en slik etablering.

Undertegnende ønsker informasjon om status i saken, samt videre tidslinje for etablering av en norsk utdanning.

Svar:

Det foreligger per i dag ikke oppdaterte opplysninger om faglige og økonomiske investeringer og de langsiktige driftskostnadene ved å etablere en kiropraktorutdanning i Norge. Jeg har bedt Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen om å foreslå utdanningsmodell, alternativer for kapasitet og kostnader for å etablere en slik utdanning. De har fått frist til 1. november 2017 med å legge fram sine forslag.

På bakgrunn av tidligere estimater vet vi at kostnadene ved å etablere en kiropraktor-utdanning er store. Dette må derfor behandles i regjeringens ordinære prosesser for statsbudsjettet for 2019. Fristen som UiO og

SPØRSMÅL NR. 1360**Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 29. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Når og på hvilken måte har regjeringen informert Stortinget om at dagens regelverk medfører at arbeids- og velferdsetaten utbetaler ytelser til personer som samtidig unndrar seg straffeforfølgelse eller soning, og hvilke initiativ har statsråden selv tatt for at dette blir ryddet opp i?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til følgende uttalelse fra seksjonssjef i NAV, Magne Fladby, som til TV2 denne uken uttaler følgende om at Politiet flere ganger tidligere har meldt fra om problemet med at personer som unndrar seg straffeforfølgelse eller soning samtidig kan motta ytelser arbeids- og velferdsetaten:

”– Vi har visst om dette i flere år. Vi har et samarbeid med politiet, for er det sånn at noen er på rømmen fra en alvorlig forbrytelse, så har vi i enkelte situasjoner mulighet til å gi dem en adresse politiet ikke har. Men det må være snakk om en alvorlig forbrytelse”.

Svar:

Det er uakseptabelt at kriminelle, som unndrar seg strafferettslig forfølgelse, skal kunne finansiere flukten med midler fra NAV. Samtidig kan heller ikke trygdemyndighetene av eget tiltak stanse ytelser til en person kun basert på tilfeldige oppslag i media.

Straffeprosessloven har bestemmelser om at retten ved kjennelse kan beslutte at formuen til personer på flukt kan settes under forvaltning. Det er imidlertid etter det jeg er kjent med noe uklart om også løpende trygdeytelser kan tas under forvaltning med hjemmel i denne bestemmelsen.

For å hindre at man med finansiering fra trygdesystemet kan unndra seg straffeforfølgning i Norge, utreder nå Justis- og beredskapsdepartementet muligheten for å fremme et forslag om en endring i straffeprosessloven for å klargjøre at siktedes løpende inntekter, herunder trygdeytelser, i slike tilfeller kan tas under forvaltning. Dette arbeidet er omtalt under punkt 6.4.10 i Meld. St. 40 (2016–2017) Eksport av norske velferdsytelser.

SPØRSMÅL NR. 1361**Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 29. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Kan statsråden avkrefte at det med dagens regelverk er mulig for arbeids- og velferdsetaten å tildele arbeidsmarkedstiltak finansiert av fellesskapet til personer med utkastelsesvedtak fra Norge, og hva vil statsråden gjøre dersom dagens regelverk likevel ikke hindrer dette?»

Svar:

Personer som av ulike grunner sliter med å få innpass i arbeidslivet, kan gjennom arbeidsmarkedstiltakene få

bistand og arbeidstrening eller kompetanse som kan bidra til at de kommer ut i arbeid. Arbeidsmarkedstiltakene organiseres i eller i nært samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten, med hjemmel i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12.

Arbeidsmarkedsloven gjelder som det fremgår av § 2, bare for personer med ”lovlig opphold” i Norge. Det vil si at personer som ikke oppholder seg lovlig i Norge, ikke skal ha tilbud om arbeidsmarkedstiltak fra Arbeids- og velferdsetaten. Personer som har et vedtak om utvisning eller bortvisning, har ikke lovlig opphold og forutsettes å skulle forlate landet.

Siden arbeidsmarkedstiltakene nettopp har som formål å bidra til at folk kommer i arbeid, vil det verken være hensiktsmessig eller i overensstemmelse med formålet å tilby tiltak til personer som nettopp ikke skal bli en del av det norske arbeidsmarkedet. Det er heller ikke slik at alle som ønsker arbeidsmarkedstiltak, får tilbud om det. Den prioriteringen som Arbeids- og velferdsetaten må gjøre når det gjelder tiltaksbruken, må dermed gjøres blant dem som har rett til å arbeide i Norge og som skal være en del av det norske arbeidsmarkedet.

Saken er forelagt Arbeids- og velferdsdirektoratet. I en tilbakemelding fra direktoratet går det fram at asylsøkere med avslag på oppholdstillatelse, og som går og venter på utsendelse, eller eventuelt venter på resultatet av en anke, ikke skal tilbys arbeidsmarkedstiltak.

Regelverk og praktisering gir dermed ikke noe grunnlag for å tilstå arbeidsmarkedstiltak til personer uten lovlig opphold.

SPØRSMÅL NR. 1362

Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 29. juni 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hvilke konkrete tiltak har statsråden satt i verk for å følge opp rapporten ”Bruken av private aktører i barnevernet - ansvar på avveie”?»

BEGRUNNELSE:

I mars 2016 mottok statsråden Vista Analyses rapport om konsekvensene av den store andelen private og kommersielle aktører i barnevernet. Rapporten pekte på at for stor markedsrett for kommersielle aktører kan ramme kvaliteten på tjenestene, og virke fordyrende.

Svar:

Jeg vil innledningsvis nevne at vi i Norge har lang tradisjon for å benytte private leverandører i barnevernet. Dette gir gevinster i form av bedre kvalitet, mangfold i tjenestetilbudet og bedre ressursbruk, sammenlignet med bruk av bare offentlige aktører.

Det har de siste årene vært en vekst i bruken av private aktører i barnevernet, og vi vet at det finnes utfordringer med dette. Dette er foranledningen til at jeg har fått gjennomført flere utredninger om saken. Rapporten som representanten viser til er én av disse, som vil ligge til grunn for departementets videre oppfølging på området.

De potensielle utfordringene ved bruk av private aktører i barnevernet er utførlig omtalt i proposisjonen

om barnevernsreformen, Prop. 73 L (2016-2017), som ble behandlet av Stortinget 7. juni 2017. Både denne proposisjonen og St.meld.17 (2015-2016) Trygghet og omsorg – Fosterhjem til barns beste inneholder tiltak som vil ha betydning for bruken av private i barnevernet. Jeg vil i det videre trekke frem noen slike tiltak, som også Vista Analyse har pekt på i den nevnte rapporten.

Private aktører benyttes både innenfor det kommunale barnevernet, på fosterhjemsområdet og på institusjonsområdet. Prop. 73 L (2016-2017) omtaler tiltak og utredninger som er gjennomført eller vil bli gjennomført innenfor alle disse områdene. I proposisjonen fremkommer det at jeg særlig vil se på rammene for bruk av private aktører på fosterhjemsområdet, og at tydeligere rammevilkår skal være på plass før barnevernsreformen trer i kraft, tidligst i 2020.

Kommunene har et omfattende ansvar på barnevernsområdet. Oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet kan ikke delegeres til private aktører uten hjemmel i lov. Barnevernloven inneholder ingen slik hjemmel. Jeg legger likevel til grunn at barnevernstjenesten har anledning til å benytte private for å utføre visse oppgaver både av administrativ og faglig karakter. Dersom en kommune velger å benytte private til å utføre oppgaver på kommunens vegne har barnevernstjenesten likevel det fulle ansvaret. Videre er barnevernstjenestens leder forpliktet til å utøve aktiv styring og ledelse, og de private aktørene skal være underlagt instruksjonsmyndighet. Det er også en grunnleggende forutsetning at all bruk av private må skje innenfor faglig forsvarlige rammer, og at private som utfører oppgaver etter barnevernloven for barne-

vernstjenesten må følge de kravene som følger av barnevernloven.

Jeg ser samtidig at dette kan være krevende for mange kommuner. Problemstillingen vil være en sentral del av departementets videre arbeid med rammevilkårene for private aktører. Målet er å skape rammevilkår som ivaretar barna og familienes rettssikkerhet, og som gir både kommunene og staten nødvendig kontroll med tjenestene som kjøpes.

På fosterhjemsområdet har Bufdir de siste årene arbeidet med å bedre kontraktene ved kjøp av fosterhjem fra private leverandører. Der etaten ved fosterhjems plasseringer tidligere kjøpte hele ”pakker”, som leverandøren i hovedsak definerte innholdet i, er det nå innført standardmaler ved kjøp av fosterhjem fra private aktører. Ved kjøp inngås det nå avtaler mellom Bufetat, kommunen, fosterhjemmet og den private leverandøren. I tillegg til avtaler mellom to og to av avtalepartene, inngås det en felles avtale med alle fire partene.

Det nye avtaleverket har gitt Bufetat og kommunen mer kontroll over innholdet i, dimensjoneringen av og utgiftene til den enkelte fosterhjems plassering. I følge Bufdir har det ført til at tjenestene er bedre tilpasset barnets behov og at prisene i større grad er i samsvar med de tiltak barnet faktisk får. Endringene har avhjulpet enkelte av utfordringene vi de siste årene har sett ved bruk av fosterhjem fra private leverandører. Jeg mener det likevel er grunn til å se nærmere på Bufetats

praksis ved kjøp av slike tjenester, og dette vil derfor inngå i departementets videre arbeid med rammevilkår for private aktører.

Det er som en del av barnevernsreformen vedtatt å lovfeste at Bufetat skal kunne tilby kommunene spesialiserte fosterhjem for barn og unge i målgruppen for slike hjem. Det skal utvikles retningslinjer for bruken av fosterhjemmene, med faglige kriterier for målgruppen. Dette vil bidra til å tydeliggjøre skillet mellom ulike typer fosterhjem og i hvilke tilfeller det er hensiktsmessig å benytte fosterhjem fra private leverandører.

Når det gjelder de økonomiske rammebetingelsene for de ordinære fosterhjemmene, har jeg oppnevnt et utvalg som blant annet skal vurdere nytten av ulike økonomiske forsterkningstiltak, og om det er hensiktsmessig å etablere felles retningslinjer og satser for godtgjøring og frikjøp. Utvalget ble oppnevnt 21. april 2017 og skal levere sin utredning i desember 2018.

På institusjonsområdet etterlyser Vista Analyse i rapporten et klarere skille mellom Bufetat som bestiller og Bufetat som institusjonseier, for å sikre at statlige og private leverandører konkurrerer på like vilkår. En første utredning av dette spørsmålet er gjennomført og beskrevet i proposisjonen om barnevernsreformen. Departementet vil, som en del av oppfølgingen av Stortingets behandling av barnevernsreformen, utrede nærmere hvordan de statlige institusjonene bør organiseres.

SPØRSMÅL NR. 1363

Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 3. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hva tenker statsråden om denne ressursbruken, ser han noen uheldige konsekvenser av at denne type anskaffelser er sentralisert, vil han gjøre noe for å bedre situasjonen for politidistriktene når det gjelder kostnadene knyttet til å kun bruke én hotellkjede, og mener han at PFT har utnyttet det handlingsrommet de har innenfor anskaffelsesregelverket når de har inngått denne avtalen?»

BEGRUNNELSE:

Anskaffelsesprosessene i politiet er sentralisert til Politiets Fellestjenester (PFT). PFT har nylig fremforhandlet en avtale med en hotellkjede som skal gjelde for hele politietaten, slik at de avtalene politidistriktene måtte ha med lokale hotellaktører opphører. Hotellavtalen er beregnet å spare politidistriktene penger, og i budsjettene blir politidistriktene trukket en tilsvarende sum. I praksis har imidlertid avtalen vist seg å være fordyrende for enkelte politidistrikt, særlig på grunn av økte reisekostnader. Ved at det ikke lenger er fleksibilitet til velge hotell får altså noen politidistrikter lengre reisevei til hotellet, og må betale mer penger enn tidligere.

Svar:

Inngåelse av avtaler som berører politiet skal følge anskaffelsesregelverket. Jeg legger til grunn at saken blir håndtert på en profesjonell og grundig måte, herunder at beslutninger blir basert på gjeldende lover og forskrifter.

Jeg har forelagt spørsmålet for Politidirektoratet som opplyser at Politiets fellestjenester (PFT), har inngått nasjonale avtaler med tre leverandører av hotelltjenester, som skal benyttes i prioritert rekkefølge. Det ligger en fleksibilitet i avtalene som tillater politiet å kjøpe hotelltjenester fra andre leverandører dersom det ikke er hensiktsmessig å benytte avtalene. I dette punktet er det også eksplisitt nevnt at politiet kan fravike fra avtalen dersom leverandøren ikke har tilgjengelig overnattingskapasitet m.m. på den ønskede lokasjonen.

Videre har Politidirektoratet opplyst at de nasjonale avtalene for hotelltjenester er inngått for å kunne forhandle fram lavere priser enn man ellers ville oppnådd. For å oppnå best mulig vilkår for politiet totalt sett er mest mulig av politiets volum samlet på et fåtall leverandører. Dersom avtalene skulle vært fordelt

på flere leverandører, ville politiet trolig ikke oppnådd like gode betingelser som dagens avtaler.

Innhentede data fra distriktene viser at det tidligere kun var noen få av politiets enheter som hadde gyldige avtaler for hotelltjenester. Uten nasjonale avtaler måtte hver enhet bruke tid og ressurser for å anskaffe hotelltjenester når hvert enkelt behov oppsto. De nye sentrale avtalene medfører derfor en betydelig forenkling og effektivisering fordi det nå er etablert nasjonale rammeavtaler med enkle bestillingsrutiner. Dermed slipper hvert enkelt distrikt å bruke tid på å finne beste tilbud hver gang det oppstår behov for kurs, konferanser og overnatting. Felles rammeavtaler betyr også at vi får færre leverandører og fakturaer, noe som også er ressursbesparende for politiet totalt sett.

Det er et viktig prinsipp at hele politi- og lensmannsetaten benytter de sentralt inngåtte avtalene da det bidrar til at politiet fremstår som en attraktiv kunde og det igjen vil kunne medføre enda bedre betingelser ved neste anskaffelse.

Etter min oppfatning er denne saken håndtert tilfredsstillende og jeg mener at dette viser at politiet tilstreber å forvalte ressursene mest mulig effektivt.

SPØRSMÅL NR. 1364

Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Marianne Aasen

Besvart 29. juni 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Er utflyttingen av 60 statlige arbeidsplasser som nylig ble varslet i forbindelse med omorganisering av Kunnskapssektoren det endelige tallet for utflytting eller jobbes det med å flytte ut flere arbeidsplasser fra Oslo innen Kunnskapsdepartementet sin portefølje, slik tidligere varslet?»

BEGRUNNELSE:

I planen fra regjeringen og V står det følgende:

Da planene for utflytting av statlige arbeidsplasser ble lansert sto følgende å lese om Kunnskapssektoren:

«Sentraladministrative oppgaver i kunnskapssektoren (KD):

Kunnskapsdepartementet går nå gjennom de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren, med formål om forenkling, bedre styring og mer effektiv ressursbruk. Gjennomgangen skal føre til at flere oppgaver og tjenester enn i dag skal løses utenfor Oslo. Oppgaver og enheter skal blant annet vurderes lokalisert til et sted i de tre nordligste fylkene, eller til Vestlandet. Gjennomgangen omfatter om lag 850 årsverk, hvorav 618 er lokalisert i Oslo.»

Svar:

Regjeringen har tidligere orientert om at Kunnskapsdepartementet skal gå gjennom de sentraladministrative oppgavene i kunnskapssektoren, som i dag løses av om lag 850 årsverk totalt, hvorav 618 i Oslo, bl.a. for å flytte flere oppgaver og tjenester ut av Oslo. Det har departementet nå gjort, bl.a. med det resultat at 60 arbeidsplasser flyttes ut av Oslo.

Kunnskapsdepartementet jobber ikke med å flytte ut flere arbeidsplasser av Oslo enn de 60 som ble varslet 15. juni 2017. Det kan bli aktuelt å vurdere ytter-

ligere utflytting på et senere tidspunkt, men det foreligger ingen planer om det nå.

SPØRSMÅL NR. 1365

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 4. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Ni av ti barn med SCID (alvorlig immunsvikt) overlever hvis beinmargstransplantasjon utføres før de får alvorlige infeksjoner. Nyfødtscreening vil dermed redde liv og forhindre mye lidelse og tidlig død. Det er gjennomført en pilot i Norge av 9000 nyfødte, der tre ble diagnostisert og har fått behandling på Rikshospitalet. Når screening har vist seg så livsviktig må det snarest bli et tilbud til alle nyfødte og ikke vente til 2019.

Når vil alle nyfødte bli screenet for SCID?»

BEGRUNNELSE:

I A-magasinet 3. juni kunne vi lese om lille Tobias som var en av de tre som helt tilfeldig fikk tilbud om screening av SCID fordi Arendal Sykehus var med i piloten og har nå fått rask og rett behandling på Rikshospitalet. Erik W. Andersen får møte Tobias. Det er han som gjennom arbeidet i Norsk Immunsviktforening har kjempet frem pilotprosjektet etter å ha mistet to sønner med samme alvorlige arvelige immunsvikt diagnosen.

I artikkelen kommer det frem at selv om piloten har gitt så gode resultater vil SCID ikke bli en del av nyfødtscreeningen før i 2019.

Med en så alvorlig diagnose og så gode behandlingsresultat ved tidlig diagnostisering virker det nærmest uforståelig at det skal ta så lang tid fra piloten ble gjennomført til at alle nyfødte blir testet. Behandling av barn som ikke blir oppdaget tidlig er også svært kostbar. Det etiske er det viktige men også samfunnsøkonomisk vil screening være lønnsomt.

Svar:

Helse Sør-Øst RHF har etter vanlig prosedyre i styringssystemet for nasjonale tjenester, søkt departementet om utvidelse av Nasjonal behandlingstjeneste for screening av nyfødte og avansert laboratoriediag-

nostikk ved medfødte stoffskiftesykdommer til også å omfatte alvorlig kombinert immunsvikt (SCID) og andre alvorlige T-celle defekter samt 3-OH 3 metylglutaryl-CoA lyasedefekt (HMG). Helsedirektoratet er bedt om å gi en faglig anbefaling til departementet om utvidelse av den nasjonale behandlingstjenesten. Med bakgrunn i dette har Helsedirektoratet meldt inn de to nevnte screeningmetodene i system for Nye metoder. Bestillerforum RHF i Nye metoder har vurdert forslaget og besluttet å be Folkehelseinstituttet om å gjennomføre en fullstendig metodevurdering på de to screeningmetodene. Av referatet fra Bestillerforum kommer det frem at det vil være viktig å få kartlagt den diagnostiske nøyaktighet ved metodene samt å foreta en kost-nyttevurdering.

Metodevurderingen vil kunne gi nyttig kunnskap som bakgrunn for en faglig anbefaling fra Helsedirektoratet. En fullstendig metodevurdering er en omfattende systematisk vurdering av nye eller etablerte metoder, der både effekt, sikkerhet og kostnadseffektivitet gjennomgås og vurderes. Vurderingen omfatter ofte også spørsmål vedrørende etiske, juridiske, organisatoriske og samfunnsmessige konsekvenser. Gjennomføring av en fullstendig metodevurdering tar 8-12 måneder.

Departementet forventer at den fullstendige metodevurderingen ferdigstilles senest innen februar 2018. Deretter må metoden og metodevurderingen behandles i Beslutningsforum for Nye metoder etter vanlig prosedyre. Etter behandling i Beslutningsforum vil Helsedirektoratet utarbeide en faglig anbefaling til departementet om utvidelse av den nasjonale behandlingstjenesten. Forskrift om genetiske masseundersøkelser av nyfødte regulerer nyfødtscreeningen og gjør blant annet unntak fra bioteknologilovens krav om skriftlig samtykke, genetisk veiledning og godkjenning av virksomheter som rekvirerer genetiske undersøkelser som gjøres i screeningen. I forskriften listes det opp hvilke sykdommer som er omfattet av screeningen. En utvidelse av screeningen i den nasjonale behandlingstjenesten med to nye sykdommer krever

derfor en endring i denne forskriften. Forslag til nødvendige forskriftsendringer for blant annet å korte ned tiden det tar å utvide screeningen er på høring med frist 4. september i år. Det er viktig å følge prosedyrene når det gjelder utvidelse av nasjonale tjenester og utarbeidelse av metodevurderinger. Dette er mekanismer som skal sikre at de metoder vi bruker er godt dokumentert og at de veies opp mot de til enhver tid gjeldende prinsipper for prioritering, som Stortinget har gitt sin tilslutning til. Samtidig er jeg opptatt av at disse pro-

sessene ikke tar unødvendig lang tid slik at pasienter kan få rask tilgang til effektive metoder. Barn screenes i dag for SCID i et forskningsprosjekt som er godkjent av REK og hvor det innhentes informert samtykke fra foreldrene. Hittil er ca. 10 000 prøver undersøkt. Oslo universitetssykehus har gjennom prosjektet vist at de har kompetanse til å gjennomføre screeningstestene for SCID. Søknad om å innføre SCID og HMG i screeningprogrammet støttes av alle de regionale helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 1366

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Freddy de Ruiter

Besvart 3. juli 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«På forespørsel fra Agderposten til Gjerstad kommune og Grimstad kommune om kjøp av velferdstjenester fra samme leverandør, valgte Gjerstad å være åpen om beløp og hva midlene er benyttet til, mens Grimstad valgte å sensurere bort nesten alle opplysninger. Dette er forøvrig tjenester hvor staten er tungt inne med medfinansiering.

Hvordan kan statsråden sikre full åpenhet (selvsagt med begrensninger angående personsensitive opplysninger) rundt slike kjøp, slik at man sikrer effektiv bruk offentlige midler?»

Svar:

Regjeringen er opptatt av åpenhet og tillit til offentlig sektor. En grunnleggende verdi i Norge er innbyggernes rett til å se dem som sitter med makten i kortene. Dette er særlig viktig i offentlige anskaffelser, for å sikre at offentlige midler brukes på en effektiv og samfunnstjenlig måte. Både anskaffelsesregelverket og offentleglova skal bidra til dette. Anskaffelsesregelverket har blant annet et krav om etterprøvbarehet. Det skal gjøre det mulig for andre å sjekke om oppdragsgiver har fulgt reglene som gjelder for konkurransen og dermed har opptrådt på en måte som forvalter samfunnets ressurser effektivt. Når det gjelder innsyn i dokumenter knyttet til en offentlig anskaffelse, gjelder offentleglova. Utgangspunktet er at det offentlige er forpliktet til å gi innsyn i de innkomne tilbud etter at leverandør er valgt. Bakgrunnen for dagens regler om innsyn i anbudsdokumenter er å sikre gjennomslut-

het i forvaltningens saksbehandling. Slik vil leverandører, politikere og allmennheten kunne kontrollere at det ikke tas utenforliggende hensyn når offentlige midler disponeres. Jeg har merket meg at det på hjemmesiden til Grimstad kommune fremgår at kommunens kontrollutvalg har hatt til behandling en rapport fra BDO AS (revisjons- og regnskapsfirma). Rapporten er knyttet til kjøp av helsetjenester og avdekker ymse alvorlige brudd på anskaffelsesregelverket og kommunens vedtatte innkjøpsreglement. Jeg kan ikke uttale meg om konkrete saker, men det er generelt viktig at det offentlige har fokus på regeletterlevelse og å sørge for at offentlig midler brukes på en effektiv og samfunnstjenlig måte. Jeg er derfor opptatt av en effektiv håndhevelse av anskaffelsesregelverket. Dersom det inngås kontrakter direkte, i strid med regelverket, slik at de både unndras fra konkurranse og fører til mindre offentlighet rundt kontrakten, er dette alvorlig. Regjeringen har derfor styrket håndhevelsen av ulovlige direkte anskaffelser slik at Klagenemnda for offentlige anskaffelser har fått kompetanse til å ilegge overtredelsesgebyr ved slike alvorlige brudd. Det er også viktig å nevne at hvis en kommune har avslått søknad om innsyn kan det påklages til Fylkesmannen. Avslutningsvis vil jeg si at det kan være ulikheter mellom sakene hos Gjerstad kommune og Grimstad kommune som berettiger ulik vurdering av innsyn. Offentleglova inneholder noen viktige unntak fra retten til innsyn, som for eksempel unntak for personsensitive opplysninger og annen taushetsbelagt informasjon. Sistnevnte kan for eksempel knytte seg til forretningshemmeligheter som er konkurransesensitive. Både Justis- og beredskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet har veiledning om hvordan reglene skal forstås og kom-

munene har ansvar for å sette seg inn i dette og praktisere regelverket riktig.

SPØRSMÅL NR. 1367

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen

Besvart 30. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Med referanse til svar på spørsmål 144 fra Finanskomiteens/Aps fraksjon av 23.05.17 og nylig fremlagte tall fra SSB, kan statsråden bekrefte at det har vært en lavere gjennomsnittlig årsverksvekst per år i kommunal pleie- og omsorgssektor i perioden han har vært helseminister enn i perioden 2006-2013?»

Svar:

Utviklingen i antall ansatte i de kommunale helse- og omsorgstjenestene fra 2006 til 2016 fremgår av tabell 1 nedenfor. Tabellen viser blant annet at det i perioden 2011-2013 var en betydelig reduksjon i årsverksveksten, at det var en liten økning i 2014 og en reduksjon i 2015, og at det i 2016 var en betydelig økning i årsverksveksten.

Tabell 1: Antall årsverk i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2006-2016

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
113220	118189	121209	123482	126227	128902	131180	132 694	134 324	135 433	137 950
	+4 969	+3 020	+2 273	+2 745	+2 675	+2 278	+1 514	+1 630	+1 109	+2 517
	+4,4 %	+2,6 %	+1,9 %	+2,2 %	+2,1 %	+1,8 %	+1,2 %	+1,2 %	+0,8 %	+1,9 %

Merknader: Tallene er eksklusive leger og fysioterapeuter. Tallene er målt ved utgangen av året.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Representanten ber om en sammenstilling av årsverksveksten mellom en syvårs periode og en treårsperiode. Det vil dekke over de svingningene som er mellom årene og betydningen for eksempel skatteinngangen har for kommunenes økonomi. Tallene for den gjennomsnittlige årsverksveksten per år for syvårsperioden under Stoltenberg 2 som representanten spør om er 2 278 årsverk per år. Tallene for tre års perioden representanten spør om for Solberg regjeringens tre år er 1 752. Men som det fremgår av tabell 1 var årsverksveksten i Stoltenberg 2 regjeringens siste år 1 514, mens den i Solberg regjeringens første år var 1 630.

2015 var et svært krevende år for norsk økonomi, da både konsekvenser av halvering i oljeindustrien og migrasjonsbølgen slo inn. I 2016 er årsverksveksten tilbake på 2 517 årsverk.

Som det fremgår av tabell 3 nedenfor var reduksjonen i andelen pleiepersonell uten helse- og sosialfaglig utdanning på 1,2 pst.-poeng i 2016. Reduksjonen er den største i perioden gitt tilgjengelig statistikk.

Tabell 3: Andel pleiepersonell i omsorgstjenestene med og uten helse- og sosialfaglig utdanning 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Med helse- og sosialfaglig utdanning	71,3 %	71,7 %	72,0 %	72,3 %	72,6 %	73,7 %	74,3 %	74,9 %	73,0 %	74,2 %
Uten helse- og sosialfaglig utdanning	28,7 %	28,3 %	28,0 %	27,7 %	27,4 %	26,3 %	25,7 %	25,1 %	27,0 %	25,8 %
		-0,4	-0,3	-0,3	-0,3	-1,1	-0,6	-0,6		-1,2

Merknad: Leger og fysioterapeuter er ikke inkludert. Målt ved utgangen av året. Pga. overgang til A-register er det brudd i statistikken mellom 2014 og 2015.

Kilde: Helsedirektoratet

SPØRSMÅL NR. 1368

Innlevert 23. juni 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen

Besvart 3. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Med referanse til svar på spørsmål 162 fra Finanskomiteen/Aps fraksjon av 23.05.17, kan statsråden bekrefte at de samlede kommunale brutto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester, målt i reell prosentvekst, i perioden Høyre og Frp har sittet i regjeringssposisjon har vært lavere enn den samlede reelle prosentveksten i perioden 2011-2013?»

Svar:

Kommunenes utgifter til pleie- og omsorgstjenester finansieres i hovedsak av kommunenes frie inntekter (skatt og rammetilskudd) og noe brukerbetaling. Dette er inntekter kommunene selv prioriterer bruken av. Tabellen viser kommunenes brutto driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester for perioden 2008 til og med 2016. Dette er tall hentet fra Kostra/Iplos-rapporteringen.

I tusen kroner

År	Brutto driftsutgift til pleie- og omsorgstjenester	Reell vekst kroner	Reell vekst prosent
2008	70 618 598		
2009	74 794 954	2 307 210	3,3
2010	78 693 855	1 931 555	2,6
2011	83 347 074	2 569 542	3,3
2012	90 328 835	4 723 540	5,6
2013	94 593 585	1 899 910	2,1
2014	101 030 839	3 911 483	4,1
2015	101 962 031	-1 617 859	-1,6
2016	107 516 888*	2 866 935	2,8

Det er lagt inn en pris og lønnsvekst på 2,5 pst per år. * = urevidert tall.»

Det er kommunene som selv avgjør hvordan de ønsker å organisere sine helse- og omsorgstjenester ut fra hva som synes mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov. Kommunene må imidlertid hele tiden innrette sine tjenester slik at de oppfyller sine lov- pålagte forpliktelser til å yte nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i

kommunen. Jeg vil for ordens skyld bemerke at 2015 var et svært krevende år for norsk økonomi, da både konsekvenser av halvering i oljeindustrien og migrasjonsbølgen slo inn.

Tabellen over viser at kommunene de senere årene samlet sett har redusert veksten i sine driftsutgifter til pleie- og omsorgstjenester.

SPØRSMÅL NR. 1369

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Bergstø

Besvart 4. juli 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Kan statsråden forsikre at folk som er glad i noen av samme kjønn ikke blir sendt til land hvor de risikerer å bli torturert, drept eller utsatt for alvorlige menneskerettighetskremler og mener statsråden det er behov for bedre nasjonale retningslinjer som i større grad enn nå tar høyde for mangfoldet i menneskelig seksualitet og kjønn i vurderingene som gjøres av UDI og UNE?»

BEGRUNNELSE:

Nina Bahar, assisterende generalsekretær i Skeiv Verden, skriver i VG (23.06. 2017) om sin bekymring for norske myndigheters utsending av homofile asylsøkere.

I følge UDI har over halvparten av homofile asylsøkere fått avslag de siste årene. Siden 2012 har det i hovedsak blitt begrunnet i manglende evne til å sannsynliggjøre homofil legning.

Praksisen for vurdering av rett til asyl for homofile i Norge endret seg etter at en høyesterettsdom i 2012 slo fast at Norge ikke lenger kunne deportere homofile asylsøkere med beskjeden om at de skulle skjule sin legning ved retur. Det førte til at utlendingsmyndighetene nå langt oftere må ta stilling til troverdigheten av asylsøkernes seksuelle orientering, og at de fleste avslagene er begrunnet i at asylsøkeren ikke ansees å ha sannsynliggjort sin seksualitet.

Forsker Andrea Gustavsson ved Juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo har undersøkt hvordan disse vurderingene ble gjort av UNE og UDI i perioden 2010-2015, og slår fast: «Gjennomgangen av sakene viser at utlendingsmyndighetene opererer ut i fra en antakelse om at det finnes såkalte riktige og gale svar på hvordan en person forstår og opplever sin egen sek-

sualitet. En slik antakelse er problematisk på flere nivå. [...] For at homofiles rett til asyl skal realiseres må det anerkjennes at det finnes forskjellige måter å forstå og oppleve seksuell orientering, og det må ikke legges til grunn at én forståelse er mer beskyttelsesverdig enn en annen» <http://www.jus.uio.no/ior/forskning/aktuelle-saker/2017/homofile-asylsokere-skam.html>

Slik bekymringen fra Skeiv verden og forskningshold framstår, settes liv i fare fordi troverdighetsvurdering til utlendingsmyndighetene framstår som spekulativ og lite faglig fundert.

Svar:

Spørsmålet er stilet til Justis- og beredskapsministeren, men jeg besvarer spørsmålet da dette faller innenfor mitt ansvarsområde. Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og intersexpersoner (LHBTI) faller inn under konvensjonsgrunnen «sosial gruppe» i flyktningkonvensjonen og har rett til asyl hvis de risikerer forfølgelse, dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved retur. Vi skal overholde våre internasjonale forpliktelser og retur skal ikke skje hvis det er en reell fare for alvorlige overgrep som nevnt. Som i andre asylsaker må det imidlertid også i disse sakene vurderes om det anførte asylgrunnlaget kan legges til grunn som troverdig. LHBTI-sakene behandles i tråd med en juridisk tilnærningsmetode som Høyesterett ga i en dom av 29. mars 2012 og en påfølgende instruks fra JD i juni 2012. Både UDI og UNE følger denne metoden. Det viktigste ved metoden er at asylsøkerne ikke kan pålegges å skjule eller endre sin væremåte for å unngå forfølgelse eller overgrep. Jeg har for øvrig innhentet informasjon fra UDI og UNE. Både UDI og UNE er kjent med masteroppgaven til Andrea Gustavsson fra 2016.

Hun har presentert innholdet for UDI og oppgaven vil bli presentert for UNEs ansatte i august måned. Behandling av LHBTI-søknader er et prioritert område i UDI. Det er satt av ressurser til utarbeidelse av retningslinjer, veiledning og undervisning til UDIs beslutningstakere. På bakgrunn av blant annet innspill og anbefalinger fra Gustavsson, foretar UDI en revidering av gjeldende retningslinjer og veileder for oppfølging av denne gruppen asylsøkere. I undervisningen av sine ansatte tilstreber også UDI å legge til grunn at det fins forskjellige måter å forstå og oppleve seksuell orientering, og at det ikke må legges til grunn at én forståelse er mer beskyttelsesverdig enn en annen. UNE behandler de asylsakene UDI har avslått. UNE vurderer om det foreligger en risiko for forfølgelse ut fra detaljert

landkunnskap om forholdene i klagerens hjemland og klagerens egen forklaring. Klagerens troverdighet og klagerens atferd og livsførsel står sentralt ved vurderingen både av om vedkommende må anses som homofil, og hvordan vedkommende vil opptre ved retur og årsaken til dette. Dette fremkommer av UNEs praksisnotat. Alle individuelle forhold blir således vektlagt. UNE opplyser for øvrig at deres regelverksforståelse har fått tilslutning av domstolene, og at verken praksis eller avgjørelser i domstolene tilsier at det er behov for å gjøre endringer i gjeldende retningslinjer. Jeg mener UDI og UNEs oppfølging av dette saksfeltet er god, og at det ikke er behov for endrede retningslinjer utover det arbeidet UDI allerede er i gang med.

SPØRSMÅL NR. 1370

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 29. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden fremlegge en oversikt over aktører og klinikker som tilbyr tidlig ultralyd sortert på geografisk plassering og type autorisasjon/helsepersonellgruppe og et anslag på omfanget av denne type undersøkelser?»

BEGRUNNELSE:

I Bioteknologirådets evaluering av bioteknologiloven gjennomført i 2015 ble det utført et estimat for å anslå omfanget av antall ultralydundersøkelser som utføres tidlig i svangerskapet på gravide som kommer til ultralydundersøkelse i uke 17–19 ved Universitetssykehusene med fostermedisinsk avdeling. Over en periode på ca. 3 uker høsten 2014 var til sammen 165 kvinner til rutine ultralyd ved Fødeavdelingen ved Oslo Universitetssykehus – Rikshospitalet hvorav 130 hadde vært til en eller flere ultralydundersøkelser tidligere i svangerskapet (79 %). Av disse ble 98 undersøkelser sannsynligvis utført i svangerskapsuke 11 uker + 0 dager til 13 uker + 6 dager. Undersøkelsen regnes som fosterdiagnostikk (bl.a. pga. måling av nakkeoppklaring).

Svar:

Begrepet ”tidlig ultralyd” sier noe om når i svangerskapet ultralydundersøkelsen blir utført, men ikke noe om innholdet i undersøkelsen. Lovgivningen setter som kjent et viktig skille mellom ultralydundersøkelser som foretas for å avdekke avvik hos fosteret (fosterdiagnostikk) og ultralydundersøkelser i den alminnelige svangerskapsomsorgen. Bioteknologiloven stiller blant annet krav om at undersøkelsesmetoder for fosterdiagnostikk skal godkjennes og at virksomheter som utfører fosterdiagnostikk skal være godkjent av departementet. Denne myndigheten er delegert Helse-direktoratet.

Vilkårene for å få fosterdiagnostikk er ikke lov-regulert, men følger av retningslinjer (Rundskriv IS-23/2004).

Ultralydundersøkelser i den alminnelige svangerskapsomsorgen anses derimot ikke som fosterdiagnostikk. Formålet med ultralydundersøkelser i den alminnelige svangerskapsomsorgen er ikke å avdekke avvik hos fosteret, men å undersøke om svangerskapet og fødselen utvikler seg på naturlig måte. Slike undersøkelser omfattes ikke av kravene i bioteknologiloven med unntak av at fosterets kjønn ikke skal oppgis før 12. svangerskapsuke. De fleste ultralydundersøkelsene i den alminnelige svangerskapsomsorgen foretas i uke 17-19, men noen undersøkelser foretas også tidligere

på medisinsk indikasjon for å avklare en klinisk situasjon i svangerskapet.

Departementet har ikke oversikt over klinikker eller privatpraktiserende gynekologer som tilbyr ultralydundersøkelser, men mange privatpraktiserende gynekologer har ultralydapparat. Vi har heller ikke informasjon om det faktiske innholdet i de ulike ultralydundersøkelsene som foretas tidlig i svangerskapet. At mange gynekologer har ultralydapparat betyr ikke at det gjøres måling av nakkeoppklaring eller andre fosterdiagnostiske ultralydundersøkelser i strid med bestemmelsene i bioteknologiloven.

Jeg har merket meg undersøkelsen fra 2014 som representanten Kjerkol viser til. Denne er omtalt i Hel-

sedirektoratets evalueringsrapport fra 2015 s. 95-96 og det fremgår at undersøkelsen er beheftet med usikkerhet. Dette skyldes blant annet at populasjonen som er forespurt er liten, Rikshospitalet antas å ha en eldre populasjon og flere risikosvangerskap enn i Oslo for øvrig, og innholdet i hver undersøkelse er ikke kjent.

Avslutningsvis vil jeg vise til regjeringens politiske plattform hvor det blant annet fremgår at regjeringen ikke vil innføre et ”offentlig tilbud om tidlig ultralyd eller et tilbud om NIPD-blodprøve for alle gravide, jf. samarbeidsavtalen”. Dette står fast. Dagens vilkår setter nødvendige grenser for fosterdiagnostikk og bør videreføres. Hensynet til å sørge for et samfunn hvor det er en plass for alle veier tungt.

SPØRSMÅL NR. 1371

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud

Besvart 30. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange og hva er utbredelsen av enkeltmannsforetak blant aktørene, leverandører og underleverandører, som yter helsetjenester i både spesialist- og kommunehelsetjenesten, og hvis ikke, har han planer om å skaffe seg en slik oversikt slik at han kan vurdere å innføre krav eller forventninger til hvordan tjenester som ytes på vegne av det offentlige bør organiseres?»

BEGRUNNELSE:

I rapporten ”Milliarder - ikke mennesker” av Leikvoll og Herning pekes det på at aktører som ikke har faste ansatte, men heller knytter til seg personer som har opprettet enkeltmannsforetak er billigere å bruke enn fast ansatte fordi de selv er ansvarlig for sykelønn og pensjon. Samtidig som de driver egne enkeltmannsforetak, har de klare instruksjoner om hvordan arbeid skal utføres. Dette tyder på at de fungerer som ordinære arbeidstakere.

En av de store private aktørene i helsesektoren har 70 prosent konsulenter. Det kan tyde på at dette også er et konkurransefortrinn i anbudsprosesser, da de konkurrer på kostand på en helt annen måte enn eksempelvis offentlige/kommunale aktører.

Svar:

Etter helse- og omsorgstjenesteloven har kommunene ansvaret for å sørge for nødvendige helse- og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i kommunen. Etter samme lov er det opp til den enkelte kommune om denne ønsker å yte tjenestene selv eller ved å inngå avtale med andre offentlige eller private tjenesteytere.

Den enkelte kommune står altså i utgangspunktet fritt til å organisere sine tjenester slik det finnes mest hensiktsmessig ut fra lokale forhold og behov.

Dersom kommunenes adgang til å inngå avtaler med private tjenesteytere skal begrenses til særskilte aktører, eller aktører som er organisert på en bestemt måte, vil dette kreve lov-endring. En slik lovendring vil medføre et inngrep i det kommunale selvstyret. Det foreligger ikke i dag konkrete planer om en slik lov-endring.

Det følger av spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a at regionale helseforetak skal sørge for at personer med fast bopel eller oppholdssted innen helseregionen tilbys spesialisthelsetjenester i og utenfor institusjon.

Tjenestene kan ytes av de regionale helseforetakene selv eller ved at de inngår avtale med andre tjenesteytere, herunder private. Dette er en vurdering som de regionale helseforetakene selv foretar ved planleggingen og gjennomføringen av sitt ansvar.

Departementet har ikke oversikt over den typen avtaler som etterspørres fra stortingsrepresentant Aasrud.

SPØRSMÅL NR. 1372**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni****Besvart 10. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mange bompenger har Stortinget gjort vedtak om i denne stortingsperioden?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om en oversikt som viser hhv bidrag til finansiering, forventet innkrevingskostnader, og rentekostnad ut fra gjeldende forutsetninger i de enkelte proposisjonene samt forventet total bompengennebetaling for det enkelte prosjekt. Det bes om at alle tall oppgis i 2017 kroner.

Svar:

Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentliges bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengevedtak og –planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringsperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilg-

ninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengnivået ville vært høyere. Jeg minner også om at bompengnivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengeskutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengeskutt.

Under regjeringen Stoltenberg II ble det planlagt en lang rekke bompengeprojekter. Tabellen nedenfor viser bompengeprojekter som er vedtatt i denne stortingsperioden. Flere av disse har fått lavere bompengandel enn opprinnelig tiltenkt, og vil få økt sin statlige andel gjennom bompengereformen som dagens regjering og det borgerlige stortingsflertallet har sikret gjennomføres. Tallene i tabellen nedenfor vil derfor gradvis bli bedre i bilistenes favør etter hvert som regjeringens politikk settes ut i praksis.

Tabellen viser forutsatt bompengebidrag av investeringskostnadene til bompengeprojektene, finansieringskostnader og innkrevingskostnader. Summen av disse viser forutsatt brutto bompengenneinntekter som oppgitt i de respektive bompengeprojektene. Alle tall er oppgitt i mill. 2017-kroner.

Finansieringskostnadene i oversikten er basert på den beregningstekniske renta, som i dag normalt settes til 5,5 pst. Med dagens rentenivå vil bompengeselskapene oppnå vesentlig bedre rentebetingelser, som medvirker til reduserte finansieringskostnader sammenlignet med det som er oppgitt i oversikten. Endelig takstvedtak før innkrevingen starter vil bl.a. være basert på de faktiske rentebetingelsene.

Det er ikke spesifisert kroneverdi for finanskostnader og innkrevingskostnader i enkelte stortingsproposisjoner, og for disse er det prisomregnet til 2017-kr fra den kroneverdien som er brukt for forutsatt bompengebidrag av investeringskostnadene.

For bompengeprojektene som har blitt forlenget i denne perioden er ikke ytterligere innkrevingskostnader og finansieringskostnader spesifisert i stortingsproposisjonene. Disse er derfor satt til 0 kr i tabellen. Innkrevingskostnader og eventuelle finanskostnader er dermed inkludert i brutto bompengenneinntekter for disse.

Mill. 2017-kr

Bompengeprosjekter	Bompenger, investerings- kostnader	Finansierings- kostnader	Innkrevings- kostnader	Brutto bompengeinntekter
Fv 714 Stokkhaugen - Sunde i Sør-Trøndelag, trinn 1	370	76	54	500
Askøypakken	1 218	359	152	1 729
Rv 13 Jobergtunnelen - utviding av Vossapakko	881	350	159	1 391
Vegpakke Harstad	983	435	382	1 801
Bypakke Bodø og endring på rv 80 Løding - Viken	2 150	807	334	3 292
E39 Svegatjørn - Rådal	2 782	2 230	287	5 299
E134 Damåsen - Saggrenda i Buskerud	2 506	1 901	255	4 662
Bypakke Nedre Glomma i Østfold, fase 1	589	80	102	771
Rv 36 Slåttekås - Årnes i Nome og Sauherad	341	236	41	618
Bypakke Grenland fase 1	1 440	230	386	2 056
Førdepakken	1 026	94	157	1 276
E16 Bagn-Bjørø	355	412	78	845
E6 Nord-Trøndelag grense - Korgen (Helgeland sør)	543	240	177	960
Rv 23 Dagslett-Linnes	1 419	1 325	125	2 869
E18 Tvedestrand - Arendal	2 126	1 343	246	3 715
E18 Rugtvedt - Dørdal	1 856	634	92	2 583
E6 Kolomoen - Moelv	4 592	3 485	528	8 605
Tromsøpakke 3, trinn 1 - videreføring	83	0	0	83
Forlenget innkreving i Nord-Jærenpakken	0	0	0	0
Bypakke Nord-Jæren	21 525	1 845	2 460	25 830
Rv 3/rv 25 Ommangsvollen - Grundset/Basthjørnet	3 383	461	164	4 008
Fv 17 / fv 720 Dyrstad - Sprova - Malm	805	270	115	1 190
E6 Helgeland nord (Bolna - Korgen)	381	244	85	710
E16 Bjørum - Skaret	2 009	461	133	2 604
E39 Rogfast	13 210	5 800	250	19 260
E6 Vindåsliene - Korporalsbrua	770	260	60	1 090
Fv 714 Stokkhaugen - Sunde, trinn 2	947	260	90	1 297
Samferdselspakke for Kristiansandsregionen, fase 1 - forlenging av bompengeordninga	400	0	0	400
E39 Kristiansand vest - Lyngdal vest *	7 862	2 750	688	11 300
Fv 659 Nordøyvegen	460	260	50	770
Oslopakke 3 **	14 400	0	0	14 400
Totalt	91 412	26 849	7 651	125 913

* Fordeling av finansieringskostnader og innkrevingskostnader er ikke oppgitt i Prop. 135 S (2016-2017) og et anslag på fordeling av disse kostnadene, basert på erfaring fra andre prosjekter, er derfor lagt inn i tabellen.

** Anslag på nettoinntekt for perioden 2017-2036 basert på Prop. 86 S (2016-2017).

SPØRSMÅL NR. 1373**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni****Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mange innkrevingspunkt for bompenger er det per i dag og hvordan er dette endret siden 31.12.13?»

Svar:

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentlige bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten

i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengevedtak og -planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringssperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere. Jeg minner også om at bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengerekutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengerekutt.

Her følger en oversikt over antall bomstasjoner med innkreving per år i denne tidsperioden:

2017 *	233
2016	240
2015	208
2014	197
2013	170

* Dette er antallet som det er/har vært innkreving i hittil i år.

Jeg vil presisere at dette er antallet bomstasjoner som det har vært innkreving i det gjeldende året, dvs. at bomstasjoner som startet/avsluttet innkreving i angitt år er inkludert. Jeg vil også minne om at en del bomprosjekt, spesielt bomringer som flertall i kommunestyre har bedt om rundt sine egne byer, inneholder

svært mange innkrevingspunkt men hvor det også ofte er timesregler slik at man kun belastes i en av innkrevingspunktene innenfor tidsperioden.

SPØRSMÅL NR. 1374**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Statsråden har tidligere varslet en statlig garantiordning for bompengelån.

Når kan vi forvente en slik ordning?»

Svar:

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentliges bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengevedtak og -planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringsperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere. Jeg minner også om at

bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengekutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengekutt.

Jeg er opptatt av å finne løsninger som redusere bompengebelastningen. Et av tiltaksområdene er grep for å redusere finansieringskostnadene. I Innstilling 13 S (2015-2016) kom Stortinget med anmodning til regjeringen om å omdanne den foreslåtte rentekompensasjonsordningen for bompengeselskap til en rentetilskuddsordning for 2016. Videre ble regjeringen bedt om å vurdere andre alternative innretninger for å oppnå lavere finansierings- og innkrevingskostnader i tråd med intensjonen i bompengereformen, jf. Vedtak 71, Innst. 13 S (2015-2016)).

Mange ulike alternative innretninger har blitt vurdert, alle med det felles mål å få ned bompengebelastningen på bilistene. I denne sammenheng har også statlig garanti for bompengelån blitt vurdert. I budsjettforslaget for 2017 svarer regjeringen ut anmodningsvedtaket fra Stortinget. Her beskrives nye rutiner for håndtering av usikkerhet i bompengeproposisjoner og den nye tilskuddsordningen for reduserte bompengetakster utenfor byområdene.

Nye rutiner for håndtering av usikkerhet åpner for at man oppdaterer forutsetningen for takstberegning etterhvert som usikkerhet i finansieringsplanen elimineres. Dette skal bidra til at takstene ikke settes unødig høyt. I 2017 utgjør tilskuddsordningen 502,8 mill. kr og vil gi om lag 10 pst. takstreduksjon i riksvegprosjekt utenfor byområdene. Tilskuddet er også et viktig insentiv for gjennomføringen av bompengereformen.

SPØRSMÅL NR. 1375**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Flere sentrale Frp politikere, herunder partileder Siv Jensen, lovet i valgkampen 2013 at bompengene skulle forsvinne om Frp kom i regjering.

Har statsråden i løpet av disse 4 årene innfridd løftet?»

Svar:

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Nylig fremla regjeringen forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29, hvor det planlegges brukt om lag 1 064 milliarder kroner de neste 12 årene. Veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenliknet med NTP 2014-2023. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

I forslaget til Nasjonal Transportplan 2014-2023 la den rødgrønne regjeringen opp til en kraftig vekst i bompengene innkrevingen. Resultatene fra de siste årene reflekterer denne veksten. Samtidig er veksten lavere enn lagt til grunn av forrige regjering, siden flere bomprosjekter er nedbetalt gjennom ekstraordinære bevilgninger til å slette bompengegjeld under dagens regjering.

I nysalderingen av Statsbudsjettet 2013, jf. Prop. 21 S (2013-2014) ble følgende prosjekt nedbetalt med en total bevilgning på 500 mill. kr:

- Rv 4 Reinsvoll – Hunndalen i Oppland
- Rv 9 Setesdalen i Aust-Agder
- Rv 5 Fatlaberg i Sogn og Fjordane
- E39 Astad - Knutset i Møre og Romsdal
- E6 Møllnes - Kvenvik – Hjemmeluft i Finnmark (innkrevingen ble ikke startet)
- Rv 19 Kirkebakken - Re grense i Vestfold (delvis innfrielse av bompengegjeld)

Samlet for disse prosjektene er bilistene spart for om lag 750 mill. kr i innbetalte bompenger.

Videre er vel 900 mill. kr spart for bilistene som følge av at regjeringen har fått gjennomslag for endringer i tidligere fastsatt finansieringsopplegg for utbygging av to viktige prosjekter: E134 Seljord - Åmot i Tele-

mark (finansieres fullt ut med statlige bevilgninger, i stedet for delvis bompengefinansiering) og E6 Helgeland i Nordland (økte statlige bevilgninger, lavere bompengandelen og reduserte bompengesatser). Regjeringen har også redusert bompengandelen på prosjektet E16 Bagn-Bjørge i Oppland med 120 mill. kr for å redusere bompengene på strekningen når denne blir ferdig utbygd.

I tillegg kommer Bypakke Grenland der regjeringens forslag om utbygging og finansiering bygger på forutsetningene som er lagt til grunn fra lokalt hold. Forslaget inneholdt likevel noen viktige endringer for prosjektet rv 36 Skyggestein - Skjelbredstrand der regjeringen forutsetter at prosjektet som er anslått å koste 570 mill. kr, skal finansieres fullt ut av statlige bevilgninger. I NTP 2014-2023 ble det forutsatt delvis bompengefinansiering og 270 mill. kr i statlige midler. Regjeringens forslag betyr dermed 310 mill. kr mer i statlige midler enn tidligere lagt til grunn. I tillegg er det utelatt tre bomstasjoner som tidligere var forutsatt for prosjektet. Dette betyr at bilistene i tillegg vil få reduksjoner som gjelder driftskostnader for tre bomstasjoner og en del rentekostnader.

Når man tar med sparte finansierings og administrasjonskostnader, betyr det at bilistene er spart for flere milliarder kroner i bompenger. Dette kommer i tillegg til at bilrelaterte avgifter samlet sett er redusert under dagens regjering, samtidig som offentlige bevilgninger til veiformål har økt kraftig.

Regjeringen arbeider videre for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Den fremlagte NTP 2018-2029 er et eksempel, hvor veksten i veisatsingen kommer fra økte årlige statlige bevilgninger, ikke økte årlige bompenger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre også fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere.

SPØRSMÅL NR. 1376**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien****Besvart 10. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Som en del av den såkalte ”bilpakken” i statsbudsjettet 2017 skulle bompengesatsene utenfor bypakkene reduseres med om lag 10 %.

Kan statsråden gi en liste over bomstasjoner som har fått lavere takst som følge av dette vedtaket?»

Svar:

Gjennom Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2017 ble det på kap. 1330 opprettet en Post 75 Tilskudd for reduserte bompengetakster utenfor byområdene, jf. Prop. 1 S (2016-2017) og Innst. 13 S (2016-2017). Bevilgningen i 2017 er på 502,8 mill. kr. Ordningen gjelder riksvegprosjekt.

Tilskuddet ble lyst ut med frist 1. april 2017 for å søke om å bli omfattet av ordningen. For nye bompengeselskaper ble det gitt en utvidet frist til 1. juni. Ved fristens utløp er det kun to av de 43 prosjektene som var aktuelle for ordningen som ikke har søkt om å bli med. Vedlagt følger liste over bompengeprojektene som omfattes av ordningen, med tildelt beløp og status på om de har søkt eller ikke. Statens vegvesen sendte tilsagnsbrev til alle selskapene som har søkt i juni.

Før tilskuddet kan utbetales må det foreligge entydige vedtak fra berørte kommuner og fylkeskommuner om at prosjektet skal legge om til nytt takst- og rabattstruktur i tråd med Prop. 1 S Tillegg 2 (2015-2016), vedtak fra selskapets eiere om at selskapet går inn i ett av de regionale bompengeselskapene og søknad fra bompengeselskapet om å sette ned takstene med minst 10 prosent. Søknaden om takstendring må være godkjent av lånegarantisten(e). Midlene vil bli utbetalt så snart dette foreligger.

Vedlegg: (Se neste side)

SPØRSMÅL NR. 1377**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien****Besvart 7. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mye bompengegjeld er faktisk slettet på grunn av overføring av penger fra staten til bompengeselskap mellom 1. oktober 2013 til i dag?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om at svaret gis i 2017-kroner.

Svar:

I nysalderingen av Statsbudsjettet 2013, jf. Prop. 21 S (2013–2014) ble følgende prosjekt nedbetalt med en total bevilgning på 500 mill. kr:

- Rv 4 Reinsvoll – Hunndalen i Oppland
- Rv 9 Setesdalen i Aust-Agder
- Rv 5 Fatlaberget i Sogn og Fjordane
- E39 Astad – Knutset i Møre og Romsdal
- E6 Møllnes – Kvenvik – Hjemmeluft i Finnmark (innkrevingen ble ikke startet)
- Rv 19 Kirkebakken – Re grense i Vestfold (delvis innfrielse av bompengegjeld)

Samlet for disse prosjektene er bilistene spart for om lag 750 mill. kr i innbetalte bompenge.

Videre er vel 900 mill. kr spart for bilistene som følge av at regjeringen har fått gjennomslag for endringer i tidligere fastsatt finansieringsopplegg for utbygging av to viktige prosjekter: E134 Seljord – Åmot i Telemark (finansieres fullt ut med statlige bevilgninger, i stedet for delvis bompengefinansiering) og E6 Helgeland i Nordland (økte statlige bevilgninger, lavere bompengandelen og reduserte bompengesatser). Regjeringen har også redusert bompengandelen på prosjektet E16 Bagn-Bjørge i Oppland med 120 mill. kr for å redusere bompengene på strekningen når denne blir ferdig utbygd.

I tillegg kommer Bypakke Grenland der regjeringens forslag om utbygging og finansiering bygger på forutsetningene som er lagt til grunn fra lokalt hold. Forslaget inneholdt likevel noen viktige endringer for prosjektet rv 36 Skyggestein – Skjelbredstrand der regjeringen forutsetter at prosjektet som er anslått å koste 570 mill. kr, skal finansieres fullt ut av statlige bevilgninger. I NTP 2014-2023 ble det forutsatt delvis bompengefinansiering og 270 mill. kr i statlige midler. Regjeringens forslag betyr dermed 310 mill. kr mer i

statlige midler enn tidligere lagt til grunn. I tillegg er det utelatt tre bomstasjoner som tidligere var forutsatt for prosjektet. Dette betyr at bilistene i tillegg vil få reduksjoner som gjelder driftskostnader for tre bomstasjoner og en del rentekostnader.

Totalt blir dette drøyt 2 mrd. kr i reduserte bompenger for bilistene.

Regjeringen arbeider videre for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Den fremlagte NTP 2018-2029 er et eksempel, hvor veksten i veisatsingen kommer fra økte årlige statlige bevilgninger, ikke økte årlige bompenger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre også fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere.

SPØRSMÅL NR. 1378**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Geir Pollestad****Besvart 5. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvor mye bompenger er krevd inn på norske veier i hhv 2013, 2014, 2015, 2016 og hva er prognosen for 2017?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om at alle tall oppgis i 2017-kroner.

Svar:

Oversendelsesbrev til nytt svar på skriftlig spørsmål nr 1378.

Jeg viser til brev av 26. juni 2017 og svar av 5. juli 2017.

Samferdselsdepartementet har beklageligvis oppdaget en feil i tabellen i svar til spørsmål 1378. Innbetalte bompenger for årene 2013–2017 var ved en inkurie prisomregnet to ganger. Svarene gitt i forrige brev fremviste derfor et for høyt innbetalt bompengebeløp for bilistene tilsvarende over 1,5 milliarder kroner i inneværende stortingsperiode. Det gjøres for ordens skyld også oppmerksom på at prognosen for 2017 ikke inkluderer tilskudd til reduksjon i bompengetakster, noe som vil redusere summen innbetalte bompenger sammenlignet med prognosen i dette svaret. Et mer nøyaktig estimat for prognose kan utarbeides ved en senere anledning når arbeidet med utbetaling av tilskudd og reduksjon av takster/økning i rabatter har blitt ferdig effektivt. Vedlagt følger ny versjon som erstatter mitt svar av 5. juli 2017.

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering. Andelen bompenger i nye riksvegprosjekter

har gått ned i denne stortingsperioden sammenlignet med forrige. Mens bompenger stilt til disposisjon utgjorde 33 pst. av de totale investeringsbeløpene i 2005, økte andelen til drøyt 40 pst. i 2012. Prognosen for 2017 viser at bompengandelen nå er nedadgående og er redusert til 31 pst. igjen. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte avgifter nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter, og det offentliges bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018–29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, -drift og -vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengetiltak og – planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringssperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014–2023. Det har vært en ganske flat utvikling i innbetalte bompenger pr bilist. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere. Jeg minner også om at bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengeskutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengeskutt.

Tabellen nedenfor gir en oversikt

År	Innbetalte bompenger (mill. 2017- kr)
2013	9 193
2014	9 207
2015	9 579
2016	9 500
2017	10 200

Innbetalte bompenger for 2016 er kun passeringssinntekter og inkluderer ikke tilleggsavgifter. Innbetalte bompenger i 2017 er en prognose, som ikke er korrigert for innføring av en tilskuddsordning i for-

bindelse med bompengereformen. Tilskuddene skal tildeles over 40 bompengeprojekt og skal bidra til å øke bompengerabattene eller redusere takstene, slik at bompengebelastningen for bilistene reduseres.

SPØRSMÅL NR. 1379

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Geir Pollestad

Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva var samlet bompengegjeld per 31.12 i årene 2013, 2014, 2015, 2016 og hva er prognosen for 31.12 2017?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om at alle tall oppgis i 2017-kroner.

Svar:

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til

formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering og representanten Pollestad var statssekretær. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentliges bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengavedtak og – planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringssperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og

bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere. Jeg minner også om at bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengekutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengekutt.

Den samlede bompengegjelden for årene 2013-2016 er som følger:

<i>mrd. 2017-kr</i>	
År	Bompengegjeld
2013	39,4
2014	46,7
2015	50,9
2016	52,8

Siden bompengeselskapene rapporterer etter-skuddsvis, foreligger det foreløpig ikke tall for 2017.

SPØRSMÅL NR. 1380

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås

Besvart 30. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvor mange bompengeselskaper var det i 31.12 i henholdsvis 2013, 2014, 2015, 2016 og per i dag?»

Svar:

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i

regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentlige bevilgninger til veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengvedtak og –planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringsperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere. Jeg minner også om at bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom

Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengekutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengekutt.

Gjennom arbeidet med bompengereformen er det besluttet at det skal opprettes fem regionale bompengeselskap. Disse selskapene er nå etablert. Alle de fem regionale bompengeselskapene har satt i gang prosesser med å samle 'sine' bompengeselskap i den regionale strukturen. Fremover vil det derfor kun bli fem regionale bompengeselskap.

For årene 2013-2016 var det følgende antall bompengeselskap:

2013: 50 stk.
2014: 52 stk.
2015: 50 stk.
2016: 53 stk.

SPØRSMÅL NR. 1381

Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås

Besvart 10. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hvor mye mer bompengelån er det samlet sett mulig å ta opp innenfor de vedtak som Stortinget har gjort?»

BEGRUNNELSE:

Det bes om en oversikt over bompengebidrag som er vedtatt, men som foreløpig ikke er tatt ut i form av lån eller brukt til finansiering (skjulte bompengeforpliktelser).

Det bes om svar i 2017-kroner.

Svar:

Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal Transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet med de foregående perioder hvor Senterpartiet satt i regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter og det offentliges bevilgninger til

veiformål. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal Transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1 064 milliarder kroner til infrastrukturinvesteringer, drift og vedlikehold de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

Jeg setter pris på at Senterpartiet nå ønsker informasjon om omfanget og konsekvensene av de bompengvedtak og –planer Senterpartiet tok initiativ til i sin regjeringsperiode. Dagens regjering jobber dog for å redusere bompengandelen innen veifinansiering. Omfanget av bompenger er derfor blitt lavere under denne regjering enn hva Senterpartiet la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i

bompengereformen. Jeg konstaterer at med rødgrønt flertall i Stortinget ville denne ordningen ikke eksistert og bompengenivået ville vært høyere.

Jeg minner også om at bompengenivået kunne vært merkbart lavere dersom Stortinget hadde gitt regjeringen støtte i alle regjeringens forslag til bompengekutt, men jeg konstaterer at stortingsflertallet ofte ikke har delt H/FrP regjeringens ambisjoner og konkrete forslag om bompengekutt.

Bompengeselskapenes regnskapstall for 2016 og 2017 vil ikke være klare før hhv. oktober 2017 og oktober 2018. Per nå foreligger det kun foreløpige regnskapstall for 2016. Det er derfor vanskelig å si med sikkerhet hvor mye bompenger som er stilt til disposisjon i 2016 og hittil i 2017. Anslagene på bompenger stilt til disposisjon og gjenstående forpliktelser er derfor basert på forutsetningene som er lagt til grunn i finansieringsplanene i stortingsproposisjonene til de aktuelle prosjektene.

I denne stortingsperioden er det vedtatt utbygginger der til sammen om lag 91,5 mrd. 2017-kr er forutsatt finansiert med bompenger. Det er beregnet at om lag 15 mrd. 2017-kr av disse allerede er stilt til disposisjon. De gjenstående forpliktelsene er på om lag 76,5 mrd. 2017-kr.

Bompengeselskapenes gjenstående forpliktelser vil bli finansiert gjennom lånopptak og/eller løpende bompengeinntekter, avhengig av hvilke forutsetninger om dette som er lagt til grunn i stortingsproposisjonene for de aktuelle prosjektene. La meg minne om at en vesentlig andel av dette er bypakkeprosjekter eller ferje-avløsningsprosjekter/fjordkryssinger slik som Rogfast. La meg også påpeke at det ikke finnes noen ”skjulte bompengeforpliktelser”, slik representanten gir inntrykk av i sitt spørsmål. Alle bompengeforpliktelser er åpen informert om i stortingsproposisjoner.

Bompengeprosjekter	Bypakke /riksveg/ fylkesveg	Forutsatt bompengebidrag	Anslag bompenger stilt til disposisjon 2013-2017	Anslag gjenstående bompengebidrag etter 2017
Fv 714 Stokkhaugen - Sunde i Sør-Trøndelag, trinn 1	Fylkesveg	370	370	-
Askøypakken	Fylkesveg	1 218	348	870
Rv 13 Jobergtunnelen - utviding av Vossapakko	Riksveg	881	294	588
E39 Sveгатjørn - Rådal	Riksveg	2 782	1 274	1 508
E134 Damåsen - Saggrenda i Buskerud	Riksveg	2 506	1 614	892
Rv 36 Slåttekås - Årnes i Nome og Sauherad	Riksveg	341	206	136
E16 Bagn-Bjørge	Riksveg	355	355	-
E6 Nord-Trøndelag grense - Korgen (Helgeland sør)	Riksveg	543	355	188
Rv 23 Dagslett-Linnes	Riksveg	1 419	522	897
E18 Tvedestrand - Arendal	Riksveg	2 126	1 126	1 000
E18 Rugtvedt - Dørdal	Riksveg	1 856	464	1 392
E6 Kolomoen - Moelv	Riksveg	4 592	2 806	1 786
Rv 3/rv 25 Ommangsvollen - Grundset/Basthjørnet	Riksveg	3 383	677	2 706
E16 Bjørum - Skaret	Riksveg	2 009	51	1 958
E6 Helgeland nord (Bolna - Korgen)	Riksveg	381	-	381
E39 Rogfast	Riksveg	13 210	390	12 820
E6 Vindåsliene - Korporalsbrua	Riksveg	770	-	770
E39 Kristiansand vest - Lyngdal vest	Riksveg	7 862	-	7 862
Fv 17 / fv 720 Dyrstad - Sprova - Malm	Fylkesveg	805	268	537
Fv 714 Stokkhaugen - Sunde, trinn 2	Fylkesveg	947	23	924
Fv 659 Nordøyvegen	Fylkesveg	460	66	394
Vegpakke Harstad	Bypakke	983	782	202
Bypakke Bodø og endring på rv 80 Løding - Viken	Bypakke	2 150	1 386	765
Bypakke Nedre Glomma i Østfold, fase 1	Bypakke	589	454	135
Bypakke Grenland fase 1	Bypakke	1 440	689	751
Førdepakken	Bypakke	1 026	188	838
Tromsøpakke 3, trinn 1 - videreføring	Bypakke	83	27	56
Bypakke Nord-Jæren	Bypakke	21 525	-	21 525
Samferdselspakke for Kristiansandsregionen, fase 1 - forlenging av bompengeordninga	Bypakke	400	200	200
Oslopakke 3*	Bypakke	14 400	-	14 400
Sum		91 412	14 934	76 479

*Anslag på nettoinntekt for perioden 2017-2036 basert på Prop. 86 S (2016-2017).

SPØRSMÅL NR. 1382**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 3. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hva vil ministeren gjøre for å sørge for at etterlyste kriminelle ikke får utbetalt støtte fra NAV?»

BEGRUNNELSE:

De siste fem årene har antall etterlyste doblet seg i Norge. Ifølge politiet er det i dag 14.000 som unndrar seg straffeforfølgning eller soning. Politiet hevder også at flere tusen av disse etterlyste får støtte fra NAV. Dette er et hån mot ofrene, og bidrar til å senke befolkningens tillitt til både politiet, NAV og offentlig forvalt-

ning for øvrig. Det er spørsmålsstillers oppfatning at dette bør endres umiddelbart.

Svar:

Jeg er kjent med denne problemstillingen, og mener at det er helt uakseptabelt at myndighetene gjennom trygdeutbetalinger skal understøtte personer som unndrar seg strafforfølgning eller fullbyrdelse av straff. Departementet er derfor i gang med å utrede de lovendringene som er nødvendig for å løse dette problemet. Jeg tar sikte på å sende et forslag på høring så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 1383**Innlevert 26. juni 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 5. juli 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Vil kommunal- og moderniseringsministeren ta initiativ til å opprette et utvalg med sikte på å ansvarliggjøre offentlige organer som begår klare tjenesteforsømmelser, slik at slike alvorlige tjenesteforsømmelser får større konsekvenser enn i dag?»

BEGRUNNELSE:

Å treffe byråkratiet som grunneier og menigmann i uenigheter er en «risikosport» med muligheter for store økonomiske belastninger.

Det er slik at staten ofte ikke nøler med å avgjøre slike uenigheter i rettssystemet med påfølgende risiko for saksomkostninger for den private part.

Om den private part skulle vinne saken mot staten, vil likevel en rettsprosess ofte ta både måneder og år. Om saken blir avgjort til oppsitter/grunneiers fordel og de blir tilkjent en erstatning, er det likevel sjelden offentlige etater stilles til ansvar utover dette.

I saker hvor staten (f.eks. SVV) har gjort store feil innen prosjektering og utførelse ser det ut som om det-

te ikke får konsekvenser for de som har gjennomført et slikt prosjekt.

Et eksempel er en sak på E-18 i Eidsberg kommune (Trarabekken), hvor samfunnet er påført om lag 30 millioner i unødige kostnader. Saken ble løst etter lenge tids konflikt mellom grunneier og SVV.

I dag finnes det ikke noe organ som ettergår slike saker, og spørsmålsstiller er av den oppfatning at grov tjenesteforsømmelse bør få konsekvenser, også for offentlige etater.

I kommuner, fylker og på Stortinget finnes det ulike former for kontrollkomiteer, men for de offentlige tjenestene kan spørsmålsstiller ikke se at det finnes noe slikt kontrollorgan.

Svar:

Det er i dag en rekke lover og regelverk som regulerer statsansattes arbeid. De viktigste er offentleglova, forvaltningsloven, arkivloven, økonomiregelverket i staten og instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen). De tre førstnevnte er lover, de to siste er instruks staten har pålagt seg selv. Økonomiregel-

verket regulerer bl.a. hvordan etatsstyring skal foregå, mens utredningsinstruksen regulerer hvordan et problem og tiltak skal utredes og beskrives før et prosjekt i igangsettes. Felles for de nevnte regelverkene er de ikke har sanksjonsparagrafer.

Dersom det skulle være et ønske om at personer eller organer bør ansvarliggjøres i større utstrekning enn i dag, mener jeg dette fortsatt bør skje ved bruk av allerede etablerte institusjoner. Det finnes alt i dag en rekke organer som kan bidra til slik ansvarliggjøring. Den enkelte arbeidsgiver har her selv en oppgave. Forvaltningsorganer som Statens vegvesen er underlagt overordnet styring og kontroll, også politisk (fra ansvarlig statsråd), om nødvendig og ønskelig. Det finnes dessuten ulike mekanismer for ekstern kontroll. Som eksempel kan jeg nevne Sivilombudsmannen som skal «søke å sikre at det i den offentlige forvaltning ikke øves urett mot den enkelte borger» (sivilombudsmannsloven § 3). Riksrevisjonen skal, blant annet, gjennom den forvaltningsrevisjonen som den driver, «bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil» (riksrevisjonsloven § 4 fjerde ledd). Riksrevisjonens rapporter,

som leveres til Stortinget, sikrer oppmerksomhet rundt feil som begås i den offentlige forvaltningen. Dette kan igjen gi grunnlag for ansvarliggjøring. Det finnes dessuten i dag mekanismer for ansvarliggjøring av enkeltpersoner. I de groveste tilfellene kan det bli spørsmål om straff ilagt av domstolene. Endelig kan det være grunn til å nevne den viktige jobben både mediene og politikere gjør for å bidra til oppmerksomhet rundt feil som gjøres og til at feilene kan få konsekvenser.

Jeg tror derfor det ikke er nødvendig å opprette et nytt permanent organ i tillegg til de instansene vi allerede har som skal ha som oppgave å ansvarliggjøre offentlige organer.

Det viktigste er likevel å hindre at slike forhold som Ulf Leirstein beskriver, oppstår.

Gjennom bedre forhåndsarbeid kan vi redusere faren for at resultatet av tiltak som det offentlige iverksetter, får andre utfall enn ønsket for enkeltpersoner eller virksomheter. Regjeringen har revidert utredningsinstruksen, noe som vil bidra til at tiltak som igangsettes er tilstrekkelig godt utredet.

SPØRSMÅL NR. 1384

Innlevert 27. juni 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 4. juli 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hvilke konkrete tiltak gjør statsråden for at direktoratet eller departementet raskere skal kunne avdekke og sanksjonere mot selskaper som utgir seg for å være ideelle, men som viser seg å være kommersielle, hvordan forsikrer statsråden seg at slikt blir slått raskt ned på og kjenner statsråden til flere aktører som nå er under vurdering om de er ideelle eller kommersielle?»

BEGRUNNELSE:

I desember 2015 fattet Bufdir mistanke til at Fyrlykta kunne være et kommersielt selskap som har utgitt seg for å være en ideell aktør og sendte en bekymringsmelding til stiftelsestilsynet. Ett og et halvt år senere er det nå opprettet tilsyn av Stiftelsestilsynet, og Fyrlykta har tjent mye penger mens myndighetenes vurdering av selskapet har gått tregt.

Svar:

Jeg er opptatt av at det er gode systemer for å sikre at kjøp og oppfølging av tjenester til barn i barnevernet gjennomføres på en god måte. Dette er spesielt viktig i tilfeller der enkelte typer aktører, i dette tilfellet ideelle, er gitt en særstilling. Det blir nå viktig å gjennomgå rutineene for kjøp og kontraktsoppfølging generelt, og for vurdering og oppfølging av ideelle tilbydere spesielt. Det er Bufdir som har ansvar for dette arbeidet, og jeg har tillit til at de gjennomfører dette på en grundig måte.

Bufetat har de siste årene arbeidet mye med organisering og utvikling av inntaksfunksjonen, som nå består av fem regionale inntaksenheter og to spesialiserte støttefunksjoner. Den ene støttefunksjonen bistår de regionale inntaksenheterne i kvalitetssikring av enkeltkjøp og riktig og enhetlig bruk av inngåtte rammeavtaler, herunder håndtering av hvordan leverandører forholder seg til fremforhandlede avtaler og samarbeid med inntakene. Ved vesentlige avvik følges dette opp

av direktoratet og Bufetats regionkontor direkte med hver enkelt leverandør.

Utviklingen av inntaksfunksjonen har bidratt til å styrke etatens operative innkjøps- og forhandlingskompetanse, og har medført lavere priser og bedre kostnadskontroll ved kjøp av fosterhjemstjenester. Pris per oppholdsdag i fosterhjem tilknyttet private leverandører gikk ned med 8,7 prosent fra 2014 til 2016.

Det er også utviklet nye rutiner for oppfølging av private plasseringer og for enkeltkjøp av akutttiltak. I tillegg har Bufdir igangsatt et arbeid med å utvikle og forbedre rutinene for kontraktsoppfølging på leverandørnivå.

Jeg er ikke kjent med at det er flere aktører som nå er under vurdering om de er ideelle eller kommersielle. Bufdir vil i løpet av sommeren likevel utlyse et oppdrag om ekstern revisjonsgjennomgang av flere ideelle organisasjoner. Formålet med dette er å vurdere deres status som ideell organisasjon. Revisjonsgjennomgangene vil bli gjennomført høsten 2017. Jeg vil understreke at disse gjennomgangene gjennomføres som del av en systematisk kontraktsoppfølging med utgangspunkt i en risikobasert analyse av etatens kontraktsportefølje. Prosess og metode for risikovurdering ivaretar et barnevernsfaglig, innkjøpsfaglig og økonomisk perspektiv. Kontrollene foretas på hele porteføljen og som stikkprøver. Parallelt med dette gjennomføres det i 2017 kontrollaktiviteter i regi av enhet for inntaksstøtte knyttet til kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos private og ideelle leverandører av barnevernstjenester.

I tillegg vil direktoratet gjennomføre en internrevisjon av Bufetats oppfølging av private plasseringer. I forlengelsen av dette vil det også være aktuelt å kontrollere hvordan kontraktsvilkår etterleves fra leverandørenes side. Slik internrevisjon vil bli påbegynt høsten 2017 og sluttført i løpet av vårhalvåret 2018.

Med utgangspunkt i revisjonsgjennomgangen av Fyrlykta vil direktoratet høsten 2017 gå gjennom sine

rutiner for kvalifisering og oppfølging av ideelle organisasjoner. Rutinene vil bli gjennomgått med tanke på hvilke vurderinger Bufdir skal gjøre ved kvalifisering og underveis i avtaleperioden for å forsikre seg om at ideelle organisasjoner opprettholder en praksis som samsvarer med det å være en ideell organisasjon. Rutinene skal også beskrive i hvilke tilfeller det skal foretas en ekstern revisjonsgjennomgang.

Stortinget har i forbindelse med behandlingen av barnevernsreformen bedt regjeringen gjennomgå reglene for anbud i barnevernet. Det er naturlig å se en slik gjennomgang og direktoratets arbeid nevnt over i sammenheng. Jeg ønsker også en gjennomgang av rammevilkårene for de private aktørene, slik jeg varslet i proposisjonen om barnevernsreformen.

Det er ikke klare juridiske rammer for hva som skal regnes som ideelle aktører. Ideelle virksomheter har særskilte rammevilkår kommersielle aktører ikke har. Jeg vil påpeke at både Bufdir selv, Oslo byfogdembete og Deloitte har gjort grundige vurderinger av spørsmålet om hvorvidt Fyrlykta kan regnes som en ideell aktør, og alle tre har trukket sine konklusjoner under tvil. Det må også tas hensyn til at saken involverer en rekke barn og familier, og at det derfor er spesielt viktig at den behandles på en god måte. Jeg vil fremheve at Bufdir handlet raskt da konklusjonen fra den eksterne rapporten (Deloitte) forelå. Oppsigelsene av kontraktene ble formidlet til Fyrlykta samme dag som rapporten ble ferdigstilt og overlevert Fyrlykta.

Det viktigste nå er å sørge for at saken i minst mulig grad påvirker de barna som er omfattet av avtalene med Stiftelsen Fyrlykta. Jeg har forsikret meg om at direktoratet vil følge situasjonen tett, for å sørge for gode løsninger for det enkelte barn. Ingen barn skal behøve å flytte som en direkte følge av at rammeavtalene med stiftelsen sies opp, og det er ikke grunn til å tro at disse barna ikke mottar et godt tilbud.

SPØRSMÅL NR. 1385

Innlevert 28. juni 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen

Besvart 5. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange sykepleiere og helsefagarbeidere har gjennomført eller påbegynt etter- og videreutdanning siden 24.08.17, hvilke spesifikke nye ordninger og tiltak er opprettet for å nå målet om etter- og videreut-

danning til 30 000 helsefagarbeidere og sykepleiere, hvilke beløp er avsatt og hvor store beløp er allerede brukt til hvert av disse tiltakene?»

BEGRUNNELSE:

24.08.15 lovet statsminister Erna Solberg etter- og videreutdanning til 15. 000 sykepleiere og 15. 000 helsefagarbeidere. På spørsmål til revidert nasjonalbudsjett svarer Helse og omsorgsdepartementet at det til nå er bevilget hhv 300 og 325 mill. i 2016 og 2017 til grunn-, videre- og etterutdanning av ansatte i omsorgstjenestene, uten å spesifisere hvilken gruppe av ansatte midlene har gått til. Det redegjøres ikke for hvor stor andel av bevilgningen som er benyttet til formålet, eller hvor mange som har benyttet seg av tilbudet om etter- og videreutdanning. Videre svarer Helse og omsorgsdepartementet at det i Kompetanseløft 2020 er igangsatt 50 tiltak med en samlet bevilgning på 1,2 mrd. i perioden. Det er ikke redegjort for fordeling av disse midlene per tiltak eller per år, eller hvor stor andel av midlene som baserer seg på eksisterende tiltak og bevilgninger. Vi ber om at det redegjøres for dette. Det er ønskelig med en opplisting av hvordan det generelle tilskuddet til grunn-, videre- og etterutdanning av ansatte i omsorgstjenestene er disponert.

Vi ber om oppdaterte tall per 27.06.17.

Svar:

Spørsmålet dreier seg om et politisk valgløfte som Erna Solberg har fremført på vegne av partiet Høyre i kommunevalgkampen i 2015, om å tilby grunn- og videreutdanning til 15 000 helsefagarbeidere og videreutdanning av 15 000 sykepleiere for femårsperioden 2016-2020. For standpunktet ble det lagt til grunn at grunn- og videreutdanning av 15 000 helsefagarbeidere inkluderer grunnutdanning innenfor videregående opplæring for personer uten helse- og sosialfaglig utdanning (såkalt «ufaglærte»), grunnutdanning høyskole for samme gruppe og personer med videregående helse- og sosialfaglig utdanning (som helsefagarbeidere mv.), og videreutdanning for personer med videregående opplæring gjennom fagskoleutdanning. Videre ble det lagt til grunn at videreutdanning av 15 000 sykepleiere inkluderer alt høyskoleutdannet personell, primært sykepleiere. Som det fremgår av tabellen nederst i svaret er Regjeringen Solberg godt i rute med å nå målet som ble fremsatt i dette valgløftet.

Jeg viser til at jeg i besvarelsen av spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1356 høsten 2015 med samme tema, skrev at regjeringen vil fremme forslag vedrørende grunn- og videreutdanning for ansatte i omsorgssektoren på egnet måte.

Det er riktig som representanten skriver at regjeringen har bevilget samlet om lag 300 og 325 mill. kroner til grunn-, videre- og etterutdanning av ansatte i omsorgstjenestene i hhv. 2016 og 2017. Bevilgningene fordeler seg på følgende tiltak, som alle er videreførte tiltak fra 2015:

- Om lag 164,5 mill. kroner i 2016 og om lag 188,5 mill. kroner i 2017 i generelt tilskudd til grunn-, videre- og etterutdanning av ansatte i omsorgstjenestene gjennom kompetanse- og innovasjonstilskuddet på kap. 761, post 68, hvorav om lag 95 mill. kroner er økt bevilgning siden 2014.
- Om lag 97 mill. kroner i 2016 og om lag 115 mill. kroner i 2017 til tilskudd til fagskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag på kap. 761, post 60, hvorav 26 mill. kroner er økt bevilgning siden 2016.
- 16,2 mill. kroner i både 2016 og 2017 til Nasjonal lederutdanning for primærhelse-tjenesten (videreutdanning) på kap. 761, post 21, kap. 765, post 21 og kap. 770, post 70, hvorav 5,2 mill. kroner er økt bevilgning siden 2016.
- 21,3 mill. kroner i 2016 og 6,5 mill. kroner i 2017 til lønnstilskudd til avansert klinisk sykepleie (videreutdanning) på kap. 762, post 63.

Jeg antar stortingsrepresentanten vil ha tallene på kandidater siden 24.08.15, ikke 24.08.17 slik det står skrevet i spørsmålet. Da det kun rapporteres per kalenderår, er det ikke mulig å fremskaffe tallene som etterspørres. Videre skiller ikke rapporteringen på hvilken utdanningsbakgrunn kandidatene har, men mellom hvilke utdanninger som gjennomføres.

Som tabellen nedenfor viser, fullførte nærmere 4 300 kandidater en grunn- eller videreutdanning i 2016 med tilskudd fra de ovenfornevnte fire ordningene. I tillegg var nærmere 9 400 under utdanning. Av disse har Helsedirektoratet estimert at om lag 6 300 var nye kandidater i 2016.

Tabell Antall kandidater 2016

	Fullførte	Under utdanning ¹	Nye (estimat) ²
Grunnutdanning videregående oppl. ³	1 158	2 870	1 350
Fagskoleutdanning ⁴	900	1 112	2 231
Bachelorutdanning ³	412	1 533	641
Vid.utd./mastergr (påbygg bachelor) ³	1 716	3 626	1 910
Nasjonal lederutdanning for prim.h.tj.	102	160	162
Lønnstilskudd til AKS	0	72	45
Totalt	4 288	9 373	≈ 6 300

¹ Ekskl fullførte.

² Estimert av Helsedirektoratet med bakgrunn i tall på fullførte og under utdanning i 2015 og 2016, med unntak av tallet på fagskoleutdanning som er innhentet fra NSD. Det er knyttet usikkerhet til presisjonen på estimatene, da det blant annet forutsettes at kandidater ikke påbegynner og fullfører utdanning innenfor samme kalenderår, eller tar høyde for at kandidater faller fra utdanningene – som ev. vil trekke tallene i ulik retning.

³ Tall fra det generelle tilskuddet til grunn-, videre- og etterutdanning gjennom kompetanse- og innovasjonstilskuddet.

⁴ Tall fra tilskudd til fagskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag.

Kilde: Helsedirektoratet

SPØRSMÅL NR. 1386

Innlevert 28. juni 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 6. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Mener statsråden at helikoptertrening skal foregå ved Taraldrud, er planene for helikoptertrening endret i forhold til det fremlagte planforslaget, og siden både trening med helikopter og noe annen skyte- og eksplosivtrening i henhold til planforslaget allerede må foregå på annet sted enn Taraldrud, vil det ikke da være rett å samle dette på ett sted (Rygge) slik at alle ressursene er samlet ved trening utenfor Taraldrud, og hva er forskjellen i kostnader ved valg av helikopterlokalisering på Rygge og på Taraldrud?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til statsrådens svar av 27. juni på mitt spørsmål vedr. nasjonalt beredskapssenter. I mitt spørsmål av 19. juni ba jeg blant annet statsråden gi en konkret vurdering av kostnadsreduksjonen ved å legge helikop-

tervedlikeholdet til Rygge der det allerede eksisterer infrastruktur. Statsråden skriver i sitt svar om helikoptre at all treningsaktivitet skal skje der helikoptrene er stasjonert, altså ved beredskapssenteret på Taraldrud. I det fremlagte planforslaget er det lagt til grunn at det ikke skal være helikoptertrening på Taraldrud, kun operativ drift (om lag 6 bevegelser i døgnet).

Fra plandokumentets side 48, øverste avsnitt, siteres:

”Helikopterflyging vil foregå som oppdrag - ikke som øvelser. Tidsbegrensning er derfor ikke mulig for helikopterflyging.”

Videre siteres andre avsnitt under 6.13.2 Helikopterstøy - Grunnlag og forutsetninger - fra plandokumentets side 79:

”Det er lagt til grunn en trafikkmengde på 2250 helikopterbevegelser pr. år, i snitt ca. seks bevegelser pr. døgn. Halvparten av dette er avganger og halvparten er landinger.

Trafikkmengde og mønster er beregnet ut fra erfaringer med dagens bruk av politiets to helikoptre som er stasjonert på Gardermoen. Det er lagt til grunn at det blir tre helikoptre stasjonert på Taraldrud.”

Prosjektledelsen har ved flere anledninger presisert overfor beboere at det ikke blir treningsaktivitet med helikopter ved Taraldrud. Helikoptertrening på Taraldrud vil øke støybelastningen ut over det som er beskrevet i støyutredningene.

Så langt undertegnede kjenner til vil det - uavhengig av hvor helikoptrene lokaliseres - være behov for å bygge hangarer til helikoptrene. Her må det antas at kostnaden vil være om lag den samme på Taraldrud og Rygge. Det er forskjellen i valget mellom lokalisering av helikoptrene på Taraldrud og på Rygge hva gjelder tomtekostnad, rullebane, fuelanlegg, samt tilknyttede driftskostnader som er viktig å få framlagt. Justis- og beredskapsdepartementet burde ta initiativ til en uavhengig utredning av dette.

Svar:

Det skal ikke være helikoptertrening på Taraldrud, og planene for helikoptertrening er ikke endret i forhold til det framlagte planforslaget.

Representanten viser i sin begrunnelse for spørsmålet til at jeg i mitt tidligere svar har skrevet at treningsaktiviteten skal skje der helikoptret er stasjonert, altså på Taraldrud. Da jeg omtalte treningsaktivitet siktet jeg til de andre beredskapsressursene, f.eks. beredskapstroppen og bombegruppen. Det er nødvendig å ha politihelikopter i transportberedskap der disse ressursene befinner seg.

Jeg minner om at en samlet Justiskomiteé så sent som i desember bemerket følgende:

”Komiteen mener at det nå av hensyn til å opprettholde fremdrift i saken er mest hensiktsmessig å legge diskusjoner om lokalisering til side, og gå videre på Taraldrud.”

Jeg minner også om at Stortinget siden 2001 har vært tydelige på at vi skal ha en døgnbemannet helikoptertjeneste i Oslo eller i umiddelbar nærhet av Oslo.

Jeg ser det som helt urealistisk å samle absolutt all trening étt sted. Det viktige er å få samlet mengdetreningen, slik at politiet har muligheten til å mobilisere en tilstrekkelig og rask respons når krisen oppstår. Målet ved etableringen av et beredskapssenter på Taraldrud er at 90 pst av personell i tjeneste skal være gripbare på kort varsel. Dette gir god beredskap selv om det skulle oppstå flere parallelle hendelser.

De nasjonale beredskapsressursene har sitt tjenestetested i Oslo politidistrikt, og har patruljetjeneste om lag 50 prosent av tiden. Etablering av et beredskapssenter på Rygge ville gjort det påkrevd med en full

omorganisering og omstrukturering av den nasjonale beredskapen og de nasjonale beredskapsressursene. Nærhet til Oslo er sentralt for å sikre rask responstid ved alvorlige hendelser, bl.a. knyttet til sentrale nasjonale objekter. Vi har kartlagt hvordan tilsvarende tjeneste er organisert i andre land. Det gjennomgående bildet er at disse er plassert i eller i umiddelbar nærhet av landets hovedstad.

Det foreligger ikke særskilte kostnadsberegninger ved å etablere politihelikopter-tjenesten på Rygge. Det er imidlertid grunn til å anta at merutgiftene vil bli vesentlige, og det vil være både tid og ressurskrevende å utrede og kvalitetssikre dette, samtidig som det hadde gitt en langt dårligere beredskapsordning. Det er viktig å huske på at politihelikoptertjenesten er en skjermingsverdig ressurs iht. Sikkerhetsloven og objekt-sikkerhetsforskriften. Det tilsier særskilte krav til sikring. På et samlet senter, med mulighet for bruk av avstand og sikringsperimeter, er det mulig å legge til grunn helt andre løsninger enn hva som er mulig dersom helikoptertjenesten blir plassert alene på Rygge. Det er ikke utredet sikringskonsept for en helikoptertjeneste på Rygge, og det er derfor ikke mulig å beregne kostnader.

SPØRSMÅL NR. 1387**Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum****Besvart 1. august 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Statsråden skriver i sitt svar på mitt spørsmål nr. 173 at «satsingen på grensekontrollen innebærer blant annet at vi får over 120 nye tolleren (sic!) i grensekontrollen, en økning på hele 20 prosent». Nå rapporteres det om bemanningsproblemer i grensekontrollen pga. kutt og stramme budsjetter. Kan statsråden bes redegjøre for utviklingen i bemanningen på hhv. grensestasjonene, i tolldistriktene og i tolldirektoratet fra 1.2.16 og til i dag og vurdere om hun ønsker å korrigere sitt tidligere svar?»

BEGRUNNELSE:

Tolletaten utfører en maktpåliggende nasjonal oppgave med å kontrollere grensene, bekjempe kriminalitet og hindre innføring av ulovlige og farlige stoffer som kan skade Norge og norske innbyggere. PST bekjentgjorde seinst i forgårs at man opprettholder vurderingen om at det er «sannsynlig at det kan bli forsøkt gjennomført terrorangrep mot Norge». Samtidig har nylig asylsøkere sluppet gjennom grensen på Storskog. I en slik situasjon er det viktig at regjeringen og statsforvaltningen viser fasthet og handlekraft i arbeidet med å trygge grensene.

Dessverre er det lite som tyder på at dette er tilfellet. I stedet roper de som står vakt langs grensene våre, nå varsko om en uholdbar ressursituasjon. NTL Tolletaten rykket 23. juni ut og advarte om at den operative evnen i etaten er svekket. Det tegnes et bilde av en etat som kutter til beinet. Norsk tollerforbund oppgir at ressursituasjonen aldri har vært mer anstrengt og at det er meget stor frustrasjon blant tjenestefolkene ute i distriktene. Forbundet opplever situasjonen som prekær og verre enn noen gang. Det oppfattes at etaten og turnusen til de ansatte nå styres etter budsjettmessige og ikke faglige vurderinger. Norsk tollerforbund opplyser også at i stedet for 120 nye ansatte, så er bemanningen redusert med 12 tjenestemenn i distriktene siden 1. februar 2016: Oslo og Akershus (-23), øst (+15), sør (-18), vest (-10), midt (+17) og nord (+7). I direktoratet har bemanningen økt med 15. Den annonserte styrkingen på 120 årsverk kan altså se ut til å ha manifestert seg som kun tre. Tolletatens nye direktør

har ellers vedtatt et kutt på 80 millioner kroner i toll-distriktene, der det praktiske arbeidet skjer. Det fryktes at dette kan gi enda strammere tider i distriktene og mulige oppsigelser.

Det stilles samtidig spørsmål fra fagpersoner rundt manglende tilstedeværelse og kontroll langs kysten, som utgjør en yttergrense for Schengen-området. Bekymringsmeldingene er så alvorlige og omfattende at statsråden bør vurdere om hun vil svare mer utfyllende på dette spørsmålet enn det som fremgår av spørsmålsstillingen.

Svar:

Jeg ser aller først behov for å klargjøre Tolletatens rolle på grensen. Tolletatens oppdrag er å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer, og å legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer. Det er politiet som har ansvar for inn- og utreisekontrollen av personer etter utlendingsloven. Etter utlendingsloven § 22 annet ledd skal riktignok Tolletaten bistå politiet i inn- og utreisekontrollen, men etatens bistand skal utøves under politiets ansvar og styring og kun «når tollmyndighetene utfører tollkontroll», jf. utlendingsforskriften § 4-30. Tolletaten har heller ikke adgang til å bruke tvangsmidler eller til å bortvise utlendinger. Når det gjelder stortingsrepresentant Vedums kommentar om at kysten er yttergrense for Schengen-området, vil jeg understreke at Tolletatens tilstedeværelse og oppgaver på stedet ikke avhenger av om grensen er Schengen-grense eller ikke, da Norge som kjent ikke er en del av EUs tollunion.

Tolletaten fikk i 2016 en rammeøkning tilsvarende 123 årsverk til styrking av bemanning på navngitte flyplasser, døgnbemanning på Svinesund og Ørje, mobile enheter knyttet til ANPR (skiltlesende kameraer på alle grenseoverganger), samt til opprettelse av en sentral etterretningsenhet og styrking av tolllaboratoriet. Status på oppbemanningen er at det gjenstår 16 stillinger som skal rekrutteres til Tolletatens etterretningssenter (TES). I de øvrige stillingene i styrkingen rapporterer Tolletaten at det er rekruttert personell som enten er i operativ tjeneste eller under etatsutdanning. De nye årsverkene er fordelt i etaten som følger:

Tollregion Oslo og Akershus	0
Tollregion Øst-Norge	52
Tollregion Sør-Norge	6
Tollregion Vest-Norge	6
Tollregion Midt-Norge	18
Tollregion Nord-Norge	10
Tolldirektoratet	3*
Tolletatens etterretningssenter	28
SUM	123

(*Årsverkene i Tolldirektoratet er knyttet til ANPR (skiltlesende kameraer på alle grenseoverganger))

Ved overføring av oppgaver fra Tolletaten til Skatteetaten, ble det etter Tolletatens ønske overført budsjettmidler og oppgaver tilsvarende om lag 30 årsverk mer enn det antall ansatte som ble overført til Skatteetaten. Det «ansatteoverskuddet» Tolletaten hadde ved inngangen til 2016 ble håndtert ved en gradvis nedbemanning, blant annet gjennom naturlig avgang. Videre har Regjeringen lagt til grunn at Tolletaten, som alle andre statlige virksomheter, som følge av ABE-reformen, må effektivisere driften. Etaten har digitalisert enkelte funksjoner, som tilsier at oppgaver kan gjennomføres med mindre ressursinnsats. Åpningstidene ved flere ekspedisjonssenheter er endret, og noen enheter er samlokalisert eller nedlagt. Etaten har også fått nytt teknisk utstyr som tilsier at den kan gjennomføre oppgavene sine på andre måter enn tidligere, gjerne med mindre

ressursinnsats. Tollregionene har også tilpasset sin bemanning etter samlokalisering av fellesfunksjoner som sentralbord, dokumentsenter og infosenter.

Etaten leter kontinuerlig etter effektiviseringsgevinster som ikke reduserer den operative kraften i kjerneoppgavene, og vil fra januar 2018 overføre lønns- og regnskapsoppgavene til Direktoratet for økonomistyring (DFØ). Dette vil medføre en ytterligere reduksjon av antall ansatte i etaten uten at det påvirker grensekontrollen negativt. Tiltakene som er gjennomført, og som i sum har ført til lavere bemanningsbehov, er ønskede tilpasninger som viser at Tolletaten kontinuerlig effektiviserer og samtidig styrker grensekontrollen.

Utviklingen i bemanningen (antall årsverk) i tollregionene og i Tolldirektoratet i perioden februar 2016 til juni 2017 fremgår av tabellen under.

	februar 2016	juni 2017	Endring
Tollregion Oslo og Akershus	471	446	-25
Tollregion Øst-Norge	313	331	18
Tollregion Sør-Norge	197	191	6
Tollregion Vest-Norge	150	142	-8
Tollregion Midt-Norge	113	130	17
Tollregion Nord-Norge	82	88	6
Tolldirektoratet	250	268	18
SUM	1574	1595	21

(Økningen i Tolldirektoratet kommer primært av at Tolletatens etterretningssenter er organisert som en avdeling i direktoratet, samt at enkelte fellesfunksjoner er samlet der.)

Når det gjelder tallene for de ulike tollstedene, er det flere forhold som gjør det vanskelig å hente ut sammenlignbare data og dermed kunne redegjøre for utviklingen i bemanningen på det enkelte tollsted. Tollregionene har ulik intern organisering, og organiseringen kan også variere innad i en region. Noen tollsteder har en tydelig deling mellom grensekontroll og vareførsel, mens andre tollsteder har kombinert grensekontroll- og vareførselsseksjon. I noen regioner er det én seksjon som håndterer flere tollsteder. Tollaspirantene er på enkelte steder tilknyttet spesifikke tollsteder, mens andre steder har aspiranter tilknytning på regionnivå. Personell under utdanning flyttes mellom ulike enheter i regionen gjennom hele underutdanningsperioden, og det kan derfor slå tilfeldig ut i tallmaterialet hvor de var registrert på datoene i spørsmålet.

Det er viktig å understreke at etatsinterne prioriteringer er virksomhetsleders ansvar. Det såkalt «vedtatte kuttet» i etaten er etter det jeg har fått opplyst et element i etatens interne budsjettprosess for 2018, et arbeid som først vil være ferdig senhøsten 2017. Det er tolldirektøren selv som mener en omdisponering av etatens samlede rammer nå er nødvendig for å oppnå

en bedre grensekontroll. Jeg har full tillit til at tolldirektøren gjør de valg og prioriteringer som til enhver tid er til det beste for etaten som helhet.

Det bør ikke være noen tvil om at Regjeringen har styrket Tolletaten. Uten styrkingen hadde etatens bevilgning i 2017 vært om lag 150 mill. kroner lavere. Etaten har fått styrket sine budsjettrammer tilsvarende 123 årsverk fordelt på 50 årsverk til døgnbemanning på Svinesund og Ørje og styrking av enkelte flyplasser, 45 årsverk knyttet til mobile kontroller langs hele grensen og 28 årsverk til den nye analyse- og etterretnings-senteret. I tillegg kommer et vesentlig beløp (over 130 mill. kroner i perioden 2016-2019) til investeringer i kamerautstyr på grenseovergangene. Dette er det tre høyest prioriterte områdene etaten selv mente de burde styrkes på. En styrking betyr likevel ikke at en etat ikke trenger å omstille og modernisere virksomheten. At vi styrker enkelte områder kan ikke bety at all annen drift skal fryses slik den var før styrkingen. På denne bakgrunn ser jeg ingen grunn til å skulle korrigere mitt svar på stortingsrepresentant Vedums tidligere spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 1388

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 4. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Meiner statsråden at uttalelsen fra prosjektleiar for PNB vitnar om ei god og høg kvalitetsmessig utgreiing, og - stiller han seg bak den?»

GRUNNGJEVING:

Prosjektleiar for PNB har uttalt at barneleik er meir støyande enn det framtidige nasjonale beredskapssenteret på Taraldrud, mellom anna til Østlandets blad 26. juni i år:

”Støy fra beredskapssenteret kommer til å bli neglisjerbar i skolegården i forhold til andre støykilder. Det er ungene selv som kommer til å stå for støyen i skolegården. Støyen fra Taraldrud kommer til å være hørbar, men ikke et problem.”

Oppegård kommunes fagleiar og Folkehelseinstituttet omtaler dette som misvisande.

Svar:

Spørsmål som omhandler nasjonal sikkerhet og beredskap fortjener grundig behandling. Jeg er kjent med at representanten Tajik har hatt møte med aksjonsgruppen «Stopp Støyen». Jeg har forståelse for deres bekymringer, og de skal tas på alvor. Jeg tar imidlertid avstand fra deres støyvideo, som jeg mener gir et galt bilde av den aktuelle støyen, og jeg er uenig i deres faktabeskrivelser og løsningsforslag.

Det er krevende å diskutere støy, og jeg vil derfor understreke at uttalelsen fra vår prosjektleder bygger på to sentrale premisser:

I) Støypåvirkningen fra beredskapssenteret vil være lav ved skoler og barnehager, og langt under de nasjonale retningslinjene.

II) Ved samtidig lyd fra to lydkilder, hvor den ene er mer enn 10 dB høyere enn den andre, vil sistnevnte knapt være merkbar

Det er god kvalitet på utredningene som er gjort. Utredningene viser bl.a. at støy fra beredskapssenteret – med unntak av noen få enkeltskudd o.l. - neppe vil være hørbart i skolegården i friminuttene. I en undervisningssituasjon ute i skolegården vil det periodevis være mulig å høre lyder fra beredskapssenteret, og et fåtall enkeltlyder på rundt 60 dB, men det er ingen grunn til å anta at dette skal oppleves som forstyrrende. Prosjektlederen har ønsket å beskrive den forventede støyen. Det må han kunne gjøre. Hans poeng har vært at det ikke er grunn til å tro at aktiviteten på beredskapssenteret skal forringe eller forstyrre undervisningssituasjonen eller friminuttene i skolene.

Det er i retningslinjene for håndtering av støy ved arealplanlegging lagt til grunn ulike grenseverdier for

ulike støykilder, ut fra en erkjennelse av at plagegraden vil være forskjellig avhengig av hvilken type lyd det er snakk om. Det er lavere grenser for skyting enn for andre aktiviteter. Dette er lagt til grunn for prosjekteringen. Det er like fullt et faktum at ved to samtidige lyder – hvor den ene er langt høyere enn den andre – så vil laveste lyd knapt være merkbar, slik prosjektleder også sier.

Jeg vil legge til at støybildet endrer seg når man beveger seg inn i skogsområdene nær beredskapssenteret, og i markaområdene øst og sørøst for senteret. Her erkjenner jeg et ansvar for forringelse av friluftsopplevelsen, særlig for barn og unge. Mitt departement er derfor i dialog med skolene og barnehagene for å etablere kompenserende tiltak. Her vil vi så langt det er mulig etterstrebe at det er de berørte som skal få prioritere hvilke tiltak som er ønsket, innenfor visse økonomiske rammer.

SPØRSMÅL NR. 1389

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden tillate at Stortingets bestemmelser om økt bruk av privat-ideelle tjenester ikke settes ut i livet i den foreliggende anskaffelsen innen TSB i Helse Sør-Øst?»

BEGRUNNELSE:

Et samlet Storting har sagt at bruken av privat-ideelle aktører skal øke, men i den foreliggende anskaffelsen i TSB i Helseregion Sør-Øst blir ikke dette ivarettatt.

Konkurransen er åpen for kommersielle og ideelle aktører, og ressurser fra ideelle føres inn i det offentlige HF. Samme dag som Tilbyderkonferansen ble arrangert kom det pressemelding fra Helse Sør Øst om at rustilbudet i Telemark skal styrkes, og at Sykehuset i Telemark HF skal bygge opp 10 plasser for avrusning. Med andre ord overfører man midler fra en privat ideell aktør til det offentlige i forkant av anbudet.

Anskaffelsen signaliserer i tillegg at man ser for seg en ny oppgradering der spesialiserte tjenester som medisinsk avrusning, spesialisert utredning og behand-

ling mot eget samtykke ønskes bort fra privat-ideelle og overført til helseforetakene.

Dette standpunktet strider mot føringer gitt i Nasjonal Helse og Sykehusplan (2016-2019), hvor det står:

”Regjeringen vil øke mangfoldet og valgfriheten i psykisk helsevern og rusbehandling. Helseforetakene skal kjøpe mer tjenester fra private og ideelle aktører.”

De politiske signaler er klare på at det er kvalitet og ressursutnyttelse som skal være førende for valg av tjenesteleverandører, ikke om tilbudet gis av det offentlige eller privat-ideelle aktører.

Svar:

På bakgrunn av representanten Hjemdals spørsmål har jeg innhentet orientering fra Helse Sør-Øst RHF. Anskaffelsen som Helse Sør-Øst RHF nå gjennomfører innen TSB, skjer etter lov om offentlig anskaffelse av 17. juni 2016 nr. 73 og forskrift om offentlige anskaffelser av 12. august 2016 nr. 974 del I og IV. Dette innebærer at også kommersielle aktører kan delta i

konkurransen. Anskaffelsen er utlyst med en økonomisk ramme på mellom 210 og 235 mill. kroner, mens dagens avtale er på 229 mill. kroner (2017-tall). Det vil imidlertid ved tildelingen bli gjort en vurdering av behovet for eventuelt å øke rammen. Helse Sør-Øst RHF har siden 2015 økt antallet avtaleplasser kjøpt av private ideelle leverandører med om lag 140 døgnplasser og økt ressursbruken med omlag 165 mill. kroner. Helse Sør-Øst RHF mener at de med dette ivaretar de politiske målsetningene med hensyn til bruk av private ideelle aktører. Helse Sør-Øst RHF har i forbindelse med arbeidet med lokale og regionale utviklingsplaner,

lagt til grunn føringene i «Nasjonal faglig retningslinje for avrusning fra rusmidler og vanedannende legemidler IS 2211». Føringene innebærer at for å sikre at befolkningen får likeverdig behandlingstilbud, skal alle helseforetakene ha tilbud om avrusning i døgnavdeling med høy medisinsk faglig kompetanse og med tilgang til medisinske støttetjenester og spesialistkompetanse i somatikk og psykiatri. Sykehuset Telemark HF har ikke hatt et slikt tilbud, men etablerer nå en avrusningsenhet med døgnplasser i tilknytning til akutt plasser. Dette sikrer også den akuttmedisinske kjeden. Samlet betyr dette at ressursinnsatsen knyttet til TSB øker.

SPØRSMÅL NR. 1390

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden sikre likeverdige og forutsigbare vilkår for private-ideelle aktører på tvers av helseregionene?»

BEGRUNNELSE:

Ulike private-ideelle aktører rundt om i landet erfarer ulik praksis avhengig av hvilken helseregion de er tilknyttet.

Eksempler på dette er:

I det foreliggende anbudet fra Helse Sør-Øst angående TSB, som kom på bakgrunn av at Borgestad-klinikken sa opp sin avtale, er nå porteføljen delt opp i delytelser, og vesentlige pasienttilbud utelatt. For Bergensklinikken i Helse Vest, eller Lade i Helse Midt da deres anbud var ute, ble porteføljen lagt ut samlet med alle tjenestene inne.

Et annet eksempel er at anbudet i Helse Sør Øst har satt et krav på 95 % belegg, mens i Vest og Midt er det et beleggeskrav på 90 %

eller nåværende anbud fra Helse Sør Øst legges ut som løpende avtale med 2 års gjensidig oppsigelsesfrist. I Helse Vest og Helse Midt er det inntil 8 års anbudstid.

Svar:

De regionale helseforetakene har etablert felles faste fora med representanter fra både innkjøpssiden og

fagsiden hvor man informerer hverandre gjensidig om kommende og pågående anskaffelser. Dette nettopp som et ledd i gjensidig læring og erfaringsoverføring. De ulike regionene vil imidlertid ut i fra sitt sørge-for-ansvar kunne vurdere innretning på anskaffelsene ulikt. Dette tilsier at det på noen områder er lagt ulike forutsetninger til grunn og stilt ulike krav i anbudsgrunnlaget. Helse Sør-Øst RHF har opplyst at Helse Vest RHF og Helse Midt-Norge RHF i sine anskaffelser valgte å utlyse en samlet portefølje, men dette innebar ikke at man etterspurte alle deltjenestene som lå i de tidligere avtalene. Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) ble i Bergen overtatt av Helse-Bergen HF og utredningsenheten til Lade ble ikke tatt med i den nye avtalen med Helse Midt-Norge RHF. Dette er konkrete vurderinger som må gjøres i den enkelte region basert på faglige behov og forhold i markedet. Helse Sør-Øst RHF har bemerket at både løpende avtaler og tidsbegrensede avtaler inneholder muligheter for oppsigelse for begge avtaleparter. Dette benyttet også Borgestad-klinikken seg av da de sa opp sin avtale. Løpende avtaler kan heller ikke fortsette på ubegrenset tid uten at det gjøres en ny anskaffelse eller en vurdering av markedet. Helse Sør-Øst RHF opplyser videre at de hele tiden har lagt til grunn et beleggeskrav på 95 % i sin region, og har valgt å videreføre dette også for de fleste delytelsene i denne anskaffelsen.

SPØRSMÅL NR. 1391**Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold****Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Statsråden har gitt forsikringer om at utredningskapasiteten skal opprettholdes på dagens nivå i den foreliggende anskaffelsen TSB i Helseregion Sør Øst. I anskaffelsen etterspørres imidlertid kun utredning som en integrert del av et behandlingsforløp i døgn eller poliklinikk. Borgestadklinikken har i dag en egen spesialisert utredningsenhet. Her mottas pasienter som er usikre på hvilken behandling som vil være nyttig for dem, og utredningen vil gi svar på dette.

Hvordan vil dette tilbudet nå ivaretas?»

BEGRUNNELSE:

Helse Sør-Øst sier at utredningskapasiteten skal være ivaretatt som i dag, ved å implementere utredning i de 5 delytelsene. Alle behandlingstilbud i TSB skal inneholde et utredningstilbud. Et implementert utredningsarbeid er i følge Nasjonal Kompetansetjeneste på TSB ikke det samme som en spesialisert utredning hvor man kan foreta omfattende utredning og diagnostisere ruslidelse, psykisk helse, kognitivt funksjonsnivå, ADL-ferdigheter og nettverk.

Svar:

På bakgrunn av representanten Bekkevolds spørsmål har jeg innhentet orientering fra Helse Sør-Øst RHF, som har gitt følgende tilbakemelding:

”Utredning av pasienter er en viktig forutsetning for å velge riktig behandling, både når det gjelder behandlingsnivå og tiltak. Utredning på spesialistnivå pågår gjennom hele behandlingsforløpet og er av denne grunn ikke en tjeneste som etterspørres separat i anskaffelsen eller kjøpes som en egen deltjeneste av andre private leverandører. Nasjonal kompetansetjeneste TSB har kartlagt hvordan utredning foregår i alle helseforetak og hos private leverandører i landet og påvist store forskjeller både i forståelse av utredning som ledd i pasientbehandlingen og i bruk av ulike utredningsverktøy.

I anskaffelsen skal kunnskap om og kompetanse i utredning av behandlingsbehov inngå som ledd både i døgnbehandling og poliklinikk-tilbud. Innhold og struktur i utrednings- og behandlingstilbudet, herunder bruk av faglig anerkjente verktøy og metoder etterspørres eksplisitt i kravspesifikasjonen. Dette gir tilbyderne mulighet for selv å vurdere hvilken kompetanse man anser som ønskelig for å kunne gi et godt og faglig forsvarlig behandlingstilbud.

Avrusning, utredning og behandling skal være integrert i pasientforløpene i alle delytelsene. Om tilbyder velger å organisere for eksempel kompetansemiljøet for utredning i en enhet så har ikke det konsekvenser for anbudet så lenge en sannsynliggjør at utredningen er integrert i pasientforløpet i de ulike delytelsene.”

Jeg anser på denne bakgrunn at forutsetningen om at utredningskapasiteten skal opprettholdes på dagen nivå, blir ivaretatt.

SPØRSMÅL NR. 1392**Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Hans Olav Syversen****Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil statsråden tillate en kapasitetsreduksjon eller kvalitetsreduksjon på behandlingstilbudet innen TSB i Helseregion Sør-Øst?»

BEGRUNNELSE:

Foreliggende anskaffelse i TSB er lagt ut med en tentativ økonomisk ramme på 210-235 millioner kroner, og det er ikke sagt noe om omfanget av tjenester som skal

kjøpes. Bakgrunnen for anskaffelsen er at Borgestad-klinikken har sagt opp sin ytelsesavtale.

Ytelsesavtalen til Borgestadklinikken utgjør pt. 129 døgnbehandlingsplasser (46965 døgn) og 8625 polikliniske konsultasjoner i året, og har en økonomisk ramme på kr 235 mill. Borgestadklinikken har i sin organisasjonsanalyse fra 2015 dokumentert, med offisielle sammenligningstall at de er den klart lavest finansierte av sammenlignbare aktører som gir helhetlige spesialisthelsetjenester TSB på linje med offentlige helseforetak. Organisasjonsanalysen skisserte behov for 60 millioner kroner i økning, og Borgestadklinikken ville likevel med det drevet for 130 millioner kroner mindre enn det offentlige for samme tjenester.

På denne bakgrunn har anbudet som ligger ute en økonomisk ramme man i utgangspunktet vet er alt for liten til å dekke nåværende behov og tilbud. Dette innebærer at det vil være betydelig reduksjon i antall behandlingsplasser innen TSB, eller at det tenkes å kjøpe kvalitativt dårligere tjenester enn nåværende.

Dette er en bekymring for kvalitet i helsevesenet, og mulig i strid med politiske føringer om at det skal være en høyere vekst innen psykisk helse og rus enn somatikk i de regionale helseforetakene.

Svar:

På bakgrunn av representanten Syversens spørsmål har jeg innhentet orientering fra Helse Sør-Øst RHF, som i sitt svar har kommentert følgende:

”Helse Sør-Øst RHF vil innledningsvis bemerke at Borgestadklinikken ikke har sammenlignbare behandlingstilbud med helseforetakene da man blant annet innenfor TSB mangler øyeblikkelig hjelpfunksjon og LAR-behandling, samt ikke har tilgang på spesialisthelsetjeneste innenfor somatikk og psykiatri. Dette gjør sammenligning av kostnadsnivå krevende.

Helse Sør-Øst RHF har over flere år styrket behandlingstilbudet innen TSB, bare de siste to årene med til sammen 700 mill. kroner. Antallet døgnplasser er økt og det er nå et omfattende og differensiert tilbud i regionen med nær 1200 døgnplasser. Dette har bidratt til at ventetiden er gått ned fra 49,5 dager i 2015 til 34,7 dager i 2017.”

Helse Sør-Øst RHF viser til at budsjettutviklingen i regionen synliggjør en betydelig vekst i ressursbruken til kjøp fra private avtaleparter. Budsjettet i 2013 var på 734,4 mill. kroner, mens budsjettet i 2017 er på 1097,7 mill. kroner. Helse Sør-Øst RHF viser videre til at det er etablert flere nye tilbud hos private avtaleparter, som for eksempel brukerstyrte opphold og oppfølging før og etter døgnopphold. Det er noe variasjon i etterspørselen etter de ulike tilbudene og dette innebærer at det er noe ventetid ved enkelte tilbud. Samlet sett vurderer imidlertid Helse Sør-Øst RHF at kapasiteten er god og at det i praksis ikke er ventetid ved flere av langtidstilbudene. Helseforetakene har også bygget ut tjenestetilbudet innen TSB, med vekt på polikliniske og ambulante tjenester. Det er opprettet akutt-plasser og avrusningstilbudet er forsterket slik at pasienter med komplikasjoner i en avrusingsfase sikres tilgang på både somatiske og psykiatriske helse-tjenester. Helse Sør-Øst RHF har utlyst anskaffelsen med samme økonomiske ramme som dagens kjøp av behandlingstilbud ved Borgestadklinikken. De opplyser at det ved tildelingen vil bli gjort en vurdering av behovet for eventuelt å øke rammen. Det går fram av konkurransedokumentene og spørsmål-svar runden på Doffin, at Helse Sør-Øst RHF har lagt til grunn at kapasiteten på avrusning og utredning samlet sett, vil bli opprettholdt gjennom anskaffelsen. Dette, sammen med oppbyggingen av behandlingstilbudene ved helseforetakene, vil ifølge Helse Sør-Øst RHF sikre at den samlede behandlingsskapasiteten opprettholdes minst på dagens nivå.

SPØRSMÅL NR. 1393

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Gunvor Eldegard

Besvart 4. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Meiner statsråden at det vil forsinka opninga av beredsskaps-senteret om det skulle bli redusert i omfang,

og kan statsråden bekrefte at det ikkje vil bli øvingsaktivitet med helikopter ved det planlagte senteret?»

GRUNNGJEVING:

I svaret frå Justis- og beredskapsministeren på skriftleg spørsmål fra undertegna besvart 23.juni 2017 peikar statsråden på at beredskapssenteret vil kunne forsinkast med fleire år dersom føresetnadene for gjennomføring vert endra. Justis- og beredskapsministeren vektlegg fleire gonger i sitt svar betydninga av samtrening hjå beredskapsaktørane, noko det er tverrpolitisk enighet om at er viktig for å styrka beredskapen. Svaret frå statsråden skapar uklarheit knytta til om det og skal trenast med helikopter på det planlagte beredskapssenteret på Taraldrud. Det trengs derfor ei avklaring knytta til at statsråden omtalar helikoptertjenesta på ein måte i svaret som kan forstås slik at det skal trenast med helikopter på det planlagte beredskapssenteret. Det vil i så fall vera i strid med kva som står i Planbeskrivelsen som har vore ute på høyring. Under kapittel 6.1 Sammen drag av konsekvensar side 48, står det: «Helikopterflyging vil foregå som oppdrag, ikke som øvelse.»

Svar:

Jeg kan bekrefte at det ikke er planlagt for øvingsaktivitet med helikopter på beredskapssenteret på Taraldrud.

Innholdet i konseptet for et nytt beredskapssenter ble klarlagt ved behandlingen av konseptvalgutredningen og kvalitetssikringen (KS1) av denne. Det ville

vært naturlig at ev. politisk uenighet rundt dette ble tatt opp høsten 2015 – før oppstart av forprosjektet - ikke nå. Dette er bakgrunnen for at jeg uttrykker bekymring for at endringer kan gi betydelige forsinkelser. Etter et forprosjekt hvor det så langt ser ut til at vi kan realisere tiltaket innenfor budsjett, raskere enn tidligere antatt, med full funksjonalitet og innenfor alle retningslinjer og regelverk, vil jeg fraråde at vi nå skal gjøre vesentlige endringer i konsept eller grunnlagsarbeid som kan svekke fremdrift og de krav til responstid og responskvalitet som er lagt til grunn.

Vi er nå i slutfasen av ekstern kvalitetssikring (KS2) av forprosjektet, og vil deretter gå over i en fase hvor vi sammen med valgt entreprenør forbereder gjennomføring. Det er helt sentralt å ha et beslutningsgrunnlag som kan behandles politisk til høsten, og at nødvendige beslutninger da tas. Senere beslutning om iverksettelse (enn for statsbudsjettet for 2018), kan gi behov for å endre kontraktsstrategien, med behov for forberedelse og gjennomføring av nye konkurranser, med forsinkelser på inntil om lag to år. Forhold som berører flytting av noe eller all funksjonalitet andre steder, og som derfor krever særskilt utredning og prosjektering av dette, vil kunne gi forsinkelser på om lag fire år.

Det er åpenbart at ikke alle endringer av prosjektet vil gi utsettelse av etablering. Noen justeringer vil kun kreve noe prosjekteringsarbeid, og kanskje ikke gi forsinkelser i det hele tatt.

SPØRSMÅL NR. 1394

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Hans Olav Syversen

Besvart 4. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Nytt beredskapssenter er vedtatt lagt til Taraldrud. Støy på grunn av utendørs skyteanlegg og helikoptervirksomhet er til stor bekymring for innbyggere både i Oppegård og sør i Oslo.

Har statsråden vurdert innebygde skyteanlegg og Rygge som operativ helikopterbase for å minimere støyproblemer og samtidig få et fullgodt alternativ?»

Svar:

Spørsmål som omhandler nasjonal sikkerhet og beredskap fortjener grundig behandling. Jeg er kjent med at representanten Syversen har hatt møte med aksjonsgruppen «Stopp Støyen». Jeg har forståelse for deres bekymringer, og de skal tas på alvor. Jeg mener likevel at deres støyvideo gir et galt bilde av den aktuelle støyen, og jeg er uenig i deres faktabeskrivelser og løsningsforslag.

Vi har identifisert løsninger for støyskjerming og -restriksjoner som innebærer at skytebanene på Taraldrud vil komme godt innenfor de nasjonale grensene for håndtering av støy ved arealplanlegging. Det er

jeg godt fornøyd med. For meg er det viktig å sikre forutsigbarhet og likebehandling, også i denne viktige saken. Hvordan skal vi f.eks. forklare til beboerne på Årvoll – som har skytebanen mye nærmere – at skytebanene på Taraldrud kommer for nært bebyggelsen? Hvordan skal vi forklare til beboerne ved Løvenskiold-banen – som er mye mer støyutsatt – at støyverdiene på Taraldrud ikke er akseptable? Og dette er bare to av de nærmeste skytebanene – det finnes andre eksempler, både for skytebaner og for annen støyende aktivitet i hele landet. Vi har nasjonale retningslinjer for å sikre forutsigbarhet og likebehandling, og om det skulle være uenighet rundt disse, så er det retningslinjene – ikke enkelttiltakene – som må adresseres.

Politiet er tydelige på at de har behov for realistisk trening, og som politikere må vi tro dem på dette. Dette innebærer trening på scenarier hvor f.eks. vind, vær og lys spiller inn. Dette vil aldri fullt ut kunne få i en innendørshall. Om politiet ikke kan foreta denne treningen på Taraldrud, så vil den skje på Løvenskiold-banen, hvor støyproblemet er langt større. Innbygging av skytebanene er derfor en dårlig løsning. Det vil være en betydelig svekkelse av beredskapen, dersom treningen må skje et annet sted enn på senteret på Taraldrud. Verdifull treningstid vil da gå med til transport fra senteret til treningsanleggene, og det vil ta lenger tid før mannskapene er klar til utrykning i en skarp situasjon. Innbygging av skytebane er dessuten grovt anslått å koste omlag 500 millioner kroner.

Oppsummert vil innbygget skyteanlegg gi mer støy andre steder enn på Taraldrud, (fordi mye av treningen må legges utenfor senteret), koste inntil 500 millioner kroner mer og gi en langt dårligere beredskap. Sett i et nasjonalt perspektiv er det ingen positive sider ved dette.

Det anskaffes nå nye politihelikoptre med noe transportkapasitet. Det vil være et meget viktig bidrag til å bedre responstiden. Dersom politihelikoptertjenesten flyttes til et annet sted, vil denne effekten svekkes betydelig, og responstiden ved alvorlige hendelser vil øke med minst 10 minutter. Dette er minutter som kan bety forskjellen på liv og død for mange mennesker. Det så vi på Utøya 22. juli 2011, og det så vi i London i pinsen i år.

Flytid fra for eksempel Rygge til Taraldrud vil dessuten kreve bensin. Etterfylling vil kreve tid, og uten etterfylling vil rekkevidden for en transportetappe naturligvis bli redusert tilsvarende. Dette rokker ved selve grunnforutsetningene for en forbedret beredskap. Her vil jeg også legge til at Stortinget i flere sammenhenger har lagt vekt på at helikoptertjenesten skal ligge i Oslo eller umiddelbar nærhet til Oslo.

Avslutningsvis vil jeg bemerke at det å spre de nasjonale beredskapsressursene innebærer behov for andre sikringskonsept, jf. objektsikringsregimet, og at det derfor må antas at en løsning på Rygge også vil le gitt minst like høye kostnader. Jeg kan således ikke se at det er noen holdbare argumenter for å vurdere endringer i beredskapssenterkonseptet.

SPØRSMÅL NR. 1395

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hva tenker statsråden om at 10 plasser høyspesialisert avrusning nå legges til Sykehuset Telemark, samtidig som man ser at Sykehuset Telemark selv ikke har kompetente folk nok for å sikre faglige kompetente baktvakter, og ber ruslegene på Borgestadklinikken om hjelp til å dekke opp bakvaktene?»

BEGRUNNELSE:

Dette samtidig som det regionale Helseforetaket ikke vil bruke eksisterende tilbud på Borgestadklinikken fullt ut, men i anbudet legger ned 10 plasser.

Svar:

På bakgrunn av representanten Bollestad sitt spørsmål har jeg innhentet orientering fra Helse Sør-Øst RHF. Helse Sør-Øst RHF viser i sitt svar til at de har innhentet en redegjørelse fra Sykehuset Telemark HF om arbeidsfordelingen og samarbeidet mellom helsefore-

taket og Borgestadklinikken, og har fått opplyst følgende:

”Det er vist til at Sykehuset Telemark ber ruslegene på Borgestadklinikken om hjelp til å dekke opp bakvaktene. Vi vil presisere at dette ikke medfører riktighet.

Sykehuset Telemark har etablert et øyeblikkelig hjelp-tilbud til rusavhengige i henhold til lovens krav. Sykehuset har ønsket å samarbeide med Borgestadklinikken om overføring av pasienter til videre avrusning når den øyeblikkelige hjelpen er avklart. Det har vist seg vanskelig å få til en smidig overføring av pasienter med behov for videre avrusning. Avrusning blir i disse tilfellene ivaretatt av sykehuset selv.

Pasienter med alvorlig psykisk lidelse har ofte rusmiddeproblematikk som krever avrusning i forbindelse med innleggelse. Sykehuset Telemark har derfor lang erfaring med avrusning. I gitte tilfeller, der pasienter har fremvist tegn til alvorlig psykisk lidelse, eller har hatt adferdsutfordringer

som Borgestadklinikken ikke har kunnet håndtere, har disse blitt overført for videre avrusning og behandling hos oss.

Ved etablering av ny avrusningsseksjon er det søkt etter spesialist i rus- og avhengighetsmedisin. Sykehuset anser det både som forsvarlig og kostnadseffektivt å ivareta vaktfunksjonen med våre spesialister i psykiatri når seksjonen blir etablert, i et samarbeid med russpesialist. Det vil også bli søkt om å få seksjonen godkjent som utdanningssted for spesialiteten rus- og avhengighetsmedisin. Vi ser det som positivt at vi har en samarbeidsavtale med Borgestadklinikken når det gjelder utdanning.”

Det ligger i Helse Sør-Øst RHF sitt sørge-for-ansvar å kjøpe og innrette sitt tilbud. Abstinensbehandling og avrusning kan tilbys som en integrert del av fire av fem delytelser i anskaffelsen, og Helse Sør-Øst RHF har lagt til grunn at kapasiteten på avrusning og utredning samlet sett vil bli opprettholdt i tråd med kravene som er gitt i foretaksmøte 9. juni i år.

SPØRSMÅL NR. 1396

Innlevert 29. juni 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kapasiteten på medisinsk høyspesialisert avrusning i døgn halveres i nåværende anbudsrunde i Helse Sør-Øst. Hvor skal pasientene som er i behov for denne type tilbud ivaretas fremover?»

BEGRUNNELSE:

Borgestadklinikken driver i dag to høyspesialiserte avrusningsenheter (20 plasser) med alt som kreves av somatisk overvåknings og behandlingsmuligheter.

Enhetene er bemannet med rusmedisinere i for og bakvakt 24/7, og svarer opp avrusningsretningslinjene på alle punkter. Pasientene har en helsetilstand som tilsier at dette er eneste forsvarlige tilbud.

I anbud TSB som nå ligger ute halveres denne kapasiteten, ved at tilbudet ikke etterspørres i anbudet. I stedet innføres et nytt begrep om ”enklere abstinensbehandling”. På spørsmål om hva dette begrepet betyr svarer Helse Sør-Øst på Doffin: ”Med lettere abstinensbehandling menes behandling som ikke innebærer behov for medisinsk overvåkning/behandling som krever

innleggelse i et helseforetak” (spørsmål 19 i Doffin). Det bes i tillegg om tilbud på poliklinisk behandling.

Det er naturlig at pasienter ivaretas med letteres abstinensbehandling som skjerming og oppfølging i forbindelse med for eksempel rusbruk på permisjon, og at pasienter blir tatt imot til døgnbehandling ”før alle prøver er rene”. Dette gjøres ved mange institusjoner i dag. Det er også positivt med tilbud om poliklinisk avrusning, men det kan ikke på noen måte erstatte høyspesialiserte avrusningsplasser.

Det er i dag stor etterspørsel og lange ventetider til høyspesialisert medisinsk avrusning i region Helse Sør Øst, opp til 5-10 uker, noe som har store omkostninger for pasienter og pårørende.

Brukere, kommuner og rusinstitusjoner gir tilbakemeldinger om at lange ventelister på avrusning gjør nettopp avrusning til en flaskehals for all øvrig behandling både i kommunene og i spesialisthelsetjenesten.

Svar:

På bakgrunn av representanten Bollestad sitt spørsmål har jeg innhentet en orientering fra Helse Sør-Øst RHF, som har kommentert følgende:

”Abstinensbehandling og avrusning er en del av fagfeltet TSB som har vært gjenstand for stor utvikling de senere år og i 2016 kom «Nasjonal faglig retningslinje for avrusning fra rusmidler og vanedannende legemidler IS 2211». Denne beskriver ulike behandlingstiltak i abstinensfasen avhengig av pasientens behov og situasjon. Helse Sør-Øst RHF har med bakgrunn i føringene i retningslinjen lagt til grunn at alle helseforetak skal ha tilbud om avrusning i døgnavdeling med høy medisinsk faglig kompetanse og med tilgang til medisinske støttetjenester og spesialistkompetanse i somatikk og psykiatri.

Ventetiden på all rusbehandling som oppgis på helsenorge.no er en maksimumstid ventetid på ikke-prioriterte pasienter. Maksimal ventetid representerer ikke den faktiske ventetiden for den enkelte pasient. Pasienter som henvises til

behandling prioriteres etter hastegrad og de som må ha behandling raskt får plass først. Dette gjelder også for pasienter som trenger innleggelse i egen avdeling for avrusning. Planlagt avrusning som ikke haster, skjer i tiknytning til videre døgntilrettelagt behandling og avtales som oftest i god tid. Ventetiden på all rusbehandling i regionen har gått betydelig ned i siste årene, også for avrusning i helseforetakenes enheter.”

I foretaksmøte i Helse Sør-Øst RHF 9. juni d.å. ble det blant annet stilt krav om at avrusnings-/abstinensbehandlingskapasiteten opprettholdes (inkludert etableringen av 10 plasser til høyspesialisert avrusning/abstinensbehandling ved Sykehuset Telemark HF). Det ligger i Helse Sør-Øst RHF sitt sørge-for-ansvar å kjøpe og innrette sitt tilbud. I anskaffelsen er det lagt opp til at abstinensbehandling og avrusning kan tilbys som en integrert del av fire av fem delytelser. Helse Sør-Øst RHF har oppgitt at det vil være opp til tilbyder å beskrive innretningen på tilbudet innenfor de skisserte rammene. Samlet sett er det lagt til grunn at kapasiteten på avrusning og utredning vil bli opprettholdt i tråd med kravene som er gitt i foretaksmøtet 9. juni i år.

SPØRSMÅL NR. 1397

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hva kan statsråden gjøre når det gjelder påstått ulovlig bruk av egenproduserte laboratorietester i spesialisthelsetjenesten og private laboratorier?»

BEGRUNNELSE:

I brev av henholdsvis 27.2.2013 og 17.2.2017 til Helse- og omsorgsdepartementet har bransjeforeningen Lab Norge, som organiserer leverandørene av utstyr til laboratoriene i Norge, bedt departementet følge opp det som påstås å være bruk av egenproduserte medisinske tester i laboratoriene i sykehusene i Norge i strid med regelverket om medisinsk utstyr.

Etter regelverket om medisinsk utstyr skal medisinske tester være CE-merket og at det blant annet skal foreligge en samsvarserklæring fra produsent som bekrefter at regelverket er fulgt. Alt utstyr beregnet til medisinsk bruk og som omsettes fra profesjonelle produsenter er merket i henhold til dette.

Etter det som er opplyst åpner regelverket for en viss egenproduksjon i sykehusene, det stilles også krav til slik produksjon, men ikke på samme nivå som til testene som omsettes kommersielt. Unntaket for egenproduksjon er blant annet avgrenset til at egne produkter bare kan brukes på pasienter i egen helseinstitusjon, i praksis i sykehusene.

Lab Norge påpeker i brevene at regelverket brytes i en rekke tilfeller både i sykehus og private laboratorier. Sykehusene produserer sine egne tester, som de bruker lovlig på egne pasienter, men også på prøver fra primærhelsetjeneste og fra andre sykehus. Det siste er det som ikke skal være tillatt.

I noen tilfeller er det opplyst at refusjonen fra staten er betydelig høyere for den egenproduserte testen enn for den kommersielle testen.

Lab Norge har opplyst at de tok opp denne saken med departementet i 2014, og at departementet sendte saken over til Helsedirektoratet for oppfølging. Lab Norge opplyser at direktoratet i noen grad har fulgt opp saken, blant annet overfor bransjen, men det har ikke skjedd noen endring i praksis og det er ikke gitt noen

pålegg eller annet som kunne stoppe den påståtte ulovlige praksisen.

Det er opplyst, men ikke bekreftet, at saken om tilsyn er sendt over til Helsetilsynet. Heller ikke her har det skjedd noe, så langt Lab Norge har kjennskap til.

Regelverket om medisinsk utstyr er gitt av hensyn til pasientsikkerhet. Dersom det er riktig, som opplyst i brevene fra Lab Norge, at regelverket ikke følges, må departementet se til at bruddene på regelverket blir fulgt opp, av hensyn nettopp til pasientenes sikkerhet.

Svar:

Utgangspunktet i regelverket om medisinsk utstyr er at dersom kravene i forskrift om medisinsk utstyr følges, er det fullt lovlig å produsere tester i både sykehus og private laboratorier. Regelverket inneholder et såkalt «in-house»- unntak i forskriftens § 1-3 bokstav f. Det vil si at tester som bare produseres og brukes av helseinstitusjonen som har produsert det, eller i lokaler i umiddelbar nærhet av produksjonsstedet uten å utgjøre en annen juridisk enhet enn dette, og til helseinstitusjonens ordinære arbeidsoppgaver, og uten at produktet utnyttes kommersielt, ikke omfattes av kravene i forskriften. Det er imidlertid viktig å merke seg at egenproduserte tester som benyttes på prøver tilsendt fra andre helseinstitusjoner, herunder den kommunale helse- og omsorgstjenesten, må oppfylle produktkravene i forskrift om medisinsk utstyr, men behøver ikke

påføres CE-merke. Våren 2017 vedtok EU nye forordninger for medisinsk utstyr. Disse vil bli innlemmet i EØS-avtalen og del av norsk rett. Med de nye forordningene vil kravene til produksjon og bruk av egenproduserte tester bli tydeliggjort. Det er virksomhetenes ansvar å påse at alt medisinsk utstyr som brukes, enten det anskaffes eller produseres i egen institusjon, oppfyller kravene gitt i produktregelverket.

Som en følge av henvendelsene fra Lab Norge som representanten viser til i sitt brev iverksatte Helsedirektoratet undersøkelser omkring bruk av egenproduserte tester. Det ble gjennomført besøk ved en rekke laboratorier, herunder alle laboratoriene navngitt i Lab Norge sitt brev av 27. februar 2013. Alle laboratoriene ble informert om gjeldende regelverk i møte og gjennom korrespondanse. Helsedirektoratets oppfatning er at regelverket er kjent og etterleves, og Helsedirektoratet har ikke mottatt informasjon som tilser behov for reaksjoner eller sanksjoner i henhold til regelverket. Helsedirektoratet utøver i utgangspunktet risikobasert tilsyn. Det påpekes at henvendelsen fra Lab Norge primært dreide seg om D-vitamins testing. D-vitamins testing er vanligvis ikke av vesentlig betydning for pasientenes sikkerhet. Det ble likevel brukt mye tid og ressurser på å ettergå påstandene i brev fra Lab Norge. Produksjon av in vitro diagnostisk medisinsk utstyr i laboratorier står også generelt høyt på agendaen når Helsedirektoratet overvåker det norske markedet for medisinsk utstyr.

SPØRSMÅL NR. 1398

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 24. juli 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvor mange pensjonister har fått reallønnsnedgang i perioden 2014-2017?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at regulering av pensjoner mv. skjer i henhold til regler fastsatt i lov og forskrift. Reglene ble vedtatt av et bredt flertall på Stortinget i 2009, og ble innført 1. januar 2011 som en viktig del av pensjonsreformen.

Pensjonsreformens formål er å styrke pensjonssystemets bærekraft. Reguleringen av alderspensjoner er et av hovedelementene i reformen, og er godt begrunnet med at pensjonistenes inntektsutvikling skal stå i forhold til de yrkesaktives inntektsutvikling i både oppgangs- og nedgangstider. I perioder med svak lønnsvekst, som vi har hatt de siste tre årene, vil derfor også pensjonistene få svakere inntektsutvikling. I enkelte år kan dette også gi negativ realinntektsutvikling.

Som følge av pensjonsreformen vil yrkesaktive i fremtiden måtte stå lenger i jobb for tilsvarende ytelser som dagens pensjonister. I et generasjonsperspektiv bidrar reformen til rettferdig byrdefordeling mellom generasjoner. Dette betyr at belastningen på de yrke-

saktive ikke blir for stor, ikke minst når det etter hvert blir mange flere pensjonister. Det vil være helt feil, og kan svekke oppslutningen om pensjonsreformen, dersom vi skal øke byrdene på de yrkesaktive i perioder med svak lønnsvekst.

Som følge av gjeldende regler for regulering har alderpensjon (høyere enn minstepensjon) under utbetaling økt med 1,16 prosent fra 1. mai 2015, med 2,01 prosent fra 1. mai 2016 og med 0,38 prosent fra 1. mai 2017. Minste pensjonsnivå har i disse årene økt med henholdsvis med 1,42 prosent fra 1. mai 2015, med 2,28 prosent fra 1. mai 2016 og med 0,55 prosent fra 1. mai 2017.

Gjeldende regler for regulering av alderspensjon under utbetaling har medført en årlig regulering lavere enn prisvekst i 2015 og 2016, og det ligger an til at dette også vil gjelde for 2017. Realveksten i alderspensjon blir i tillegg påvirket av andre faktorer, blant annet økt opptjening, endret uttaksgrad, endret sivilstand og virkninger av regelendringer. I tillegg blir pensjonistenes kjøpekraft også påvirket av endringer i skattereglene.

Økt grunnpensjon for gifte og samboende og økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016 førte til at enslige med pensjon over minste pensjonsnivå er den eneste gruppen med pensjonister som kan få hatt negativ realvekst i pensjonene i alle årene i perioden 2014–2017. Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at det i mars 2017 var om lag 317 000 enslige alderspensjonister med pensjon utover minstepensjonen. Direktoratet har videre anslått hvor mange i denne gruppen som ikke har hatt andre endringer i pensjon enn det som følger av reglene for regulering i hele perioden, og opplyser om at det er om lag 161 000 personer som vil ha negativ realvekst i pensjonen før skatt for hvert år i perioden 2014–2017.

Pensjonistene har imidlertid fått betydelig skattelette over samme periode, noe som trekker i retning av økt kjøpekraft. Samlet skattelette i perioden 2014 til 2016 var på om lag 2,5 milliarder kroner for alderspensjonistene. Dette utgjør i gjennomsnitt rundt 2 800 kroner pr pensjonist. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett foreslo regjeringen å øke minstefradraget for alderspensjonister, noe som gir en skattelette på 840 millioner i 2017.

SPØRSMÅL NR. 1399

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 24. juli 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Hvor mye har en pensjonsinntekt på hhv. 200 000, 250 000, 300 000, 350 000 og 400 000 kroner i 2013 økt med for hvert av årene 2014–2017 og til sammen for disse fire årene når en legger anslag for 2017 til grunn, og hvordan ville denne utviklingen sett ut dersom pensjonene ble regulert etter snitt av lønns- og prisvekst i samme periode?»

Svar:

Med pensjonsreformen er det innført nye prinsipper for regulering av alderspensjon fra folketrygden. Tidligere baserte den årlige pensjonsreguleringen seg på retningslinjer fastsatt av Stortinget. Fra 2010 fremgår reglene for pensjonsreguleringen direkte av folketrygdloven. Alderspensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsvekst og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Minste pensjonsnivå skal reguleres med lønnsveksten

og deretter fratrekkes effekten av levealdersjusteringen i reguleringsåret. Minste pensjonsnivå reguleres likevel aldri svakere enn alderspensjon over minstenivået.

Minste pensjonsnivå i 2013 utgjorde 167 963 kroner. Maksimal pensjon fra folketrygden ved uttak 67 år, forutsatt en inntekt på 12 ganger grunnbeløpet i 40 år og med 20 poengår opptjent før 1992, altså med et sluttpoengtall på 8,33, utgjorde på samme tid om lag 383 600 kroner, etter levealdersjustering og beregnet med gjennomsnittlig grunnbeløp for 2013. Gjeldende regler skiller bare mellom regulering av minste pensjonsnivå og regulering av alderspensjon utover minstenivået. Den prosentvis økningen i alderspensjonen vil altså være den samme for en pensjonsinntekt på 200 000 kroner som for en pensjonsinntekt på for eksempel 350 000 kroner.

Pensjonskommisjonen foreslo i sin tid at pensjonene skulle reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. Det var også slik reguleringsprinsippet ble formulert i det brede pensjonsforliket på Stortinget i 2005. Da Stoltenberg-regjeringen la fram lovforslag

om ny alderspensjon i folketrygden i 2009, ble dette konkretisert til regulering med lønnsvekst med et fra-trekk på 0,75 prosent. Dette ble gjort ut fra en vurdering av at de to måtene å regulere pensjonen på forventningsvis vil gi om lag samme pensjonsregulering over tid, samt at å regulere med lønnsveksten fratrasket 0,75 prosent hadde en rekke pensjonssystemmessige fordeler.

Tabell 1 viser årlig vekst i alderspensjon fra folketrygden over minstenivået fra 2010 til 2017. Tabellen viser også veksten i alderspensjonen i disse årene dersom pensjonsreguleringen i stedet var basert på et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten. Det fremgår at i perioden fra 2013 til 2017 har gjeldende regler hvert år gitt en lavere vekst i alderspensjon enn regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt. Samlet vekst i perioden 2013–2017 har vært om lag 7,5 prosent. Regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten ville i perioden ha gitt en samlet vekst

på om lag 10,5 prosent. Det vil si at regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten ville ha gitt en samlet vekst i pensjonen som er tre prosentpoeng over det gjeldende regulering har gitt i perioden 2013–2017 som følge av regulering i årene 2014, 2015, 2016 og 2017.

Dersom en betrakter hele perioden fra pensjonsreformen trådte i kraft, ser en imidlertid at gjeldende regelverk har gitt en bedre regulering enn et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt fra 2010 til 2013. Samlet for hele perioden 2010–2017, har gjeldende reguleringsregler gitt en vekst i alderspensjon over minstenivået på 18,7 prosent, mens regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt en samlet vekst på 19,4 prosent. I hele perioden 2010–2017 har gjeldende regler dermed gitt en årlig vekst i alderspensjonen på i gjennomsnitt 2,3 prosent, mens et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten i gjennomsnitt ville ha gitt en vekst på 2,5 prosent per år.

Tabell 1. Anslag for årlig vekst i alderspensjonen utover minstenivået fra 2013 til 2017, som følge av gjeldende regler for regulering av pensjon og dersom pensjonen hadde blitt regulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. Prosent

	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Gjeldende regler	3,89	3,23	2,98	2,93	1,72	1,73	0,92
Gj.snitt av pris- og lønnsvekst	2,97	2,15	2,68	3,06	2,30	2,65	2,20

Beregningen av veksten fra 2016 til 2017, og til dels veksten fra 2015 til 2016, er basert på prognoser. Prognoser indikerer at gjeldende reguleringsregler fremover vil gi om lag samme vekst i pensjonen som regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten ville ha gitt fra 2017 til 2018, og noe høyere vekst i pensjonen enn en regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, fra 2018 til 2019 og fra 2019 til 2020.

Tabell 2 viser årlig realvekst i alderspensjon over minstenivået, det vil si vekst i pensjonen korrigert for prisvekst, fra 2010–2017. Samlet i perioden 2013–2017 har gjeldende reguleringsregler gitt en reduksjon i realverdien av pensjonen på om lag 2,1 prosent. Dersom alderspensjonen i stedet hadde blitt regulert med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten, ville en hatt

en realvekst i alderspensjonen på om lag 0,7 prosent i denne perioden.

Dersom en betrakter hele perioden fra pensjonsreformen trådte i kraft har den årlige realutviklingen i alderspensjonen med gjeldende regler vært positiv frem til 2014, mens den de tre siste årene har vært negativ som følge av tilbakeslaget i norsk økonomi. De første årene etter at pensjonsreformen trådte i kraft, har realutviklingen i pensjonen med gjeldende reguleringsregler også vært betydelig bedre enn realutviklingen ville ha vært dersom reguleringen var basert på et gjennomsnitt av pris- og lønnsutviklingen. Merk for øvrig at realutviklingen i pensjonen fra 2015 til 2016 ville ha vært negativ også dersom pensjonen hadde blitt regulert med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten.

Tabell 2. Anslag for årlig realvekst i alderspensjon utover minstenivået fra 2013 til 2017, som følge av gjeldende regler for regulering av pensjon og dersom pensjonen hadde blitt regulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. Prosent

	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Gjeldende regler	2,66	2,41	0,86	0,91	-0,37	-1,80	-0,87
Gj.snitt av pris- og lønnsvekst	1,75	1,34	0,57	1,04	0,19	-0,92	0,39

Avslutningsvis vil jeg vise til at økt grunnpensjon for gifte og samboende og økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016 har medført at enslige med pensjon over minste pensjonsnivå er den eneste gruppen av pensjonister som kan få hatt negativ realutvikling i pensjonene i alle de tre årene i perioden 2014–2017.

Jeg viser også til at pensjonistene har fått betydelig skattelette over samme periode, noe som trekker i retning av økt kjøpekraft til tross for at realutviklingen etter gjeldende reguleringsregler altså har vært negativ de siste årene.

SPØRSMÅL NR. 1400

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 7. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«En person som har vært gjennom en hjernerelatert skade, f.eks. svulst på hjernen, mister retten til å kjøre bil for en periode. Når personen får tilbake sitt førerkort, må imidlertid han eller hun vente 5 år før det er mulig å øvelseskjøre. For noen er dette en vanskelig situasjon, da man ikke har mulighet til å øvelseskjøre med sine barn.

Mener statsråden at dette er rimelig, og vil statsråden vurdere et unntak fra femårsregelen for personer som har mistet førerkortet på bakgrunn av helsemessige årsaker?»

BEGRUNNELSE:

Det følger av vegtrafikkloven (§ 26) at for å kunne være ledsager ved øvelseskjøring må vedkommende være over 25 år, ha gyldig førerrett for vedkommende kjøretøygruppe og ha hatt slik førerrett uavbrutt i 5 år. Praksis har tolket bestemmelsen til at kravet må være oppfylt også de ”siste” 5 år, noe som også kommer uttrykkelig frem i trafikkopplæringsforskriften § 3-1. For en person som helsemessige årsaker har mistet førerkortet for en periode, betyr dette at vedkommende må vente i 5 år før å kunne være ledsager ved øvelseskjøring.

Svar:

Ved øvingskjøring anses ledsager som fører av motorvognen, jf. vegtrafikkloven § 26. Ledsageren har følgende et særlig ansvar for både å ivareta sikkerheten under øvingskjøringen og å innarbeide gode holdninger og sikker fremferd i trafikken hos den som øvingskjører.

Kravene til ledsager følger av samme bestemmelse. Vedkommende må være over 25 år, ha gyldig førerrett for vedkommende kjøretøygruppe, og ha hatt slik førerrett uavbrutt i minst 5 år. Praksis har tolket bestemmelsen slik at kravet må være oppfylt også de ”siste” 5 år, noe som også kommer uttrykkelig frem i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve mv § 3-1.

Lovens forarbeider omtaler i hovedsak betydningen av ledsagers trafikale opptreden. Der førerretten har vært avbrutt pga. trafikale forhold, som for eksempel fartsovertredelser eller ruspåvirket kjøring, gjør hensynene bak kravene som er satt til ledsager seg sterkt gjeldende. Jeg har imidlertid forståelse for at kravet til uavbrutt førerrett de siste 5 år kan oppfattes som urimelig der avbruddet skyldes helsemessige forhold av forbigående karakter.

Omfattende øvingskjøring er en viktig del av føreropplæringen og bidrar til å redusere ulykkesrisikoen hos ferske bilførere. Det er derfor viktig at ikke ledsagerkravene vanskeliggjør øvingskjøring, uten at det er gode reelle grunner for det.

Jeg kan orientere om at det har vært på høring forslag om at departementet ved forskrift skal kunne gjøre unntak fra gjeldende krav til ledsager. I høringen omtales som eksempel tilfeller hvor førerretten har vært avbrutt pga. helsemessige forhold i en midlertidig periode.

Vegdirektoratet oppsummerer nå høringen. Departementet vil deretter vurdere forslaget og utarbeide eventuelt forslag til lovframlegg for Stortinget. Der som loven blir endret på dette punktet vil det måtte vurderes nærmere, blant annet på medisinsk grunnlag, hvilke tilfeller unntak fra gjeldende krav til ledsager kan være aktuelt.

SPØRSMÅL NR. 1401**Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal****Besvart 7. juli 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland****Spørsmål:**

«Hva mener kulturministeren om å se på muligheten for å vise kino tidligere enn kl. 13:00 på søndager, og vil kulturministeren ta initiativ til at kino likestilles med bibliotek og museer?»

BEGRUNNELSE:

Kinoene er en av de mest populære kulturinstitusjoner vi har i Norge. I dialog med flere kinosjefer gis det tilbakemelding om at det er underlig at ikke man kan vise en barnefilm for eksempel søndagsformiddager.

Andre kulturuttrykk får holde åpent fra morgenen av, for eksempel bibliotek og museer. Det bør være like konkurransevilkår på tvers av kulturuttrykk. Kino er det kulturtilbudet de aller fleste av oss har et aktivt forhold til, ifølge kulturbarometeret til SSB. Kulturbarometeret for 2016 viser at 72 prosent i aldersgruppen 9-79 år hadde vært på en kinoforestilling i løpet av de siste 12 månedene. Å kunne åpne tidligere vil bidra til å gi et bedre og mer kultur til folket.

Svar:

Avholdelse av offentlige arrangementer på helligdager mellom kl. 06 og kl. 13 er regulert i § 4 i lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred (helligdagsloven). Her fremgår det av første ledd at det ikke er tillatt å arrangere eller holde offentlige tilstelninger eller forestillinger, sportskonkurranser og sportsstevner i den angitte tidsperioden. Forbudet er imidlertid ikke til hinder for utstillinger av kunstnerisk, vitenskapelig eller opplysende art, som for eksempel museumsvirksomhet, jf. unntaket i andre ledd nr. 2. I forarbeidene til loven framgår det klart at filmfremvisninger er eksempel på "offentlige forestillinger eller tilstelninger" som faller inn under forbudet i loven § 4 første ledd, jf. Ot.prp. nr. 84 (1993–1994).

En opphevelse av forbudet mot å vise film på kino tidligere enn kl. 13 på søndager og andre helligdager vil kreve endringer i helligdagsloven. Regjeringen har nedsatt et offentlig utvalg som skal vurdere lovgivningen rundt handel på søndager og andre helligdager. I lys av utvalgets anbefalinger og forslag kan det være aktuelt å også se på lovreguleringen knyttet til offentlige arrangementer, herunder filmfremvisninger, på helligdager.

SPØRSMÅL NR. 1402**Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås****Besvart 6. juli 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«Hvordan vurderer statsråden konklusjonene i kunnskapsinnhenting «Ferdelsrelaterte forstyrrelser på fugl i Jærstrendene landskapsvernområde» ferdigstilt av Norsk institutt for naturforskning og hvordan vil han følge opp kunnskapsinnhenting?»

BEGRUNNELSE:

Jærkysten er et av Norges aller viktigste trekk- og overvintringsområder for sjø- og vadefugl, og et område

som omfatter Jærstrendene er også et av Norges mest besøkte verneområder. Forvaltningen er derfor krevende. Verneverdiene, og spesielt det unike fuglelivet, skal ivaretas samtidig som ulike brukergrupper skal kunne benytte dette flotte området til rekreasjon og naturopplevelse. Med de vind- og bølgeførholdene som er på Jærstrendene, er dette blant annet et viktig område for bølgesurfere. Verneforskriftene er utformet slik at surferne kan benytte området, men med tidsbegrensninger.

Daværende statsråd Erik Solheim tok i 2011 initiativ til en faggjennomgang av saken. I forbindelse med forslaget til statsbudsjett for 2013 ble Stortinget orientert om gjennomgangen. Der sto det at:

«Gjennomgangen viser at restriksjonane i verneområda i all hovudsak er godt grunngitte, men at det kan vere behov for å innhente ytterlegare kunnskap knytt til visse område og ferdselsformer for å kunne vurdere restriksjonsnivået nærare. Slik kunnskapsinnhenting vil kunne dreie seg om både litteraturstudiar og feltstudiar. Feltstudiar bør normalt gå over fleire sesongar. Det er allereie sett i verk og ferdigstilt ein litteraturstudie knytt til fuglefredingsområda på Jærstrendene og Lista som bl.a. kartlegg kunnskap om vassport og påverknad på sjøfugl.

Departementet vil òg vurdere å sjå på tiltak forbetre skilting som gjer tydeleg og grunngir dei aktuelle ferdselsforboda i verneområda, og som kan rettlege utøvarar av friluftsliv.»

I 2016 vart kunnskapsinnhenting «Ferdslsrelaterte forstyrrelser på fugl i Jærstrendene landskapsvernområde» ferdigstilt av Norsk institutt for naturforskning.

Svar:

Verneområdene langs Jærstrendene har naturverdier av nasjonal og internasjonal verdi samtidig som de er svært viktige rekreasjonsområder for inntil 300 000 mennesker. I tillegg er det også store kulturminneverdier innenfor disse verneområdene. Bruken av områdene til en rekke former for friluftsliv pågår hele året. Kombinasjonen av store og sårbare naturverdier og en intensiv bruk skaper utfordringer for forvaltningen

av verneområdene og verneverdiene. Ferdsel i verneområder som bl.a. vannsportsaktiviteter, ble omtalt i Meld. St. 18 (2015-2016), Friluftsliv, Natur som kilde til helse og livskvalitet. I rapporten fra Norsk institutt for naturforskning (NINA), som ble lagt fram oktober 2016, har en vurdert både ferdsels og andre friluftaktiviteters mulige forstyrrende effekt på fugleliv.

Forvaltningen av verneområdene skal være kunnskapsbasert og målet er å forvalte verneverdiene slik at de opprettholdes og ivaretas i samsvar med verneformålet. Den aktuelle rapporten fra NINA bidrar til at vi har fått bedre kunnskap om hvordan ulike typer friluftaktiviteter kan påvirke fugl og om mulige tiltak for å redusere negative effekter. Som en oppfølging av rapporten fikk Miljødirektoratet i 2016 i oppdrag å utarbeide en sluttrapport for ulike studier av ferdsel og fugleliv i verneområder, med anbefaling om oppfølging og vurdering av behov for endring i forskrifter eller forvaltningsplaner, bl.a. i Jærstrendene landskapsvernområde. Departementet har nylig mottatt Miljødirektoratets rapport, og har foreløpig ikke tatt stilling til videre oppfølging.

Jeg vil for øvrig vise til at i Meld. St. 18 (2015-2016) Friluftsliv, Natur som kilde til helse og friluftsliv, har regjeringen omtalt at den vil utvikle besøksstrategier for verneområdene på Jærstrendene og Lista på samme måte som for nasjonalparkene. Slike besøksstrategier utvikles av forvaltningsmyndighetene i tett samarbeid med frilufsorganisasjoner, kommuner og næringsliv, og følges opp med skilting og tilrettelegging.

SPØRSMÅL NR. 1403

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 7. juli 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«Den fem år lange borgerkrigen i Syria har skapt enorme lidelser. I følge FN er over 300 000 tusen mennesker drept og 14,5 millioner mennesker har eller har hatt behov for akutt humanitær nødhjelp. Samtidig har nesten 5 millioner mennesker flyktet fra landet de siste årene.

Hvilke konkrete tiltak prioriterer regjeringen for å intensivere innsatsen i Syrias nærområder på prosjektnivå og hvilken økonomisk ramme har hvert av disse prosjektene i 2017?»

BEGRUNNELSE:

For Norge har det vært viktig å bistå i krisen i Syria, og vi bidro med 2,4 milliarder kroner i 2016. Selv om mesteparten av denne bistanden går til nødhjelp har det i følge flere regjeringsmedlemmer vært et ønske om å «hjelp i nærområdene» slik at ikke mennesker legger ut på en farefull ferd mot Europa.

Regjeringen har vært en aktiv bidragsyter for å begrense konsekvensene i Syriakonflikten. Samtidig har det mer generelt vært et ønske om å redusere antall bistandsavtaler som aktører har med Norad. Fra 2014 til 2016 er antall bistandsavtaler blitt redusert fra 6400

til 4152, og det er ifølge regjeringens mål et ønske å redusere dette tallet med ytterligere 20 prosent i 2017, altså ned til 3322. Samtidig er behovene særlig i Syria enorme og det er viktig å styrke nærområdenes kapasitet til å ta imot flyktninger fra Syria. Mulighetsrommet for nye prosjekter, selv i Syrias nærområder, virker å være sterkt begrenset av det overordnede ønske om å redusere antall avtaler.

For eksempel har Utviklingsfondet gått sammen med blant annet det private Abri Vekst for å starte et jordbruksprosjekt for syriske flyktninger i Libanon der man blant annet jobber med å bedre matsikkerheten i område ved at man syriske flyktninger får jobbmuligheter med å plante trær i et område som sliter med avskoging og utvikle bedre vanningsystemer sammen med lokale libanesere. Prosjektet har fått støtte fra det libanesiske sosialdepartementet og er i tråd med landets kriserespons for å bedre håndtere de mer enn 1,5 millioner syrere som kommer til landet, men mangler altså støtte fra Norge. Selv om det kan være fornuftig å redusere avtaler, må ikke dette gå på bekostning av gode og fremtidsrettede ideer. Derfor ønsker jeg å vite hvordan Regjeringen faktisk jobber med å styrke de såkalte nærområdene og hvilken økonomisk ramme prosjektene har.

Svar:

Syria-krisen, som nå er inne i sitt syvende år, er en humanitær katastrofe. 13,5 millioner mennesker har behov for humanitær hjelp inne i Syria, hvorav mer enn

seks millioner mennesker er internt fordrevne. Over fem millioner mennesker har flyktet til nabolandene.

Statsminister Erna Solberg var aktivt med på å initiere den store London-konferansen om Syria i februar 2016. Aldri har det blitt lovet så store bidrag noen gang på en slik giverlandskonferanse. Norge forpliktet seg til å gi 10 milliarder kroner til Syria og nabolandene som respons på krisen over en fireårsperiode. Ved utgangen av 2017 vil vi ha bidratt med minst fem milliarder kroner.

I 2016 var bistanden til Syria-krisen fordelt som følger: Av 2,7 milliarder kroner gikk over en milliard til Syria, mer enn 600 millioner til Libanon, over 310 millioner til Jordan, mer enn 76 millioner til Tyrkia og over 73 millioner til Irak (knyttet til syriske flyktninger). Regionale bidrag som ikke er øremerket, samt bidrag i form av kjernestøtte, blant annet til FN-organisasjonene kommer i tillegg til dette. For mer detaljert informasjon på prosjektnivå, vises det til Norads hjemmeside: <https://www.norad.no/om-bistand/norsk-bistand-i-tall/?tab=geo>

Hvordan støtten vil fordeles i 2017 er ikke endelig avgjort. Den foreløpige planleggingen innebærer en geografisk fordeling på linje med 2016-støtten. Minst 15 prosent vil gå til utdanningstiltak. Andre tematiske områder er helse, mat, husly, vann og sanitær og beskyttelse. Det blir også gitt støtte til tiltak som fremmer sysselsetting i Syria og naboland, samt rydding av miner og eksplosiver. Støtte som gis til nabolandene er i tråd med disse landenes egne prioriteringer og støtter opp under det enkelte lands responsplan.

SPØRSMÅL NR. 1404

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 6. juli 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«I Fædrelandsvennen 24.juni fremstilles det som at Mandal kommune ikke lenger kan gi ungdom møte- og talerett i kommunestyremøtene. Mandal har gjort et flott arbeid, og det er viktig at unge mennesker får anledning til å delta i lokaldemokratiet. Til nå har de folkevalgte stått fritt til å invitere ungdom til å møte i kommunestyret for å belyse en sak nærmere og for å si sin mening.

Er denne praksisen nå endret, eller kan kommunestyrene fremdeles invitere ungdom til å møte og tale i kommunestyremøtene?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok 2. juni 2017 en ny bestemmelse i kommuneloven om råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. Detaljerte regler for de enkelte ordningene skal fastsettes i forskrift.

Svar:

Jeg mener det er viktig at unge mennesker får anledning til å delta i lokaldemokratiet. Det er positivt at kommuner legger til rette for det. I Prop. 65 L (2016-2017) understreket vi derfor at kommuneloven ikke er til hinder for at de folkevalgte kan invitere ungdom til møter, og gi dem anledning til å tale i kommunestyret. Dette er en mulighet som de folkevalgte har i dag og som ikke er endret.

Når Mandal kommunestyre og andre kommunestyrer inviterer ungdom til møtene og gir dem anledning til å tale i kommunestyret, er dette en praksis i samsvar med kommuneloven. Jeg mener det er positivt at kommuner gir ungdom en slik mulighet til direkte dialog med folkevalgte i saker som er viktig for dem. Vi vil legge vekt på dette i det videre arbeidet med utformingen av regelverket.

SPØRSMÅL NR. 1405

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 19. juli 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvordan forklarer statsråden de sprikende anslagene?»

BEGRUNNELSE:

I fjor høst stilte Arbeiderpartiet spørsmål om provenyeffekten av å utvide retten til barnehageplass slik at barn født i november og desember får tilbud om plass fra den måneden de fyller ett år. Departementet anslo at en slik utvidelse ville kreve 1 800 plasser og koste 200 millioner kroner. Venstre spurte regjeringen om hvor mye det vil koste å utvide retten til barnehageplass slik at barn født i november får tilbud fra den måneden de fyller ett år. Svaret på dette var 0 kroner, da det allerede var nok plasser til å dekke behovet, ifølge departementet. Retten til plass blir nå utvidet, men uten at det bevilges penger til nye plasser. I budsjettspørsmål 296 spør Arbeiderpartiet hvor mange plasser det vil kreve og hvor mye det vil koste å utvide retten til barnehageplass slik at også barn født i desember får tilbud om plass fra den måneden de fyller ett år. Departementet svarer at det er anslått at 4 200 barn vil få rett til plass, og at 3 200 av disse vil etterspørre plass, noe som gir en kostnad på 302 millioner kroner, altså langt mer enn departementet anslo i fjor.

Svar:

Representanten Liadal har spurt hvordan ulike anslåtte provenyeffekter av å utvide retten til barnehageplass

henger sammen. Grunnlaget for de anslåtte provenyeffektene gjennomgås i det følgende. Provenyeffekten av å utvide retten til barnehageplass, slik at også barn født i desember får tilbud om plass fra den måneden de fyller ett år, er beregnet til om lag 302 mill. kroner i 2017, og 591 mill. kroner i helårseffekt i 2018. Det er her anslått at 4 200 barn født i desember vil få rett til plass, og at 3 200 av disse vil etterspørre plass. Dekningsgraden som er lagt til grunn er den samme for barn født i desember som for ettåringer som allerede har rett til barnehageplass i dag. Regnstykket tar også hensyn til innsparing i kontantstøtten i vårparten og tapt foreldrebetaling om høsten siden mange av barna vil starte i barnehagen først i desember. Dette kostnadsanslaget er det samme som i svaret på budsjettspørsmål 296 fra Finanskomiteen/APs fraksjon av 23. mai 2017.

I svaret på budsjettspørsmål 471 fra Finanskomiteen/Aps fraksjon av 10. oktober 2016, er provenyeffekten av å utvide retten til barnehageplass slik at også ettåringer født i november og desember får tilbud om plass beregnet til om lag 200 mill. kroner i 2017 og 403 mill. i helårseffekt i 2018. Dette kostnadsanslaget bygger i det store og hele på de samme forutsetningene som over, bortsett fra at det i dette anslaget justeres for allerede finansierte barnehageplasser fra staten. Det ble lagt til grunn at om lag 6 650 av ettåringer født i november og desember vil etterspørre barnehageplass, hvorav om lag 4 850 plasser allerede vil være etablert og/eller finansiert av staten. Kostnadsanslaget i 2017 på 200 mill. knytter seg derfor kun til finansiering av ytterligere 1 800 barnehageplasser. På budsjettspørsmål 150 fra Finanskomiteen/Vs fraksjon av 6. oktober 2016 ble det lagt til grunn at en utvidelse av retten til de som fyller ett år før 1. desember ikke vil kreve yt-

terligere statlig finansiering. Da barnehagesektoren ble rammefinansiert i 2011 ble det overført midler for eksisterende barnehageplasser for barn uten lovfestet rett til plass (ettåringer født etter 31. august og nullåringer). Per 15. desember 2014 var det 9 155 ettåringer født etter 31. august som hadde barnehageplass. Dette tilsvarer om lag 8 900 heltidsplasser. I tillegg ble det gjennom statsbudsjettene for 2015 og 2016 bevilget til sammen 740 mill. kroner (2016-kroner) til 3 400 flere småbarnsplasser. I sum utgjør derfor allerede finansierte plasser fra staten om lag 12 300 heltidsplasser. I Prop. 101 L (2016-2017) om endringer i barnehageloven (rett til barnehageplass for barn født i november m.m.) la departementet til grunn at de om lag 12 300 barnehageplassene finansiert av staten har vært tilstrekkelig til å utvide retten til plass til å gjelde ettåringer født i september, oktober og november tilsvarende om lag 11 000 barnehageplasser. I proposisjonen ble det pekt på at gjennom bevilgningene i statsbudsjettet er det altså indirekte tatt høyde for tapt foreldrebetaling i og med

at kapasiteten som staten har finansiert, er noe større enn den som kreves for å gi barn født i september, oktober og november rett til plass fra fylte ett år. Det er i proposisjonen lagt til grunn at en eventuell ytterligere utvidelse av retten til plass vil kreve friske midler. Hvordan de resterende 1300 allerede statlig finansierte barnehageplassene disponeres, er altså det som forklarer avvikene mellom provenyanslagene nevnt over. I svaret på budsjettspørsmål 296 av 23. mai 2017 ble det lagt til grunn at det ikke er flere allerede finansierte barnehageplasser å trekke fra for å utvide retten for barn født i desember, mens det i budsjettspørsmål 471 av 10. oktober 2016 ble forutsatt at de 1300 barnehageplassene kunne gå til å finansiere deler av utvidelsen av retten for barn født i desember. Avslutningsvis vil jeg vise til at det er utfordrende å finne presise anslag på hva det koster å utvide retten til barnehageplass. Det betyr, som også tidligere understreket, at slike anslag vil være beheftet med usikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 1406

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt

Besvart 10. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hvilke konsekvenser har utviklingen i valutakurs hatt for forsvarssektorens budsjetter i perioden 2014 til og med 2017 og i hvilken grad er negative utslag f.eks. som følge av høyere dollarkurs enn forutsatt kompensert i de årlige budsjettene?»

Svar:

Priser på valuta og drivstoff er eksternt påførte risikofaktorer som påvirker utgiftene i forsvarssektoren, og da i hovedsak Forsvarsmateriell og Forsvaret som har betydelig vare- og tjenestekjøp i utenlandsk valuta. I arbeidet med de årlige budsjettene legger Forsvarsdepartementet til grunn et anslag for hva prisene for valuta og drivstoff vil være i det angjeldende budsjettåret. Anslaget som ligger til grunn for budsjettarbeidet fastsettes om lag ett år før budsjettåret starter. Anslagene blir gjort på bakgrunn av historiske priser for drivstoff, mens DNBs forwardkurser benyttes for valuta. Siden anslagene må settes om lag ett år før budsjettåret begynner å gjelde, er det selvsagt knyttet usikkerhet til

dem. For investeringsprosjektene i Forsvarsmateriell som betales i utenlandsk valuta, er endringer i valutaprisene en del av usikkerhetsvurderingene og den løpende styringen av porteføljen. De seneste analysene for kampflyanskaffelsen viser at anslagene for dollarkurs ligger innenfor de kostnadsrammene som Stortinget har besluttet. Samtidig er det positivt at enhetsprisene for F-35-flyene går nedover.

På driftssiden er det Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Forsvarets logistikkorganisasjon som i størst grad er berørt av variasjoner i valuta- og drivstoffpriser. I perioden fra 2014 og fram til nå i 2017 har vi sett en betydelig økning i prisene på valuta, men samtidig har drivstoffprisene sunket. I stor grad har nedgangen i drivstoffprisene oppveiet for oppgangen i valuta, og forskjellene har blitt hentet inn med ansvarlig økonomistyring i gjennomføringen av budsjettene.

I 2015 var den norske kronen markant svekket og forskjellen mellom valuta- og drivstoffutgifter betydelig. Dette, sammen med økte og uforutsette vedlikeholdsutgifter i Sjøforsvaret, gjorde at regjeringen i Prop. 153 S (2014–2015) foreslo en bred tverrprioritering innenfor forsvarssektorens budsjettamme

for å avhjelpe konsekvensene for operativ aktivitet. Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag. I Innst. 80 S (2015–2016) til Prop. 153 S (2014–2015) viste Stortingets utenriks- og forsvarskomite til at Forsvaret kontinuerlig skulle søke å balansere operativ aktivitet, beredskap og fornyelse av materiellet for å optimalisere operativ evne innenfor gitte rammer, og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger. Konsekvensene

av denne tverrprioriteringen var at det ble gjennomført administrative tiltak, og omdisponering av midler fra investering til drift.

Utover den situasjonen vi hadde i 2015, har høyere valutakurser blitt holdt opp mot lavere drivstoffpriser og lokale tiltak uten større konsekvenser for Forsvarets leveranser.

SPØRSMÅL NR. 1407

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt

Besvart 11. juli 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Langtidsplanen for 2013-2016, Prop. 73 S (2011–2012), inneholder tabell 10.1 «Økonomiske hovedstørrelser» med angivelser i mrd. 2012-kroner av budsjettall for sju sentrale områder innen forsvarssektoren.

I sammenliknbare tall (f.eks. 2016-kroner), hva var de reelle budsjettallene for disse sju postene i 2016?»

BEGRUNNELSE:

De sju postene i tabell 10.1: a) materiellinvesteringer, b) infrastrukturinvesteringer, c) fellesfinansiert infra-

struktur, d) merutgifter operasjoner i utlandet, e) øvrig drift, f) midlertidig økning av forsvarsramme for kampflyinvesteringer.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president, datert 30. juni 2017, med spørsmål fra stortings-representant Anniken Huitfeldt om de økonomiske hovedstørrelsene som er angitt i langtidsplanen for perioden 2013–2016, jf. Prop. 73 S (2011–2012), og de reelle budsjettallene for disse hovedstørrelsene i 2016.

Økonomiske hovedstørrelser	Prop. 73 S (2011–2012) (2012-kroner)		Prop. 73 S (2011–2012) (2016-kroner*)		Saldert budsjett** (2016-kroner)
	2012	2016	2012	2016	2016
Materiellinvesteringer	8,09	8,45	8,93	9,32	9,56
Infrastrukturinvesteringer	1,78	1,60	1,96	1,77	1,60
Fellesfinansiert infrastruktur	0,22	0,20	0,24	0,22	0,22
Merutgifter til operasjoner i utlandet	1,23	0,60	1,36	0,66	0,70
Øvrig drift	29,21	29,68	32,23	32,75	32,97
Midlertidig økning av forsvarsramme for kampflyinvesteringer		3,00		3,31	3,84
Samlet forsvarsramme	40,53	43,53	44,73	48,04	48,89

*Omregningsfaktor: 1,103518

**Jf. Prop. 1 S (2016-2017)

Nedenstående tabell gir en sammenstilling av de forespurte økonomiske hovedstørrelsene. Med reelle budsjettall forstås de salderte budsjettallene med sammenliknbare kroneverdier.

Som tabellen viser, ligger budsjettnivået i 2016 høyere enn forutsatt i Prop. 73 S (2011–2012). I tillegg

til midlene som tildeles i saldert budsjett gjennom behandling av de årlige Prop. 1 S, har forsvarssektoren i perioden 2013–2016 fått tildelt betydelige midler i gjennomføringsårene gjennom revidert nasjonalbudsjett og omgrupperingen.

SPØRSMÅL NR. 1408

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås

Besvart 7. juli 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hva vil utenriksministeren gjøre for å få EU til å slutte å finansiere Burundis deltakelse i internasjonale operasjoner, noe som er en av få eksterne finansieringskilder av Burundis autoritære lederskap, hva mener utenriksministeren må til for å få samtaler mellom regimet og opposisjon inn på rett spor, hva gjør Norge overfor samarbeidsland i EEC for å bidra til å legge press på Burundi for å bidra til en positiv utvikling og mener utenriksministeren at ansvaret for mekling bør løftes til FN?»

BEGRUNNELSE:

To år har gått med rapportering om grove menneskerettighetsbrudd i Burundi og nær 500 000 flyktninger etter at president Nkurunziza stilte til valg en tredje periode i strid med Arushaavtalen.

Siden den gang har East African Community hatt ansvaret for meklingen som knapt har kommet i gang, på grunn av at Nkurunziza nekter å ha dialog med deler av opposisjonen.

Burundi inviteres ikke med inn i nye FN-operasjoner, men deltar i dag i AMISOM, noe som gir inntekter til den Burundiske stat. Det er nødvendig å sikre AMISOM styrker om Burundis styrker ikke lenger skulle finansieres.

Norge har hatt ambassadekontor i Burundi, bidratt med betydelig med bistandsmidler til utdanning og til å styrke demokratiet.

Svar:

Situasjonen i Burundi fortsetter å være svært bekymringsfull. Et samstemt internasjonalt samfunn, inkludert EU og Norge, mener at valget i 2015 ikke var fritt og rettferdig. Vi har fordømt de grove menneskerettighetsbruddene i Burundi, senest i FNs menneskerettighetsråd 15. juni. EU har innført restriktive tiltak mot enkeltpersoner i Burundi. Norge har sluttet seg til disse tiltakene.

Norge har støttet Det østafrikanske fellesskaps (EAC) forsøk på dialog mellom regjeringen og opposisjonen, men vi er bekymret over mangelen på resultater. Jeg hadde senest forrige uke samtaler om situasjonen i Burundi med Tanzanias utenriksminister Mahiga, og tidligere president Mkapa, som tilrettelegger for EAC-prosessen. Det er avgjørende at man søker en løsning på krisen i et regionalt format, der Burundis naboland spiller en aktiv rolle.

Vi har fortsatt håp om at EAC-prosessen skal få et gjennombrudd. FNs nye utsending til Burundi Michel Kafando, besøkte Burundi forrige uke. Det vil være naturlig å avvente forhandlingsmøtet i EAC-regi og gjøre opp status etter Kafandos besøk, før man ser nærmere på FNs rolle i den videre prosessen.

Burundis deltakelse er viktig i Den afrikanske unions operasjon for Somalia. Tilbaketrekning vil svekke sikkerheten for den somaliske befolkningen ytterligere, og øke terrortrusselen i Somalia. EU har oppnådd enighet med AU om en mekanisme som sørger for at betaling går direkte til soldatene via en tredjepart, og ikke til myndighetene.

SPØRSMÅL NR. 1409**Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 12. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mener helse- og omsorgsministeren det er sammenheng mellom Universitets sykehuset Nord-Norge (UNN) sitt lave score i pasientsikkerhetsundersøkelsen på sikkerhetsklima og alvorlige hendelser i foretaket, hvordan vil statsråden sørge for at Helsetilsynets undersøkelser fører til konkrete endringer og vil det tas initiativ til en grundig gransking?»

BEGRUNNELSE:

Helse- og omsorgskomiteen har 22.06.17 mottatt brev om situasjonen ved Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN). Brevet inneholder mange eksempler på det som allmennlegen som har undertegnet brevet mener er årsak til at UNN har et dårlig sikkerhetsklima og som undertegnende allmennlege mener må få konsekvenser for sykehus og ledelse.

Blant hendelsene som beskrives i brevet er:

”Mandag den 16. desember 2013 fører grov feilbehandling til at en pasient mister livet ved UNNs akuttmottaket. (...) Tilsynssaken ble åpnet først et halvt år etter dødsfallet, og da etter initiativ fra pårørende til pasienten som hadde mistet livet. I sin endelige tilsynsrapport (Svikt i behandling og samhandling ved mottak av traumepasient ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Saksnummer 2015/912) konkluderer Helsetilsynet (...).”

Saken er kjent også gjennom media og et oppslag i Nordlys 22.04.17 der det fremgår at den mindreårige sønnen til den avdøde i to år klandret seg selv for farens dødsfall, fordi han feilringte ved første varslings til nødetaten. Årsaken til sønnens situasjon skal ha vært at sykehuset feilinformerte familien om tidspunktet for dødsfallet og dødsårsak.

I brevet beskrives flere hendelser med alvorlig utfall for pasientene som i følge brevsenderen ikke er håndtert riktig av ledelsen ved UNN, den siste fra mars 2017 med svært alvorlig utfall. Det vises i brevet til at Legeforeningen over år har påpekt at det er en usunn ledelseskultur ved UNN.

Spørsmålsstilleren mener at informasjonen som fremgår i brevet må undersøkes og at Helse- og omsorgsministeren må sørge for at en kommer til bunns i forholdene ved sykehuset.

Svar:

Undersøkelse av sikkerhetskultur er en del av det nasjonale pasientsikkerhetsprogrammet. Ett av målene i programmet er å forbedre pasientsikkerhetskulturen i helsetjenesten. Jeg mener det er bra at det gjøres undersøkelser av pasientsikkerhetskultur i sykehusene. Da kan sykehusene bruke resultatene til å forbedre seg. Resultater fra den nasjonale undersøkelsen om pasientsikkerhetskultur viser at det er utfordringer med manglende åpenhetskultur ved alvorlige hendelser ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN). Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet informasjon fra Helse Nord RHF om hva som er gjort som oppfølging av undersøkelsen av pasientsikkerhetskultur. Helse Nord RHF opplyser at UNN har nedsatt en parts-sammensatt arbeidsgruppe som har kartlagt arbeidsmiljøet og partssamarbeidet i hele foretaket, og at det er utviklet tiltak for å forbedre blant annet åpenhets- og meldekulturen. Det er utarbeidet en handlingsplan som er behandlet i foretakets styre, og som nå følges opp i arbeidsmiljøutvalget i samarbeid mellom ledelsen, tillitsvalgte og vernetjenesten. Helse Nord RHF opplyser videre at det har vært en økning i meldte avvik ved UNN, noe de mener kan tyde på forbedring i åpenhets- og meldekulturen. Som representant Toppe viser til, har også Statens Helsetilsyn lagt fram en tilsynsrapport som viser utfordringer med pasientsikkerhets-, melde- og varslingskultur ved UNN. Tilsynsrapporten omhandler svikt i behandling og samhandling ved mottak av traumepasient i 2013, og Statens Helsetilsyn konkluderer med at mottaket av pasienten var preget av dårlig ledelse, uklare ansvarsforhold og ineffektiv kommunikasjon. Hendelsen ble ikke varslet til Statens helsetilsyn etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3 a, og UNN brøt dermed den lovpålagte varslingsplikten. Rapporten kommer med tilrådninger til UNN om forbedringsområder. Utfordringer med å etablere god meldekultur og tilsyn ved UNN var tema i et møte mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Fylkesmannen i Troms, Statens Helsetilsyn og Helse Nord RHF i juni 2017. Bakgrunnen for møtet var en henvendelse fra Fylkesmannen i Troms, der han uttrykte en generell bekymring for situasjonen ved UNN. På møtet ble blant annet utfordringene med å etablere en god meldekultur diskutert, at det må arbeides videre med å forbedre kulturen for åpenhet om alvorlige feil og at alvorlige hendelser må meldes i tråd med regelverket.

Av referatet fra møtet (som ble sendt medio juli), går det fram at:

”Kvaliteten på pasientbehandlingen ved UNN er god. UNN har blant annet den laveste reinnleggingsraten blant universitetssykehusene. UNN ligger godt an på kvalitetsindikatorene, med resultater som jevnt over ligger på og over gjennomsnittet. Pasienttilfredsheten er også god. Det er samtidig pekt på svakheter knyttet til smittevern, bemanning i mottak og noen alvorlige tilsynssaker. Det var imidlertid enighet i møtet om at dette i sum ikke rokket ved at UNN har gode behandlingsresultater.”

Jeg mener åpenhet om alvorlige feil er grunnleggende for pasientsikkerhetsarbeidet, som svar på spørsmålet fra representant Toppe om sammenhengen mel-

lom sikkerhetskultur blant ansatte og pasientsikkerhet. I oppdragsdokumentet til de regionale helseforetakene (2016) har jeg derfor vært tydelig på at helse, miljø og sikkerhet skal være en del av kvalitets- og pasientsikkerhetsarbeidet. Det er alvorlig når fylkesmannen henvender seg til Helse- og omsorgsdepartementet for å uttrykke uro over situasjonen ved UNN. Jeg legger til grunn at Helse Nord RHF følger opp forholdene som ble tatt opp på ovennevnte møte, og følger opp tilrådingene i tilsynsrapporten. Når det gjelder hendelsen fra mars i år som Toppe henviser til, opplyser Helse Nord RHF at saken er under tilsynsmessig behandling. Det er derfor ikke naturlig å kommentere denne saken.

SPØRSMÅL NR. 1410

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 10. juli 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil helseforetakene få reviderte oppdragsdokument for Narvik sykehus, Odda sjukehus og Flekkefjord sykehus der det fremgår hvordan foretaksmøtenes vedtak er å forstå, når vil de i tilfellet ha et slikt oppdragsdokument i hende og mener statsråden prosessene som foregår ved Flekkefjord sykehus er i tråd med det foretaksmøtet har bestemt?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålsstilleren viser til at Avisen Agder 28.06.17 skriver:

”Under møte med stortingsgruppen fra KrF på sykehuset i Flekkefjord mandag kveld ble det bekreftet at det fra tillitsvalgte er mistillit mot sykehusdirektør Jan-Roger Olsen. I styremøte i Sørlandet sykehus i forrige uke kom det frem at tillitsvalgte i Flekkefjord opplever mangelfull oppfølging fra direktør Jan-Roger Olsen av helseministerens vedtak om videreføring akutttilbudet i Flekkefjord.”

I Styremøte i Sørlandet sykehus HF 21. juni 2017 Sak 053-2016 Orienteringer fra administrerende direktør, heter det:

”Det er en generell bekymring for den faglige kvaliteten på de kirurgiske tjenestene i Flekkefjord. Dette understøttes av flere alvorlige uønskede hendelser over tid. Administre-

rende direktør har tatt et initiativ til en dialog med fylkeslegen. Det skal utarbeides en helhetlig fremdriftsplan med konkrete tiltak. Denne legges frem for styret 19.10.2017.”

Spørsmålsstilleren viser til foretaksmøtets vedtak om at akuttkirurgien i Flekkefjord skal videreføre og mener det er statsrådens og sykehusdirektørens oppgave å sørge for at dette skjer.

Svar:

Tilleggsdokumentet til oppdragsdokumentet etter Stortingets behandling av Prop. 129 S (2016-2017) ble sendt til de regionale helseforetakene 28. juni 2017. I dokumentet ble mine føringer vedrørende utvikling av akuttfunksjoner ved Odda Sjukehus presisert i henhold til brev til helse- og omsorgskomiteen datert 8. mai 2017. Det ble ikke gitt ytterligere føringer for prosessene ved Flekkefjord og Narvik sjukehus. Når det gjelder oppfølgingen av vedtak i foretaksmøte 24. april vedrørende Flekkefjord sykehus, viser jeg til at Helse Sør-Øst har innhentet følgende redegjørelse fra Sørlandet sykehus HF (SSHF):

”SSHF har en foreløpig utviklingsplan fra 2015. Styret vedtok i februar 2015 at det skal videreutvikles en modell med tre sykehus i foretaket. Etter at Nasjonal helse- og sykehusplan ble vedtatt i Stortinget, er arbeidet med utviklingsplan for SSHF gjenopptatt og har pågått i hele år.

Parallelt med utviklingsplanarbeidet har det vært en egen prosess for å utrede og avklare fremtidige akuttfunksjoner ved sykehuset i Flekkefjord. Slik avklaring kom med foretaks-møtets vedtak den 3. mai: «Utviklingsplanen i Sørlandet sykehus HF skal utarbeides med utgangspunkt i at dagens akuttfunksjoner ved Flekkefjord sykehus videreføres».

Arbeidet med utviklingsplanen følger en planlagt prosess som involverer fagfolk, tillitsvalgte, kommuner og andre interessenter i tråd med den nasjonale veilederen for arbeid med utviklingsplaner. Foretaksmøtets vedtak blir fulgt opp og skal gjennomføres. Det er tatt inn som en overordnet føring i den videre prosess for å ferdigstille Utviklingsplan 2035, og vil gjenspeiles i de mål og tiltak som beskrives i utviklingsplanen. SSHFs ledergruppe behandlet foretaksprotokollen i ledergruppen 15. mai 2017 og planla det videre arbeid for oppfølging av vedtaket. I styremøte 18. mai ba styret for SSHF administrerende direktør om å følge opp vedtaket fra foretaksmøtet i det videre arbeid med utviklingsplanen. I tillegg til arbeid med langsiktige mål og tiltak som skal innarbeides i Utviklingsplan 2035 og Strategiplan 2018-2020, er det nødvendig med kortsiktige tiltak. Dette arbeidet er komplekst, involverer flere avdelinger ved sykehusene i både Flekkefjord og Kristiansand og må nødvendigvis ta noe tid. Arbeidet omfatter flere utfordringsområder. Det handler blant annet om rekruttering av fagfolk, styrking av kompetanse i akuttmottak og hvordan sykehusene på Sørlandet kan jobbe i nettverk. Arbeidet med å styrke traumebehandlingen i Flekkefjord startet i april og videreføres med konkrete tiltak fortløpende fra juni og utover høsten. Det er innført en ny

prosedyre for samarbeid om radiologiske tjenester mellom sykehusene i Flekkefjord og Kristiansand, for å sikre tilgjengelighet og kvalitet i tilbudet lokalt. I august startes det opp to arbeidsgrupper som skal utarbeide konkrete tiltak for å sikre faglig samarbeid mellom sykehusene i Flekkefjord og Kristiansand; en for gastrokirurgi og en for ortopedi. Sykehuset i Flekkefjord har generelt god kvalitet på tjenestene til befolkningen.

Administrerende direktør har imidlertid uttrykt bekymring for den faglige kvaliteten når det gjelder de gastrokirurgiske tjenestene. Bekymringen underbygges med flere alvorlige uønskede hendelser over tid. Administrerende direktør har tatt initiativ til dialog med fylkeslegen om dette. Foretakstillitsvalgte ble i møte 16. juni orientert om plan og fremdrift for arbeidet med oppfølging av foretaksmøtets vedtak, deriblant at en samlet plan vil bli lagt frem for styret 19. oktober. Foretaksledelsen hadde senest 30. juni møte med ledere i Flekkefjord og med tillitsvalgte fra alle tre lokasjoner ved Sørlandet sykehus, for å planlegge oppfølgingen av foretaksprotokollen fra 3. mai, og for å få innspill til tiltak som sikrer god drift i Flekkefjord på kort og lang sikt. Det ble fra ledelsens side igjen understreket at vedtaket fra foretaksmøtet 3. mai skal gjennomføres. Alle parter er enige om at det nå må jobbes med konkrete og gode tiltak, uten at det blir for omfattende og ressurskrevende prosjekter.”

Det er min vurdering at denne redegjørelsen viser at Sørlandet Sykehus HF har startet arbeidet med å følge opp vedtak i foretaksmøtet med de regionale helseforetakene på en tilfredsstillende måte.

SPØRSMÅL NR. 1411

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 10. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Kan statsråden si hvorfor og på hvilket juridisk grunnlag dimensjoneringsgrunnlaget og kostnadsestimatene for dobbeltspor Gulsbogen- Kongsberg ikke kan utleveres til interessegruppene, slik de har bedt om og som det refereres til i begrunnelsen for spørsmålet, og kan statsråden oversende disse vedleggene som jeg i begrunnelsen for spørsmålet refererer til?»

BEGRUNNELSE:

På gjentatte forespørsler innrømte Bane NOR/Jernbaneverket før folkemøtene i Hokksund og Steinberg om planprogram for dobbeltspor Gulsbogen – Hokksund, at det skulle gis innsyn i aktuelle vedlegg til konsekvensutredningen. Dette er: Vedlegg 18, i delrapport prissatte konsekvenser. Jernbaneverket, ”Gulskogen-Hokksund, kostnadsestimat 2016.”

Vedlegg 15, i delrapport prissatte konsekvenser Jernbaneverket Strategi og samfunn, ”Dimensjoneringsgrunnlag Gulsbogen-Kongsberg saksref. 201601716-01 2016.”

Imidlertid ble det ved skriftlig henvendelse i etterkant av nevnte folkemøter opplyst at dette ikke kunne utleveres av konkurransehensyn. Det er ukjent hva som skal være det juridiske grunnlaget for at dette kan regnes som konfidensiell regnskapsinformasjon ved en KVU på kommunedelplannivå der kalkylene er på +/- 40 prosent nøyaktighet. Bane NOR/Jernbaneverket har ennå ikke begrunnet hvorfor dimensjoneringsgrunnlaget ikke kan utleveres, og om det er noe som tilsier at hastighetsberegninger og kurveradier på linjen kan unntas offentlighet som følge av sikkerhetsmessige hensyn.

Svar:

Bane NOR SF uttaler at dimensjoneringsgrunnlag og kostnadsestimat er å betrakte som organinterne dokumenter, og har unntatt disse offentlighet etter offentleglova § 14 første ledd. Dokumentene er hjelpedokumenter utarbeidet til intern bruk som underlagsmateriale (faglig grunnlag) for de vurderinger og konklusjoner som trekkes i konsekvensutredningen. Bane NOR er som statsforetak en selvstendig aktør, og står selv for sine vurderinger av meroffentlighet.

SPØRSMÅL NR. 1412

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen

Besvart 14. juli 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Det bes om en sammenstilling i tabell over alle bompengeproposisjoner som er lagt fram i stortingsperioden 2013-2017 (utenom bypakker) med statlig bidrag, bompengebidrag og samlet kostnad (alle tall i 2017 kr). Der disse prosjektene er omtalt i NTP 2014-2023 og SVVs handlingsprogram bes det om at disse beløpene (2017 kr) sammenstilles på samme måte.

Mener statsråden at bompengandelen i nye veiprosjekter (holdt utenom bypakkene) har gått ned i perioden?»

Svar:

Regjeringens politikk gjør at stort sett samtlige veiprosjekt vedtatt i denne stortingsperioden vil ha lavere bompengandelen enn det som lå til grunn i planer fra Stoltenberg II-regjeringen. Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet og representanten Sivertsen har stemt imot mesteparten av disse bompengeskuttene, og at Arbeiderpartiet i sin alternative NTP varsler at bompengeskuttene skal reverseres.

God infrastruktur binder landet sammen, gjør hverdagen enklere og tryggere, og bidrar til økonomisk velstand og vekst. Dagens regjering har derfor prioritert utvikling av landets infrastruktur. Samferdselsdepartementets budsjett har økt fra rundt 41 mrd. kr i 2013 til rundt 63 mrd. kr i 2017. Veksten i bevilgninger til formål innen Nasjonal transportplan har vært tilnærmet dobbelt så høy i denne stortingsperioden sammenlignet

med de foregående perioder hvor Arbeiderpartiet satt i regjering. Samtidig betaler bilistene samlet sett mindre i bilrelaterte avgifter nå sammenlignet med 2013. Utviklingen tilsier at det nå er en positiv balanse mellom det bilistene betaler inn i bilrelaterte avgifter, og det offentliges bevilgninger til veiformål. Bilistene er med andre ord ikke lenger en melkeku, og regjeringen har vist sterkere vilje og evne til å prioritere samferdsel innenfor de budsjetttrammene som har vært tilgjengelig. Dette er positivt for landets bilister og alle andre brukere av veiinfrastrukturen.

Regjeringens forslag til Nasjonal transportplan 2018-29 ble nylig behandlet i Stortinget. Planen legger opp til at det skal brukes rundt 1064 milliarder kroner til investeringer i, samt drift og vedlikehold av, infrastrukturen de neste 12 årene. Det er verdt å merke seg at hele veksten i satsinger kommer fra økte statlige bevilgninger, mens andelen bompenger vil gå ned sammenlignet med den NTP som ble fremlagt under forrige regjering. Det er i tråd med regjeringens målsetning om å øke satsingen på infrastruktur, men redusere andelen bompenger.

I denne stortingsperioden har omfanget av bompenger blitt lavere enn hva Stoltenberg II-regjeringen la opp til i NTP 2014-2023. Bompengegjelden i en rekke prosjekter er slettet som følge av ekstraordinære statlige bevilgninger. En rekke prosjekter har fått økte statlige bevilgninger. Regjeringen har sammen med KrF og Venstre fått på plass en ordning hvor staten øker den statlige finansieringen i eksisterende bomprosjekt, mot at takstene reduseres og bomprosjekter innlemmes i bompengereformen. Jeg konstaterer at Arbeiderpar-

tiet har stemt imot mange av regjeringens forslag til bompengeskutt, og at Arbeiderpartiet i sin alternative NTP la opp til å øke bompengenivået sammenlignet med regjeringens forslag.

Vedlagte tabell viser alle bompengeprojekter vedtatt i perioden oktober 2013 - juni 2017. Statlige midler og bompengebidrag som forutsatt i stortingsproposisjonene er spesifisert, og bompengandel er beregnet. Tilsvarende informasjon for de samme prosjektene fra NTP 2014-2023 og Handlingsprogram 2014-2017 (2023) er oppgitt i tabellen. Det er også lagt inn en kolonne som viser anslag for hvordan det økte statlige bidraget fra bompengereformen vil slå inn, gitt at prosjektet innfrir forutsetningene for å motta pengene.

Ut fra oversikten ser en at de fleste prosjektene, når økt statlig bidrag fra bompengereformen er tatt med, har lavere bompengandel enn det som opprinnelig lå til grunn for NTP 2014-23 og handlingsprogrammet 2014-17. For enkelte prosjekter er bompengandelen vesentlig lavere som følge av ekstraordinære statlige bidrag. Det gjelder prosjektene E16 Bagn - Bjørge, E6 Nord-Trøndelag grense - Korgen (Helgeland sør) og E6 Korgen - Bolna (Helgeland nord). For to av prosjektene, E18 Tvedestrand - Arendal og E6 Vindåsliene - Korporalsbrua, har bompengandelen økt.

Vedlegg til svar:

Bompengeprojekter	Bypakke / riksveg / fylkesveg	Forutsatt i stortingsproposisjoner				NTP 2014–2023		
		Statlige midler	Bompenger	Sum	Bompeng- andel	Statlige midler 2014–2023	Annen finansiering (bompenger)	Bompeng- andel
Rv 13 Jobergtunnelen – utviding av Vossapakko	Riksveg	242	881	1 123	78 %	293	164	36 %
E39 Svegatjørn – Rådal	Riksveg	3 589	2 782	6 371	44 %	3 698	2 827	43 %
E134 Damåsen – Saggrenda i Buskerud	Riksveg	1 890	2 506	4 396	57 %	1 511	1 968	57 %
Rv 36 Slåttekås – Årnes i Nome og Sauherad	Riksveg	58	341	400	85 %	0	0	–
E16 Bagn–Bjørge	Riksveg	1 148	355	1 503	24 %	957	348	27 %
E6 Nord-Trøndelag grense – Korgen (Helgeland sør)	Riksveg	3 600	543	4 142	13 %	1 936	772	29 %
Rv 23 Dagslett–Linnes	Riksveg	856	1 419	2 275	62 %	718	1 283	64 %
E18 Tvedestrand – Arendal	Riksveg	3 517	2 126	5 643	38 %	3 555	1 229	26 %
E18 Rugtvedt – Dørdal	Riksveg	2 715	1 856	4 572	41 %	2 218	1 392	39 %
E6 Kolomoen – Moelv	Riksveg	4 209	4 592	8 801	52 %	2 175	2 229	51 %
Rv 3/rv 25 Ommangsvollen – Grundset/Basthjørnet	Riksveg	2 050	3 383	5 433	62 %	1 338	2 142	62 %
E6 Helgeland nord (Bolna – Korgen)	Riksveg	1 572	381	1 953	20 %	1 120	337	23 %
E16 Bjørum – Skaret	Riksveg	2 265	2 009	4 274	47 %	1 957	1 739	47 %
E39 Rogfast	Riksveg	3 600	13 210	16 810	79 %	2 664	10 330	79 %
E6 Vindåsliene – Korporalsbrua	Riksveg	910	770	1 680	46 %	620	251	29 %
E39 Kristiansand vest – Lyngdal vest	Riksveg	13 561	7 862	21 423	37 %	1 870	1 152	38 %

Mill. 2017–kr

Handlingsprogram 2014–2017			Tilskudd til reduserte bompengetakster			
Statlige midler 2014–2023	Annen finansiering (bompenger)	Bompeng- andel	Forventet statlig tilskudd i innkrevings- perioden	Bompeng- behovet etter mottatt tilskudd	Bompeng-andel etter innføring av tilskudd	Merknad
234	138	37 %	57	825	73 %	Revidert bompengedrag av investeringskostnader for Vossapakko som forutsatt i Prop. 81 S (2013–2014). I NTP og Handlingsprogrammet er kun utvidelsen (rv 13 Jobergtunnelen) inkludert i bompengedraget, og bompengandel forutsatt i stortingsproposisjon og NTP/handlingsprogram er derfor ikke sammenlignbare.
3 908	2 825	42 %	411	2 371	37 %	
1 795	2 931	62 %	359	2 147	49 %	Handlingsprogram: Statlige midler inkluderer 600 mill. 2014–kr i forutsatt refusjon til bompengeselskapet.
58	366	86 %	52	289	72 %	Handlingsprogram: Omtalt som rv 36 Slåttekås – Gvarv
956	658	41 %	52	303	20 %	Handlingsprogram: Statlige midler inkluderer 200 mill. 2014–kr i forutsatt refusjon til bompengeselskapet.
1 933	510	21 %	90	453	11 %	
722	1 285	64 %	202	1 218	54 %	
3 557	1 232	26 %	276	1 850	33 %	Prop. 86 S (2015–2016) la til grunn en utvidelse av prosjektet sammenlignet med hva som var oppgitt i NTP/handlingsprogram. Finansieringen av utvidelsen er gjort med bompenger, som er årsaken til økningen i bompengandelen i stortingsproposisjonen.
2 580	1 943	43 %	233	1 623	36 %	Handlingsprogram: Statlige midler inkluderer 170 mill. 2014–kr i forutsatt refusjon til bompengeselskapet.
2 177	2 230	51 %	600	3 992	45 %	NTP og Handlingsprogram gjelder E6 Kolomoen – Brumunddal
1 550	2 803	64 %	360	3 023	56 %	
1 126	658	37 %	62	319	16 %	
1 954	1 742	47 %	284	1 725	40 %	
2 655	11 309	81 %	1 576	11 634	69 %	
615	382	38 %	0	770	46 %	Handlingsprogram: Statlige midler inkluderer 120 mill. 2014–kr i forutsatt refusjon til bompengeselskapet. Tilskudd omfatter kun prosjekter lagt fram for Stortinget innen utgangen av 2016, og inkluderer derfor ikke E6 Vindåsliene – Korporalsbrua
1 816	1 147	39 %	0	7 862	37 %	NTP og Handlingsprogram gjelder E39 Søgne – Lyngdal. Tilskudd omfatter kun prosjekter lagt fram for Stortinget innen utgangen av 2016, og inkluderer derfor ikke E39 Kristiansand vest – Lyngdal vest

SPØRSMÅL NR. 1413**Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Jan Bøhler****Besvart 7. juli 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«I 4. kv 2015 var politidekningen i Norge ifølge statistikken på politi.no 1,77 politiårsverk pr 1000 innbyggere, når alle politidistrikt og særorganer regnes med. I 4. kv 2016 var tilsvarende tall sunket til 1,76. I den siste Ressursanalysen fra POD heter det at målet om 2,0 politiårsverk pr 1000 innbyggere kan nås med "et fortsatt høyt studentopptak ved Politihøgskolen".

Hvorfor har statsråden likevel varslet et kutt i opptaket i 2018 til 500 fra tidligere 720, og mener han 2,0 er et endelig mål for politidekning i Norge?»

Svar:

Regjeringen er opptatt av å gi befolkningen en kvalitetsmessig god polititjeneste. Økt politibemanning har derfor vært en av regjeringens hovedprioriteringer. Pr. 30. april 2017 var det er opprettet nær 1 800 nye årsverk i politiet under denne regjeringen. I underkant av 900 av disse er polititjenestemenn/-kvinner. Tall fra Politidirektoratet viser at det pr. 31. mars i år var totalt 1,82 politiårsverk (inkl. Politiets sikkerhetstjeneste) pr. 1 000 innbyggere.

Siden 2009 har opptaket på Politihøgskolen økt fra 552 til 720 studieplasser. Det høye opptaket har

vært avgjørende for å øke politibemanningen. Samtidig er det viktig at det ikke utdannes flere polititjenestemenn/-kvinner enn det er behov for i etaten, av hensyn til både offentlige midler og den enkelte student. Jeg har bedt Politidirektoratet utrede fremtidig kapasitets- og kompetansebehov for Politihøgskolen for å komme frem til det antall studenter som er i tråd med fremtidig behov. Antallet studenter som tas opp ved Politihøgskolen i 2018 og senere år, dvs. om opptakene vil forelås redusert, vil bli behandlet i den ordinære budsjettprosessen.

Målet om et landsgjennomsnitt på 2 politiårsverk pr. 1 000 innbyggere vil nås om få år, men for meg representerer ikke dette tallet nødvendigvis et endelig mål. Politidekningen må imidlertid også vurderes opp mot andre områder i politiet, som eksempelvis kjøretøy, IKT-utstyr og politimateriell, og i årene som kommer blir det også et spørsmål om hva som skal prioriteres først.

Politiet har, i tillegg til ansatte med politiutdanning, også behov for annen kompetanse. Det er for eksempel en utfordring at straffesakene i økende grad er kompliserte, og at det i mange saker er behov for økt spesialkompetanse utover det politiet har i dag. Politiet har blant annet behov for revisorer, jurister, økonomer og IKT-spesialister.

SPØRSMÅL NR. 1414**Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 6. juli 2017 av fiskeriminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«I Aftenposten 19.2.2016 omtalte Fiskeriministeren kritiske stemmer i oppdrettsdebatten som «mørke motkrefter». 9 juni 2017 publiserte Morgenbladet artikkelen «De forbannede lakseforskerne» hvor 20 forskere på b.la oppdrett, laks, ernæring er intervjuet. De beskriver at de har opplevd press og utestenging når de har offentliggjort kritisk forskning om helse- og miljøeffekter av oppdrettsindustrien.

Vil regjeringen ta initiativ til en uavhengig gransking av advarslene om at fri forskning om oppdrett er truet?»

Svar:

Jeg ønsker velkommen debatter om hvordan uavhengig forskning sikres. Morgenbladet har satt søkelyset på forholdet mellom forsker og oppdrettsnæringa. I den sammenheng har de benyttet et sitat fra meg, som

er uttalt i en annen sammenheng. Jeg ønsker derfor innledningsvis å slå fast at jeg ikke mener at forskning eller forskere er motkrefter.

Tilliten til forskningen er uløselig knyttet til dens kvalitet og uavhengighet. Dette er noe både myndighetenes og forskningsinstitusjonene er opptatt av. Forskningsinstitusjonene og myndighetene har derfor systemer for å ivareta dette. Viktige prinsipper er at forskningen skal være fagfellevurdert, og at forskningsinstitusjonene evalueres med jevne mellomrom. Videre har vi nedsatt faglige råd som skal bidra til høy faglig kvalitet i forskningsinstitusjonene som gir forvaltningsråd til fiskerimyndighetene. Styringssignaler mellom myndigheter og forskningsinstitusjoner skal formidles i tildelingsbrev og gjennom formelle

kontaktmøter som alle kan få innsyn i. I styringsdialogen er vi opptatt av at forskningsinstitusjonene har og skal ha en fri og uavhengig rolle i faglige spørsmål, derfor er dette nedfelt i forskningsinstitusjonenes hovedinstruks.

Jeg ser ikke behov for en uavhengig gransking nå, samtidig må både myndighetene og forskningsinstitusjonene løpende vurdere om systemene er gode nok for å ivareta og sikre god og uavhengig forskning. Dette vil jeg også være opptatt av i styringsdialogen framover.

Både myndigheter og næringsliv er avhengig av solid og uavhengig forskning for å sikre en bærekraftig utvikling framover.

SPØRSMÅL NR. 1415

Innlevert 30. juni 2017 av stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum

Besvart 20. juli 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Norske statsborgere utgjør en raskt synkende andel av vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler i Norge. Fagfolk har uttrykt bekymring for at internasjonalisering kan svekke sektorens evne til å opprettholde relevante profesjonsutdanninger for norske forhold, produsere relevant forskning for norske forhold og bidra til den hjemlige samfunnsdebatt.

Kan departementet redegjøre for om man har drøftet dette og vurdert om utviklingen er i tråd med norske interesser?»

BEGRUNNELSE:

Professor Øyvind Østerud problematiserer i sitt innlegg «Tankeløs internasjonalisering ved norske universiteter» (Aftenposten, 20. juni) den sterke internasjonaliseringen som har pågått i norsk akademisk de siste årene. Han mener en viss internasjonalisering er selvsagt, men at det går en grense, som han antyder at nå kan være overskredet. Foruten bekymringene som fremgår i spørsmålet, problematiserer Østerud blant annet at norske akademikeraspiranter har begrenset mulighet til ansettelse og især fast ansettelse på grunn av sterk konkurranse fra utenlandske søkere, meget mulig i stor grad som følge av et relativt høyt norsk lønnsnivå. Denne utviklingen innebærer at universi-

tetssektoren går glipp av forskere og vitenskapelig ansatte som behersker norsk språk og kjenner det norske samfunnet og derved kan forske på, forholde seg til og kommunisere med det.

I dette problemkomplekset kan det være grunn til å skille mellom det norske samfunnets interesser og samfunnsøkonomiske vurderinger på den ene siden og universitetenes interesser og bedriftsøkonomiske vurderinger på den annen side. Det er for eksempel en kjensgjerning at de aller fleste rangeringer av universiteter og utdanningsinstitusjoner opererer med ulike parametere for internasjonalisering som selvstendige og tungt vektlagte mål. Altså vil norske universiteter ha sterke insentiver for å internasjonalisere dersom de ønsker å komme godt ut på rangeringene – uavhengig av om internasjonaliseringen rent faktisk øker kvaliteten på utdanningen eller ikke. Både offentlige og private utdanningsinstitusjoner tiltrekker seg i dag bevisst utenlandske studenter og ansatte for å kunne klatre på disse rangeringene. Dette er en fornuftig bedriftsøkonomisk vurdering og i tråd med det enkelte universitets interesser. Imidlertid er det ikke klart at dette nødvendigvis er i samfunnet som helhet sin interesse og vil være samfunnsøkonomisk fornuftig. Østerud etterspør en gjennomtenkt strategi rundt spørsmålet om internasjonalisering. Da er det nok den samfunnsøkonomiske delen han mener er oversett – ikke den bedriftsøkonomiske. Et problem kan være at man fra politisk hold har vært for lite bevisst på at universitetenes egeninte-

resse ikke alltid samsvarer med samfunnets interesse – kanskje særlig i forbindelse med internasjonalisering. Det hører med til bildet at universitetssektoren finansieres av skattebetalerne, som derved bør kunne ha en berettiget forventning om at sektoren organiseres i tråd med deres og samfunnets interesser og ikke etter for eksempel bedriftsøkonomiske vurderinger som gjøres på det enkelte universitet.

Svar:

Det er riktig at andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre øker blant FoU-personalet i Norge generelt, og blant ansatte ved universiteter og høyskoler spesielt. Beregninger fra NIFU viser at antall personer med innvandrerbakgrunn blant FoU-personalet økte fra rundt 5000 til rundt 9000 fra 2007 til 2014. Deres samlede andel av FoU personalet økte fra 14 % til 20 % i denne perioden. Men siden det var en vekst i forskningssektoren økte øvrig FoU-personale uten en slik bakgrunn nominelt i antall fra 29 059 personer til 35 644 personer.

Det er store variasjoner mellom institusjoner, fagområder og stillingskategorier i andel innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i universitets- og høyskolesektoren. Andelen er høyest ved universitetene i Bergen og Oslo samt NTNU med mellom 20 og 25 % blant det faste personalet, og lavest blant høyskole og Nord universitet med mellom 10 og 15 %. I rekrutteringsstillinger og midlertidige forskerstillinger er den høyest ved NTNU og Universitetet i Tromsø med tett opp under 50 %, og lavest ved øvrige statlige høyskoler med 10 %. Høyest andel innvandrere finner vi

innenfor matematikk og naturvitenskap og teknologi, og lavest innenfor humaniora, medisin og samfunnsvitenskap. 23 % av professorene hadde innvandrerbakgrunn, rundt 20 % i førstestillingene og i underkant av 10 % i de øvrige faste stillinger.

Jeg er enig med stortingsrepresentant Vedum i at det er viktig at vi har ansatte med god kunnskap om politiske og kulturelle forhold i Norge. Men det er også viktig å være oppmerksom på de aller fleste med innvandrerbakgrunn kommer fra land med lik kulturbakgrunn som den norske. Jeg er derfor ikke bekymret over omfanget av personer med innvandrerbakgrunn i faste stillinger som vi har nå. Med den veksten denne regjeringen har fått til i forskningssektoren er det heller ikke nødvendigvis slik at en økning av internasjonale forskere har gitt færre muligheter for norske akademiker aspiranter enn de hadde før.

Jeg finner det underlig at stortingsrepresentant Vedum påstår at internasjonaliseringen medfører at universitetssektoren organiseres etter bedriftsøkonomiske vurderinger som ikke er i samsvar med samfunnets interesser. En viktig del av samfunnsoppdraget til disse institusjonene handler om å ligge langt fremme i forskningsfronten, og helt i toppen på noen områder. Da er det helt vesentlig at vi har utveksling med forskere fra andre land og miljøer. Det bidrar til at norsk forskning er integrert i et internasjonalt akademisk fellesskap på tvers av landegrensene. Det er helt avgjørende for Norge som nasjon at vi selv skaper gjennombruddsforskning på nasjonalt viktige områder. At vi også raskt får tilgang til tilsvarende resultater internasjonalt for å kunne implementere dem i norsk samfunns- og næringsliv gjør at vi kan hevde oss i den internasjonale konkurransen.

SPØRSMÅL NR. 1416

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 9. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Er det mulig for NSB og i større grad å legge til rette for et godt samspill med reiselivsnæringen i Norge, spesielt når det gjelder arrangement og opplevelsesparke?»

BEGRUNNELSE:

Reiselivet i Norge har opplevd en formidabel vekst i de senere år. Det er bra. Gode samferdselsløsninger er viktig for at veksten i reiselivsnæringen skal kunne fortsette. Venstre er blant de partiene som mener veksten i reiselivsnæringens transportbehov i hovedsak bør komme innen kollektivtransport. I den sammenheng er gode togtilbud og en godt samspill mellom NSB og reiselivsnæringen viktig.

Frem til 2001 hadde Namsskogan familiepark i Nord-Trøndelag et meget godt samarbeid med NSB, der NSB fraktet mer enn 4 000 passasjerer årlig til Namsskogan Familiepark i tog merket med "Bamsetoget". Fra familieparkens side ble dette oppfattet som et meget godt samspill med NSB, og det var et tilbud som passasjerene satte pris på.

I de senere år har det vært opplevd som vanskelig å få NSB med på slike "gimmicker" som kan komme denne parken til gode. Namsskogan familiepark ligger langs Nordlandsbanen, og har fått tilsvarende konkurrenter langs denne toglinjen. Det bør derfor ikke være av konkurransehensyn overfor andre aktører at NSB ikke har vært interessert i å gjennomføre slike felles prosjekt med denne parken i de senere år.

Jeg antar at også at arrangement og andre typer opplevelsesparker i ulike deler av landet er avhengig av velfungerende transportløsninger inn til sine arenaer.

I den sammenheng er det interessant å få mer kunnskap om hvordan NSB ønsker å legge til rette for at disse delene av reiselivsnæringen kan utvikle seg positivt også i årene som kommer.

Svar:

NSB-konsernet opprettet i 2016 forretningsområdet reiseliv. NSB opplyser at reiselivssatsingen skal bidra

til å gjøre reiser og opplevelser enkelt tilgjengelig for kundene gjennom digitale løsninger. Selskapet ønsker å utvikle en ledende posisjon innen reiseliv i Norge. NSB opplyser at de vil drive destinasjonsutvikling langs rutenettet, både buss og tog, gjennom eierskap eller strategisk samarbeid med andre aktører.

NSB har i dag en rekke samarbeid rundt om i landet. Selskapet samarbeider bl.a. med hotell, visitselskaper og aktivitetstilbydere i Flå, Geilo, Gol og Hemsedal om å levere et godt tilrettelagt tilbud av transport, overnatting og opplevelse. I Bodø samarbeider NSB med lokale aktører for å sette sammen produkter mot cruisemarkedet. I Trøndelag deltar NSB i markedsrådet i Trøndelag Reiseliv og som medlem i bedriftsnettverket festivaler og arrangementer. NSB opplyser at de engasjerer seg i bl.a. Blues in Hell, Rennebumartnan, Rørosmartnan og Stiklestad nasjonale kultursenter i regionen. Når det gjelder Namsskogan familiepark opplyser NSB at parken har markedsført seg med plakater i NSBs lokaltog i Trøndelag, og at NSB har gått ut med tilbud til skoler i distriktet om togturer til parken. NSB opplyser videre at Lassemoen, som er nærmeste holdeplass til Namsskogan, de siste årene har hatt mellom 800 - 1200 reisende per år.

Min vurdering er at NSB jobber for å legge til rette, og legger til rette, for et godt samspill mellom selskapet og andre aktører innen reiseliv, arrangementer og opplevelsesparker, og at dette skjer innenfor rammen av å drive forretningsmessig virksomhet.

SPØRSMÅL NR. 1417

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt

Besvart 19. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«I oktober 2013 publiserte Forsvarsdepartementet en evalueringsrapport om forsvarssektorens gjennomføring av langtidsperioden 2009-2012.

Har en tilsvarende rapport om langtidsperioden 2013-2016 blitt utarbeidet eller er en slik rapport under utarbeiding, og om ikke, hva er begrunnelsen for ikke å utarbeide en slik rapport?»

BEGRUNNELSE:

Rapporten fra oktober 2013: <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/temadokumenter/2013-10-10-evaluering-langtidsplan.pdf>

Svar:

Forsvarsdepartementet (FD) har under utarbeidelse en evalueringsrapport for langtidsperioden 2013–2016. Hovedformålet med evalueringsrapporten er å vurdere måloppnåelsen i forsvarssektoren ved utgangen av 2016, knyttet til de målene og prioritetene som ble vedtatt av Stortinget for perioden 2013–2016. Videre er

det et formål å identifisere erfaringer av betydning for arbeidet med gjennomføring av gjeldende og kommende langtidsplaner.

Et sammendrag av rapporten vil på vanlig måte inngå i Prop. 1 S (2017–2018) høsten 2017. Etter frem-

sendelse av Prop. 1 S (2017–2018), planlegges det å offentliggjøre evalueringsrapporten, og rapporten vil da registreres på evalueringsportalen.no.

SPØRSMÅL NR. 1418

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 8. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Har statsråden iverksett obligatorisk ID-kontroll ved frammøte for alle utenlandske arbeidstakere og næringsdrivende på midlertidig opphold i Norge, og hvis ikke, hva er det som gjør at statsråden ikke har prioritert dette viktige tiltaket i arbeidet for å motvirke trygdemisbruk og for å sikre riktig skatteligning av utenlandske arbeidstakere og næringsdrivende på korttidsopphold i Norge?»

BEGRUNNELSE:

Det framkom av Riksrevisjonens forvaltningsrevisjon av beskatning av utenlandske arbeidstakere og næringsdrivende på midlertidig opphold i Norge, jf. Dokument 3:11 (2015–2016), at det er for dårlig ID-kontroll av nevnte grupper. Jeg argumenterte i Innst. 45 S (2016–2017) for at statsråden snarest må påse at den innførte ID-kontroll med frammøte for utlendinger som skal arbeide i Norge realiseres. Dette fordi jeg mener dette er svært viktig å få iverksatt.

Statsråden uttalte følgende 13. mars under Stortingets plenumsbehandling av Innst. 45 S (2016–2017):

«Det tredje området er ID-kontroll. Skatteetaten overtok 1. januar i år ansvaret for ID-kontroll ved rekvirering av D-nummer fra Nav, Helfo, Brønnøysundregistrene og banker. Det gir en ID-kontroll med høy kvalitet. Skatteetaten har dessuten iverksatt nye tiltak for å øke andelen utenlandske arbeidstakere som møter til ID-kontroll.

Så har jeg merket meg at Riksrevisjonen og komiteen ser alvorlig på at utenlandske næringsdrivende kan få D-nummer via Brønnøysundregistrene uten å ha vært til ID-kontroll. Det er fortsatt slik at det er rekvirentene som skal avgjøre hvem som skal møte til ID-kontroll. Som en del av oppdraget med å overta selve ID-kontrollen for andre

rekvirenter er Skattedirektoratet bedt om å kartlegge hvilke grupper som skal til skatteetaten for ID-kontroll. Det arbeidet pågår nå, bl.a. i samarbeid med Brønnøysundregistrene. Jeg følger opp dette i samråd med andre berørte departementer.

Som en del av den pågående moderniseringen av Folkeregisteret utvikles også funksjonalitet som synliggjør på hvilket grunnlag en identitet er registrert. Det vil fremgå av registeret om det er gjennomført ID-kontroll eller ikke. Dette vil gi brukerne av Folkeregisteret et bedre informasjonsgrunnlag og gjøre det mulig å redusere risikoen for misbruk av offentlige ordninger og systemer ved f.eks. arbeidslivskriminalitet og trygdemisbruk.

Det skal i henhold til regjeringens reviderte strategi mot arbeidslivskriminalitet også utredes om én etat skal ha et mer helhetlig ansvar for ID-forvaltningen for EØS-borgerne. Det skal også utredes en knytning ved biometri mellom Folkeregisteret, passregisteret og utlendingsregisteret.»

Svar:

Jeg vil først understreke at det er viktig at personer som tildeles d-nummer får dette på korrekt grunnlag. Det er også derfor regjeringen har prioritert tiltak for bedre identitetsforvaltning som et av syv hovedområder i strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Det fremgår av nåværende forskrift om Folkeregistrering § 2-6 hvilke utenlandske statsborgere som kan tildeles d-nummer og av § 2-7 hvilke myndigheter som kan rekvirere d-nummer.

Skatteetaten er dermed én av flere myndigheter som kan rekvirere d-nummer til personer nevnt i § 2-6. Som det er påpekt tidligere har imidlertid enkelte myndigheter for lav kompetanse til å gjennomføre id-kontroller med tilstrekkelig kvalitet. Skatteetaten har siden 1. januar 2017 utført ID-kontroll på vegne av rekvirenter som Nav, Helfo og Brønnøysundregistrene. Det er

imidlertid fremdeles den enkelte myndighet nevnt i § 2-6 som avgjør om en utenlandsk statsborger skal møte til id-kontroll hos Skatteetaten. Dette ansvaret er tydeliggjort i ny forskrift til lov om Folkeregistrering, som trer i kraft 1. oktober 2017. Etter forskriften avgjør rekvirenten selv om personen skal møte på skattekontoret for identitetskontroll. På samme måte som skattemyndigheten (når de selv er rekvirent) hjemler kravet om personlig oppmøte og ID-kontroll i eget regelverk, må for eksempel Brønnøysundregistrene selv gi regler for ID-kontroll der de selv er rekvirent, herunder for næringsdrivende.

Det er neppe realistisk eller praktisk at enhver person med et kort arbeidsforhold eller oppdrag i Norge vil kunne møte til id-kontroll. Eksempelvis har Skatteetaten unntak om oppmøteplikt for utenlandske personer som kun arbeider på norsk kontinentalsokkel. Det er heller ikke praktisk med oppmøte for utenlandske styrerepresentanter som ikke oppholder seg i Norge, som Brønnøysundregistrene tildeler d-nummer.

Skatteetaten har som nevnt begynt å gjennomføre ID-kontroll på vegne av andre rekvirenter og er i dialog med rekvirentene om hvilke grupper som rekvirentene mener skal til ID-kontroll hos Skatteetaten. I styringsdialogen med Skattedirektoratet har departementet også påpekt at etaten bør gi høy prioritet til dette arbeidet i etaten.

Personer som møter til ID-kontroll på et skattekontor vil bli registrert som «Kontrollert» i Folkeregisteret. D-numre som er tildelt uten kvalifisert ID-kontroll blir merket med status «ikke kontrollert» i Folkeregisteret. Denne informasjonen er synlig for brukerne av Folkeregisteret, og disse må selv vurdere om en person skal være «Kontrollert» før vedkommende kan benytte tjenestetilbudet. Skatteetaten krever på sin side oppmøteplikt av utenlandske arbeidstakere med skatteplikt for å gjennomgå ID-kontroll når de søker om skattetrekksmelding. Det gjelder også om personen har fått tildelt d-nummer av en annen myndighet, men ikke vært gjennom en kvalifisert id-kontroll.

Skatteetaten er ansvarlig for å påse at opplysninger i Folkeregisteret er korrekte og oppdaterte slik at brukerne har tillitt til opplysningene. På oppdrag fra Finansdepartementet har Skatteetaten ryddet i d-nummerbasen og det pågår også en modernisering av Folkeregistret som bl.a. skal bidra til en bedre ID-forvaltning. Flere myndigheter bidrar imidlertid til en helhetlig identitetsforvaltning. Disse har et selvstendig ansvar for å verifisere en persons identitet når de yter tjenester og ytelser som forutsetter sikker identitet, men etatene har et felles ansvar for å samarbeide om at rammene for dette ligger til rette.

SPØRSMÅL NR. 1419

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien

Besvart 7. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«I henhold til opplæringsloven § 2-14 har sterkt svaksynte og blinde elever rett til nødvendig opplæring i punktskrift og i bruk av nødvendige tekniske hjelpemiddel. Skolen er forpliktet til å tilby elevene nødvendige læremidler. Statped skal framskaffe tilrettelagte læremidler. Allikevel erfarer skoler at Statped ikke imøtekommer skolenes bestillinger, men i stedet tilbyr andre læremidler enn omsøkt.

Hva mener statsråden om at Statped på denne måten overprøver de faglige vurderingene knyttet til enkeltelever?»

BEGRUNNELSE:

I en konkret sak vedrørende en gutt som skal begynne på ungdomsskolen, har skolen foretatt en faglig vurdering og konkludert med at eleven lærer best med punktbøker i de fleste fag. I de fagene han best kan nyttiggjøre seg av Word som tilretteleggingsform, har lærer bestilt dette fra Statped.

Imidlertid er svaret fra Statped at de ikke kan levere alle punktskriftbøkene som det er søkt om, og at eleven derfor må benytte kun elektroniske bøker i enkelte fag.

Svar:

I opplæringsloven (§ 1-3) står det at opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Ved behov kan PP-tjenesten kobles inn, og i en del tilfeller inngås det også samarbeid med Statped.

Statped produserer læremidler i punktskrift både som papirbøker og som bøker i elektronisk form, det vil si i Word-format. Læremidler som Statped produserer i Word-format, kan brukes både med lyd og med leselist som omformer teksten på datamaskinen til punktskrift. Statped viser til at punktbøker i papirformat er mest etterspurt i barneskolen og at elektroniske bøker i Word-format deretter kommer sterkere og etter hvert overtar som det mest ønskede format for elever i høyere klassetrinn. Jeg har også merket meg at det de senere år ikke har vært etterspørsel etter nyproduserte punktbøker i papirformat i videregående skole. Dersom skolene ønsker tilrettelagte lærebøker i både papirformat og elektroniske versjoner, kan begge formater leveres hvis det foreligger allerede tilrettelagte bøker. Når det gjelder nye produksjoner, vil ett format prioriteres.

Alle bøkene Statped produserer, må tilpasses spesielt med sikte på forklarende og utfyllende beskrivelser av grafer, tabeller, bilder og forkortelser m.m. Å gå fra hovedsakelig punktbøker i papirformat til elektronisk format og bruke leselist og/eller lyd, kan være krevende for elever. Samtidig har alle bruk for digital kompetanse. Digitale ferdigheter er en av de fem grunnleggende kompetansene i skolen.

Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og

et samfunn i stadig endring. I læreplaner for fag er de grunnleggende ferdighetene integrert som en del av den kompetansen eleven skal utvikle i det aktuelle faget. Skolen har dermed en plikt til å gi elevene mulighet til å bli kjent med, og mestre, digitale verktøy helt fra de første årene på skolen.

Statped har lang tradisjon for å produsere læremidler for synshemmede og har også spisskompetanse på veiledning og rådgivning til kommuner/fylkeskommuner, barnehager og skoler som har synshemmede barn. Statpeds fagpersoner på synsområdet gir råd til skolene om pedagogisk tilrettelegging for blinde elever, da skolene i utgangspunktet ofte ikke har tilstrekkelig kunnskap om denne type utfordringer. Kommunikasjonen med skolene prioriteres derfor høyt i Statped.

Jeg vurderer Statpeds prioriteringer på læremiddelfeltet som tilfredsstillende. De følger opp alle bestillinger som kommer fra skolene og gjør sitt ytterste for å ferdigstille læremidlene i rett tid. Statped legger stor vekt på dialog med skolene og gir også pedagogisk veiledning. Dersom det er ønskelig med både punktbøker i papirformat og elektronisk bok i ett og samme fag, forsøker de å imøtekomme dette så langt det lar seg gjøre. Når det gjelder nye produksjoner, prioriteres oftest elektroniske bøker. Med den digitale utviklingen som skjer, er det viktig at alle elevers digitale kompetanse er god.

Avslutningsvis kan jeg informere om at Statped også har igangsatt et prosjekt der målet er å kunne lage hurtigere og bedre konverteringer mellom formatene. Slik vil valgmulighetene på sikt kunne bedres ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 1420

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 7. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Nav tillates å begrense sine åpningstider kraftig, krever kommunikasjon med brukere via skiftelige meldinger og IT-løsninger. Statens innbyggerundersøkelse viser også at Navs skriftlige meldinger er vanskelige å forstå. På Elverum må Nav brukere få hjelp på biblioteket fordi NAV ikke bistår nok med fortolkning og åpningstider. Mange Nav brukere er i krise og trenger er mer, ikke mindre tilgjengelig NAV.

Hva gjør statsråden for å sikre åpningstider og personlig bistand i NAV?»

Svar:

I brev til Stortingets president av 24. mai i år, spørsmål til skriftlig besvarelse dok. 15:1134 (2016-2017) fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, redegjorde jeg for Arbeids- og velferdsetatens kanalstrategi, og hvordan denne strategien utøves i praksis i etaten. Jeg

mener svaret jeg da ga, også er relevant for det foreliggende spørsmål og henviser derfor til svaret som ble gitt til stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen.

Det er riktig at Difis innbyggerundersøkelse for 2017 viser at innbyggerne er delvis fornøyd med informasjonen som blir gitt fra arbeids- og velferdsforvaltningen. Selv om dette er en liten forbedring fra 2015, er resultatet et klart tegn på at det fortsatt er rom for forbedringer. Det er derfor viktig at Arbeids- og velferdsetaten fortsetter arbeidet med å gi tydelig og relevant informasjon, i alle relevante kanaler. Det gjelder ikke minst i brev og på nett, og her arbeides det med å forbedre og forenkle informasjonen. Målet er et språk som er både klart og presist.

Det er stadig flere tjenester, både i offentlig og privat sektor, som blir digitalisert. Regjeringen har i lys av dette igangsatt et bredt anlagt arbeid for å øke bruken av digitale tjenester og øke digital kompetanse

i befolkningen. Dette videreføres nå i konkrete opplærings- og veilednings-tilbud i kommunene, og der også arbeids- og velferdsforvaltningen må bidra aktivt. Jeg synes derfor det er flott at Elverum kommune kan tilby sine innbyggere bistand til å finne frem på Arbeids- og velferdsetatens nettsider i biblioteket og på kommunens servicetorg. Tilbud om enkel digital- eller språkbistand fratar på ingen måte arbeids- og velferdsforvaltningens ansvar for å veilede om sine tjenester og ytelser, men må være et supplement. Det er også slik jeg oppfatter disse tilbudene etter å ha lest oppslaget i avisen Østlendingen av 15. juli 2017.

Jeg vil følge med på den videre innføringen av kanalstrategien for å sikre at de brukere som har behov for det, f.eks. brukere med akutt bistanndsbehov eller som har behov for hjelp til å tilegne seg informasjon på nett eller over telefon, kan få møte en saksbehandler ved sitt lokale NAV-kontor.

SPØRSMÅL NR. 1421

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 8. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Politiet bryter egne tidsfrister i etterforskning av voldtektssaker. Riksadvokatene rapport fra 2017 viser at blant annet alle politidistrikt skårer lavt når det kommer til bruk av etterforskningsplaner - ment for å sikre nettopp fremdriften. Ikke alle distrikt har tatt i bruk metodeverktøyene Sara og Patriark. Det er et politisk ansvar å sikre at det er ressurser nok og at effektive metoder brukes.

Er det manglende ressurser eller manglende ledelse som er årsaken?»

Svar:

Det er ingen tvil om at lang ventetid før straffesaker blir avsluttet er en stor påkjenning for de fornærmede. Særlig gjelder dette saker med grove integritetskrenkelser. Vårt mål er derfor at denne sakstypen skal behandles så raskt som overhodet mulig.

De politiske signalene på dette området er krysstallklare. I Justis- og beredskapsdepartementets overordnede føringer til Politidirektoratet er innsatsen mot alvorlig integritetskrenkende kriminalitet, herunder vold i nære relasjoner og voldtekt, gitt særlig prioritet.

Det omhandler ikke bare kvaliteten og effektiviteten i straffesaksbehandlingen, men også ivaretagelsen av den som er utsatt.

Jeg vil også vise til at Riksadvokaten i mål- og prioriteringsskrivet for 2017 gir føringer om at alvorlige volds- og seksuallovbrudd er blant de sentrale og landsdekkende prioriteringene. Politimesteren i det enkelte politidistrikt har ansvaret for at alle saker i distriktet som faller innenfor riksadvokatens prioriteringer gis forrang dersom det er knapphet på ressurser, og sørge for en hensiktsmessig ressursallokering slik at de prioriterte saken gis den nødvendige oppfølgingen.

Politiet er i ferd med å implementere en handlingsplan for løft av etterforskningsfeltet som er utviklet av Politidirektoratet i samarbeid med Riksadvokaten. Her er det en rekke tiltak for å sikre en effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet. I tillegg legger vi gjennom nærpoltireformen til rette for etablering av større fagmiljøer i politi-distriktene. Dette vil ha betydning både for kompetanse og kapasitet.

Jeg vil også nevne det arbeidet vi har igangsatt for å utvikle en tverrdepartemental handlingsplan mot voldtekt. Planen skal sikre en helhetlig og samordnet innsats på dette feltet og vil blant se hen til resultatene fra Riksadvokatens rapport fra 2017, som det vises til i spørsmålet.

Bruk av risikovurderingsverktøy som SARA og Patriark bidrar til å strukturere politiets arbeid med trusselvurderinger og er svært viktige «nyvinninger». Jeg har fått opplyst fra Politidirektoratet at arbeidet med implementering av SARA og Patriark gjennomføres i henhold til plan. SARA er implementert i samtlige distrikt, men potensialet for antall vurderinger er trolig ikke fullt ut benyttet. Politidirektoratet har derfor lagt opp til en tettere oppfølging av distriktene. Fra 1. tertial 2017 er det foretatt endringer i politiets styringsverktøy (PSV), som skal gjøre distriktenes rapporteringer bedre og mer ensartet på dette området. Ved å måle

bruken av SARA vil Politidirektoratet synliggjøre kravet om implementering av denne metodikken. Det er også utviklet et eget tillegg til SARA for risikoutsatte personer med barn, som skal prøves ut av Sør-Øst politidistrikt i løpet av 2017. Arbeidet med tilrettelegging for implementering av Patriark er også godt i gang.

Som det fremgår ovenfor, er det tatt ulike grep for å styrke både kvaliteten, kapasiteten og styringen av behandlingen av denne type saker. Man må imidlertid ikke glemme at dette ofte er kompliserte saker hva angår bevis og etterforskning, og at noen saker derfor vil ta noe lengre tid.

SPØRSMÅL NR. 1422

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 8. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Vil Justis- og Beredskapsministeren sørge for at politiet ikke lenger inndrar førerkort fra personer ut fra en «edruelighetsvurdering», i saker hvor politiet ikke har bevis for at ruskjøring faktisk har forekommet?»

BEGRUNNELSE:

Det er et grunnleggende prinsipp i norsk strafferett at man er uskyldig inntil det motsatte er bevist. Politiet har i flere år ført en praksis der de inndrar førerkort fra personer som ikke er tatt for ruskjøring, men fordi politiet mener personen ikke er «edruelig» nok til å inneha et førerkort. Spørsmålsstiller understreker at det er fullt mulig å ha et rusproblem uten å noensinne sette seg bak rattet i ruset tilstand. Dagens praksis er et brudd på grunnleggende rettsikkerhetsgarantier i et demokratisk samfunn.

Ifølge Sivilombudsmannen er ikke dagens tilbakekallingspraksis av førerkort «i tråd med lovbestemte regler». Både tingretten og lagmannsretten har funnet praksisen lovstridig. Likevel opprettholder og forsvarer Politidirektoratet praksisen. Dette er etter spørsmålsstillers oppfatning kritikkverdig, og politiets praksis bør så raskt som mulig settes i overensstemmelse med lovgiver og domstolenes ønsker.

Svar:

Etter vegtrafikkloven § 34 femte ledd kan politiet inndra førerkort dersom innehaveren av førerkortet ikke er edruelig eller hans vandel for øvrig er slik at han ikke anses skikket til å føre motorvogn. Det er i tillegg et krav at hensynet til trafikksikkerheten eller allmenne hensyn ellers krever inndragning. Lovbestemmelsen har derfor et forebyggende formål.

Lovbestemmelsen er skjønnsmessig og det er tilstrekkelig å konstatere at det er mer sannsynlig at innehaveren av førerkortet vil kjøre i påvirket tilstand enn at han ikke vil gjøre det. Det er ikke et vilkår for inndragning at innehaveren av førerkortet har kjørt bil i ruspåvirket tilstand.

Jeg er enig med representanten Leirstein i at inndragning av førerkort er en svært inngripende avgjørelse for den som rammes, og at det er viktig med gode rettsikkerhetsgarantier i saksbehandlingen. Saker om inndragning av førerkort behandles av politidistriktene og kan påklages til Politidirektoratet. Vedtakene kan overprøves av domstolene etter at klageadgangen er uttømt.

Jeg har ikke grunnlag for å kommentere politiets praksis i førerkortsaker eller rettspraksis på området nærmere. Jeg konstaterer imidlertid at det fremgår av Sivilombudsmannens rapport 12. juni 2017 at Politidirektoratet har gjennomgått rutineene i førerkortsaker og gjort flere endringer for å høyne kvaliteten i saksbehandlingen. Blant annet begrunnes avgjørelsene grundigere for å vise sammenhengen med rusadferd og hvilken effekt denne antas å ha for trafikksikkerheten.

Politidirektoratet uttaler også i rapporten at gjennomføring av politireformen med større politidistrikter

vil gi mer ensartet praksis og bedre kvalitet i behandlingen av disse viktige sakene.

SPØRSMÅL NR. 1423

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Iselin Nybø

Besvart 8. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Ser justisministeren, nå i ettertid, at det er aspekter ved politiets håndtering av demonstrasjonen i Kristiansand 29. juli som kunne vært håndtert annerledes og er justisministeren bekymret for om denne episoden kan ha svekket tilliten til politiet i Agder?»

BEGRUNNELSE:

Lørdag 29. juli demonstrerte nynazister i Markens gate i Kristiansand sentrum. Marsjen som ble avholdt ble flyttet fra Fredrikstad, hvor de opprinnelig hadde tenkt å avholde demonstrasjonen, etter at politiet gav avslag på søknaden. Etter hva undertegnede har forstått hadde ikke arrangørene varslet om demonstrasjonen i Kristiansand sentrum denne dagen, slik de er forpliktet til, men politiet lot den likevel gå.

De fleste er enige i at en ikke-voldelig demonstrasjon må tillates i lys av ytringsfriheten, selv om vi ikke liker det demonstrantene mener eller står for. Politiet selv ser ut til å mene at de har håndtert demonstrasjonen på en god måte og i media begrunnes dette med at det ikke utartet seg til en voldelig demonstrasjon, noe politiet hadde fryktet i forkant.

I ettertid har det imidlertid vært flere reaksjoner på måten demonstrasjonen ble håndtert. For det første reagerer mange på at demonstrasjonstoget fikk gå i Markens gate midt på dagen i juli måned. Dette er en av Kristiansands mest kjente og mest besøkte gater, spesielt om sommeren yrer det av liv i denne gaten. Det at demonstrantene fikk gå gjennom denne gaten oppfattes både som symboltungt og det medførte at andre folk måtte flytte seg og vike plass for denne grupperingen. En slik demonstrasjon kunne vært henvist til et annet sted i Kristiansand sentrum, hvor de ikke hadde fortrengt andre besøkende.

Videre har det fremkommet i media at politiet satte håndjern på og bortviste folk som nektet å flytte seg for demonstrantene. Mange reagerer på dette fordi politiet med dette tok mer hensyn til en høyreekstrem de-

monstrasjon som ikke var meldt inn på forhånd enn til de som faktisk oppholdt seg helt lovlig i Kristiansand sentrum denne dagen. En slik håndtering kan bidra til å svekke tilliten til politiet.

Justisministeren har uttalt til media at han har tillit til at politiet gjorde de riktige vurderingene under de forutsetningene de hadde. Statsråden har også uttalt at det ikke er en politisk oppgave å overprøve politifaglige vurderinger.

Svar:

Demonstrasjoner av den karakter vi var vitne til i Kristiansand 29. juli vekker naturlig nok et stort engasjement. Nynazister som marsjerer i gatene provoserer og rører ved de fleste av oss.

Samtidig holder vi den grunnlovfestede ytrings- og forsamlingsfriheten høyt. I Norge har man rett til å ytre seg selv om budskapet kan oppleves både provoserende og bekymringsfullt. Ytrings- og forsamlingsfriheten er en av grunnsteinene i vårt demokratiske samfunn. Etter mitt syn er dette blant våre grunnleggende norske verdier.

Det er ikke politiets oppgave å utøve noen form for meningssensur gjennom å nekte demonstrasjoner. Politiets primæroppgave i denne sammenheng vil være å sikre at ulike ytringer, som en demonstrasjon, kan skje uten at det går ut over sikkerheten.

Vurdering av politiets håndtering av situasjonen i Kristiansand gjelder en operativ innsats som bør vurderes ut fra retningslinjer, kriterier og standarder for slik innsats, i lys av den situasjonen politiet faktisk sto overfor og når alle relevante opplysninger foreligger. Gitt forutsetningene for denne krevende saken har jeg full tillit til de politifaglige vurderinger som ble gjort.

Politidirektoratet opplyser at Agder politidistrikt, i denne, som i andre tilsvarende hendelser, vil evaluere for å finne læringspunkter på hva som ble gjort og hva som kunne blitt gjort annerledes. Evalueringen vil rette seg mot politiinnsatsen før, under og etter selve demonstrasjonen, herunder også politiets håndtering

av mot demonstranter. Læringspunktene vil bidra til at også andre politidistrikt får kunnskap og erfaring i slike saker.

Politidirektoratet opplyser videre at politidistriktets politifaglige vurdering var at stansing av demonstrasjonen med bruk av makt ville kunne medført en voldelig eskalering som ikke var ønskelig. Direktoratet fremholder videre at:

«En formalovertredelse, som brudd på meldeplikten, skal ikke ligge til grunn for å stanse en ytring, hensynet til ytringsfriheten skal etter vår vurdering veie tyngre enn en administrativ bestemmelse om meldeplikt.»

En demonstrasjon blir ikke ulovlig som følge av at politiet ikke har fått melding i forkant, men den manglende overholdelsen av meldeplikten kan straffes med bøter eller fengsel, jf. politiloven § 30.

Det er krevende å kommunisere de avveiningene politiet fortløpende må gjøre i en slik sak.

Politiets møter publikum på ulike arenaer, i ulike situasjoner og over tid. Dets omdømme vil derfor avhenge av mye mer enn håndteringen av en enkelt situasjon. Det gjøres generelt mye godt arbeid i norsk politi og jeg håper at denne saken ikke vil overskygge det positive omdømmet norsk politi har.

SPØRSMÅL NR. 1424

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 8. august 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Kan statsministeren gi en tilbakemelding på hva som er iverksatt av tiltak i alle departementer for å hindre slik outsourcing og er det andre departementer enn Helsedepartementet som har iverksatt outsourcing av data i sine virksomheter?»

BEGRUNNELSE:

Vi har hatt en kritisk hendelse med hensyn til outsourcing av IKT tjenester i Helse-Sørøst for kort tid tilbake, med fare for at personsensitive data kunne bli lekket. I Sverige har det vært en liknende, alvorlig situasjon.

Svar:

Det viktigste tiltaket for å hindre at personsensitive data eller annen informasjon kommer på avveie, er det målrettede og systematiske arbeidet som gjøres med informasjonssikkerhet i hver enkelt virksomhet. Dette gjelder enten virksomheten utfører utvikling og drift av IKT selv, kjøper tjenester eller benytter ulike former for tjenesteutsetting (outsourcing).

Styrket arbeid med informasjonssikkerhet i statsforvaltningen

Økt digitalisering i offentlig sektor betyr at informasjonssikkerhet blir stadig viktigere. Derfor er alle

virksomheter pålagt å ha internkontroll av informasjonssikkerhet. Det kan være krevende for virksomhetene å etablere slik kontroll. Som fagorgan for forebyggende IKT-sikkerhet i statsforvaltningen har Difi derfor utarbeidet en praktisk veileder i hvordan statlige virksomheter kan etablere og vedlikeholde systematisk internkontroll på informasjons-sikkerhetsområdet.

Virksomheter som vurderer tjenesteutsetting av sin IKT må kjenne sine egne IKT-systemer og de dataene de forvalter. Ikke all informasjon egner seg for tjenesteutsetting, og for enkelte typer informasjon setter regelverket begrensninger på hva man har lov til å gjøre. Gjennomføring av risiko- og sårbarhetsanalyser er et viktig verktøy for å avdekke hvilke krav som må stilles til driften av IKT-systemene det er snakk om.

For IKT-systemer som inneholder gradert informasjon, gjelder sikkerhetsloven. Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) må godkjenne alle informasjonssystem som skal behandle, lagre eller sende slik informasjon.

For IKT-systemer som behandler personopplysninger, gjelder personopplysningsloven- og forskriften. Disse gjelder enten virksomheten selv drifter sine IKT-system, eller om systemene de er satt ut til andre. I utgangspunktet kan personopplysninger - også sensitiv personinformasjon - overføres til andre land, såfremt landet har et regelverk som kan sikre en forsvarlig behandling av opplysningene. Dette gjelder blant annet hele EØS-området.

Difis veiledningsmaterieell omfatter blant annet risiko- og sårbarhetsanalyser. Jeg har fra i år også gitt Difi i oppdrag å tilby veiledning i IKT-anskaffelser med fokus på risiko og sikkerhet. Dette gjelder spesielt

ved anskaffelse av skytjenester, en form for tjenesteutsetting som er i sterk vekst.

Mitt departement la i 2015 fram Handlingsplan for informasjonssikkerhet i statsforvaltningen 2015-2017. I tråd med tiltakene i Meld. St. 10 (2016-2017) om samfunnssikkerhet og Meld. St. 38 (2016-2017) om IKT-sikkerhet skal det framover utarbeides en ny strategi for IKT-sikkerhet og en revidert handlingsplan basert på den eksisterende planen.

Departementenes egenrapportering viser at arbeidet med informasjonssikkerhet har høy prioritet i alle sektorer. Samtidig er det viktig å skaffe bedre kunnskap om kvaliteten på arbeidet. Jeg har derfor fått tilslutning fra regjeringen til å evaluere statsforvaltningens arbeid med informasjonssikkerhet og hvordan prioriteringene i handlingsplanen for informasjons-sikkerhet er fulgt opp i virksomhetene. Rapporten skal være ferdig innen sommeren 2018.

Tjenesteutsetting i de ulike sektorene

Det er opp til den enkelte virksomhet å organisere sitt IKT-arbeid på en hensiktsmessig måte, og tjenesteutsetting er vanlig i alle sektorer og i alle typer virksomheter. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har tidligere gjennomført undersøkelser om organiseringen av IKT-drift i offentlig sektor, og disse viser en klar tendens mot økt bruk av tjenesteutsetting.

Dette er i hovedsak en ønsket utvikling. Offentlig sektor bør i utgangspunktet ikke skjermes fra konkurranse fra private. Effektiv ressursbruk tilsier at en gitt tjeneste leveres av den mest effektive leverandøren, uavhengig av om den er privat eller offentlig. Det er opp til den enkelte virksomhet å gjøre forsvarlige disponeringer på dette området. Dette er også en ønsket utvikling i den forstand at samarbeid mellom offentlig sektor og private på IKT-området bidrar til å utvikle norske teknologibedrifter i Norge. I leverandø-

rutviklingssamarbeidet mellom NHO, KS og Difi har IKT-prosjekter fått en stadig viktigere plass.

Våre undersøkelser viser at virksomhetene som har satt ut sine IKT-tjenester, oftest benytter nasjonale leverandører. Lov om offentlige anskaffelser regulerer anskaffelser av varer og tjenester. I henhold til dette regelverket er det i utgangspunktet ikke tillatt å avgrense tjenstekontrakter mot leverandører innenfor EØS-området, med mindre det gjelder løsninger av betydning for rikets sikkerhet.

Jeg vil understreke at det ikke er noe motsetningsforhold mellom informasjonssikkerhet og tjenesteutsetting. Det digitale sårbarhetsutvalget peker i sin rapport på at tjenesteutsetting (utvalget omtaler allmenne skytjenester spesielt) kan gi økt teknisk sikkerhet fordi leverandøren ofte har både bedre kompetanse og mer ressurser enn kunden. Jeg vil likevel understreke at det alltid er kunden -den offentlige virksomheten - som har ansvaret for at det stilles krav til informasjonssikkerhet og for å følge opp leverandøren etter at kontrakt er inngått.

Det viktigste vi kan gjøre for å forebygge uønskede hendelser innen offentlig IKT er å fortsette det viktige arbeidet med forebyggende informasjonssikkerhet. Vi må hele tiden vurdere om vi har de nødvendige virkemidlene for å forebygge og redusere risiko. Regjeringen vil derfor høsten 2017 oppnevne et IKT-sikkerhetsutvalg som skal utrede rettslig regulering på IKT-sikkerhetsområdet og organisering av ansvar.

Justis- og beredskapsdepartementet har det overordnede ansvaret for nasjonal, sivil IKT-sikkerhet. Mitt departement har et samordningsansvar og et særskilt ansvar for å arbeide for en styrket og mer helhetlig tilnærming til informasjonssikkerhet i statsforvaltningen. Jeg vil, sammen med justis- og beredskapsministeren, fortsette å prioritere arbeidet med forebyggende informasjonssikkerhet høyt i perioden som kommer.

SPØRSMÅL NR. 1425

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 8. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Jeg ber justisministeren redegjøre for hvorfor ikke man stoppet disse, evt. noen, på vei til Kristiansand og klargjøre ressursituasjonen.

Var ikke samarbeidet mellom politidistriktene godt nok og er ressursituasjonen årsak til at man ikke hentet inn ekstramannskaper i Agder politidistrikt?»

BEGRUNNELSE:

Nordisk Front har avholdt ulovlig demonstrasjon i Kristiansand. De ble hindret i Fredrikstad. Hele gruppen forflyttet seg til Kristiansand og marsjerte med faner og flagg. Politiet har blant annet pekt på ressurs-situasjonen når de valgte å ikke kalle inn ekstra mannskap.

Svar:

Demonstrasjoner av den karakter vi var vitne til i Kristiansand 29. juli vekker naturlig nok et stort engasjement. Nynazister som marsjerer i gatene provoserer og rører ved de fleste av oss.

Samtidig holder vi den grunnlovfestede ytrings- og forsamlingsfriheten høyt. I Norge har man rett til å ytre seg selv om budskapet kan oppleves både provoserende og bekymringsfullt. Ytrings- og forsamlingsfriheten er en av grunnsteinene i vårt demokratiske samfunn. Etter mitt syn er dette blant våre grunnleggende norske verdier.

Det er ikke politiets oppgave å utøve noen form for meningssensur gjennom å nekte demonstrasjoner. Politiets primæroppgave i denne sammenheng vil være å sikre at ulike ytringer, som en demonstrasjon, kan skje uten at det går ut over sikkerheten.

Politidirektoratet opplyser at det var opprettet forsterket grensekontroll med styrker fra Øst politidistrikt og Politiets utlendingsenhet. Til sammen 19 personer ble stanset ved Ørje, Svinesund og Horten. Øst politidistrikt hadde god dialog med andre mulige berørte

politidistrikt og det ble sendt ut tre meldinger via Politiets Alarm- og Varslingssystem (PAV) til politidistrikt og særorgan.

Politidirektoratet opplyser videre at Agder politidistrikt, på bakgrunn av at man kunne stå overfor en demonstrasjon som kunne få stor negativ oppmerksomhet blant publikum, besluttet å kalle inn ekstra mannskaper fra eget distrikt. Da Agder politidistrikt ble kjent med at Kristiansand var aktuelt sted for gjennomføring av demonstrasjonen anså man at tidsbruk ved forflytning av mannskaper fra Øst politidistrikt var for lang. Dette, kombinert med at man ikke hadde informasjon om ankomst av potensielt voldelige demonstranter, gjorde at man mente å ha tilstrekkelig med egne mannskaper til å håndtere situasjonen.

Politiets primæroppgave i denne sammenheng er å sikre at ulike ytringer, som en demonstrasjon, kan skje uten at det går ut over sikkerheten. Samarbeidet mellom politidistriktene fungerte godt og personer som det var grunn til å frykte kunne true sikkerheten, ble håndtert ved grensen.

Ut fra Politidirektoratets redegjørelse mener jeg at samarbeidet mellom politidistriktene var godt. Agder politidistrikt vurderte å ha tilstrekkelige med egne mannskaper. Politimesteren i Agder åpner i ettertid for at hendelsen kunne vært håndtert annerledes, men at den nå vil bli grundig evaluert og at evalueringen vil deles med politiet i hele Norge.

Gitt forutsetningene for denne krevende saken har jeg full tillit til de politifaglige vurderinger som ble gjort. Samtidig er det betryggende å registrere at politiet selv tar initiativ til å evaluere sin egen innsats med det som mål å bli stadig bedre.

SPØRSMÅL NR. 1426

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Bergstø

Besvart 11. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Trønder-Avisa har gjennom en serie artikler dokumentert hvordan norske kommuner sender innbyggere med utviklingshemming eller autismespekterforstyrrelser og atferdsvansker til private institusjonslignende opphold i andre kommuner.

Hvor mange personer er det som sendes til private omsorgsbedrifter hvor de må bo langt i fra hjemkommunen og hva har regjeringen gjort for å sikre at alle skal kunne bo og leve på sitt hjemsted?»

BEGRUNNELSE:

Under overskriften «De umulige sakene», har Trønder-Avisa gjennom en serie artikler skrevet om Mestrings- og læringssenteret (ML) på Ekne. ML er et privat omsorgsforetak som har ti personer boende. Tilbudet beregnet på personer med utviklingshemming eller autismespekterforstyrrelser og atferdsvansker. Beboerne synes å være på senteret, ikke fordi de vil, men fordi kommunen har sendt dem dit. Det skal visst nok finnes

lignende institusjonsomsorg drevet av andre firma andre steder.

Med nedleggelsen av Helsevesenet for psykisk utviklingshemmede (HVPU), etablering av de kommunale omsorgstjenestene ved innføringen av sosialtjenesteloven og overføring av ansvaret for personer med utviklingshemming til fra HVPU til kommunene, tok staten et oppgjør med institusjonene som permanent boform i 1991.

Dosent Oddbjørn Johansen hevder overfor Trønder-Avisa at det ikke er noen argumenter som veier tungt nok for å sende kommunens innbyggere bort. Oddbjørn Johansen beskriver praksisen som en faglig fallitterklæring.

De fleste kommunene, både små og store, makter å etablere tilbud til personer med utviklingshemming og store tillegg utfordringer. Personer som er dømt til tvungen omsorg, dvs. at domstolen mener samfunnet har behov for å beskytte seg mot dem, blir etter en kort utredning ved Sentral fagenhet for tvungen omsorg, tilbakeført til kommunene og det påkrevde tjenestetilbudet blir etablert. Det er vanskelig å forstå behovet for å etablere private institusjoner for målgruppen. Den statlige toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester, medfører at staten dekker de meste av kostnadene ut over ca. 1,5 millioner per år, uavhengig av om personene får et tilbud i kommunen eller om de sendes til private institusjoner. Trønder-Avisen avdekker at ordningen er svært lønnsom for det private omsorgsfirmaet. Hver femte inntektskrone er ren fortjeneste for omsorgsfirmaet.

Ordningen synes ikke å være i samsvar med FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, artikkel 19, som fastslår at alle skal kunne velge hvor, hvordan og med hvem de skal bo. Ingen skal måtte bo i en spesiell boform. Ordningen synes å være i strid med det som har vært etablert norsk politikk siden reformen i 1991.

Når fagfolk heller ikke ser behovet for de private institusjonene, er det vanskelig å se hvorfor innbyggere skal måtte sendes bort i fra sin hjemkommune til private omsorgsinstitusjoner.

Svar:

Det er et grunnleggende politisk mål at alle skal få nødvendig helse- og omsorgshjelp og motta et likeverdig tilbud om helse- og omsorgstjenester. I dette ligger at ingen mennesker skal diskrimineres når det gjelder tilgangen til helse- og omsorgstjenester på grunn av bosted, personlig økonomi, kjønn, etnisitet, livssituasjon eller diagnose.

Denne regjeringen vil skape pasientens helse- og omsorgstjeneste. Det betyr å involvere pasienten i utviklingen av tjenestene. I møtet med helse- og omsorgstjenesten skal den enkelte pasient oppleve respekt

og åpenhet og delta i beslutninger om egen behandling og hvordan den skal gjennomføres. Det følger av pasient og brukerrettighetslovens § 3-1 at pasient og bruker har rett til å medvirke ved gjennomføring av helse- og omsorgstjenester, og at tjenestetilbudet så langt som mulig skal utformes i samarbeid med pasient og bruker.

Dersom pasienten ikke har samtykkekompetanse, har pasientens nærmeste pårørende rett til å medvirke sammen med pasienten.

Etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 skal kommunen sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. I samsvar med kommunelovens prinsipper bygger helse- og omsorgstjenesteloven på at den enkelte kommune selv avgjør hvordan tjenesten skal organiseres ut fra lokale forhold og behov. Det er videre den enkelte kommune som selv avgjør i hvilken utstrekning den ønsker å benytte seg av private aktører til å utføre ulike oppgaver på vegne av kommunen.

Det er store variasjoner i hvilken grad kommunene benytter private tjenesteytere for å levere helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming. Det er også variasjoner i hvilken type avtaler kommuner inngår. Avtalene vil variere ut fra bruker/pasientens behov for oppfølging. I enkelte tilfeller inngår kommunene avtaler om et helhetlig bo- og omsorgstilbud, mens i andre tilfeller kan det dreie seg om kjøp av plass til dagaktivitetstilbud.

Ifølge NOU 2016:17 På lik linje foreligger det ikke noen fullstendig oversikt over private virksomheter som tilbyr bestemte type tjenester til personer med utviklingshemming etter avtale med kommunen. Det anslås at om lag syv prosent av de samlede årsverkene innenfor pleie- og omsorg består av private tjenesteytere.

Denne regjeringen ønsker at flere skal kunne bo hjemme lenger, og leve aktive og selvstendige liv, med tilpassede tjenester, trygghet og verdighet. Vi har derfor forsterket de økonomiske virkemidlene blant annet til kompetanseheving og utbygging av heldøgns omsorgsplasser, samt innført rettighetsfestingen av brukerstyrt personlig assistanse (BPA) for personer under 67 år.

Gjennom en gjennomsnittlig årlig realvekst i frie inntekter til kommunene på 2,4 prosent fra 2013 til 2016, har vi satt kommunesektoren i enda bedre stand til å levere gode tjenester til sine innbyggere. Til sammenlikning var veksten i perioden 2005 til 2013 i gjennomsnitt 1,8 prosent. Det økonomiske resultatet for kommunesektoren i 2015 ble det beste siden 2006, med et netto driftsresultat på 3,2 prosent. For 2016 ble netto driftsresultat ytterligere forbedret til 4,2 prosent. Sammen med fortsatt høyt inntektsnivå i 2017 gir dette kommunene et godt økonomisk fundament for videre utbygging av tjenestene og til å gjøre lokale prioriteringer i tråd med brukeres behov.

Ulike undersøkelser viser at det fortsatt er utfordringer med å sikre ivaretagelse av grunnleggende rettighetene til mennesker med utviklingshemming. Det er særlig utfordringer innenfor områdene selvbestemmelse, rettssikkerhet, opplæring, arbeidsdeltakelse samt helse og omsorg. På den bakgrunn opprettet regjeringen et offentlig utvalg som skulle utrede og fremme forslag til konkrete tiltak for å styrke grunnleggende rettigheter til mennesker med utviklingshemming. Rettighetsutvalget levert sin utredning 3. oktober 2016.

I desember 2016 sendte BLD NOU 2016:17 På lik linje på offentlig høring. Høringsrunden ble avsluttet 2. mars i år.

Som oppfølging av NOU 2016:17 har regjeringen besluttet å utarbeide en strategiplan for personer med funksjonsnedsettelse. Planen vil vise hvordan vi sikrer samordning på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer og vil inneholde konkrete tiltak for å bedre situasjonen for personer med utviklingshemming og andre funksjonsnedsettelser.

SPØRSMÅL NR. 1427

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 9. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Kan statsråden avklare om ho var klar over at arbeidet med FFI-studien om Heimevernet vart stansa til etter framlegginga av landmaktstudien, kan statsråden klargjere om ho var involvert i avgjerda, og vil statsråden syte for at arbeidet som so langt er gjort i studien vert gjort kjent for offentlegheita straks?»

BEGRUNNELSE:

Aldrimer.no har avdekt at Forsvarsdepartementet 1. juni i år avgjorde at den nær ferdigstilte strukturanalysen av Heimevernet som er utarbeidd på Forsvarets Forskningsinstitutt ikkje vert gjort offentlig før etter stortingsvalet. Rapporten anslår i følge Aldrimer.no at totalbehovet for styrkestrukturen i Heimevernet er 56.230 soldatar.

Aldrimer.no skriv i ein artikkel 19. juli at sjef for Heimevernet stadfestar at det var Forsvarsdepartementet som tok avgjerda om at strukturstudien for Heimevernet ikkje skal verte presentert før etter stortingsvalet.

Aldrimer.no skriv i artikkelen at:

“Det var på et møte i F3 1. juni i år at sjefen for FDs avdeling for forsvarspolitik og langtidsplanlegging (FD IV), generalmajor Odd-Harald Hagen, fortalte deltakerne på møtet i Forsvarets forskningsforum at «timingene» for HV-rapporten var dårlig. Det har ulike forsvarskilder bekreftet uavhengig av hverandre.”

Svar:

Tre gonger i året gjennomførast det Forsvarets forskningsforum (F3), der Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) legger fram forslag til nye forskningsprosjekt dei ønsker å gjennomføre. Til Forsvarets forskningsforum i juni i år er det rett som du skriv at FFI hadde eit forslag til forskningsprosjekt, Strukturstudie for Heimevernet, som skulle slutførast innan 31. desember 2018. Prosjektet skulle etter FFI si anbefaling finansierast med midlar frå Heimevernsstaben (HVST) og frå Forsvarsdepartementet (FD).

Strukturstudia skulle byggje på konklusjonane frå Landmaktutredningen (LMU). LMU vurderer fleire faktorar som vil ha betydning for Heimevernet si framtidige struktur, deriblant utdanningsordninga, førstegongstenesta og materiell. Basert på LMU vil regjeringa legge fram ein proposisjon for Stortinget i oktober i år om den vidare utviklinga av landmakta. Forsvarets forskningsforum vedtok difor å utsetje strukturstudia om Heimevernet til etter dette. Eg var ikkje involvert i avgjerda om å utsetje studien. Dette har vore handtert på vanleg måte i Forsvarets forskningsforum, i tråd med forumet sine vedtekter.

I utgangspunktet starter FFI ikkje opp forskningsprosjekt før dei blir godkjende i Forsvarets forskningsforum. I dette tilfellet har likevel FFI starta innsamling av data utan den formelle godkjenninga frå oppdragsgjeverane. Det har difor vore arbeida med datainnsamling til eit av delmåla i prosjektet før Forsvarets forskningsforum i juni. Arbeidet med dette delmålet har resultert i eit utkast til ein gradert rapport. For FFI er kvalitet i arbeidet viktig, og før ein rapport gis ut blir det gjennomført dei ei rekkje interne kvalitetssikrings-

tiltak. I dette tilfellet meiner leinga ved FFI at arbeidet ikkje har komme langt nok og heller ikkje er av ei slik kvalitet at dei ønsker å gje det ut med kvalitetsstempelet til FFI.

Eit anna forhold som er avgjerande for FFI er at forskinga deira blir sett på som fri og uavhengig. Som

FFI sin statsråd meiner eg prinsipielt det vil vere galt å påleggje dei å gje ut noko dei ikkje sjølv meiner dei bør utgje. Det vil og vere prinsipielt uheldig om anna forskning ved FFI vert politisert. Forskinga deira må vi verne om, slik at den og i framtida kan vere politisk uavhengig og halde høg vitskapleg kvalitet.

SPØRSMÅL NR. 1428

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 9. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Finst det eit kostnadsestimat for kva eit nytt fuelanlegg i fjell ved Evenes flystasjon vil koste, og dersom kostnadsestimatet finst; kva er kostnadsestimatet, og kva var kostnaden ved bygging av tilsvarende anlegg på Ørlandet?»

Svar:

Ved Evenes flystasjon er det planlagt å nytte det eksisterande drivstoffanlegget. Det er difor ikkje planar

om å byggje nytt anlegg der. Det er likevel eit behov for å gjere visse tiltak ved dagens anlegg, mellom anna for å oppfylle krav i lover og forskrifter. Det er difor planlagt å setje i gang eit investeringsprosjekt for å gjennomføre desse tiltaka. Kostnadene for tiltaka vil framkomme når eit forprosjekt er ferdig.

På Ørland er det ikkje bygd nytt fjellanlegg for lagring av drivstoff i samband med utbygginga av flystasjonen som hovudbase for F-35 fly. Det er også der planlagt å nytte det eksisterande drivstoffanlegget. Dette vart erverva i 1958 og er i løpet av åra renovert.

SPØRSMÅL NR. 1429

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjølmo Nordås

Besvart 9. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hva inngår i kostnadspostene for ombygging av henholdsvis hangar G og hangar H (150 + 150 mill. kroner) i delt løsning mellom Andøya og Evenes i langtidsplanen?»

Svar:

I delt løsning i langtidsplanen ble hangar G forutsatt brukt som vedlikeholdsbygg med to vedlikeholdsdok-

ker for P-8, verksted, lager og administrative funksjoner for vedlikeholdspersonellet. For å få plass til dette med nødvendig areal rundt flyene, må hangaren utvides. Det ble derfor kostnadsberegnet et påbygg i lengderetningen.

Hangar H var primært tenkt brukt som hangar for vask- og drivstoffreparasjoner, men også denne hangaren skulle kunne nyttas til vedlikehold i perioder med behov for utvidet kapasitet. I kostnadsberegningene for hangar H er det tatt inn at denne må tilpasses behovene for å kunne ta imot P-8, herunder modifisering av porter og tekniske installasjoner.

SPØRSMÅL NR. 1430**Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås****Besvart 9. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Hvor mange personer er i langtidsplanen estimert å jobbe ved Andøya flystasjon ved delt løsning, og hva er den estimerte endringen i personellet stasjonert ved Andøya flystasjon sammenlignet med antallet personell som jobber på Andøya flystasjon i dag?»

Svar:

Den fremtidige personellstrukturen skal ivareta nye flytyper og våpensystemer med bedre beskyttelse og høyere aktivitetsnivå og beredskap. Analysene i langtidsplanen legger til grunn at det er de nye maritime patruljeflyene, P-8 Poseidon, som vil bli stasjonert ved Andøya flystasjon i delt løsning. Dette er derfor ikke direkte sammenlignbart med dagens situasjon, hvor P-3 Orion er stasjonert på Andøya.

Ved en delt løsning øker personellkostnadene på Andøya sammenlignet med dagens organisasjon. Det er planlagt et støtteapparat og driftsmønster rundt P8 som vil sette Forsvaret i stand til å utnytte den avanserte plattformens fulle potensial. Derfor vil også de nye maritime patruljeflyene generere et behov for mer personell enn i dag. En delt løsning krever anslagsvis 300 ansatte på Andøya flystasjon. I dag er det om lag 250 ansatte ved flystasjonen. Av samme grunn vil kostnadene til eiendom, bygg og anlegg bli høyere på Andøya flystasjon i delt løsning.

Etableringen av en godt beskyttet base på Evenes er primært operativt begrunnet. I dagens trusselbilde er det nødvendig å etablere en base for operasjoner i nordområdene som er beskyttet mot moderne våpensystemer. Dette inkluderer en satsing på basesikring og langtrekkende luftvern som også vil gi beskyttelse av forhåndslagre og allierte mottaksområder, samt mari-nebasen i Ramsund og annen viktig infrastruktur.

SPØRSMÅL NR. 1431**Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 9. august 2017 av forsvarsminister Ine Marie Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Hva har vært Forsvarets kostnader knyttet til sanering av shelter ved Bardufoss flystasjon?»

Svar:

Generelt vil avhending av bygningsmasse i forsvarssektoren skje enten ved salg, riving/sanering eller sikring. Sheltere befinner seg innenfor et avgrenset område, som enten er omfattet av Forsvarets adgangsbestemmelser eller tilsvarende sivile luftfartsbestemmelser, og dette påvirker valg av avhendingsmåte.

På oppdrag fra Forsvarsdepartementet ble det høsten 2013 gjennomført et pilotprosjekt som innebar riving og sanering av to sheltere av ulike typer på Bardufoss flystasjon. Pilotprosjektet hadde som formål å høste erfaring og få en viss sikkerhet for kostnadene

ved riving og sanering av sheltere, og anbefale alternative avhendingsmåter.

Evalueringsrapporten etter pilotprosjektet viste at kostnadene i 2013 for å rive og sanere sheltere kom på 1,2 mill. kroner og 2,2 mill. kroner for de to ulike sheltertypene. I prosjektet ble shelterne revet og fjernet, inkludert miljøsanering og deponering av miljøfarlig avfall.

Det har i ettertid ikke vært revet og sanert flere sheltere på Bardufoss flystasjon, og det er pr. nå ikke planer for ytterligere riving/sanering.

SPØRSMÅL NR. 1432**Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 9. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Er statsråden enig i at lovverket må endrast slik at dei som blir evakuerte av det offentlege grunna rasfare blir likestilte med dei som evakuerast av årsaker som t.d. flaum, slik at dei får dekkja kostnader knytt til evakueringa, og vil ho gjere andre tiltak for å bøte på dei urimelege kostnadane som dei som driv gardsbruk under fjellområdet Mannen i dag sjølve må dekke?»

GRUNNGJEVING:

I andre situasjonar der folk må evakuerast, til dømes grunna flaum, stiller det offentlege opp og dekkjer hotellovernatting, samt andre kostnader knytt til evakueringa. Lovverket slik det er utforma i dag bidreg til ei unødvendig ekstrabelastning for dei som er mye utsett for evakuering på grunn av rasfare. Denne problematikken gjeld for svært få stader totalt i landet, og dei familieane det gjeld bør få hjelp til å handtere dei problema som naturkreftene forårsaka. Dette bør gjelde ikkje berre etter at noko faktisk har skjedd, men også når det er rekna som sannsynleg at noko vil skje.

Eit døme er garden Lyngheim som ligg under fjellområdet Mannen i Rauma kommune i Møre og Romsdal. Garden ligg i eit særst rasutsett område, og på grunn av lovverket får dei som driv garden verken byggje ut garden eller dekt kostnader til evakuering ved store rørsle i fjellområdet Mannen. Familien har fleire gongar måtte rømme frå gard og hus når farenivået har vorte vurdert som for høgt. Både forsikrings-selskapet og naturskadeerstatningslova krev at skaden allereie har skjedd for at nokon skal få erstatning, noko som ikkje er tilfellet her.

Svar:

I spørsmålet legg ein til grunn at det offentlege dekkjer kostnadene knytt til evakuering t.d. ved flaum. Eg er usikker på kva for ei ordning stortingsrepresentanten her viser til. Eg er ikkje kjend med ei offentlig ordning som gir rett til dekning av slike utgifter.

Eg nemner for ordens skuld at vi i Noreg har ei privat ordning for dekning av økonomisk tap etter naturskade, den private naturskadeforsikringa. I tillegg har vi ei statlege ordning for skadebot ved naturskade. Desse ordningane er like for skred og flaum.

SPØRSMÅL NR. 1433**Innlevert 1. juni 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge****Besvart 9. august 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes****Spørsmål:**

«Vil statsråden sørgje for at garden Lyngheim- og eventuelt andre gardar og husstandar i liknande situasjonar - får midlar til permanent flytting?»

GRUNNGJEVING:

Garden Lyngheim ligg under fjellområdet Mannen i Rauma kommune i Møre og Romsdal - eit særst rasutsett område. På grunn av lovverket får dei som driv garden verken byggje ut garden eller dekt kostnader

til evakuering ved store rørsle i fjellområdet Mannen. Familien har fleire gongar måtte rømme frå gard og hus når farenivået har vorte vurdert som for høgt. Både forsikringsselskapet og naturskadeerstatningslova krev at skaden allereie har skjedd for at nokon skal få erstatning, noko som ikkje er tilfellet her. Kostanden ved å måtte evakuere når det er bevegelse, er ikkje den einaste byrden familien opplever. Grunna byggtknisk forskrift (TEK17) får ikkje gardbrukarane utvide drifta slik dei ønskjer, grunna den same rasfaren. Eg meiner det offentlege burde stille opp med midlar til permanent flytting av garden. Då vil garden òg kunne vidareutviklast slik gardbrukarane sjølve også ønskjer. Dette

handlar om å finne ei praktisk og fornuftig løysing på ein vanskeleg situasjon, til det beste både for enkelt-menneska som er involverte, for matproduksjonen og gardsdrifta sin del, samt for lokalsamfunnet.

Svar:

Jeg har stor forståelse for at beboerne på gården Lyngheim opplever situasjonen som vanskelig, og at ikke minst gjentatte evakueringer er krevende.

Lyngheim ligger under den såkalte "Veslemannen" som er en del av det større fjellpartiet Mannen i Rauma kommune. Mannen har hatt døgnkontinuerlig overvåkning siden 2009. Etter at det ble oppdaget urovekkende stor bevegelse i det mindre objektet "Veslemannen" har NVE siden høsten 2014 etablert særskilt overvåkning og varsling for dette objektet.

I tillegg til overvåkning og varsling har NVE nå klargjort for tilførsel av vann i nedbørsperioder når det

er store bevegelser i fjellet. Dette tiltaket vil ha til hensikt å få utløst et skred, og dermed få avklart situasjonen.

NVE bistår kommunene i arbeidet med å forebygge flom- og skredrisiko innenfor områdene farekartlegging, arealplanlegging, fysiske sikringstiltak, overvåkning/varsling og støtte til håndtering av hendelser.

Når det gjelder større skredfarlige fjellpartier, der sikringstiltak ikke er mulig, mener jeg at overvåkning og varsling normalt vil være den mest rasjonelle løsningen. Jeg ser det på denne bakgrunn ikke som aktuelt at staten nå skal bidra med midler til flytting av gården Lyngheim.

I begrunnelsen for spørsmålet, gis det uttrykk for at gården Lyngheim ikke kan få utvidet driften på grunn av faren for skred. Til orientering har Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottatt innspill på at det er ønskelig å endre regelverket slik at eiendommer som er utsatt for fare for fjellskred likevel, under visse vilkår, kan utvides/endres. Dette vil bli vurdert nærmere.

SPØRSMÅL NR. 1434

Innlevert 1. august 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 10. august 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hvordan har KMD vært involvert i prosessen med og kvalitetssikringen av byggeprosjektet for Politiets nasjonale beredskapssenter (PNB), er statsråden enig i kritikken fra departementsråden i KMD, hvilke endringer mener statsråden eventuelt må til, hva har han foretatt seg så langt og hva har han eventuelt tenkt å foreta seg i denne saken?»

BEGRUNNELSE:

I brev til Justisdepartementet (JD) og Finansdepartementet (FD) av 27. juni 2017, peker departementsråd i Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) på flere kritikkverdige forhold ved følgeforskningsprosjekt om byggeprosjektet for Politiets nasjonale beredskapssenter (PNB). Departementsråden skriver blant annet at:

«Temaet for prosjektet ligger innenfor KMD sitt ansvarsområde, uten at vi i det hele tatt har blitt involvert. Det er også problematisk når man unnlater å ta inn over seg re-

gjerings arbeid gjennom flere år og nylig fattede konklusjoner på dette saksfeltet».

Mandatet til følgeforskningsprosjektet beskrives som ubalansert:

«Vi oppfattet omtalen av Statsbygg og statlige byggeprosjekter generelt, som unyansert og med en negativ undertone. Dagens modell for PNB framstilles på sin side udeelt positiv».

Om mandatet sies det videre at:

«[e]t mandat for et forskningsprosjekt må være nøytralt og kunnskapssøkende. I dette tilfellet kan mandatet tolkes som en bestilling av et bestemt resultat»

og at

«[m]andatet for følgeforskningsprosjektet overser fullstendig at regjeringen allerede har innført en ny modell for håndtering av statlige byggeprosjekter».

Forrige justisminister viste til at Taraldrud utpekte seg som klart beste tomt, at Grønmo ville innebære høyere kostnader. Imidlertid sier departementsråden i brevet at

«P50 for Grønmo (og Grønmo minimum) i KS1-rapporten var for øvrig vesentlig lavere enn 2,8 mrd. kroner. Det kan synes som at dette betyr at «design to cost» for det prosjektet som nå gjennomføres, har lagt til grunn en P50 for et annet og dyrere prosjektoalternativ.»

Departementsråden kritiserer videre framgangsmåten ved innleie av Metier AS for å ivareta ledelsen av forprosjektet, og etterspør dokumentasjon på at prosjektledelsen er anskaffet i tråd med regelverket.

Svar:

Bygge- og eiendomspolitikk i statlig sivil sektor er mitt ansvarsområde. Dette innebærer blant annet å ut-

arbeide regelverk for byggeprosjekter. Innenfor dette regelverket har departementene selv ansvar for sine prosjekter. Ansvar for arbeidet med Politiets nasjonale beredskapssenter ligger hos Justis- og beredskapsdepartementet, herunder også kvalitetssikring av prosjektet.

Brevet stortingsrepresentant Greni viser til gjelder kommentarer til et følgeforskningsoppdrag om byggeprosjektet for Politiets nasjonale beredskapssenter, sammenlignet med andre modeller for organisering og gjennomføring av statlige byggeprosjekter. Det er viktig at KMD blir involvert i utredningsarbeid som angår vårt ansvarsområde.

Brevet tar ikke opp konkrete forhold ved selve byggeprosjektet for nytt beredskapssenter eller senterets lokalisering. Det er heller ingen uenighet mellom justis- og beredskapsministeren og meg om lokalisering og bygging av beredskapssenteret.

SPØRSMÅL NR. 1435

Innlevert 2. august 2017 av stortingsrepresentant Odd Omland

Besvart 9. august 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Det er nå ett år siden ny lov om offentlige anskaffelser ble vedtatt og en ny veiledning for reservasjon for ideelle skal utarbeides. Stortingets ønske om å utnytte handlingsrommet fullt ut forutsetter en veiledning ut over TSB.

Kan statsråden svare konkret på hvordan juridisk ekspertise, den ekspertise som også Stortinget la vekt på i sin behandling, blir trukket inn i den videre prosess – og kan statsråden være konkret på hvor raskt veiledningen vil være på plass?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av ny lov om offentlige anskaffelser, jfr. Innst. 358 L (2015–2016), understreket komiteen den store betydning ideelle organisasjoner har som leverandører av helse- og sosialtjenester i Norge, og komiteen så det som viktig å utnytte det handlingsrommet som EØS-regelverket gir for å legge

til rette for at ideelle organisasjoner i så stor grad som mulig skal kunne tilby slike tjenester.

Samtidig som komiteen understreket behovet for at det norske regelverket fullt ut utnytter handlingsrommet som EUs regelverk til enhver tid gir, ble regjeringen bedt om å innhente en ekstern juridisk vurdering av handlingsrommet.

Denne utredningen, Floistad-utredningen, foreligger nå. Denne viser at det er handlingsrom for fortsatt reservasjon. Det nasjonale handlingsrommet i dette spørsmålet påvirkes av overordnede EU-rettslige prinsipper, og at disse ikke har falt bort ved det nye direktivet. Det sies i utredningen at:

«På denne bakgrunn synes det samlede rettskildet bildet å tale for at verken opphevingen av skillet mellom prioriterte og uprioriterte tjenester og innføringen av light touch-regimet for helse- og sosialtjenester med en egen artikkel 77 om reservasjonsadgang i bestemte tilfeller, er avgjørende for tolkningen. Samlet er derfor konklusjonen at prinsippene om likebehandling og konkurranse for så vidt gjelder reservasjonsadgangen for ideelle leverandører av helse- og sosialtjenester ikke er endret ved direktiv 2014/24/EU.»

Det er kjent at disse prinsippene setter grenser for reservasjonsadgangen, slik også tidligere rettspraksis fra EU-domstolen har vist.

Lov om offentlige anskaffelser ble vedtatt av Stortinget 9. juni 2016, og den trådte i kraft 1. januar 2017. Utredningen forelå 8. mars 2017.

Storingsrepresentant Line Henriette Hjemdal (KrF) stilte i dokument nr. 15:1283 (2016-2017) spørsmål om statsråden kan gjøre rede for regjeringens videre arbeid og oppfølging av utredningen og Stortingets intensjoner og føringer. I svar av 20. juni 2017 fremgår det at regjeringen har begynt oppfølgingen av Fløistads utredning. Oppfølgingen vil skje gjennom utarbeidelse av veiledning om reservasjonsadgangen. Regjeringen vil utarbeide en generell veiledning om reservasjonsadgangen, og en mer spesifikk veiledning hvor det tas utgangspunkt i et utvalgt tjenesteområde og hvor det ses nærmere på hvordan kontrakter kan reserveres på dette feltet. Regjeringen har i denne forbindelse valgt å fokusere på tverrfaglig spesialisert rusbehandling.

Det er nå ett år siden ny lov om offentlige anskaffelser ble vedtatt, og det forutsettes at regjeringen holder et høyt tempo i gjennomføringen av Stortingets vedtak. Det forutsettes, i tråd med Stortingets ønske, at statsråden med sitt svar til Hjemdal ikke mener at det bare skal gis detaljert veiledning for TSB, men også for andre viktig områder.

Svar:

Ved behandlingen av lov om offentlige anskaffelser, ga Stortinget uttrykk for at det norske regelverket fullt ut skal benytte det handlingsrommet som EUs regelverk gir for å legge til rette for bruk av ideelle aktører som leverandører av helse- og sosialtjenester. Dette har også Regjeringen vært opptatt av. Departementet innhentet på denne bakgrunnen en utredning fra advokat Karin Fløistad i advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS.

Utredningen argumenterer for at det eksisterer et handlingsrom for å reservere kontrakter for ideelle aktører. Fløistad uttaler imidlertid også at utredningens konklusjon på dette punktet ikke er ukontroversiell og at andre har konkludert motsatt. Som nevnt i svaret til storingsrepresentant Line Henriette Hjemdal, i dokument nr. 15:1283 (2016-2017), er det her tale om et område hvor det er vanskelig å finne løsninger med høy grad av rettslig sikkerhet. Arbeidet er derfor krevende.

Oppfølgingen av utredningen skjer gjennom utarbeidelse av veiledning på området. Denne veiledningen skal utformes både i form av generell veiledning og en mer spesifikk veiledning med utgangspunkt i ett utvalgt tjenesteområde. Den generelle veiledningen vil omhandle krav og problemstillinger som vil være relevant for alle områder hvor handlingsrommet kan an-

vendes, inkludert sykehjemstjenester og andre helse- og omsorgstilbud. Veiledningen vil søke å gi konkrete eksempler og illustrasjoner på hvordan handlingsrommet kan benyttes i praksis. Departementet har fått innspill fra de relevante fagdepartementene på at det særlig vil være aktuelt å se nærmere på handlingsrommet i forbindelse med konkurranser innen tjenestefeltet tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Dette tjenestefeltet vil derfor behandles i den mer spesifikke veiledningen. Eksempelene i den spesifikke veiledningen vil likevel ha overføringsverdi til andre tjenestefelt hvor handlingsrommet kan vurderes benyttet. Den samlede veiledningen vil derfor ikke være begrenset til dette ene tjenesteområdet.

Departementet samarbeider tett med de relevante fagdepartementene og fagmiljøene, samt innhente annen ekspertise hvis det er nødvendig. Regjeringen er også av den oppfatning at ideell sektor skal involveres i arbeidet. Det er derfor avholdt dialogmøte med aktørene hvor Fløistad-utredningen ble diskutert. I etterkant av dialogmøtet ble det sendt ut en forespørsel til de ideelle aktørene der vi blant annet ber om innspill på tjenesteområder - utover tverrfaglig spesialisert rusbehandling - hvor de ideelle aktørene mener at de er særlig egnede til å levere de aktuelle tjenestene. Departementet har satt fristen for innspill til 4. september.

Regjeringen er opptatt av fremdriften i arbeidet med veiledningen om reservasjonsadgangen, og departementet tar sikte på at veiledningen vil kunne publiseres innen utgangen av 2017.

SPØRSMÅL NR. 1436**Innlevert 2. august 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 9. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Da Stortinget forenklet tiltaksstrukturen ble KIA-tiltaket sammenslått med Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS). Da justiskomiteen behandlet sak om kapasitet i kriminalomsorgen påpekte flertallet ”at tilsvarende ordning som det har vært for Elevator gjennom KIA-tiltaket, også må være gjennom AFT-tiltaket, og ber regjeringen sikre gode nasjonale finansieringsløsninger slik at enda flere får tilbud om § 12-soning.»

Hvordan har statsråden fulgt opp dette, og vil statsråden sikre at institusjonene ikke taper økonomisk?»

BEGRUNNELSE:

Elevator har per nå 30 soningsplasser etter straffegjennomføringsloven §12. Elevator gir beboerne en unik mulighet til å ta tak i utfordringer i livet, og forberede alt som skal til for å lykkes med å leve et liv uten kriminalitet. I tillegg tilbyr de bo- og sosial trening, samt arbeidstrening gjennom Fretex og andre samarbeidspartnere. Oppholdet på Elevator varer fra 3-12 måneder og har fokus på en god tilbakeføring til samfunnet etter løslatelse.

På grunn av den nye tiltaksstrukturen mister beboerne et lønnsbasert tiltak og blir i tillegg overført til et tiltak som ekskluderer dem fra nødvendige ytelser, herunder omgjøring av KiA til AFT. Dette gjør at beboere ikke lenger mottar lønn men ytelse noe som igjen fører til at de ikke klarer å betale sin husleie uten at de kommer under minstesatsen. Elevator må da gå inn med støtte til beboerne, noe som gjør at de taper rundt 300 000 kroner pr år.

Da Stortinget behandlet sak om utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen, jf. Innst. 305 S (2014-15), påpekte flertallet følgende:

”Flertallet viser til at KIA-tiltaket nå sammenslås med Arbeidspraksis i skjermet virksomhet (APS) inn i et nytt tiltak, Arbeidsforberedende tiltak (AFT). Flertallet mener en tilsvarende ordning som det har vært for Elevator gjennom KIA-tiltaket, også må være gjennom AFT-tiltaket, og ber regjeringen sikre gode nasjonale finansieringsløsninger slik at enda flere får tilbud om § 12-soning.”

Det forventes da at statsråden følger dette opp for å sikre at flere får tilbud om såkalt § 12-soning, og at tiltaket ikke blir økonomisk skadelidende.

Svar:

Elevator har et tilbud om § 12 soning, som de gjennomfører på oppdrag fra Kriminalomsorgen etter en alminnelig anbudskonkurranse. Kontrakten gjelder for perioden 1.8.2014 til 1.8.2020. Straffegjennomføringsloven § 12 gir mulighet til at innsatte i noen tilfeller kan gjennomføre soningen i en annen institusjon. Tilbudet er rettet mot innsatte som har behov for behandling, bo- og/eller arbeidstrening eller annet tilbud som ikke kan gis i fengslene.

Elevator har per i dag tilbud om 30 soningsplasser. Deltakere på disse plassene hadde fram til 1. oktober 2016 muligheter for å delta på tiltaket kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift i regi av Fretex, hvor deltakerne mottar lønn. Tiltaket kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift blir nå faset ut. Det er etablert overgangsordninger for deltakere som startet i tiltaket kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift før 1. oktober, som innebærer at de kan fullføre tiltaket på de samme vilkårene som gjaldt ved oppstart av tiltaket. I det nye tiltaket som erstatter kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift, arbeidsforberedende trening (AFT), vil ikke lenger deltakerne være ansatt som arbeidstaker i tiltaksbedriften. De vil dermed ikke motta lønn fra arbeidsgiver, men livsoppholdsytelser fra NAV.

Formålet med kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift var å gi deltakerne kompetanse gjennom tilrettelagt opplæring og arbeidstrening i et skjermet arbeidsmiljø. Tiltaket har gradvis blitt trappet ned de siste årene fra et nivå på om lag 2 400 deltakere i år 2000 til et nivå på om lag 600 deltakere i 2015. Resultatene som er oppnådd med denne typen tiltak i skjermet sektor viser gjennomgående svake resultater. I det nye AFT-tiltaket vil det bli gitt et mer helhetlig og formidlingsrettet tilbud i samarbeid med ordinært arbeidsliv.

De aller fleste på §-12 soning er i en helseinstitusjon. De har normalt fri kost og losji.

De innsatte som er i AFT-tiltaket hos Elevator har imidlertid ikke fri kost og losji og vil derfor kunne få tiltakspenger. Tiltakspenger er en livsoppholdsyttelse som alle som deltar på arbeidsmarkedsbedrift og som ikke har rett til andre ytelser mottar. Slik tiltakssystemet nå er utformet vil ingen som deltar på opplærings- eller arbeidstreningstiltak motta lønn. Grunnen til at dette ble avviklet er blant annet at ordinær lønn og bruk av lønnstilskudd skal være forbeholdt ordinære ansettelsesforhold i ordinære virksomheter og hvor målet er fast ansettelse.

Tiltakspenger gis for alle dager som tiltaksdeltakeren faktisk deltar på tiltak, og satsen er på 365 kr. per

dag, dvs. om lag 7 700 kroner i måneden. Represen-
tanten Ropstad viser til at dette kan innebære at delta-
keren ikke klarer å betale sin husleie.

Det vil være uheldig om de eksisterende tiltaks-
plassene ved Elevator som alternativ til soning i feng-

sel, faller bort. Mitt departement vil derfor ta kontakt
med Justis- og beredskapsdepartementet for å se om vi
kan finne hensiktsmessige løsninger.

SPØRSMÅL NR. 1437

Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 14. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden bekrefte overfor Stortinget at eldre
gjennom arbeidet med lovfestet rett til sykehjemsplass
har fått en ny, individuell juridisk rett på linje med den
retten barn har til barnehageplass?»

BEGRUNNELSE:

1.7.17 hadde alle kommuner frist for å definere sine
kriterier for tildeling av heldøgns omsorgsplass. Lov-
data har registret de innkomne forskriftene. Regjerin-
gens mål er en rettighetsfesting av det som i manges
øyne allerede er en eksisterende rettighet. Det er da øn-
skelig å stadfeste hvorvidt eldre har fått en individuell
juridisk rett eller ikke, og i hvilken grad deres juridiske
rettighet faktisk er styrket og hva den substansielle end-
ringen består i.

Svar:

Jeg er glad for anledningen til å få forklare og utdype
lovendringen som Stortinget vedtok i juni 2016 om rett
til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt
tilrettelagt for heldøgns tjenester. Oppslag i media den
siste tiden viser at viktige nyanser kan gå tapt i spisse-
de forenklete politiske budskap.

Lovendringene som nå er ikraftsatt inneholder to
regelverksendringer som samlet sett innebærer at pasi-
enter, brukere og pårørende i større grad enn tidligere
skal kunne forutsi sin rettsstilling og føle seg trygge på
at kommunen har en plikt til å tilby opphold i sykehjem
eller tilsvarende bolig når behovet oppstår.

For det første innebærer lovendringene en presise-
ring og tydeliggjøring av retten til sykehjemsplass eller
opphold i tilsvarende bolig i pasient- og brukerrettig-
hetsloven. Rettigheten var tidligere basert på tolking

av regelverket. Etter lovendringen fremgår det nå klart
av loven at pasienten har rett til opphold i sykehjem
eller tilsvarende bolig dersom det er det eneste kom-
munale tilbudet som etter en helse- og omsorgsfaglig
vurdering kan sikre pasienten nødvendige og forsvarli-
ge helse- og omsorgstjenester. I disse tilfellene må pa-
sienten eller brukeren tildeles plass og kan ikke settes
på venteliste.

Kommunen må etter loven foreta en individuell
vurdering av den enkeltes behov, og på den bakgrunn
tilpasse et forsvarlig tjenestetilbud. I utformingen av
tjenestetilbudet er det klargjort at det skal legges stor
vekt på hva brukeren mener. Vurderingen forutsetter
en tverrfaglig utredning. Behandlende leges vurderin-
ger skal sammen med andre relevante opplysninger
vektlegges i den helse- og omsorgsfaglige vurderingen
som kommunen foretar og være en del av beslutnings-
grunnlaget.

I helhetsvurderingen vil kommunen blant annet
legge vekt på brukerens eller pasientens funksjonsnivå
og hjelpebehov, medisinske vurderinger og diagnoser,
prognoser mht. hjelpebehov og diagnoser, vurdering
av rehabiliteringspotensialet, tjenestetilbudet kommu-
nen for øvrig kan tilby, herunder bl.a. hjemmetjenester,
teknologi og annen tilretteleggingsmulighet i eget
hjem, pasientens ønsker, hvor pasienten bor og mulig-
heten for å tilpasse boligen.

Retten til opphold i sykehjem eller tilsvarende bo-
lig er altså basert på en helse- og omsorgsfaglig vurde-
ring av hva som er nødvendige og forsvarlige tjenester
knyttet til den enkeltes faktiske behov og er slik sett
forskjellig fra retten til barnehageplass som er knyttet
til alder.

For det andre innebærer lovendringene en plikt for
den enkelte kommune på bakgrunn av kommunens
helhetlige tilbud å gi forskrift med kriterier for tilde-
ling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende
bolig i kommunen. Pasient eller bruker som med for-
svarlig hjelp kan vente på en langtidsplass, men som

fyller kommunens kriterier, har rett til vedtak om dette. Kommunene skal etter lovendringen føre ventelister over pasienter og brukere som venter på langtidsplass i kommunen.

Det er i dag kommunene som har ansvar for å tilby sykehjemsplass og opphold i boliger særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. Lovendringen betyr at kommunene nå må være tydelige på tildelingskriteriene og ventelister i egen kommune.

Lovendringene gir en mer forutsigbar rettsstilling for den enkelte og mer åpenhet rundt tildelingsprosessen i kommunene. Samlet sett styrker dette i praksis pasienten og brukerens rettigheter.

Vi er ikke i mål på dette området. Lovendringene med det nye systemet er nylig iverksatt. Helse- og omsorgsdepartementet har bedt fylkesmennene innhente en oversikt over hvilke kommuner som har opprettet en venteliste og over hvor mange personer som har vedtak om at de oppfyller kommunens kriterier for tildeling av langtidsplass, men som står på venteliste i den enkelte kommune innen utgangen av august. Frist for oppdraget er satt til 4. september i år.

På sikt ønsker regjeringen at det fastsettes nasjonale kriterier for tildeling av sykehjemsplass eller opphold i tilsvarende bolig. Innretningen av slike nasjonale kriterier må vurderes på bakgrunn av erfaring med de kommunale kriteriene og evalueringen av det pågående forsøket med statlig finansiering av omsorgstjenestene.

Lovendringene om rett til sykehjemsplass m.m. er et element av flere i regjeringens politikk for økt kapasitet og kvalitet i omsorgstjenestene gjennom omsorg 2020.

For å øke kapasiteten, kompetansen og kvaliteten i omsorgstjenestene har vi gjennom Omsorg 2020 blant annet styrket investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser. Regjeringen har økt tilskuddssatsen og tilsagnsrammen. Dette har gjort at tilsagnsrammen er utnyttet i sin helhet i perioden 2014-2016. I 2017 er tilsagnsrammen historisk høy og legger til rette for å kunne gi 3100 tilsagn i 2017. Fra 2021 legger vi om ordningen til kun å omfatte netto tilvekst for å sikre flere plasser i framtiden.

Regjering har også innført redusert egenandel for de som mot sin vilje bor på dobbeltrom og bevilget økte midler til kompetanseutvikling. Vi er i full gang med å heve kompetansen i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Vi utdanner flere ledere og stiller tydeligere krav til ledelse.

Regjeringen har også innført rettighetsfestingen av brukerstyrt personlig assistanse (BPA) med virkning fra 1. januar 2015 og iverksatt forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenesten. Vi prøver ut om dette gir økt likebehandling og riktigere behovsdekning.

Gjennom Omsorg 2020 har vi også lagt fram Demensplan 2020 med tiltak for å utvikle gode, fleksible og tilpassede tjenester til personer med demens og de-

res pårørende, samt varslet lovfesting av kommunenes plikt til å tilby dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens fra og med 1. januar 2020.

Vi er i ferd med å utvikle en trygghetsstandard som alle sykehjem kan bruke for å sikre god praksis. Målet er å unngå for store variasjoner i kvaliteten mellom sykehjem.

Fra og med 1. januar 2017 har vi forskriftsfestet legemiddelgjennomgang på alle sykehjem. Det skal bidra til at færre eldre blir feilmedisinert eller overmedisinert. Det er også sendt på høring utkast til forskrifter som er nødvendige for å etablere pasientens legemiddelliste. Legemiddelfeil er en av de hyppigst forekommende uønskede hendelsene. En oppdatert oversikt over legemidlene som hver enkelte pasient skal bruke antas å være det viktigste enkelttiltaket som kan gjøres for å bedre pasientsikkerheten på legemiddelområdet. Fra og med 1. januar 2017 har vi forskriftsfestet legemiddelgjennomgang på alle sykehjem. Det skal bidra til at færre eldre blir feilmedisinert eller overmedisinert.

Regjeringen har også styrket pårørendestøtten gjennom en ny bestemmelse i helse- og omsorgstjenesteloven som trer i kraft fra 1. oktober 2017.

Gjennom en gjennomsnittlig årlig realvekst i frie inntekter til kommunene på 2,4 prosent fra 2013 til 2016, har vi satt kommunesektoren i enda bedre stand til å levere gode tjenester til sin innbyggere. Til sammenlikning var veksten i perioden 2005 til 2013 i gjennomsnitt 1,8 prosent. Det økonomiske resultatet for kommunesektoren i 2015 ble det beste siden 2006, med et netto driftsresultat på 3,2 prosent. For 2016 ble netto driftsresultat ytterligere forbedret til 4,2 prosent. Sammen med fortsatt høyt inntektsnivå i 2017 gir dette kommunene et godt økonomisk fundament for videre utbygging av tjenestene.

Regjeringen har gjort mye, men vil ytterligere heve kvaliteten for tjenester til eldre. Vi har derfor lansert arbeidet med en ny reform for eldre. Arbeidet skal omhandle de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: Mat, aktivitet og felleskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene. Målene med reformen er å sørge for at eldre får dekket sine grunnleggende behov og opplever å mestre livet, pårørende som ikke blir utslitt, ansatte som får brukt sin kompetanse og å redusere uønsket variasjon i kvaliteten i tjenesten. Reformen kommer ikke ut av det blå. Den bygger på tiltak som regjeringen allerede har satt i gang og skal bidra til ytterligere kvalitetsheving.

SPØRSMÅL NR. 1438**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud****Besvart 15. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva er status for etablering av luftambulanse i Innlandet og hvilket oppdrag har statsråden gitt til Helse Sør-øst og Sykehuset Innlandet for å få satt i gang arbeidet med en slik etablering?»

BEGRUNNELSE:

Flere rapporter har dokumentert at det er behov for å stasjonere en luftambulanse i Innlandet og i fjor opplyste representanter for Stortingsflertallet at det er bevilget 10 mill. til prosjektering av luftambulanse i Innlandet. Hittil har det ikke skjedd noe i saken som er kjent for offentligheten utover påstander om at arbeidet er lagt bort i påvente av en ny utredning om en nasjonal struktur for luftambulansene.

Svar:

Helse Sør-Øst RHF ble i oppdragsdokument for 2017 tildelt 10 mill. kroner til prosjektering av luftambulansebase Innlandet, jf. Innst. 11 S (2016-2017). I oppdragsdokument til Helse Sør-Øst RHF vises det til at de regionale helseforetakene i foretaksmøtet i 2016 fikk i oppdrag å gjennomgå basestrukturen i Norge, og at prosjektering av luftambulansebase i Innlandet må inngå som en del av de regionale helseforetakenes samlede gjennomgang av basestrukturen. Gjennomgangen utgjør et beslutningsgrunnlag om luftambulansebase i Innlandet. Arbeidet er i gang. De regionale helseforetakene har satt sammen en prosjektgruppe som gjennomgår basestrukturen nasjonalt og i Innlandet – i tråd med oppdraget, og som etter planen være ferdig ved utgangen av 2017.

SPØRSMÅL NR. 1439**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad****Besvart 10. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Etter at det ble gjort alvorlig skadeverk og utøvd trusler mot mennesker på øya Værøy i Lofoten har det kommet sterke reaksjoner på at politiet i Nordland valgte å ikke rykke ut til øya. Dette på tross av at det er vedtatt at øya skal ha tilstedeværende politi. På grunn av andre endringer i distriktet, som følge av politireformen, har politimesteren bestemt at øya må vente på å få ny tjenestemann.

Mener statsråden det er riktig at et isolert lokalsamfunn som Værøy ikke har tilstedeværende politi?»

BEGRUNNELSE:

Lokalsamfunnet Værøy i Lofoten har i flere måneder vært uten tilstedeværende politi. Dette er et isolert lokalsamfunn og på grunn av dette det er vedtatt at Værøy kommune skal ha tilstedeværende politi. Med

begrunnelse i usikkerhet knyttet til politireformen har ikke politiet i Nordland fått inn en erstatte etter at polititjenestemannen på øya gikk av med pensjon. Forrige helg ble det utøvd alvorlig hærverk mot flere eiendommer og trusler mot mennesker. Når disse hendelsene ble anmeldt til valgte politiet å ikke rykke ut. Lofoten Viking AS har nå anmeldt politimesteren i Nordland for unnfallenhet i tjenesten etter at politiet ikke rykket ut til skadeverk hos bedriften.

Svar:

Jeg mener det er viktig at alle lokalsamfunn, uavhengig av geografisk beliggenhet, har et tilstedeværende politi som sørger for at lov og orden blir opprettholdt. Jeg må understreke at ressursdisponeringen i Nordland politidistrikt er politimesterens ansvar. Derfor legger jeg til grunn at Nordland politidistrikt umiddelbart sørger for en tilfredsstillende politibemanning på Værøy.

Det er besluttet at Værøy lensmannskontor er ett av tjenestestedene i Nordland politidistrikt, og jeg legger derfor også til grunn at Værøy lensmannskontor får en polititjenestemann på permanent ordning snarest. Fungerende politimester i Nordland har opplyst at polititjenestemannen vil være på plass i starten av august.

Videre opplyser fungerende politimester i Nordland politidistrikt at det ikke er nærpolitireformen som er årsaken til at det ikke har vært tilfredsstillende politibemanning på Værøy den siste tiden.

SPØRSMÅL NR. 1440

Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 9. august 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å beskytte norske borgere mot utledninger som begår alvorlig kriminalitet, men ikke samarbeider om avklaring av identitet og derfor vanskeliggjør effektivering av utvisningsvedtak?»

BEGRUNNELSE:

VG kunne i juli melde om at en mann har vært utvist siden 2008. Nå er han siktet for drap. Politiet får ikke sendt ut 29-åringen som i dag ble siktet for å ha drept en mann på Bjerke i Oslo. Mannen som i løpet av tolv år i Norge er dømt for vold mot til sammen 12 personer og som også er dømt for ran og trusler er utvist fra landet. Ifølge VG får ikke politiet sendt ham ut fordi han nekter å samarbeide og fortelle hvem han er og hvor han kommer fra.

Svar:

Uttransport av kriminelle er viktig for bekjempelse av alvorlig kriminalitet og har særlig prioritet i politiets arbeid på utlendingsfeltet. Det er imidlertid flere forhold som må være tilstede før en uttransport kan finne sted, og i de aller fleste tilfeller er avklart identitet en forutsetning for retur.

Arbeid med identitetsavklaring er krevende, da få asylsøkere fremlegger noen form for dokumentasjon på hvem de er. Det er viktig å starte ID-arbeidet så raskt som mulig, men for personer som har søkt asyl kan ikke politiet gjøre identitetsundersøkelser opp mot personens antatte hjemland før det foreligger et avslag på søknaden og det er på det rene at vedkommende ikke trenger beskyttelse. Videre er det land som ikke samarbeider om å verifisere identitetsopplysninger, og

ikke tar egne borgere i retur. Utlendingsforvaltningen, herunder politiet, Utlendingsdirektoratet, Utenriksdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet, jobber aktivt med å etablere og utvikle gode relasjoner og samarbeidsforhold med asylsøkeres hjemland for å bedre returforutsetningene.

Det følger av utlendingsloven at alle utlendinger plikter å medvirke til å avklare sin egen identitet. Dersom politiet har mistanke om at vedkommende oppgir uriktige opplysninger, eller ikke samarbeider om å avklare identiteten sin kan politiet pågripe og fengsle vedkommende. Dette følger av utlendingsloven § 106 a. I slike tilfeller vil personen bli innsatt på Politiets utlendingsinternat på Trandum, og det er domstolen som avgjør fengslingsspørsmålet.

I følge Norges forpliktelser etter EMK, samt Prop. 138 L (2010 - 2011) Endringer i utlendingsloven, er det en grense for hvor lenge utenlandske statsborgere kan være frihetsberøvet når det viser seg at det ikke er mulig med retur uten at vedkommende selv samarbeider. Det betyr at den utenlandske borgeren ikke kan være fengslet i et uoverskuelig tidsrom, selv om årsaken til fengslingen skyldes forhold vedkommende selv har kontroll på.

Jeg vil avslutningsvis understreke at både retur og identitetsarbeid er et viktig satsningsområde for regjeringen. Politiet og UDI ble i statsbudsjettet 2017 tildelt 81 millioner kroner for å styrke identitetsavklaringen. Videre ble det bevilget 105 millioner kroner til politiet for styrking av returarbeidet.

Den styrkede innsatsen har gitt gode resultater. Politiet har den siste tiden fått gjennomført retur i flere saker som tidligere har blitt ansett som svært krevende. Dette gjelder både innenfor spesifikke landporteføljer, samt overfor enkeltpersoner med omfattende kriminell bakgrunn og id-tvil.

Når det gjelder den konkrete saken stortingsrepresentanten viser til i bakgrunnen for spørsmålet, har po-

litiet opplyst til meg at de har jobbet med saken over lengre tid. Personen har ikke samarbeidet om identitetsavklaring, og selv om politiet har hatt tett samar-

beid med hans antatte opprinnelsesland har dette foreløpig ikke gitt resultater i form av en retur.

SPØRSMÅL NR. 1441

Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 10. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Meiner samferdselsministeren det er akseptabel DAB- dekning i tunnelane på strekninga E16 mellom Bergen og Voss, er radiodekninga dårlegare no enn med FM- samband og kva konkret vil statsråden gjere for å sikre køyrande sin tilgang til radiosignal på denne strekninga og kor tid skal dette kome på plass?»

GRUNNGJEVING:

Etter eiga erfaring forsvinn radiosignala i dei aller fleste tunnelane på dagens strekning mellom Bergen og Voss, og ei uoffisiell oppteljing viser at i minst 15 tunnelar på strekninga forsvinn DAB- signala. Dette har også med beredskap å gjere. Trafikktryggleiken i tunnelane på vegen har på nytt vore diskutert i sommar etter ulykka i Beitlatunnelen på Dale, der tre personar vart alvorleg skadd. Beitlatunnelen og Langhelletunnelen har begge fjøslykter hengane på eine sideveggen.

Svar:

Vedtak om å digitalisere radionettet skjedde under Stoltenberg II regjeringen. Samtlige partier unntatt Fremskrittspartiet stemte for. Dagens regjering gjennomfører nå Stortingets vedtak.

E16 på strekninga frå Voss sentrum til kryss med E39 i Åsane er 89 km lang. Strekninga har 34 tunnelar med ei samla lengde på 25,9 km, noko som utgjer 29 pst. av strekninga. 17 av tunnelane er lengre enn 500 m.

9 tunnelar hadde FM tidegare og er no bygde ut med digitalt Naudnett og DAB med funksjon for innbryting, slik at vegtrafikksentralen kan gi meldingar til trafikantane. Desse tunnelane utgjer til saman 13,7 km. Tunnelane er bygde ut med DAB-blokkene Regional og Riks1. Signalstyrken er kontrollmålt av Statens vegvesen. Målingane viser at alle tunnelane har

DAB-signal tilsvarende eller betre enn det som er oppgitt som «meget god dekning» i dekningskarta.

8 tunnelar lengre enn 500 m hadde ikkje FM tidlegare og er derfor ikkje omfatta av avtalen om etablering av DAB i samband med utfasing av FM. Desse tunnelane utgjer til saman 6,9 km. Her vil Naudnett og DAB bli etablert når tunnelane blir utbetra i samsvar med krava i tunnelsikkerheitsforskrifta.

Det er ikkje krav til kringkasting i tunnelar som er kortare enn 500 m. Dette inneber at det framleis vil vere 17 tunnelar med dårleg eller inga DAB-dekning inntil ny E16 mellom Voss og Arna er ferdig utbygd.

SPØRSMÅL NR. 1442**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 15. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil regjeringen vurdere Helse Midt- Norge sin anbudsprosess etter at 16 behandlingsplasser forsvinner fra LHL- klinikken Røros og Betania Malvik rehabiliteringssenter risikerer å tape nær 100 arbeidsplasser, og sørge for at foretakets anbudspraksis støtter opp under Stortingets mål om vekst i bruk av ideelle organisasjoner og vil statsråden sørge for beslutningen om tildeling avventes inntil Betania Malvik sin klage til KOFA er behandlet?»

BEGRUNNELSE:

Da Helse Midt- Norge (HMN) nylig tildelte avtalene for spesialisert rehabilitering for fire år fremover falt Betania Malvik helt ut av listen og Klinikken til Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL) på Røros mistet avtalen for sykkelig overvekt. Tilbudene som frem til nyttår blir gitt i Malvik og på Røros blir fordelt på andre private aktører, de fleste kommersielle. I anbudsdokumentene presiseres det at ikke er vekting og prioritering av kriterier.

Stortinget gjorde den 09.12.2016 i forbindelse med behandling av dokument 8:85 S (2016-2016) følgende vedtak:

”Stortinget ber regjeringen fastslå et mål om vekst i andelen av den samlede helse- og omsorgssektoren som skal være organisert og drevet som ideell virksomhet, og på egnet måte legge fram for Stortinget en plan med kortsiktige og langsiktige tiltak for å oppnå dette.”

Spørsmålsstiller mener det er oppsøksvekkende om helseforetakene ikke har fått i oppdrag å følge opp denne målsettingen, og tvert om gjør andelen med ideelle tilbydere mindre til fordel for en økning i kommersielt drevne helsetilbud. Det er også viktig at helseforetakets endelige beslutning om tildeling ikke blir gjort før klagen fra Betania Malvik er behandlet i KOFA.

Svar:

Jeg mener at private aktører, både ideelle og kommersielle, er viktige supplement til den offentlige helsetjenesten. Jeg har gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å øke bruken av private aktører i helsetjenesten. Flere ulike tilbydere kan løse oppgavene på ulike må-

ter. Dette gir grunnlag for innovasjon og nytenkning, og det gir brukerne flere valgmuligheter. Det er et mål for regjeringen å øke bruken av ideelle virksomheter i helse- og omsorgstjenesten. Dette må likevel skje innenfor rammen av regelverket for offentlige anskaffelser.

Som en oppfølging av Stortingets behandling av den nye loven om offentlige anskaffelser, innhentet regjeringen en nærmere utredning av handlingsrommet for bruk av ideelle leverandører. Denne utredningen legger til grunn at det på visse vilkår kan være anledning til å reservere konkurranse om kontrakter for ideelle virksomheter. Regjeringen har satt i gang et arbeid for å vurdere hva som ligger i dette handlingsrommet. Det er for tidlig å konkludere på dette, men sannsynligvis er dette handlingsrommet snevert.

Når det gjelder den konkrete anskaffelsen av rehabiliteringstjenester i Helse Midt-Norge så oppgir Helse Midt-Norge at de ved valg av tilbud har vektlagt kvalitet (i henhold til kravspesifikasjonen i anbudsdokumentene), tilgjengelighet og helhetlig tjenestetilbud i helseregionen, samt kostnader. Helse Midt-Norge RHF mener at konkurransen har medført gode kvalitative tilbud, med økning av legespesialistkompetanse, tydeligere innhold, organisering og metoder i behandlingstilbudet, mer individuelt tilrettelagte pasientopphold, bedre utnyttelse av tiden under rehabiliteringsoppholdet og bedre grunnlag for økt samhandling med kommunene. Konkurransemessig mener Helse Midt-Norge RHF at konkurransen har medført mer effektiv resursbruk.

Det er mitt inntrykk at Helse Midt-Norge RHF har arbeidet grundig med denne anskaffelsen.

Jeg har imidlertid merket meg at Betania Malvik har valgt å klage sin sak inn for KOFA. Det gir en anledning for begge parter til å få saken rettslig vurdert. Helse Midt-Norge RHF har allerede tildelt og signert kontrakter med de enkelte leverandørene.

SPØRSMÅL NR. 1443**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Knut Storberget****Besvart 9. august 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Hvor mye har staten fått utbetalt i utbytte de siste 10 årene fra de selskaper og virksomheter staten har og har hatt eierinteresser i?»

BEGRUNNELSE:

Det statlige eierskapet i næringsvirksomheter og selskaper er en viktig del av finansiering av velferden i Norge. Staten har et stort og aktivt eierskap i virksomheter som Statskraft, Statskog, Statoil og andre selskaper og virksomheter i næringslivet.

Svar:

Nærings- og fiskeridepartementet utgir årlig Statens eierberetning, som gir oversikt over det statlige eierskapet som forvaltes av departementene og hvordan dette har utviklet seg siste år. Det gis også informasjon om hvor mye staten som eier mottar i utbytte.

Beretningene for 2006-2016 viser at staten for denne perioden totalt har mottatt 328,3 mrd. kroner i utbytte:

År	Mrd. kroner
2006	29,0
2007	34,3
2008	27,0
2009	22,5
2010	31,2
2011	27,1
2012	28,8
2013	30,0
2014	35,6
2015	29,9
2016	33,0
Sum	328,3

Beretningene er tilgjengelige på departementets hjemmesider.

SPØRSMÅL NR. 1444**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Trond Giske****Besvart 14. august 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Kan finansministeren garantere at omorganiseringen som nå skjer i SSB, ikke vil svekke tilstedeværelsen i Kongsvinger, og at 60/40-balansen vil opprettholdes?»

BEGRUNNELSE:

Andelen ansatte i Kongsvinger har gått tilbake de siste årene. Balansen har vært 60 prosent av de ansatte i Oslo og 40 prosent på Kongsvinger. SSB-Kongsvinger er nå nede i 37,5 prosent. De ansatte gir uttrykk for bekymring rundt den omorganiseringen som nå skjer i SSB. Mange er usikre på framtiden og frykter at faste, stabile statsoppdrag bortfaller og erstattes av mer usikre, oppdragsfinansierte markedsoppgaver som er avhengig av eksterne bestillere. Ett eksempel er forslaget om å flytte hele seksjonen for inntekt og lønn fra Kongsvinger til Oslo, som betyr å rive opp et etablert fagmiljø. SSB-Kongsvinger er et suksess-eksempel på utflytting av statlige arbeidsplasser. Det er solide fagmiljøer, og å styrke SSB-Kongsvinger med flere faglige oppgaver og etablere nye satsingsområder, vil ikke by på problemer. I tillegg har SSB-Kongsvinger lokaliteter som har større kapasitet enn det som blir utnyttet i dag.

Svar:

Andelen av antall ansatte mellom Kongsvinger og Oslo har holdt seg stabil siden slutten av 1990-tallet. Mindre svingninger har skyldtes variasjoner i konkrete aktiviteter som folke- og boligtellingsen og andre store enkeltprosjekter. Forskjeller i den naturlige avgangen fra medarbeidere som nærmer seg pensjonsalder mellom de to lokaliseringene og kompetansemessige ulikheter kan også påvirke forholdet.

Styringssignalene fra Finansdepartementet formidles i hovedsak gjennom departementets budsjettproposisjon og årlig tildelingsbrev. Departementet har i de siste årene understreket at SSB skal konsentrere virksomheten om sine kjerneoppgaver, herunder om produksjon av relevant og pålitelig statistikk av høy kvalitet. Det skal samtidig legges betydelig vekt på kostnadseffektivitet i organisasjonen og hvordan oppgavene løses.

SSBs ledelse og styre har ansvar for å tilpasse virksomheten innenfor gitte rammer. Ledelsen i SSB har nylig satt i gang et omfattende moderniseringsprogram

av statistikkproduksjonen og en omorganisering av statistikkavdelingene fra 1.1 2017. Det vurderes også endringer i Forskningsavdelingen og flytting av seksjoner og arbeidsoppgaver mellom Oslo og Kongsvinger med sikte på å etablere sterke kompetansemiljøer begge steder, og med noe mer tematisk spesialisering. SSBs ledelse opplyser til departementet at det ikke er lagt opp til vesentlige endringer i fordelingen av ansatte mellom Oslo og Kongsvinger som følge av pågående organisasjonsendringer.

Regjeringen er opptatt av å utnytte sterke og gode kompetansemiljø i ulike deler av landet. Det er bakgrunnen for at regjeringspartiene, sammen med Venstre, har utarbeidet en plan for lokalisering av statlige arbeidsplasser som ble lagt frem som et vedlegg til St. Meld 18 (2016–2017) Berekraftige byar og sterke distrikt. Dette er også bakgrunnen til at Regjeringen i 2014 reviderte og tydeliggjorde det mest sentrale verktøyet innenfor lokaliseringspolitikken, Retningslinjer for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon.

SPØRSMÅL NR. 1445**Innlevert 3. august 2017 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen****Besvart 11. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Stortinget fattet 11. mai 2017 et todelt vedtak om å endre regelverket for fosterforeldre med stønad fra Nav, slik at de ikke taper økonomisk på å være fosterforeldre, ett vedtak om å endre regelverket, ett om "snarest" å innføre en overgangsordning inntil nye regler er på plass.

Når regner statsråden med å ha overgangsordningen på plass og med virkning fra hvilket tidspunkt?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til statsrådens svar på mitt spørsmål i Dok. 15:1315 (2016-2017). Det spørsmålet gjaldt både overgangsordning og permanente regler, men svaret fra statsråden gjaldt kun den permanente regelendringen. I svaret der sa statsråden at nye regler ikke kunne gjøres gjeldende før 1. januar 2018 fordi det er en budsjettsak. Jeg stiller meg undrende til det, siden de budsjettpostene dette omfatter på trygdens område, er overslagsbevilgninger. Fosterforeldre med slike trygdeytelser utgjør vel neppe så mange at det vil få stor betydning for disse budsjettpostene. Det er vel heller ikke slik at man ved utarbeidelse av de årlige statsbudsjettene legger inn fradrag på postene utfra et forventet antall fosterforeldre som blir syke eller arbeidsledige i løpet av et år. Om det skulle være nødvendig med justeringer, kunne vel det vært gjort i forbindelse med RNB eller ved senere budsjettkorreksjoner. Svaret fra statsråden på mitt forrige spørsmål, samt uttalelser fra statssekretærene i sommer, kan tyde på at regjeringen ikke akter å følge opp den delen av Stortingets vedtak som omhandlet å få på plass en overgangsordning snarest. I mellomtiden er det noen fosterforeldre som taper mye penger.

Regjeringen har flere virkemidler til rådighet for å få til en rask iverksetting av vedtaket om overgangsordning - en kongelig resolusjon, stille alle saker i bero til nye regler er på plass, innføre en overgangsordning med tilbakevirkende kraft, for å nevne noe.

Svar:

Som jeg understreket i mitt svar til stortingsrepresentanten 23. juni i år, mener regjeringen det er viktig å legge til rette for at barn som trenger det, kan få trygge og gode fosterhjem når det er behov for det. På bakgrunn av dette har regjeringen nedsatt det utvalget jeg tidligere har vist til, som nettopp skal gjennomgå de

økonomiske rammevilkårene fosterfamilier har. Forholdet til trygdeytelsene vil være en viktig del av det utvalget skal gjennomgå. Utredningen fra utvalget skal foreligge ved utgangen av 2018.

Uavhengig av utvalgets arbeid jobber mitt departement nå med å følge opp Stortingets anmodningsvedtak fra 11. mai, og tar sikte på å ha unntaksbestemmelse på plass med virkning fra 1. januar 2018. Oppfølgingen og gjennomføringen av vedtaket vil i tillegg til regelverksendringer, også kreve bevilgninger. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag til bevilgning i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2018.

Det er riktig, som representanten påpeker, at de trygdeytelsene det her er snakk om, dagpenger og arbeidsavklaringspenger, er overslagsbevilgninger. Stikkordet «overslagsbevilgning» innebærer imidlertid ikke at det kan gjøres endringer i vilkårene for ytelsene uten at Stortinget tar stilling til den bevilgningsendringen som vil følge. Unntaksbestemmelsene som det her er aktuelt å innføre, har økonomiske konsekvenser som ikke kan gjennomføres uten at bevilgningen økes.

SPØRSMÅL NR. 1446**Innlevert 4. august 2017 av stortingsrepresentant Svein Flåtten****Besvart 21. august 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Gitt at man skal øke skattene med 15 milliarder kroner, hvorav 5 milliarder er formueskatt, 5 milliarder er avgifter, 2 milliarder er inntektsskatt og 3 milliarder er rentebegrensning/finansskatt, hvor mye mer enn i dag må selskaper og enkeltpersoner i hvert fylke anslagsvis betale i skatter og avgifter?»

Svar:

Hvordan provenyet av skatte- og avgiftsendringer fordeles geografisk, avhenger av hvilke konkrete skatte- og avgiftsendringer det gjelder. Selv med en tilstrekkelig spesifisering av henholdsvis de konkrete skatteendringene og avgiftsendringene utfører ikke departementet den typen beregninger som representanten Flåtten etterspør. Se for eksempel svar på spørsmålene

24, 100 og 101 fra Senterpartiet til Revidert nasjonalbudsjett 2017 og svar av 20. juni på skriftlig spørsmål 1273 fra stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen.

En viktig grunn er at departementets anslag er basert på makroøkonomiske fremskrivninger som ikke er detaljerte nok til å lage anslag fordelt på geografi. Derfor er blant annet modellapparatet som brukes til anslag på endringer i personskatter, Statistisk sentralbyrås modell LOTTE-Skatt, ikke egnet til å lage anslag etter geografisk område.

I SSBs skattestatistikk publiseres faktisk utlignet skatt fordelt på fylker, jf. for eksempel tabell 2.2 i vedlegg 2 til Prop. 1 LS (Skatter, avgifter og toll 2017). En sjablongmessig fordeling av proveny fra anslatte skatteendringer basert på slike tall vil imidlertid bli upresis. Finansdepartementet har heller ikke tilstrekkelig informasjon til å kunne fordele anslag ved endringer i rentebegrensning/finansskatten eller endringer i avgifter på fylker på en faglig tilfredsstillende måte.

SPØRSMÅL NR. 1447**Innlevert 4. august 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm****Besvart 11. august 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvor mange flere ville betalt 1) 0 kroner, eller 2) mindre enn 50 000 kroner i skatt dersom 1) verdifastsettelsen av aksjer og driftsmidler ble satt til 0, eller 2) at formuesskatten ble fjernet i sin helhet, og hvordan fordeler disse seg etter formue i intervallene 0-1, 1-2, 2-3, 3-4, 4-5, 5-6, 6-7, 7-8, 8-9, 9-10, 10-20, 20-30, 30-50 og over 50 mill. kroner?»

Svar:

Departementet anslår at om lag 484 300 personer 17 år og eldre verken vil betale personlig inntektsskatt eller formuesskatt i 2017. Om lag 132 000 av disse er pensjonister. Dersom formuesskatten hadde blitt fjernet, ville antallet personer som ikke betaler personlig inntektsskatt eller formuesskatt, økt med om lag 22 100

personer. Om lag 17 500 flere personer ville da betalt mindre enn 50 000 kroner i skatt. Dersom kun formuesskatten på eiendeler omfattet av verdsettingsrabatten for aksjer og driftsmidler hadde blitt fjernet, ville antallet personer som ikke betaler personlig inntektsskatt eller formuesskatt økt med om lag 3 900 personer. Om lag 3 900 flere personer ville betalt mindre enn 50 000 kroner i skatt. Tabellen nedenfor viser hvordan disse personene er fordelt etter størrelsen på beregnet nettoformue. Enkelte av intervallene er slått sammen på grunn av at det er for få observasjoner til at SSB oppgir tall.

Det er viktig å være klar over at skatt man betaler personlig ikke nødvendigvis gir det fullstendige bildet av skattebelastningen. Det er helheten i skattesystemet og den samlede beskatningen som er relevant. I denne sammenhengen blir det for snevert kun å se på personlige skatter. Eiere av næringsvirksomhet bidrar med skatteinntekter til fellesskapet gjennom selskaps-

skatten i virksomheten de eier, også om de i enkelte år skulle betale lite i personlig inntektsskatt.

Tabell 1 Nye nullskattytere ved fjerning av formuesskatt på næringsrelatert kapital¹ fordelt etter intervaller for beregnet nettoformue². 2017

Beregnet nettoformue, referanse	Antall personer	Gjennomsnittlig bruttoinntekt. Kroner	Samlet skatt i referansen. Mill. kroner	Samlet formuesskatt i referansen. Mill. kroner
0 – 1 mill. kr.	1 400	135 900	1	1
1 mill. – 2 mill. kr.	700	148 100	1	1
2 mill. – 3 mill. kr.	600	178 300	2	2
3 mill. – 4 mill. kr.	500	123 200	3	3
Over 4 mill. kr.	600	105 000	110	110
I ALT	3 900	138 500	117	117

1. Definert som eiendeler som omfattes av verdsettelsesrabatten for aksjer og driftsmidler.

2. Inkluderer brutto formuesverdier før eventuelle verdsettelsesrabatter fratrasket gjeld.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 2 Nye personer som betaler mindre enn 50 000 kroner i skatt ved fjerning av formuesskatt på næringsrelatert kapital¹ fordelt etter intervaller for beregnet nettoformue². 2017

Beregnet nettoformue, referanse	Antall personer	Gjennomsnittlig bruttoinntekt. Kroner	Samlet skatt i referansen. Mill. kroner	Samlet formuesskatt i referansen. Mill. kroner
0 - 3 mill. kr.	600	307 000	32	4
3 mill. - 4 mill. kr.	500	301 900	26	5
4 mill. - 6 mill. kr.	700	311 100	38	10
6 mill. - 8 mill. kr.	500	329 300	31	13
8 mill. - 20 mill. kr.	1 100	315 800	84	60
Over 20 mill. kr.	500	206 100	276	270
I ALT	3 900	300 700	487	363

1. Definert som eiendeler som omfattes av verdsettelsesrabatten for aksjer og driftsmidler.

2. Inkluderer brutto formuesverdier før eventuelle verdsettelsesrabatter fratrasket gjeld.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 3 Nye nullskattytere ved fjerning av formuesskatten fordelt etter intervaller for beregnet nettoformue¹. 2017

Beregnet nettoformue, referanse	Antall personer	Gjennomsnittlig bruttoinntekt. Kroner	Samlet skatt i referansen. Mill. kroner	Samlet formuesskatt i referansen. Mill. kroner
0 - 1 mill. kr.	5 400	137 400	5	5
1 mill. - 2 mill. kr.	4 400	146 400	13	13
2 mill. - 3 mill. kr.	3 900	146 400	21	21
3 mill. - 4 mill. kr.	2 900	144 600	19	19
4 mill. - 5 mill. kr.	1 600	147 600	14	14
5 mill. - 6 mill. kr.	1 200	130 500	12	12
6 mill. - 7 mill. kr.	600	129 800	9	9
7 mill. - 8 mill. kr.	400	119 100	8	8
8 mill. - 10 mill. kr.	500	101 000	13	13
10 mill. - 20 mill. kr.	900	186 500	40	40
Over 20 mill. kr.	400	198 600	280	280
I ALT	22 100	143 900	433	433

1. Inkluderer brutto formuesverdier før eventuelle verdsettelsesrabatter fratrasket gjeld.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 4 Nye personer som betaler mindre enn 50 000 kroner i skatt ved fjerning av formuesskatten fordelt etter intervaller for beregnet nettoformue¹. 2017

Beregnet nettoformue, referanse	Antall personer	Gjennomsnittlig bruttoinntekt. Kroner	Samlet skatt i referansen. Mill. kroner	Samlet formuesskatt i referansen. Mill. kroner
0 - 2 mill. kr.	900	305 300	49	4
2 mill. - 3 mill. kr.	1 500	309 300	81	12
3 mill. - 4 mill. kr.	2 100	313 800	116	23
4 mill. - 5 mill. kr.	2 400	311 000	136	33
5 mill. - 6 mill. kr.	2 000	304 800	116	33
6 mill. - 7 mill. kr.	1 500	307 000	90	30
7 mill. - 8 mill. kr.	1 200	324 200	77	32
8 mill. - 9 mill. kr.	1 000	301 700	67	31
9 mill. - 10 mill. kr.	700	306 100	50	26
10 mill. - 20 mill. kr.	2 800	334 100	236	162
20 mill. - 30 mill. kr.	700	296 800	99	86
Over 30 mill. kr.	800	735 000	662	648
I ALT	17 500	331 500	1 779	1 121

1. Inkluderer brutto formuesverdier før eventuelle verdsettelsesrabatter fratrasket gjeld.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Beregningene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2014. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er

framskrevet til 2017. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablonmessig framskrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene.

SPØRSMÅL NR. 1448

Innlevert 4. august 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 10. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvilke avgifter er endret under dagens regjering, hva er provenyet av hver enkelt økning, hver enkelt reduksjon og totalt for alle avgiftsendringer?»

Svar:

Nedenfor følger en oversikt over alle endringer i merverdiavgiften, særavgiftene, tollavgiftene, sektoravgiftene og gebyrene, som er blitt vedtatt av Stortinget i budsjettene for 2014, 2015, 2016 og 2017. Provenyvirkningen som oppgis er beregnet påløpt provenyvirkning da endringene ble gjennomført. For endringer som trådte i kraft i løpet av året, brukes helårsvirkningen.

Samlet sett er merverdiavgiften, særavgiftene, tollavgiftene, sektoravgiftene og gebyrene økt med om lag 3,8 mrd. 2017-kroner i perioden som følge av endrede regler. Det er gitt avgiftslettelser på til sammen om lag 5,0 mrd. 2017-kroner, mens økningene utgjør om lag 8,8 mrd. 2017-kroner. Det meste av avgiftsøkningen har kommet etter vedtak i Stortinget uten forutgående forslag fra regjeringen.

Tabell 1 Anslåtte provenyvirkninger av avgiftsendringer i vedtatt statsbudsjett for 2014. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2014. Mill. kroner

	2014
	Påløpt
Særaggifter	
Øke avgiftene på klimagasser til 330 kroner per tonn CO ₂ -ekvivalenter ¹	700
Øke CO ₂ -avgift fiske og fangst	30
Justere engangsavgiften for biler	0
Redusere omregistreringsavgiften	-250
Fjerne omregistreringsavgiften og øke miljødelen i vektårsavgiften for tyngre kjøretøy	0
Øke mineraloljeavgiften med 52 øre/liter	655
Øke elavgiften med 0,56 øre/kWh	365
Fjerne båtmotoravgiften	-175
Endringer i avgiftsfrie kvoter for alkohol og tobakk	-200
Elavgift – redusert sats for treforedlingsindustrien	16
Sektoravgifter og overprisede gebyrer	
Redusere tinglysingsgebyrene	-325
Sektoravgifter og andre gebyrer ²	-8

¹ Provenyanslaget omfatter også oppheving av avgiftsfritakene for verneverdige fartøy, museumsjernbaner og tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren. I provenyanslaget er det tatt hensyn til kompensasjoner på utgiftssiden på om lag 60 mill. kroner.

² Dette gjelder reduserte gebyrer til Luftfartstilsynet og Statens jernbanetilsyn og økt årsavgift for stiftelser.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2 Anslåtte provenyvirkninger av avgiftsendringer i vedtatt statsbudsjett for 2015. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2015. Mill. kroner

	2015
	Påløpt
Merverdiavgift	
Endre reglene for leasing og utleie av kjøretøy	200
Fjerne unntak for forretningsførsel for borettslag	50
Øke grensen for avgiftsfri import til 350 kroner	-75
Iverksettelse av merverdiavgiftsfritak for batterier til elbiler og leasing av elbiler	-80
Særaggifter	
Redusere engangsavgiften for motorsykler og snøscootere med 30 pst.	-100
Innføre refusjon av engangsavgift ved eksport av kjøretøy	-10
Fjerne årsavgift på campingtilhengere	-70
Redusere omregistreringsavgiften med 35 pst.	-660
Ikke prisjustere veibruksavgiftene	-310
Øke fradraget i vektkomponenten i engangsavgiften fra 15 til 26 pst. for ladbare hybridbiler	-340
Fjerne laveste oppnåelige engangsavgift (hybridbiler og veteranbiler mv.)	-10
Øke fradragene i engangsavgiften for biler med CO ₂ -utslipp under 105 gram/km med 50 kroner per g/km	-50
Fjerne avgift på deponering av avfall	-35
Øke elavgiften 1,5 øre/kwh	940
Øke CO ₂ -avgiften med 0,48 kroner per liter for innenriks kvotepliktig luftfart og 0,19 kroner for annen innenriks luftfart. ¹	180
Øke avgiften på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) med 5 pst.	20
Øke avgift på utslipp av NO _x med 1,50 kr/kg	3
Øke CO ₂ -avgiften på naturgass og LPG ²	32
Øke CO ₂ -avgiften på autodiesel og redusere veibruksavgiften på autodiesel og biodiesel	-50
Innføre fritak for CO ₂ -avgift på naturgass for andel hydrogen	-11
Innføre full sats for biodrivstoff som oppfyller omsetningspåbudet, fradrag for øvrig biodrivstoff og økt omsetningspåbud til 5,5 pst. fra 1. oktober 2015	124
Toll	
Fjerne tollsatser som har liten betydning for norsk jordbruk	-15
Sektoravgifter og overprisede gebyrer	
Redusere Luftfartstilsynets gebyrer	-16
Redusere losavgiftene	-37

¹ I provenyanslaget er det ikke tatt hensyn til kompensasjoner på utgiftssiden som følge av inngåtte avtaler om offentlig kjøp av persontransporttjenester på 10 mill. kroner.

² I provenyanslaget er det tatt hensyn til kompensasjoner på utgiftssiden på 2 mill. kroner.
Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 3 Anslåtte provenyvirkninger av avgiftsendringer i vedtatt statsbudsjett for 2016. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2016. Mill. kroner

	2016
	Påløpt
Merverdiavgift	
Øke den lave merverdiavgiftssatsen fra 8 til 10 pst. ¹	650
Innføre lik merverdiavgift på papir- og e-aviser fra 1. mars	-290
Særaggifter	
Innføre avgift på flyreiser ²	1 500
Omlegging av engangsavgiften i miljøvennlig retning	0
Redusere el-avgiftssatsen for store datasentre og skip i næringsvirksomhet	-22
Øke den generelle el-avgiftssatsen med 1,5 øre/kWh	890
Innføre veibruksavgift på gass ³	6
Endre avgiften på klimagassene HFK og PFK	84
Øke smøreoljeavgiften med 5 pst.	5
Øke svovelavgiften med 5 øre	17
Øke avgiften på utslipp av NOx med 1,50 kroner per kg	3
Redusere drikkevareavgift på saft	-25
Innføre fritak for dokumentavgift og omregistreringsavgift ved skattefrie omorganiseringer	-40
Oppjustere reduserte minstesatser pga. lav kronekurs ⁴	11
Sektoravgifter og overprisede gebyrer	
Redusere gebyrer til Brønnøysundregistrene	-71
Redusere sektoravgifter Kystverket	-90
Øke legemiddelkontrollavgiften	14
Øke sektoravgift Petroleumstilsynet	5
Økt fiskeriforskningsavgift	25
Øke rettsgebyret	18

¹ Inkluderer kompensasjoner på utgiftssiden i henhold til inngåtte offentlige avtaler om kjøp av persontransporttjenester som tog-, buss-, fly-, og ferjeruter samt regelstyrte kompensasjonsordninger for kommunesektoren og statsforvaltningen.

² Inkluderer kompensasjoner på utgiftssiden som følge av statlige kjøp av innenlandske flyruter.

³ Inkluderer kompensasjoner på utgiftssiden som følge av inngåtte avtaler om offentlig kjøp av persontransporttjenester.

⁴ Avgift på elektrisk kraft om lag 4 mill. kroner påløpt og om lag 3 mill. kroner bokført, grunnavgift på mineralolje mv. om lag 0,2 mill. kroner og CO₂-avgift på naturgass om lag 7 mill. kroner påløpt og bokført i 2016.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 4 Anslåtte provenyvirknninger av avgiftsendringer i vedtatt statsbudsjett for 2017. Negative tall betyr lettelser. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2017. Mill. kroner

	2017
	Påløpt
Merverdiavgift	
Endre reglene for merverdiavgift ved innførsel av varer ¹	-100
Innføre hjemmel for fritak for merverdiavgift ved vedlikehold av F-35 ²	0
Særagifter	
Øke CO ₂ -avgiften på mineralolje med 26 øre per liter, til 450 kroner per tonn CO ₂ ³	346
Øke CO ₂ -avgiften på mineralolje ilagt veibruksavgift med 6 øre per liter, til 450 kroner per tonn CO ₂	170
Øke CO ₂ -avgiften på bensin med 5 øre per liter, til 450 kroner per tonn CO ₂	45
Øke avgiften på HFK og PFK til 450 kroner per tonn CO ₂	63
Øke CO ₂ -avgiften på LPG med 6 øre per kg, til 450 kroner per tonn CO ₂	3
Øke CO ₂ -avgiften på (innenlandsk bruk av) naturgass med 4 øre per Sm ³ , til 450 kroner per tonn CO ₂	3
Øke CO ₂ -avgiften for utslipp av naturgass i petroleumsvirksomheten til 450 kroner per tonn CO ₂ ⁴	-
Øke veibruksavgiften på autodiesel med 29 øre per liter med virkning fra 1. januar 2017	870
Øke veibruksavgiften på bensin med 10 øre per liter med virkning fra 1. januar 2017	85
Redusere grunnavgiften på mineralolje med 6 øre per liter	-75
Redusere årsavgiften for personbiler (om lag 12 pst.)	-1 220
Redusere vektfradraget for ikke-ladbare hybridbiler til 5 pst.	60
Legge om engangsavgiften.	330
Frita amatørbygde kjøretøy fra engangsavgift	-5
Omlegging av engangsavgift på motorsykler i miljøvennlig retning	0
Øke veibruksavgiften på LPG med 73 øre per kg	1
Øke omsetningskravet for biodrivstoff til 7 pst. fra 1. januar og til 8 pst. fra 1. oktober	-36
Sektoravgifter	
Redusere legemiddelomsetningsavgiften	-19
Redusere losavgiftene	-16
Innføre tilsynsavgift til Statens legemiddelverk	4

¹ Provenyet gjelder anslått årlig rentetap for staten på om lag 100 mill. kroner grunnet endrede betalingsrutiner som her teknisk er plassert på kap. 5521, post 70 Merverdiavgift.

² Anslåtte reduserte mva-inntekter på 15 mill. kroner påløpt og 7,5 mill. kroner bokført i 2017 sammenlignet med det som skulle bli innbetalt til staten etter gjeldende merverdiavgiftsregler, motsvares av at mva-utgiftene som kan føres på den statlige nettoføringsordningen på utgiftssiden, reduseres tilsvarende.

³ I provenyanslaget er det tatt hensyn til kompensasjoner på utgiftssiden på samlet sett om lag 114 mill. kroner.

⁴ Brutto avgiftsøkning anslås til 50 mill. kroner mens netto provenyøkning er om lag 8 mill. kroner. Overføres til Statens pensjonsfond utland og påvirker dermed ikke handlingsrommet i 2017-budsjettet.

Kilde: Finansdepartementet

SPØRSMÅL NR. 1449**Innlevert 4. august 2017 av stortingsrepresentant Svein Flåtten****Besvart 11. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Jeg ber departementet beregne hva en pensjonist samlet vil tape med Arbeiderpartiets forslag hvis anslaget på reallønnsvekst viser seg å være hhv. 0,25-0,50-0,75 og 1 prosentpoeng lavere enn den faktiske utviklingen hvert enkelt år som pensjonist. Med utgangspunkt i en person med gjennomsnittlig inntekt, 40 års opptjening og at pensjon tas ut fra 67 år.

Kan det bes om at alle beregningene gjennomføres for samlede utbetalingsperioder tilsvarende en levetid på hhv. 75,80,90 og 100 år?»

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiet har foreslått å reversere sitt eget initiativ under den rødgrønne regjeringen om å regulere pensjoner med lønnsvekst fratrasket 0,75 pst. Ap,s siste standpunkt innebærer at pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, som på sikt antas å gi pensjonistene det samme utbetalt som dagens regulering. Ny folketrygd er basert på andre prinsipper enn gammel folketrygd. Nivået på den enkelte pensjon bestemmes av den pensjonsbeholdning den enkelte har opptjent rett til delt på årskullets forventede antall gjenstående leveår i gjennomsnitt. I ny folketrygd vil reguleringen dermed ikke påvirke samlet pensjon utbetalt, men profilen for når den utbetales. Lavere regulering innebærer noe høyere pensjon ved pensjoneringstidspunkt, og noe lavere den siste perioden, sammenlignet med regulering med lønnsvekst. Arbeiderpartiets forslag innebærer at når startnivået på pensjonen skal fastsettes ved pensjonering, så må det gjøres et anslag på både pris- og lønnsvekst de neste tiårene. I motsetning til dagens ordning, hvor den enkelte basert på forventet levetid er garantert å få det man har opparbeidet rett til, så vil nivået på pensjonen bli feil dersom disse anslagene blir feil.

Svar:

I ny alderspensjon i folketrygden tjenes det hvert år opp pensjonsrettigheter som en fast andel av lønnen. Årlig opptjening akkumuleres i en pensjonsbeholdning og denne oppreguleres årlig med lønnsveksten. Ved uttak deles pensjonsbeholdningen på et delingstall som i størrelsesorden er lik forventet antall år som pensjonist. Reglene for uttak av pensjon er nøytralt utformet, hvilket innebærer at summen av de årlige pensjonsut-

betalingene er uavhengig av ved hvilken alder pensjonen tas ut.

Delingstallene fastsettes med endelig virkning det året et årskull fyller 61 år. I beregningen av delingstallene er det tatt hensyn til at pensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Reguleringsfaktoren inngår multiplikativt, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009), boks 8.1, jf. boks 5.1. Dette innebærer at delingstallene kan beregnes uten å gjøre anslag på fremtidig lønnsvekst, og de nøytrale uttaksreglene sikrer dermed at summen av forventet pensjonsutbetaling tilsvare verdien av opptjente rettigheter, uavhengig av hva faktisk lønnsvekst blir.

Med Arbeiderpartiets forslag om å erstatte gjeldende reguleringsregler med regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten, brytes denne konsistensen i pensjonssystemet. En reallønnsveksten på 1,5 prosent gir om lag samme resultat med gjeldende regler og med Arbeiderpartiets forslag. Dersom faktisk reallønnsvekst avviker fra dette, vil Arbeiderpartiets forslag medføre at forventet samlet pensjonsutbetaling ikke lenger tilsvare opptjent pensjonsbeholdning.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har beregnet effekten på samlede pensjonsutbetalinger av at faktisk reallønnsvekst avviker fra en anslått reallønnsvekst på 1,5 prosent med henholdsvis 0,25, 0,50, 0,75 og 1,00 prosentpoeng hvert år som pensjonist, slik at faktisk reallønnsvekst i eksemplene blir henholdsvis 1,75, 2,00, 2,25 og 2,50 prosent. I beregningene er det lagt til grunn en gjennomsnittlig årslønn på 528 500 kroner i 2016 (Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no/tabell/09786). Dette gir det en årlig alderspensjon i 2017-kroner for en alderspensjonist født i 1963 som tar ut alderspensjon ved 67 år på om lag 242 000 kroner, beregnet i 2017-kroner og med anslag på nominell lønnsvekst i 2017 på 2,4 prosent.

Det er lagt til grunn at beregningen av delingstallene ikke endres som følge av Arbeiderpartiets forslag til endret regulering. Nivået på pensjonen ved uttak vil dermed være det samme som med gjeldende reguleringsregler, og forskjellen i forventet samlet utbetalt pensjon vil alene være forårsaket av den årlige reguleringen av pensjonen.

Tabell 1 oppsummerer endring i samlet utbetalt pensjon dersom gjeldende regler for regulering av pensjon erstattes med regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, med de ulike forutsetninger om reallønnsvekst, og med ulike forutsetninger om hvor lenge pensjonen blir utbetalt. Tallene i tabellen viser altså hvilket samlet tap en pensjonist kan få dersom

faktisk reallønnsvekst avviker fra 1,5 prosent, med Arbeiderpartiets forslag sammenlignet med gjeldende regler. Det gjøres i denne sammenhengen oppmerksom på at forventet levetid ved 67 år, beregnet for begge kjønn samlet, i 2016 var i underkant av 86 år.

Tabell 1. Endring i samlet utbetaling av alderspensjon fram til og med gitt alder med Arbeiderpartiets forslag til reguleringsregler for ulike nivåer for reallønnsvekst. (2017-kroner).

Tabell 1. Endring i samlet utbetaling av alderspensjon fram til og med gitt alder med Arbeiderpartiets forslag til reguleringsregler for ulike nivåer for reallønnsvekst. (2017-kroner).

	1,75 %	2,00 %	2,25 %	2,50 %
75 år	- 9 000	- 19 000	- 29 000	- 39 000
80 år	- 23 000	- 47 000	- 72 000	- 96 000
90 år	- 65 000	- 136 000	- 204 000	- 272 000
100 år	- 126 000	- 261 000	-391 000	- 518 000

SPØRSMÅL NR. 1450

Innlevert 6. august 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås

Besvart 14. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Er det virkelig slik at finansministeren ikke kommer til å kreve erstatning for tapte avgiftsinntekter fra aktører som bevisst har unndratt engangsavgift og er det slik at statsråden ikke kommer til å slå ned på aktører på vegne av forbrukere som er blitt utsatt for villedende markedsføring?»

BEGRUNNELSE:

På ny er det avslørt juks med bilprodusenters måling av utslipp av CO₂, NO_x og partikler. Fra før er vi kjent med «Dieselgate» som har ført til at en rekke stater har gått til søksmål mot aktører i bilbransjen som har dre-

vet med juks. Fra den norske staten er det ikke kommet noen juridiske reaksjoner.

Svar:

Jeg har ved brev 2. januar 2017 tidligere besvart et spørsmål til skriftlig besvarelse fra representant Holmås om denne problemstillingen, og viser innledningsvis til dette.

Engangsavgiften på personbiler beregnes på bakgrunn av kjøretøyenes egenvekt, og utslipp av CO₂ og NO_x. Dersom grunnlagsdataene som lå til grunn for avgiftsberegningen viser seg å være gale vil dette i utgangspunktet føre til omberegning og krav om etterbetaling av avgift.

Grunnlagsdataene som benyttes ved avgiftsberegningen hentes fra motorvognregisteret, som igjen er basert på den felleseuropeiske typegodkjenningen. Det er veimyndighetene som er ansvarlig for opplysningene i motorvognregisteret, og slik bør det være siden det er de som besitter den kjøretøytekniske kompetansen. Dette innebærer også at omberegninger av avgift i utgangspunktet forutsetter at veimyndighetene endrer grunnlagsdataene som lå til grunn for avgiftsberegningen.

Den normale fremgangsmåten for å inndrive unndratt avgift er gjennom etterberegning av den avgiftspliktige. I den forbindelse kan det også ilegges tilleggsavgift dersom det foreligger forsettlig eller uaktsom overtredelse fra den avgiftspliktiges side. Som hovedregel skal kravet rettes mot den som har meldt kjøretøyet til registrering. Det vil i de fleste tilfelle si forhandlerleddet. Som det fremgår av mitt svar 2. januar 2017 har Volkswagen-konsernet bedt de nasjonale myndighetene om å rette krav som følge eventuelle oppjusteringer av kjøretøyenes CO₂-verdier direkte til konsernet.

Så langt er det ikke vurdert om fabrikantene kan gjøres ansvarlige for eventuell avgiftsunndragelse på erstatningsrettslig grunnlag. Dette vil i utgangspunktet bare være aktuelt dersom avgiften ikke inndrives på ordinær måte, og gjenstand for et slikt krav vil i så fall være den avgift som er unndratt.

Når det gjelder følgene av eventuelle brudd på norsk miljø- og forbrukerlovgivningen sorterer dette under andre myndigheter enn Finansdepartementet. Det samme gjelder eventuelle erstatningsrettslige krav

som måtte oppstå som følge av dette. Det kan i denne sammenheng nevnes at det forliket som ble inngått i USA mellom offentlige myndigheter og Volkswagen etter avsløringene om juks med avgasstestene, ikke knytter seg til avgiftsunndragelse. Det samme gjelder rekken av søkmål mot Volkswagen fra ulike private aktører.

Finansdepartementet har på bakgrunn av ditt spørsmål bedt Skattedirektoratet om en oppdatering av hva som har skjedd i EU og i Norge etter Volkswagen-saken og de øvrige sakene relatert til juks/manipulering med utslippsverdier.

Skattedirektoratet har vært i kontakt med Statens vegvesen, som opplyser at EU den siste tiden primært har vært opptatt av innfasingen av nye krav og prosedyrer for måling av avgasser som skjer fra september i år. Hensikten er å få på plass tester som bedre gjenspeiler de reelle utslippene.

Når det gjelder oppfølgingen av Volkswagen-saken, opplyser Statens Vegvesen at fabrikanten har påtatt seg å modifisere alle berørte biler slik at utslippsverdiene kommer i overensstemmelse med maksimalverdiene i typegodkjenningen. Ombyggingene er testet og godkjent av typegodkjennings-myndighetene i EU. Arbeidet med å modifisere de berørte bilene pågår fortsatt. Vegdirektoratet har løpende kontakt med den norske importøren om dette. Eventuelle avgiftsmessige reaksjoner vil vurderes når dette arbeidet er utført.

Skattedirektoratet har vært også vært i kontakt med Økokrim, som melder at de følger internasjonale fora hva gjelder etterforskningen i utlandet, men at de ikke har kommet med noen reaksjoner i saken så langt.

SPØRSMÅL NR. 1451

Innlevert 6. august 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås

Besvart 11. august 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Når både lokalpolitikere og fagetater er for og Stortinget har ønsket en rask avklaring, hva er det som gjør at statsråden ikke har sørget for vedtak om å opprette Lofotodden nasjonalpark i tråd med miljødirektoratets anbefalinger og kan statsråden klargjøre hvilke argumenter som taler imot at nasjonalparken bør opprettes?»

BEGRUNNELSE:

Miljødirektoratet har innstilt positivt overfor statsråden på å opprette Lofotodden nasjonalpark. Lokalpolitiske vedtak i kommunene som berøres, har gått inn for nasjonalparken. «Det er veldig gode praktiske grunner til at man bør ha lokal enighet bak etableringen av nasjonalparker», uttalte Statsråden i Stortinget 21. februar i år.

Svar:

Klima- og miljødepartementet mottok tilråding fra Miljødirektoratet om opprettelse av Lofotodden nasjonalpark 2. mai 2017. Direktoratet tilrår opprettelsen av nasjonalparken, og følger i all hovedsak Fylkesmannen i Nordland sin tilråding i saken. Området er på ca. 104 km² i Moskenes og Flakstad kommuner, hvorav ca. 90 km² på land og ca. 14 km² i sjø.

Det har vært gjennomført høring av verneplanen, og fylkesmannen mottok i den forbindelse 56 skriftlige

innspill. Det er også kommet innspill på folkemøter og i egne møter med grunneiere.

Saken er nå til behandling i departementet, og den blir behandlet her på vanlig måte før regjeringen tar endelig stilling i saken. Saksbehandlingstiden i slike vernesaker varierer fra sak til sak, avhengig av kompleksiteten. I denne saken er det mange innspill som skal tas med i den nærmere vurderingen. Det er derfor for tidlig å gå nærmere inn i detaljene i saken nå.

SPØRSMÅL NR. 1452

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Svein Flåtten

Besvart 11. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Kan jeg be om beregning på hvor mye lenger en person, som med dagens regler har opptjent akkurat nok til å gå av med pensjon ved fylte 62 år, må stå i arbeid for å ta ut pensjon fra fylte 67 år, dersom reallønnsveksten anslås hhv 0,5-1-1,5 og 2 pst. høyere enn hva den viser seg å bli, og med utgangspunkt i at delings- og forholdstall beregnes som i dag, men at vilkårsprøvingen legges om slik at fremskrivingen av pensjon for den som går av tar utgangspunkt i anslag for fremtidig lønns- og prisvekst?»

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiet har foreslått å reversere sitt eget initiativ under den rødgrønne regjeringen om å regulere pensjoner med lønnsvekst fratrasket 0,75 pst. Aps siste standpunkt innebærer at pensjoner skal reguleres med gjennomsnitt av lønns- og prisvekst, som på sikt antas å gi pensjonistene det samme utbetalt som dagens regulering. Muligheten til å ta ut pensjon fra fylte 62 år er i dag knyttet til om en har tjent opp tilstrekkelige rettigheter til at pensjonen fra fylte 67 år minst er på nivå med minstepensjon.

I dag kan dette beregnes med sikkerhet fordi den relative forskjellen mellom reguleringen av minstepensjon og vanlig alderspensjon er kjent på uttakstidspunktet. Med Arbeiderpartiets forslag må beregningen gjøres på grunnlag av usikre anslag på fremtidig pris- og lønnsvekst. For de forholdsvis få år det er snakk om, kan anslagene avvike mye fra den faktiske utviklingen,

blant annet som følge av nasjonale og internasjonale konjunkturer.

Svar:

Jeg legger til grunn at spørsmålet har sin bakgrunn i Arbeiderpartiets utspill om å endre gjeldende reguleringsregler til at pensjoner under utbetaling skal reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten.

Etter gjeldende regler reguleres pensjon under utbetaling med lønnsveksten og fratrekkes deretter 0,75 prosent. Pensjonskommissjonen foreslo i sin tid at pensjonene skulle reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. Det var også slik reguleringsprinsippet ble formulert i det brede pensjonsforliket på Stortinget i 2005. Da lovforslag om ny alderspensjon i folketrygden ble lagt frem i 2009, ble dette konkretisert til regulering med lønnsvekst med et fratrekk på 0,75 prosent. Dette ble gjort ut fra en vurdering av at de to måtene å regulere pensjonen på forventningsvis vil gi om lag samme pensjonsregulering over tid, samt at å regulere med lønnsveksten fratrasket 0,75 prosent hadde en rekke pensjonssystemmessige fordeler, ikke minst knyttet til den såkalte vilkårsprøvingen.

Det er et vilkår for å kunne ta ut pensjon før 67 år at pensjonen ved 67 år minst tilsvarer minste pensjonsnivå. Minste pensjonsnivå reguleres med lønnsveksten, justert for effekten av levealdersjusteringen i reguleringsåret. Dette gir normalt en noe gunstigere utvikling i minstenivået enn i inntektpensjon under utbetaling. Ved uttak før 67 år, fremskrives derfor pensjonen på uttakstidspunktet for å sikre at den ved 67 år minst

tilsvarer minste pensjonsnivå (vilkårspøving). I og med at minstepensjonen som nevnt reguleres noe bedre enn inntekstpensjonen, innebærer dette at pensjonen ved uttak må være noe høyere enn minste pensjonsnivå ved uttakstidspunktet.

Effekten av levealdersjusteringen som inngår i reguleringen av minste pensjonsnivå fremkommer ved å multiplisere med forholdet mellom delingstallet for 67-åringer i året før reguleringsåret og delingstallet for 67-åringer i reguleringsåret. Delingstallene fastsettes med endelig virkning det året et årskull fyller 61 år. Delingstallene er dermed kjent før første mulige uttakstidspunkt. I beregningen av delingstallene er det tatt hensyn til at pensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Reguleringsfaktoren inngår multiplikativt, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009), boks 8.1, jf. boks 5.1. Dette innebærer at delingstallene beregnes uten å gjøre anslag på fremtidig lønnsvekst.

Når pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten fratrasket en fast faktor og minste pensjonsnivå reguleres med lønnsveksten fratrasket en annen fast faktor (effekten av levealdersjusteringen), vil også forholdet mellom regulering av pensjon under utbetaling og regulering av minste pensjonsnivå være uavhengig av lønnsveksten. Dette gjør at en med sikkerhet kan avgjøre om vilkåret for tidliguttak er oppfylt, altså hvor mye høyere pensjonen på uttakstidspunktet må være for at pensjonen ved 67 år med sikkerhet minst vil tilsvare minste pensjonsnivå.

Med Arbeiderpartiets forslag om å erstatte gjeldende reguleringsregler med regulering med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten, brytes denne konsistensen i pensjonssystemet. En reallønnsvekst på 1,5 prosent gir om lag samme resultat med gjeldende regler og med Arbeiderpartiets forslag. Ved avvik mellom anslått og faktisk reallønnsvekst, vil Arbeiderpartiets forslag medføre at en i fremskrivningen av pensjonen ved tidliguttak ikke treffer minste pensjonsnivå ved 67 år.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har beregnet effekten på muligheten for tidliguttak av at regulering av pensjon under utbetaling baseres på et gjennomsnitt av

lønns- og prisveksten og vilkårspøvingen baseres på prognoser for reallønnsveksten fram til 67 år. Det er tatt utgangspunkt i en person født i 1963 (62 år i 2025) som akkurat oppfyller vilkåret for å ta ut alderspensjon ved første mulighet med gjeldende reguleringsregler. Det er lagt til grunn at vedkommende har 40 opptjeningsår ved 62 år, og at ny opptjening dermed utgjør 1/40 per år. Det er videre lagt til grunn at delingstall og forholdstall holdes uendret, slik at årlig alderspensjon på uttakstidspunktet blir den samme enten pensjon under utbetaling reguleres som i dag eller med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Det er lagt til grunn at personen utelukkende har inntekstpensjon.

Tabell 1 oppsummerer effektene av at gjeldende regler for regulering av pensjon erstattes med regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, med de ulike forutsetninger om reallønnsvekst og forutsatt at vilkårspøvingen baserer seg på prognoser for fremtidig lønnsvekst. Tallene i tabellen viser hvor mange måneder en pensjonist må utsette uttaket.

Arbeiderpartiets modell vil som nevnt gi omlag samme resultat for vilkårspøvingen som i dag dersom prognosen for reallønnsveksten er 1,5 prosent. Tabellen viser konsekvensene av at prognosene er henholdsvis 0,5, 1,0, 1,5 og 2,0 prosentpoeng høyere enn 1,5 prosent, det vil si henholdsvis 2,0, 2,5, 3,0 og 3,5 prosent. Dersom faktisk reallønnsvekst likevel skulle vise seg å bli 1,5 prosent, og at lønnsvekst som ble lagt til grunn i vilkårspøvingen i ettertid viser seg å ha blitt anslått for høyt, har tidligst mulig pensjonsuttak blitt senere enn dersom man anslagene hadde vært riktige. Tallene i tabellen kan da leses som antall måneder personen har måttet utsette uttaket sammenlignet med en situasjon der lønnsveksten korrekt hadde blitt anslått til 1,5 prosent, for forskjellige nivåer på anslått reallønnsvekst.

Det gjøres oppmerksom på at dersom Arbeiderpartiets forslag til nye reguleringsregler skulle gjennomføres, må det foretas en inngående vurdering av om, og i så fall på hvilken måte, prognoser for fremtidig lønns- og prisvekst skal legges til grunn i vilkårspøvingen for pensjonsuttak før 67 år.

Tabell 1. Antall måneder en person født 1963 må utsette uttaket utover 62 år ved Arbeiderpartiets forslag, etter prognose for reallønnsvekst. Gitt at personen akkurat oppfyller vilkåret ved 62 år med dagens reguleringsregler.

Reallønnsvekst	Antall måneder uttaket må utsettes
2,0 %	2
2,5 %	4
3,0 %	6
3,5 %	7

SPØRSMÅL NR. 1453**Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Svein Flåtten****Besvart 24. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Med henvisning til begrunnelsen nedenfor kan jeg be om at finansministeren belyser effekter av å erstatte gjeldende reguleringsregler med regulering med gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten?»

BEGRUNNELSE:

I Meld. St.7 (2016-2017) redegjorde Arbeids- og sosialdepartementet for bakgrunnen for gjeldende regler om at alderspensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent (kapittel 5) Det vises i meldingen blant annet til at reguleringsreglene har en rekke systemmessige fordeler sammenlignet med å regulere pensjonene med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten, slik Arbeiderpartiet nå tar til orde for.

Svar:

Bakgrunnen for pensjonsreformen er som kjent de store utfordringene pensjonssystemet står ovenfor som følge av en aldrende befolkning og økende pensjonsutgifter. Viktige mål med reformen er å trygge framtidens pensjoner, gjøre pensjonssystemet mer sosialt og økonomisk bærekraftig på sikt og stimulere til økt yrkesdeltaking. Sentrale elementer i folketrygdens nye alderspensjon er:

- Alleårsopptjening – alle år i arbeid fra 13 til 75 år gir pensjonsopptjening. 18,1 prosent av all inntekt opp til 7,1 G tjenes opp årlig og akkumuleres til en pensjonsbeholdning.
- Fleksibelt nøytralt uttak – det kan tas ut pensjon mellom 62 og 75 år. Pensjonsbeholdningen fordeles på gjenstående forventet levetid. Årlig pensjon blir dermed høyere jo senere den tas ut.
- Levealdersjustering – når levealderen i befolkningen øker må yngre årskull utsette uttaket av pensjon for å få samme pensjon som andel av inntekten som eldre årskull. Alternativt kan pensjonen tas ut tidligere, men da med et lavere årlig beløp.
- Ny regulering – opparbeidede pensjonsrettigheter reguleres årlig i takt med lønnsutviklingen. Pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten, og fratrekkes deretter 0,75 prosent.

Forslaget det refereres til i representantens spørsmål gjelder bare regulering av alderspensjon under

utbetaling. Hvordan alderspensjon under utbetaling reguleres har klare sammenhenger med andre elementer i det nye alderspensjonssystemet.

Når lovforslaget om ny alderspensjon ble fremmet av Regjeringen Stoltenberg II, ble det i Ot.prp. nr. 37 (2008–2009), punkt 8.4.3 vist til at «Ved å benytte lønnsveksten fratrasket en fast faktor, inngår verken prisvekst eller lønnsvekst ved fastsetting av delingstallene. Man sikrer dermed klare og objektive rammer for fastsetting av delingstallene, og unngår eventuelle problemer som kunne oppstå dersom anslagene skulle avvike fra faktisk utvikling. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at Stortingets vedtak om at pensjoner under utbetaling skal reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, gjennomføres ved at løpende pensjonere reguleres med lønnsveksten fratrasket en fast faktor.»

Så vidt jeg forstår er det ikke vurdert eller tatt stilling til i hvilken grad det skal gjøres endringer i de øvrige mekanismene i pensjonssystemet som nettopp avhenger av hvordan pensjonene reguleres. I det følgende drøftes og belyses følgende:

1. Sammenhengen mellom opparbeidede pensjonsrettigheter og samlet utbetalt pensjon
2. Sammenhengen mellom regulering av pensjoner under utbetaling og vilkår for rett til uttak av alderspensjon før 67 år
3. Mulige økonomiske virkninger av endret regulering

I punkt 4 summerer jeg opp hovedpoengene som drøftes og belyses.

1. Sammenhengen mellom opparbeidede pensjonsrettigheter og samlet utbetalt pensjon

I ny alderspensjon i folketrygden tjenes det hvert år opp pensjonsrettigheter som utgjør en andel av lønn opp til 7,1 ganger grunnbeløpet. I ny alderspensjon gir alle år i arbeid økt opptjening og årlig opptjening akkumuleres i en pensjonsbeholdning. I opptjeningsperioden oppreguleres verdien av pensjonsbeholdningen med lønnsveksten.

Ved uttak av pensjon deles pensjonsbeholdningen på et delingstall som i størrelsesorden er lik forventet antall år som pensjonist. Jo senere pensjonen tas ut, jo færre forventede år skal pensjonsbeholdningen fordeles på, og jo høyere blir årlig pensjon. Delingstallene sørger for dette og på en slik måte at summen av de år-

lige pensjonsutbetalingene er uavhengig av når pensjonen tas ut. Nøytrale uttaksregler er en forutsetning for å ha et pensjonssystem der en kan kombinere arbeid og uttak av pensjon uten avkorting i pensjonen.

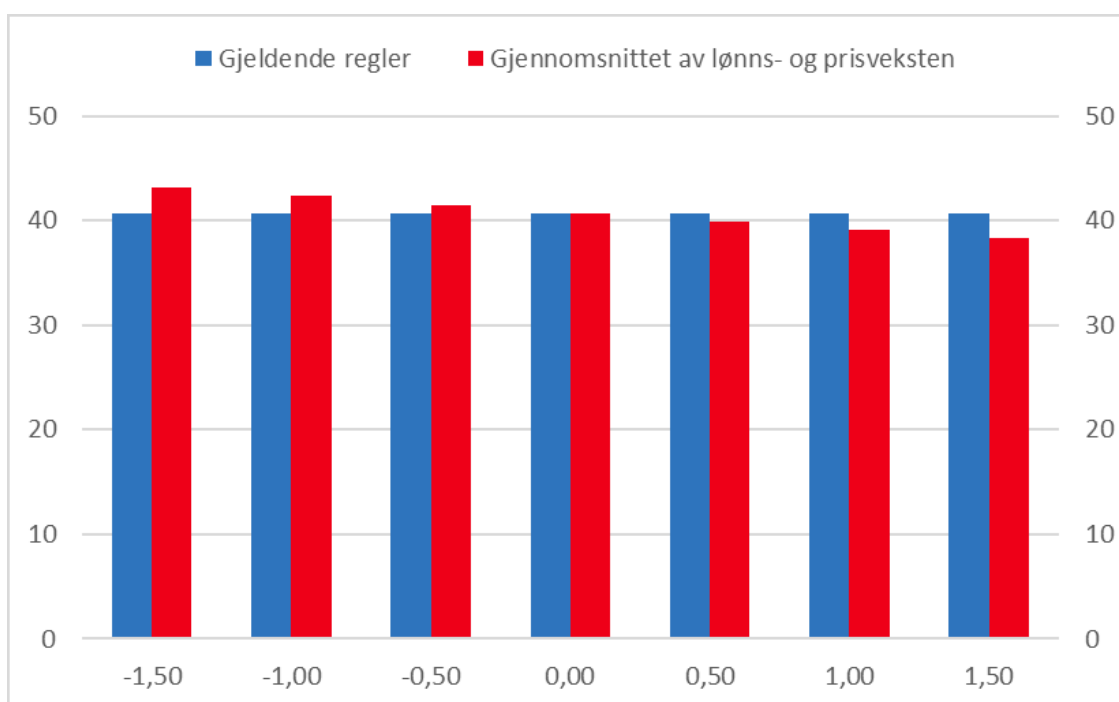
Delingstallene fastsettes med endelig virkning det året et årskull fyller 61 år. I beregningen av delingstallene er det tatt hensyn til at pensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Både verdien av opptjente rettigheter og samlet forventet utbetalinger er avhengig av lønnsveksten framover. Fratrekket på 0,75 prosent gjennomføres imidlertid på en slik måte at lønnsveksten påvirker opptjente rettigheter like mye som forventede utbetalinger. Med dagens regler kan man derfor beregne delingstallene uten at det er nødvendig å gjøre anslag på fremtidig lønnsvekst, jf. Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) boks 8.1, jf. boks 5.1. Så lenge delingstallene fastsettes med endelig virkning før første mulige uttaksalder vil konsekvensene av tidlig versus sent uttak av pensjon være kjent før første mulige uttakstidspunkt, noe som bidrar til forutsigbarhet for den enkelte.

At forholdet mellom verdien av opptjente rettigheter og forventet samlet pensjonsutbetaling med dagens reguleringsregler er uavhengig av lønnsveksten, innebærer også at dagens uttaksregler er nøytrale uansett hva lønnsveksten faktisk blir. Dersom gjeldende regu-

leringsregler erstattes med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst og det ikke gjøres tilsvarende endringer i det øvrige pensjonssystemet, vil den faktiske lønnsveksten påvirke de forventede samlede pensjonsutbetalingene og verdien av de opptjente rettighetene på forskjellig måte. Dersom den faktiske reallønnsveksten avviker med 1,5 prosent, blir forventet samlet utbetaling forskjellig fra hva det vil bli med dagens regler, og avviker dermed også fra verdien av opptjente rettigheter.

Figur 1 illustrer hvordan de samlede pensjonsutbetalingene påvirkes av at den årlige reallønnsveksten avviker fra 1,5 prosent. Figuren viser samlet utbetalt pensjon fra 67 til 84 år, målt i folketrygdens grunnbeløp (G). Folketrygdens grunnbeløp reguleres årlig med lønnsveksten, slik også opptjente pensjonsrettigheter reguleres. En høy realvekst øker naturlig nok den årlige veksten i pensjonene og øker dermed også den samlede verdien av pensjonsutbetalingene. Med dagens regler øker imidlertid pensjonsutbetalingene like mye som grunnbeløpet øker, slik at pensjonsutbetalingene målt i G ikke påvirkes av lønnsveksten.

Figur 1 Akkumulert pensjonsutbetaling fra 67 til 84 år, målt i G, med dagens regler for regulering og beregning av delingstall og med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, for ulike avvik fra forventet reallønnsvekst

Regulering med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten gir høyere årlig regulering enn dagens regler dersom reallønnsveksten er lavere enn 1,5 prosent. Sammenlignet med dagens regler vil da også de samlede pensjonsutbetalingene være høyere ved lav reallønnsvekst. En lønnsvekst som hvert år i perioden som pensionist er ett prosentpoeng lavere enn forutsatt, gjør at samlet utbetalt pensjon fra 67 til 84 år blir nesten fire prosent høyere enn den opptjente pensjonsbeholdningen. Forskjellen blir i tillegg større jo tidligere pensjonen tas ut.

Regulering med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten gir derimot lavere årlig regulering enn det som følger av dagens regler dersom reallønnsveksten er høyere enn 1,5 prosent. Samlet utbetalt pensjon fra 67 til 84 år blir som følge av dette om lag tre og en halv prosent lavere enn den opptjente pensjonsbeholdningen dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere enn forutsatt hvert år som pensionist. Også i denne sammenhengen blir forskjellen større jo tidligere pensjonen tas ut.

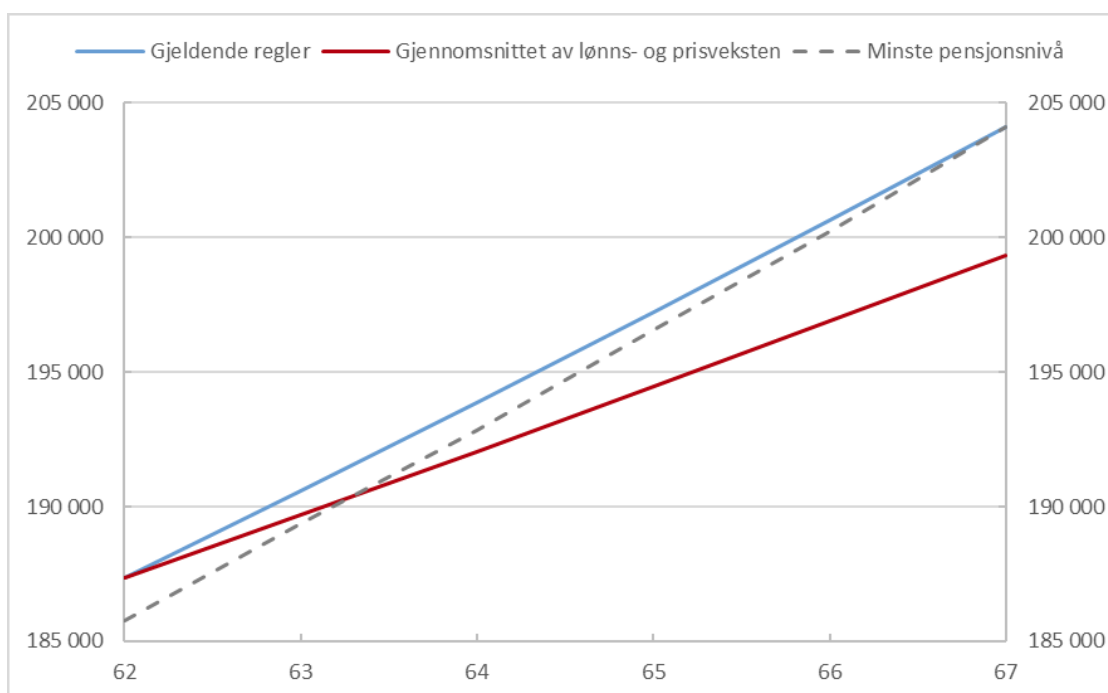
Dersom man skal videreføre den nøytraliteten som i dagens regler ivaretas gjennom delingstallene, må endrede regler for regulering av pensjon derfor også innarbeides i delingstallene. I så fall må man utarbeide prognoser på lønns- og prisvekst i de neste 30–40 årene. Slike prognoser vil nødvendigvis være usikre. Feilaktige prognoser gjør at nøytraliteten brytes,

og delingstallene bør derfor justeres dersom faktisk lønns- og prisvekst avviker fra prognosene. Justerte delingstall får konsekvenser for pensjonsnivåene ved uttak. Dersom delingstallene justeres kort tid før uttak, redusere dette forutsigbarheten for den enkelte. Det må også vurderes om justerte delingstall også skal påvirke pensjoner som allerede er under utbetaling.

2. Sammenhengen mellom regulering av pensjoner under utbetaling og vilkår for rett til uttak av alderspensjon før 67 år

Det er et vilkår for å kunne ta ut pensjon før 67 år, at pensjonen ved fylte 67 år minst tilsvarende minste pensjonsnivå. Minste pensjonsnivå reguleres med lønnsveksten, justert for effekten av levealdersjusteringen i reguleringsåret. Dette kan gi en gunstigere utvikling i minste pensjonsnivå enn i inntekstpensjon under utbetaling. Ved uttak før 67 år, fremskrives derfor pensjonen på uttakstidspunktet for å sikre at den ved 67 år minst tilsvarende minste pensjonsnivå (vilkårsprøving). Dersom minstepensjonen reguleres bedre enn inntekstpensjonen, innebærer dette at pensjonen ved uttak må være noe høyere enn minste pensjonsnivå ved uttakstidspunktet.

Fordi et årskulls delingstall fastsettes endelig når det fyller 61 år, og at det er delingstallene som benyttes i reguleringen av minste pensjonsnivå, er forskjellen mellom reguleringen av minste pensjonsnivå og alder-

spensjon under utbetaling fram til fylte 67 år kjent i god tid før første mulige tidspunkt for uttak av alderspensjon ved fylte 62 år. Når pensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten fratrasket en fast faktor (0,75 prosent) og minste pensjonsnivå reguleres med lønnsveksten fratrasket en annen fast faktor (effekten av levealdersjusteringen), er også forholdet mellom regulering av pensjon under utbetaling og regulering av minste pensjonsnivå uavhengig av hva den faktiske lønnsveksten blir.

Når delingstallene, og dermed også effekten av levealdersjusteringen, er fastsatt fem år før årskullet fyller 67 år, kan man med sikkerhet fastslå hvor mye høyere pensjonen på uttakstidspunktet må være for at pensjonen ved fylte 67 år minst vil tilsvare minste pensjonsnivå. Man kan dermed også avgjøre om vilkåret for tidliguttak er oppfylt, uavhengig av hva framtidig lønnsvekst blir.

Dersom pensjonene reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten er dagens vilkårsprøving for uttak av pensjon før 67 år ikke tilstrekkelig til å sikre at pensjonsnivået fra 67 år minst tilsvare minste pensjonsnivå. Uten endringer i vilkårsprøvingen vil det da i tider med høy nominell lønnsvekst kunne være en del som har tatt ut pensjon tidlig som får for lav pensjon ved 67 år. Disse må da innvilges et tillegg i alderspensjonen som løfter ytelsen opp til minste pensjonsnivå, noe som i så fall kan føre til økte pensjonskostnader. Figur 2 illustrerer effekten for dagens vilkårsprøving dersom alderspensjonen reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten og lønnsveksten avviker fra 1,5 prosent.

Figur 2 (til venstre) Utvikling i minste pensjonsnivå, pensjon under utbetaling med dagens regler og med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten ved en reallønnsvekst som er ett prosentpoeng høyere enn forutsatt. 2017-kroner

Dersom årlig reallønnsvekst er 1,5 prosent vil minste pensjonsnivå øke fra 185 760 kroner i 2017 til 194 527 kroner i 2022, målt i 2017-priser. Dagens vilkårsprøving tar hensyn til at minste pensjonsnivå reguleres mer gunstig enn alderspensjon under utbetaling og innebærer at for å ta ut alderspensjon ved 62 år i 2017, må alderspensjonen minst være på 187 295 kroner. Dersom årlig reallønnsvekst faktisk blir 1,5 prosent, blir årlig alderspensjon ved 67 år da akkurat lik minste pensjonsnivå, både med dagens regler for regulering av alderspensjon og dersom alderspensjonen reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere enn 1,5 prosent øker minste pensjonsnivå i 2022 til 204 112 kroner målt i 2017-kroner. En høy-

ere lønnsvekst vil imidlertid gi en tilsvarende høyere vekst i alderspensjon under utbetaling. En pensjon på 187 295 kroner ved 62 år vil med dagens regler fortsatt være på nivå med minste pensjonsnivå ved 67 år. Med regulering med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, blir veksten i alderspensjon under utbetaling svakere og en alderspensjon på 187 295 kroner ved 62 år blir da to prosent lavere enn minste pensjonsnivå.

For å unngå at det i perioder med høy lønnsvekst vil kunne være personer som har tatt ut alderspensjon før 67 år som får lavere pensjon enn minste pensjonsnivå ved 67 år, må det vurderes justeringer i vilkårsprøvingen. En mulighet er å utarbeide prognoser for lønns- og prisveksten fram til fylte 67 år til bruk i vilkårsprøvingen. Slike prognoser vil naturlig nok også være relativt usikre. Det må i så fall fastsettes regler for hvilke prognoser som skal benyttes og hvor ofte de skal oppdateres i vilkårsprøvingen. Endrede prognoser kan ha betydning for om man vil ha rett til å ta ut pensjon og det vil gjøre pensjonssystemet mindre forutsigbart. I tider med prognoser om høy nominell lønnsvekst, vil kravet til å ta ut pensjon tidlig øke og noen må da utsette uttaket av pensjon. Dersom faktisk lønnsvekst skulle vise seg å være svakere enn det ble lagt til grunn i prognosene vil det at man utsatte uttaket vise seg å være unødvendig for å oppnå en pensjon på nivå med minste pensjonsnivå.

En annen mulighet er å innføre en sikkerhetsmargin i vilkårsprøvingen for å redusere sannsynligheten for at høyere lønnsvekst enn antatt vil gi noen en for lav pensjon ved 67 år. Dette vil innebære at kravet for tidlig uttak skjerpes og gir færre mulighet til å ta ut pensjon tidlig.

3. Mulige økonomiske virkninger av endret regulering

Med gjeldende regler står utviklingen i pensjonistenes inntekter i et fast forhold til utviklingen i de yrkesaktives inntekter. I perioder med høy lønnsvekst, vil også pensjonene ha høy vekst. I perioder med lav lønnsvekst blir veksten i pensjonene tilsvarende lav. Dagens regler gir dermed god utvikling i pensjonene i perioder der de yrkesaktives har en god utvikling i realinntekten. Dette gir forutsigbarhet for utviklingen i forholdet mellom pensjonisters og yrkesaktives inntekt.

Regulering av alderspensjon under utbetaling med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten gir en mer gunstig utvikling enn med dagens regler i perioder med lav reallønnsvekst. Tilsvarende gir det en svakere utviklingen enn med dagens regler i perioder med høy reallønnsvekst. Ved varierende reallønnsvekst gir dermed regulering av alderspensjon med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten en mer jevn og mer forut-

sigbar utvikling i pensjonistenes realinntekt enn med dagens regler. Ulempen er at veksten i pensjonene blir høyere når lønnsveksten er lav og de yrkesaktives økonomiske bæreevne er svak, og at pensjonistene i mindre grad får ta del i de yrkesaktives realinntektsvekst i gode tider.

I tabell 1 sammenlignes alderspensjonistenes reallønnsutvikling med dagens regler og dersom alderspensjon under utbetaling i stedet ble regulert med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, for ulike nivåer på reallønnsveksten. I tabellen er det lagt til grunn en årlig prisvekst på 2,5 prosent, mens årlig nominell lønnsvekst varierer mellom 2,5 prosent, 4 prosent og 5,5 prosent.

Med dagens regler og ingen reallønnsvekst blir realverdien av alderspensjonen redusert med om lag 0,8 prosent per år, og effekten etter 10 år blir en reduksjon i realinntekt på vel 7 prosent. I det øvre alternativet med knappe 3 prosents årlig reallønnsvekst vil alderspensjonistenes realinntekt øke sterkt, med en vekst på nesten 24 prosent etter 10 år.

Hvis alderspensjonen reguleres med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten vil en utvikling uten reallønnsvekst også gi uendret realinntekt for alderspensjonistene. På den annen side vil alderspensjonen øke langt mindre enn med dagens regler i det øvre alternativet, knappe 16 prosent over ti år.

Tabell 1 Utvikling i alderspensjonisters realinntekt gitt ulike modeller og ulike forutsetninger om nominell lønnsvekst. Prosent

	Årlig nominell lønnsvekst		
	2,5 prosent	4,0 prosent	5,5 prosent
Lønnsvekst			
1 år	0	1,5	2,9
Effekt etter 10 år	0	15,6	33,5
Lønnsvekst fratrasket 0,75 prosent			
1 år	-0,8	0,7	2,2
Effekt etter 10 år	-7,3	7,3	23,8
Gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst			
1 år	0	0,7	1,5
Effekt etter 10 år	0	7,5	15,7

Årlig prisvekst: 2,5 prosent.

4. Oppsummering

Med en reallønnsvekst på 1,5 prosent gir dagens regler for regulering om lag den samme utviklingen i pensjoner under utbetaling som om man skulle regulert alderspensjon med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Imidlertid blir den årlige veksten i pensjonene ulik i de to ulike reguleringsregimene når reallønnsveksten avviker fra 1,5 prosent, og forløpet i pensjonsutgiftene blir følgelig også ulikt i slike tilfeller.

Reglene for regulering av pensjoner har også sammenheng med øvrige elementer i det nye pensjonssystemet, som levealdersjustering, nøytralt fleksibelt uttak, fastsetting av delingstall, regulering av minste

pensjonsnivå og vilkåret for å ta ut pensjon før 67 år. Med gjeldende regler for regulering er disse sammenhengene uavhengig av faktisk lønns- og prisvekst. Dette forenkler regelverket og gjør at usikre prognoser på lønns- og prisvekst ikke inngår i pensjonsregelverket eller påvirker pensjonsnivåene. Å erstatte gjeldende regler for regulering av alderspensjon under utbetaling med regler der alderspensjonen skal reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten vil derfor kunne ha en rekke effekter for pensjonssystemet som bør vurderes nærmere:

- Nøytrale uttaksregler forutsetter delingstallene da baseres på prognoser på framtidig lønns- og pris-

vekst. Dersom prognosene ikke slår til må det vurderes om dette skal ha innvirkning på pensjoner som allerede er under utbetaling.

- Det må vurderes om vilkårsprøvingen for uttak av alderspensjon før 67 år må justeres, og hvilken innvirkning dette i så fall vil ha for hvem som kan ta ut pensjon tidlig.

Gjeldende regler bidrar til at utviklingen i pensjonsutgiftene som andel av lønnsinntektene i samfunnet blir uavhengig av utviklingen i reallønn. En regulering med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst vil bidra til økte pensjonsutgifter som andel av lønnsinntektene i perioder med lav reallønnsvekst og lavere pensjonsutgifter i perioder med høy reallønnsvekst.

Etter en helhetsvurdering av alle systemmessige mekanismer i pensjonssystemet ble det i Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) fra Regjeringen Stoltenberg II foreslått at regulering av alderspensjon under utbetaling skulle gjennomføres ved å regulere med lønnsveksten fratrasket en fast faktor. Stortinget sluttet seg til forslaget, jf. Innst. O nr. 67 (2008–2009), der komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre uttalte følgende:

«Flertallet viser videre til at det i proposisjonen er foreslått at Stortingets vedtak om å regulere pensjon under utbetaling med gjennomsnittet av lønns- og prisveksten, gjennomføres ved at pensjonen reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes en fast faktor på 0,75 pst, noe som det grundig er gjort rede for i proposisjonen. Flertallet slutter seg til dette.»

SPØRSMÅL NR. 1454

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 11. august 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hvilke tiltak har ministeren satt i verk sammen med helseministeren for at tjenestene skal kunne følge opp ungdom med psykisk sykdom under barnevernets omsorg tidligere og bedre koordinert og hva vil ministeren gjøre for å forbedre mulighetene til bedre samarbeid mellom etatene i slike ekstreme tilfeller?»

BEGRUNNELSE:

I Kristiansand har vi nylig hatt en tragisk hendelse knyttet til drap av en tilfeldig ung jente, begått av en mindreårig som har vært i kontakt med bl.a. barnevern og spesialisthelsetjenesten.

Svar:

Stortingsrepresentanten viser i sitt spørsmål til den tragiske hendelsen i Kristiansand i sommer, der en ung jente ble drept. Vi må på alle nivåer og i alle instanser med ansvar innenfor barnevern og helse gjør vårt ytterste for å hindre at slike hendelser skjer igjen.

Jeg er opptatt av at flere barn i barnevernet skal få hjelp som er tilpasset de behovene de har. Tilbudet om psykisk helsehjelp må bli bedre enn det har vært. Det er godt dokumentert at omfanget av psykiske helseproblemer er betydelig høyere blant barn i barnevernet enn blant barn for øvrig. Godt samarbeid og samordning mellom barnevernet og de psykiske helse-tjenestene er avgjørende for at disse barna skal få den hjelpen de trenger.

Det er de siste årene gjort flere grep for å styrke tilbudet til barn i barnevernet og samarbeidet mellom barnevernet og helsetjenestene. Barne- og likestillingsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har gitt flere felles oppdrag til sine underliggende direktorater, Bufdir og Helsedirektoratet.

Jeg vil særlig trekke frem følgende:

- Direktoratene har sammen gitt ut et rundskriv som avklarer tjenestenes ansvar og plikt til å samarbeide. Det skal også utvikles nasjonale føringer for innholdet i samarbeidsavtaler mellom barnevernet og helsetjenestene på kommunalt og statlig nivå.
- Det er innført krav om at alle barnevernsinstitusjoner skal ha en egen helseansvarlig som ivaretar sam-

arbeidet med den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten.

- Det utvikles nå et digitalt opplæringsprogram som skal gi ansatte i barnevernsinstitusjoner bedre kompetanse til å fange opp barn og ungdom med behov for psykisk helsehjelp på et tidlig tidspunkt. Opplæringen starter i 2018.
- De regionale helseforetakene fikk i oppdrag i 2015 å sørge for strukturer og rutiner slik at barn i barnevernsinstitusjoner får nødvendig utredning og behandling for psykiske lidelser og rusavhengighet.
- Det pågår to pilotprosjekter i skjæringspunktet mellom psykisk helsevern og barnevern, med støtte fra departementet:

Tverretattlig akuttjeneste for barn og unge i Kristiansand og omegn, som innebærer samorganisering av Barnevernsvakta og Akutt ambulant enhet ved Sørlandet sykehus.

Akuten i Nord-Trøndelag, som omfatter samordning av felles akutt- og utredningstilbud for utsatte barn og unge ved BUP ved Sykehuset i Levanger

Selv om det er satt inn mange gode tiltak, er det fortsatt for mange barn som ikke får den hjelpen de trenger. Jeg vil derfor sammen med helseministeren sørge for at innsatsen styrkes ytterligere.

Helsefaglig kompetanse skal bli mer tilgjengelig for barn og ungdom i barnevernet. Ambulante barne- og ungdomspsykiatriske tjenester styrkes fra 2018. De ambulante tjenestene skal tilby utredning og behandling av barn i barnevernsinstitusjonene, samt veilede de ansatte. Vi ønsker også å legge til rette for økt bruk av digitale verktøy, som videokonsultasjoner, som kan

gi større kontinuitet i behandling ved at barn lettere kan opprettholde kontakt med helsearbeidere fra hjemmet, som fastlege, skolehelsetjeneste og behandlere i psykisk helsevern.

Fra høsten 2017 blir det etablert en funksjon som barnevernsansvarlig innenfor helseforetakene. Den barnevernsansvarlige skal bistå det kommunale barnevernet og barnevernsinstitusjonene med generell veiledning og være kontaktperson når barn i barnevernet trenger psykisk helsehjelp. Tiltaket vil også bidra til at helsetjenestene får økt kompetanse om barn i barnevernet. Jeg vil også sammen med helseministeren ta initiativ til at det utvikles mer forpliktende rutiner som sikrer at barn i barnevernet blir utredet for psykiske helseplager. Rutinene skal særlig gjelde saker der barn må flytte i fosterhjem eller institusjon.

Et annet prioritert tiltak er opprettelse av egne omsorgs- og behandlingsinstitusjoner for barn som har store og samtidige behov for psykisk helsehjelp og langvarig omsorg i tiltak utenfor hjemmet. Det tas i første omgang sikte på å etablere to institusjoner i to av Bufetats fem regioner, med planlagt oppstart i løpet av 2018.

Det har vært en positiv utvikling i samarbeidet mellom barnevernet og helsetjenestene, men samordningen av tjenestetilbudet skal bli mer omfattende, mer forpliktende og bedre koordinert. Dette er nødvendig for at barn i barnevernet skal få et tilstrekkelig helse-tilbud, og sammen med helseministeren vil jeg sørge for at arbeidet blir høyt prioritert. Arbeidet er en del av barnevernsreformen, og jeg viser også til nærmere omtale av tiltakene i Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven.

SPØRSMÅL NR. 1455

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Bergstø

Besvart 15. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden legge frem de faglige vurderingene og utredningene som ligger til grunn for de investeringer som gjøres innen helse- og sykehussektoren i Finnmark?»

BEGRUNNELSE:

Som helseministeren er kjent med pågår det en debatt i Finnmark om muligheten for å etablere et akuttpsykiatriske sykehus i Alta i tillegg til sykehusene i Kirkenes og Hammerfest. I denne debatten fremkommer ønsket om en utredning av behovet for helsetjenester og sykehus i Finnmark. Til tross for debatten som går, har ikke Helse Nord og Finnmarkssykehuset lagt frem skriftlig materiale, vurderinger og utredninger som ligger til grunn for dagens investeringer og strategi i fylket. Det er

svært viktig at folk i fylket gjøres kjent med bakgrunn for helse og sykehusplan, samt konkrete vurderinger for helse og sykehustilbudet i Finnmark. Det er viktig at Finnmarkssykehuset imøtekommer Altas befolkning med å legge frem grunnleggende dokumentasjon i sykehussaka.

Svar:

Nasjonal helse- og sykehusplan slår fast at vi fortsatt skal ha en desentralisert sykehusstruktur i Norge. Planen beskriver imidlertid utfordringene med å opprettholde stabile og kompetente fagmiljøer i sykehus med få innbyggere i opptaksområdet, spesielt innenfor akuttkirurgi. Regjeringen slår også fast i sykehusplanen at tilbud om desentraliserte spesialisthelsetjenester utenfor sykehus, slik som Alta helsesenter, skal videreutvikles.

Arbeidet med videre utbygging av spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta og planleggingen av nybygg i Hammerfest er godt i gang. Jeg har flere ganger i Stortinget svart på spørsmål knyttet til denne saken, og gitt uttrykk for at det verken er faglig eller økonomisk grunnlag for å etablere flere sykehus i Finnmark. Jeg har imidlertid, på bakgrunn av det store engasjementet i saken, vært i kontakt med Helse Nord og diskutert behovet for et tydeligere beslutningsunderlag når det skal tas stilling til investeringsprosjektene i Vest-Finnmark.

Helse Nord sendte 9.8.2017 departementet følgende orientering om arbeidet de nå setter i gang:

”Oppsummering av Helse Nord RHF's premisser og begrunnelser for beslutninger om sykehusstrukturen i Vest-Finnmark

Det vises til kontakt med Helse- og omsorgsdepartementet om beslutningsunderlaget for sykehusstrukturen i Vest-Finnmark. Som en oppfølging av denne kontakten, finner Helse Nord RHF det hensiktsmessig å initiere en bred og oppsummerende gjennomgang av det regionale helseforetakets faglige begrunnelser for de vurderinger og valg som hittil er gjort og som er planlagt iverksatt de kommende år. Helse Nord RHF vil med dette informere departementet om det arbeidet som skal gjennomføres.

Et viktig formål med gjennomgangen er å gi og en samlet fremstilling av saksforhold som hittil ikke har vært sammenfattet i ett dokument, og der ulike hensyn blir avveid og vektlagt i utformingen av et spesialisthelsetilbud som best mulig ivaretar hele befolkningen i Vest-Finnmark. I denne fremstillingen må også hensynet til ivaretagelse av den humankapital som over år er bygget opp i eksisterende fagmiljøer, risikovurderes og avveies mot andre utviklingstrekk.

Gjennomgangen vil utformes som et arbeidsnotat og vedlegges styresaken om investeringsprosjekter i

Vest-Finnmark som behandles i Helse-Nord RHF i oktober 2017, jfr. sak 44-2017, vedtakspunkt 2:

2. Styret godkjenner styringsdokument for konseptfasen for Nye Hammerfest Sykehus og ber adm. direktør legge frem rapport fra konseptfase del 1 og forslag til endelig konsept- og tomtevalg når rapport foreligger, tentativt oktober 2017. Beslutningsdokument skal legges frem med investeringsbeløp P85-2022.

Det redegjøres her (tentativt) for tema og problemstillinger som vil bli lagt til grunn for utforming av arbeidsnotatet.

- Helse Nords vurderinger av alternative løsninger for sykehusstrukturen i Vest-Finnmark:
- Flytting av sykehuset til Alta, inkludert vurderinger og kommentarer til utredningen av Oslo Economics, bestilt av Alta kommune
- Etablering av to likeverdige sykehus i Vest-Finnmark (Hammerfest + Alta)
- Nåværende vedtak om utvidet spesialisttilbud i Alta
- «Alta-sakens» historikk
- Helse Nord-styrets vedtatte mandat for utredning av spesialisthelsetilbudet i Alta/Vest-Finnmark (desember, sak 147-2012).
- Utredning om Altaprojektet – konseptrapport mars 2014
- Styrevedtak om konseptrapport: Tiltak for styrking av spesialisthelsetilbudet i Alta/Vest-Finnmark (juni sak 72-2014)
- Forprosjektrapport Alta-prosjektet. Januar 2016
- Styrevedtak i Helse Nord RHF: Utvidelse av spesialisthelsetilbudet i Alta/Vest-Finnmark, forprosjekt (februar sak 14-2016)
- Status for oppstart og gjennomføring av prosjektet
- Utviklingsplanen for Finnmarkssykehuset, vedtatt av styret i Finnmarkssykehuset mai 2015
- Konseptfase for nybygg Finnmarkssykehuset Hammerfest (jfr. sak 44-2017)
- Status og milepælplan for nytt sykehus i Hammerfest,
- Etablering av medisinerutdanning ved Hammerfest sykehus i samarbeid med universitetet
- Økonomiske bærekraftsanalyser for Finnmarkssykehuset
- Innpassing i økonomiplanen for Helse Nord RHF (2018-2021)
- Oppsummerende vurderinger av faglige og økonomiske premisser

- Forankring i de premisser som ligger til grunn for Nasjonal helse- og sykehusplan- vedtatt av Stortinget i mars 2016
- Vektlegging av det totale helsetilbudet – sørge for ansvaret – for hele Finnmarks befolkning, inkludert vurdering av samlet framtidig behov for spesialisthelsetjenester for befolkningen i Finnmark
- Samfunnsøkonomiske vurderinger
- Vurdering av tilgjengelighet ved de ulike alternativer
- Rekrutterings- og personellmessige konsekvenser ved valg av ulike alternativer
- Konsekvensvurdering av økonomiske kontrakter som allerede er inngått med leverandører (gjelder det vedtatte Alta-alternativet)”

SPØRSMÅL NR. 1456

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 14. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Kva vil regjeringa gjere for å sørge for at Høgsterett sin plenumsdom i Holship-saka vert gjennomført i norske hamner?»

GRUNNGJEVING:

Høgsterett kom 16. desember 2016 til at fortrinnsretten til lossing og lasting av skip, som gjennom ca. 100 år har vore ein eksklusiv tariffesta fordel for ei lita gruppe arbeidstakarar i Norsk Transportarbeidarforbund i LO, på kostnad av andre arbeidstakarar og fagforeiningar, var i strid med EØS-avtalens artikkel 31 om næringsdrivande sin rett til å etablere lovleg verksemd. Fortrinnsretten har stengt andre næringsdrivande ute frå å starte gode losse- og lastetenester ved norske hamner, som kunne gjere hamnene betre og meir effektive, noko som ikkje minst er viktig for bedrifter i distrikta, som ikkje alltid har tilgang til god veg-, fly- eller togtransport. Dessutan har fortrinnsretten hindra organisasjonsfridom fordi ei fagforeining i praksis har hatt monopol på arbeidsoppgåvene, og då har det berre vore denne foreininga det har vore aktuelt å melde seg inn i. Det har likevel vist seg vanskelig å få implementert Høgsterett sin dom i og med at både Norsk Transportarbeidarforbund og LO ikkje har ville endre sine tariffavtalar med fortrinnsrett i tråd med dommen. Eg er kjent med at Bedriftsforbundet har tatt dette problemet opp med regjeringa i brev av 12. juli i år, utan at eg kan sjå at noko svar har blitt gitt.

Svar:

Holship-saka gjaldt spørsmålet om ein varsla boikott, som hadde som føremål å oppnå tilslutnad til ein tariffavtale, var lovleg. Høgsterett kom til at den varsla boikotten var ulovleg fordi den var i strid med EØS-retten. Høgsterett fann at reglane i tariffavtalen om fortrinnsrett til laste- og lossearbeid for ei gruppe arbeidstakarar utgjorde ein ulovleg restriksjon på retten til fri etablering som fylgjer av EØS-avtalen artikkel 31. Sjølv om føremålet med boikotten var å verne interessene til arbeidstakarane, meinte Høgsterett at ordninga i tariffavtalen med fortrinnsrett ikkje kunne rettferdiggjere inngrep i etableringsretten.

Saka i Høgsterett gjeld reglar i tariffavtale. På dette området gjeld det partsautonomi. Det betyr at det er tariffpartane åleine som har råderetten over, og ansvaret for innhaldet i tariffavtalen.

Dei tariffavtalane denne saka omhandlar (Rammeavtalen om fastlønnssystem for losse- og lastearbeidere, og Losse- og lasteoverenskomsten for Sør- og Nord-Norge, mellom Norsk Transportarbeiderforbund og NHO Logistikk og Transport) gjennomfører Noreg sine pliktar etter ILO-konvensjon nr. 137. Denne er blant dei konvensjonane det skal rapporteras på til ILO i 2017. På bakgrunn av mellom anna dette, har departementet kontakt med LO og NHO om eventuelle endringar i tariffavtalane i kjølvatnet av Høgsterett sin dom. Departementet avventar kva partane kjem fram til i forhandlingane om dei omhandla tariffavtalane.

I grunngjevinga for spørsmålet sitt tek representanten opp verknadane av fortrinnsretten på konkurranse situasjonen i hamnene. I Holship-dommen tok ikkje Høgsterett stilling til om ordninga med fortrinnsrett er i strid med konkurranselovgevinga. Spørsmål om moglege brot på konkurranse reglane må rettast til kon-

kurransestyresmaktene, og eventuelt bringast inn for domstolane.

Brevet frå Bedriftsforbundet av 12. juli 2017, som representanten viser til, vert behandla av Nærings- og fiskeridepartementet som ein klage over Konkurrans-

tilsynet si nedprioritering av forbundet si oppmoding om å gi pålegg om opphøyr overfor partane i tariffavtala som gjeld for Drammen hamn. Nærings- og fiskeridepartementet opplyser at brevet vert sendt over til Konkurransklagenemnda for behandling.

SPØRSMÅL NR. 1457

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 24. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Vil statsråden gjere noko for å få på plass strakstiltak slik at trafikktryggleiken vert betra langs riksveg 15 på Stårheim?»

GRUNNGJEVING:

Langs riksveg 15 mellom Rødstranda og Stårheim-sneset i Eid kommune er det 80-sone og mykje trafikk, samstundes som vegen i minimal grad er tilrettelagt for mjuke trafikantar. På den 3,1 kilometer lange strekningen er det heile 14 avkøyringar, ein idrettsplass, ein rasteplass og mange busstopp på kvar side av vegen. Mange av avkøyringane er uoversiktelege, og mange born og unge ferdast langs vegen. Det er ønskje om å få på plass gang- og sykkelveg, men i påvente av dette er det openbart behov for strakstiltak. Eid kommune har spelt inn behovet for dette, til dømes nedsatt fartsgrense langs strekningen, utan å bli høyrte av Statens Vegvesen.

Svar:

Det skal vere trygt å ferdast i trafikken. Gjennom langsiktig arbeid er trafikktryggleiken styrka i vårt land, og resultatene er svært positive.

Rv 15 er ei viktig transportåre. Statens vegvesen opplyser at det har vore få ulykker med personskade på den omtala strekningen. Dei siste ti åra har det vore fem ulykker med personskade, alle med lettare skade. Tre av desse var utforkøyringsulykker med bil, ei var møteulykke med bil og ei var fotgjengarulykke.

Fartsgrensa på strekningen vart sist vurdert hausten 2016 etter ønskje frå Eid kommune. Retningslinene for fastsetjing av fartsgrenser tilseier 80 km/t. Dette skuldast mellom anna at det er for lite sideaktivitet

langs vegen til å innføre redusert fartsgrense. Dersom det ikkje er samsvar mellom vegen, vegen sine omgivelser og fartsgrensa, viser erfaringar at det er vanskeleg å få dei køyrande til å respektere fartsgrensa. Reduksjon av fartsgrensa vil derfor truleg gi mjuke trafikantar ein falsk tryggleik. Av omsyn til næringslivet og andre trafikantar sitt behov for rask og effektiv transport, er det heller ikkje ønskeleg å innføre for mykje reduserte fartsgrenser. Ifølgje Statens vegvesen er det alt etablert fartshumpar i Stårheim sentrum, og om lag 800 m gjennom sentrum har fartsgrense 50 km/t.

Det vert no arbeid med ein revisjon av fartsgrensekriteria i Vegdirektoratet. Problemstillingar som vert tatt opp i dette arbeidet vil i den samanhengen bli drøfta i ein større heilskap.

SPØRSMÅL NR. 1458**Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Kåre Simensen****Besvart 14. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Pasienter i Alta og Kautokeino Kommune er ”pålagt” å benytte Norwegian til og fra Alta Lufthavn til UNN. Morgenflyet går kl. 07.00 med retur fra Tromsø ca. kl. 22.00.

Kan statsråden gi meg opplysninger om hvilke andre kommuner i Norge der ventetiden er så ekstrem for pasienter som må til spesialister for å få utredet eller behandlet alvorlig sykdommer?»

BEGRUNNELSE:

Årsaken til denne ekstreme og uverdige ventetiden for syke mennesker begrunnes av Helse Nord med at det er inngått en avtale mellom Pasientreiser og Norwegian. Når man starter fra Alta lufthavn kl. 07.00 med retur fra Tromsø ca. kl. 22.00 eller senere, betyr det at de aller aller fleste får ventetid på inntil 14 timer + pluss reise til sitt hjemsted etter endt behandling i Tromsø. Det er uverdig behandling av alvorlig syke mennesker. Og etter min mening ikke i samsvar med at befolkningen i Norge skal ha tilgang til likeverdige helsetjenester. Jeg antar at Helseministeren er enig med meg i at reise til/fra spesialistbehandlinger en del av helsetjenesten.

Jeg vet at ministeren har fått en del spørsmål om han vil gjøre noe for å redusere ventetiden ved at man i det minste får muligheten til å velge et annet flytilbud etter endt behandling. Så langt er signalene for de aller fleste et NEI, med begrunnelse i at man må forholde seg til inngåtte kontrakter.

De som blir skadelidende med en slik byråkratisk holdning, er og blir pasientene som faller innunder et slikt kontraktsregime.

Argumentet med at det blir mere penger til behandling er provoserende - all den tid svært mange syke mennesker må vente nesten et døgn mellom behandling og hjemreise. Derfor vil jeg i første omgang be om en oversikt over hvilke andre steder i Norge som er bundet av et ”reisetilbud” hvor ventetiden er så ekstrem og uverdig som befolkningen i Alta og Kautokeino opplever.

I tillegg opplever pasienter et svært rigid og byråkratisk møte med Pasientreiser AS når det tas kontakt. ”Stortinget har bestemt at det skal være sånn” er et standard svar og mange opplever at det finnes liten evne til fleksibilitet og skjønn.

Jeg anbefaler statsråden å lese dagens utgave av Finnmark Dagblad (07.08.17). Der får vi et møte med praksisen hos Pasientreiser som etter manges syn do-

kumenterer et byråkrati i praksis. Slik skal det ikke være - håper statsråden vil bidra til å gjennomgå erfaringene med dagens Pasientreiser-ordning. Det er et potensiale for store forbedringer for at mennesker som bor utenfor de store sykehusene skal føle at de får et helhetlig behandlingstilbud der også reise til og fra er inkludert.

Svar:

Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 gir pasienter rett til dekning av nødvendige utgifter når de må reise for å motta helsetjenester. Rettighetene utdypes nærmere i pasientreiseforskriften. Pasienten har rett til dekning av utgifter tilsvarende billigste reisemåte med rutegående transportmiddel, med mindre pasientens helsetilstand gjør det nødvendig å bruke et dyrere transportmiddel, eller rutegående transport ikke er satt opp på reisestrekningen.

Regelverket legger ingen føringer for hvor lang ventetid og reisetid pasienter må regne med til og fra behandling. For å unngå at utgiftene for helseforetakene blir unødvendig høye, vil pasienter generelt måtte forvente noe ventetid på transport både før og etter behandling. Reiser som bestilles av pasientreisekontoret må foretas iht de avtaler kontoret har med transportører, og avtaler inngås for å sikre god økonomi og kvalitet i transporttilbudet.

Ved bestilling av reise tas det selvsagt hensyn til geografiske/trafikkale forhold. Enkelte distrikter i Norge, og da særlig i Nord-Norge, har på grunn av geografiske forhold spesielle utfordringer når det gjelder pasientreiser. Helse Nord RHF har en høy bevissthet om sin geografi både ved organisering av pasienttilbudet og i sin bruk av pasientreiser i helsetjenesten i regionen. Dette gjelder også i de andre helseregionene, men da som regel med andre utfordringer og løsninger. I Nord-Norge vil det ofte kunne bli venting på fly. I andre regioner kan det bli venting på taxi (særlig på grunn av samkjøring), tog eller buss.

Pasientreiseforskriften hjemler ikke full utgiftsdekning ved en hvilken som helst reise, men gjør det mulig å få en godtgjørelse for de som må reise for å få nødvendig behandling. Dersom noen pasienter eksempelvis ønsker å ta fly med tidligere (og dyrere) avgang, uten at de har et medisinsk behov for dette, så står de fritt til å gjøre det. Pasienten må da selv dekke mellomlegget.

De regionale helseforetakene kan velge å dekke utgifter utover det som følger av rettighetene i Pasient- og

brukerrettighetsloven § 2-6 og pasientreiseforskriften ut fra et behandlingsmessig helhetsspespektiv, forutsatt at dette ikke er i strid med likebehandlingsprinsippet i Pasient- og brukerrettighetsloven § 1-1. Dette er gjort for Alta-pasienter, hvor disse får tilbud om fly – mens billigst mulig reisemåte mellom Alta og Tromsø er buss.

Jeg er opptatt av pasientens helsetilstand også ved reise til og fra behandling. Dersom denne tilsier at pasienten har behov for å komme raskt hjem fra behandling, må dette følges opp og angis når behandler vur-

derer rekvirering av transport. Behandler har anledning til å utstede rekvisisjon på medisinsk grunnlag for å unngå unødige venting i forbindelse med behandling. Pasientreisekontoret vil da sørge for best mulig tilrettelagt transport for pasienten.

Jeg vil avslutningsvis peke på at pasienter har anledning til å klage på vedtak fattet av det lokale pasientreisekontoret dersom de er uenige. Fylkesmannen er klageorgan for vedtaket, og kan vurdere både rettslige og faktiske forhold som legges til grunn for avgjørelsen.

SPØRSMÅL NR. 1459

Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 14. august 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Jeg viser til det rekorddårlige været på Vestlandet som ødelegger avlinger for bønder i Rogaland. Norges Bondelag og andre etterlyser at det må på plass tiltak som raskt kan settes i gang når slike situasjoner oppstår.

Hvilke tiltak vil statsråden sette inn for å hjelpe de rammede bøndene raskt nok, slik at de får den hjelpen de trenger?»

Når det gjeld situasjonen på Vestlandet, er styresmaktene kjent med at det har vore mykje dårleg vær. Det vil likevel vere vanskeleg å seie noko om omfanget av moglege avlingsskader før vekstsesongen nærmar seg slutten. Bøndene kan finne informasjon om avlingsskadeordninga både på Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet sine nettsider. Lokale landbruksmyndigheiter vil òg kunne gi informasjon om ordninga.

BEGRUNNELSE:

Norges Bondelag og andre etterlyser at det må på plass tiltak som raskt kan settes i gang når det er behov. Det nevnes blant annet erstatningsordninger som er fleksible, tilskudd til landbruksveier og forskning på ny teknologi som kan forebygge ødelagte avlinger, i tillegg til at det føres en forutsigbar landbrukspolitikk med et fortsatt sterkt importvern.

Svar:

Eg vil fyst peike på at det allereie er etablert rutinar og ordningar som bidreg til å dekke tap ein bonde får om han får skade på avlinga som skuldast klimatiske forhold. Ordninga er ikkje nokon form for inntektsgaranti, men skal vere eit tryggleiksnett i år med klimatiske utfordringar. Avlingsskadeordninga vert finansiert av middel over jordbruksavtala og staten og jordbruket er einige om innhaldet i regelverket.

SPØRSMÅL NR. 1460**Innlevert 7. august 2017 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande****Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva mener statsråden skal til for at pasienter som bruker metadon skal få velge en type metadon som ikke gir ubehagelige bivirkninger, noe som er i tråd med både retningslinjens mål om brukermedvirkning og vurdering av ny medisin ved uheldige bivirkninger?»

BEGRUNNELSE:

I Nasjonal retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering ved opiodbehandling, er det et eget kapittel om brukermedvirkning der det blant annet står:

«Brukermedvirkning i medisinsk behandling og sosial rehabilitering innebærer at pasienten aktivt deltar eller tar styring i egen rehabilitering og dermed får økt myndighet». For LAR pasienter er brukermedvirkning ekstra viktig med tanke på å ta kontroll over eget liv og avhengighet. For behandler forutsetter brukermedvirkning en holdning til pasienten der lydhørhet og respekt for pasientens valg står sentralt. For pasienten medfører brukermedvirkning en mulighet til å gå ut av offerrollen og bli en handlende, ansvarlig person»

I den nasjonale retningslinjen står det videre:

«Ved plagsomme bivirkninger bør årsakene til disse utredes i samråd med pasienten og skifte av legemiddel vurderes.»

Undertegnede har fått en henvendelse fra en pasient under LAR som mottar en y type metadon som er billigere å fremstille, men gir mange ubehagelige bivirkninger, og der det varsles om både sterke leddsmerter, utslett, sterk oppkast m.m.

Å bruke dette industrielt fremstilte metadonet er blitt hovedregel og det skal tungtveiende medisinske grunner for at pasientene kan behandles med andre medikamenter.

Svar:

Jeg er helt enig med representanten Skei Grande i at brukermedvirkning er et helt sentralt tema i legemiddelassistert rehabilitering (LAR).

Da Helsedirektoratet i 2010 utga Nasjonale retningslinje for legemiddelassistert rehabilitering ved opiodbehandling – IS 1701, var denne retningslin-

jen utarbeidet i samråd med fagfeltet og bruker- og pårørendeorganisasjoner. Det har nå gått 7 år siden retningslinjen ble utgitt. Jeg er derfor glad for at Helsedirektoratet nå har startet arbeidet med å revidere gjeldende retningslinje for LAR. Etter planen vil den nye retningslinjen bli gjort gjeldende i løpet av 1. halvår 2019.

I den reviderte retningslinjen for LAR vil også Helsedirektoratet vurdere grunnlaget for å inkludere andre medikamenter enn Metadon og Subutex/Subuxone. I tillegg vil også Helsedirektoratet vurdere på hvilken måte brukermedvirkning kan styrkes ytterligere.

I påvente av den reviderte nasjonale retningslinjen for LAR, vil den gjeldende retningslinjen ligge til grunn for LAR. Jeg forutsetter at helsetjenesten som har ansvar for LAR følger disse.

I gjeldende retningslinje fremgår det en egen omtale av hvordan brukere skal ha medvirkning i LAR. I tillegg understrekes også at det skal tas individuelle hensyn i valg av medikament og pasientens preferanse skal tillegges vekt.

Avslutningsvis vil jeg også vise til at alle pasienter i spesialisthelsetjenesten – da også pasienter i LAR – har anledning til å klage til stedlig fylkeslege dersom man mener ikke å ha fått den behandling man mener å ha krav på.

SPØRSMÅL NR. 1461**Innlevert 8. august 2017 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande****Besvart 15. august 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Kan statsråden sørge for at det i den planlagte mulighetsstudien for Oslo Fengsel blir tatt med en vurdering av å ta i bruk fengselsbygningene til utvikling av gründerskap, kunst og kultur?»

BEGRUNNELSE:

Undertegnede er kjent med at det planlegges iverksatt en mulighetsstudie for alternativ bruk Oslo Fengsel, avd. A, det såkalte «Botsen», etter at det er vedtatt å ikke lenger benytte bygningen til fengsel. Det er etter undertegnendes mening svært viktig at bygningene blir tatt i bruk, og aller helst at det verneverdige området blir gjort tilgjengelig for befolkningen og lokalmiljøet.

I mange år var bygningen Borgen i Bispegaten ved Middelalderparken i Oslo et lavterskel kunst- og kulturentreprenørtilbud der mange hundre band og kunstnere og noen spesialhåndverkere hadde tilhold, og som fungerte som en arena for produksjon og kompetanseutvikling på tvers av kunst og håndverkstradisjoner.

Etter at bygningen ble revet er behovet tydelig for et lignende lokale.

Undertegnende mener at Botsen kan bli et sted der kunstnere og andre gründere som driver i det små, kan leie og benytte lokaler og gjøre området til et viktig sted for utvikling av kunst og gründerskap i sentrum, gjerne etter modell av eller inspirert av Borgen.

Svar:

Avdeling A ("Botsen") er avviklet som fengsel, men det er ikke foretatt noen form for omregulering eller fradeling. Det pågår for tiden flere utredninger som kan være av betydning for framtidig bruk. Derfor vil det gå litt tid før vi kan si noe mer konkret om framtidig bruk av avdeling A. Dersom staten kommer til at den ikke har behov for eiendommen, vil avhending bli vurdert.

Jeg er positiv til at bruk av eiendommen til utvikling av gründerskap, kunst og kultur også blir vurdert. Dersom et slikt formål er avhengig av offentlig eierskap og/eller støtte, bør det også avklares om dette er av interesse for Oslo kommune.

SPØRSMÅL NR. 1462**Innlevert 8. august 2017 av stortingsrepresentant Tore Hagebakken****Besvart 16. august 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Det ønskes en oversikt på hvordan skatteinntektene ville fordelt seg etter omfordeling i det kommunale inntektssystemet, hhv. med og uten inntektene fra formuesskatten samt med verdifastsettelse for aksjer og driftsmidler på 0.

Kan jeg be om at dette gjøres for året 2015 på kommunenivå og at det settes opp som en oversikt over det som var kommunenes faktiske skatteinntekter etter utjevning, og hva kommunene ville fått i skatteinntekter med de omtalte nivåer på formuesskatten som en del av dette beregningsgrunnlaget?»

BEGRUNNELSE:

I 2015 var kommunenes andel av innbetalt formuesskatt 10,6 mrd. kroner. Dette utgjorde 82 pst. av totalt innbetalt formuesskatt.

Formuesskatten inngår i skatteutjevningen i det kommunale inntektssystemet. Det vil si at en kommune med inntekter fra formuesskatten som ligger under landsgjennomsnittet, vil motta mer enn hva som rent faktisk innbetales i formuesskatt i den aktuelle kommunen. Innbetalt formuesskatt vil derfor ikke gi et fullstendig bilde av konsekvensen ved bortfall eller reduksjon i formuesskatten for den enkelte kommune.

Et eksempel på hva som menes: I Halden kommune ble det i 2015 totalt utlignet 40 mill. kroner i formu-

esskatt. Kommunens andel av dette var 33 mill. kroner. Men det er grunn til å anta at Halden vil tape et større beløp dersom formuesskatt reduseres eller fjernes, ettersom kommunen trolig er netto mottaker av utjevningssmidler i det kommunale inntektssystemet.

Svar:

En god og forutsigbar kommuneøkonomi er viktig for at kommunene skal kunne gi gode tjenester som barnehage og skole, eldreomsorg og sikre et sterkt sosialt sikkerhetsnett. Derfor har regjeringen prioritert forbedret kommuneøkonomi denne 4 års-perioden. Kommunenes driftsresultat er bedre enn på lenge, og aldri har færre kommuner vært på ROBEK-listen. Realveksten pr. innbygger har vært høyere i årene 2013-2016 enn i de 8 foregående årene med rødgrønt styre.

I de årlige statsbudsjettene fastsettes det en ramme både for veksten i kommunesektorens samlede og frie inntekter. I tillegg legges det til grunn at skatteinntektene skal utgjøre en bestemt andel av sektorens samlede inntekter. De samlede inntektene omfatter både frie inntekter og andre inntekter som øremerkede tilskudd og gebyrer. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter. Skatteinntekter til kommunesektoren er sektorens andel av skatt på alminnelig inntekt og formue, naturressursskatt, eiendomsskatt og andre produksjonsskatter (konsesjonsavgift). Skatteinntekte-

ne utgjorde i 2016 om lag 40 prosent av kommunesektorens samlede inntekter i tråd med regjeringens målsetning de siste årene.

Den kommunale og fylkeskommunale skattøren settes ut fra regjeringens målsetning om hvor stor andel de samlede skatteinntektene skal utgjøre av kommunesektorens samlede inntekter. Dette innebærer at bortfall av inntekt fra formuesskatt til kommunene, vil motsvares av en tilsvarende økning i den kommunale skattøren, alt annet likt. Dette innebærer at regjeringen ved fastsettelse av skattøren sørger for at kommunens bortfall av inntekter fra formuesskatt motsvares av en økt inntekt fra personskatt, slik at effekten for kommunesektoren er nøytral.

I begrunnelsen for spørsmålet gis det et eksempel på hva som menes. Spørsmålsstilleren ønsker belyst konsekvensene for Halden og andre kommuner av å redusere eller fjerne formuesskatten. Før en slik beregning kan foretas, må det gjøres en rekke forutsetninger. En slik forutsetning er om kommunene skal kompenseres eller ikke. Jeg er ikke kjent med at noe parti har tatt til orde for å redusere eller fjerne formuesskatten uten at kommunene kompenseres. Utslag for den enkelte kommune vil avhenge av en rekke forhold i inntektssystemet, herunder skattegrunnlaget og skatteandelen.

Regjeringen vil, samtidig som den særnorske skatten på arbeidende kapital trappes ned, sørge for en god og forutsigbar kommuneøkonomi i årene som kommer.

SPØRSMÅL NR. 1463

Innlevert 8. august 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 21. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Er det mulig å organisere seg slik at for eksempel en privat jet, en luksusyacht, et hyttepalass, et slott, en gullbelagt Ferrari eller en sibirsk tiger kan komme inn under definisjonen av såkalt arbeidende kapital, altså aksjer og driftsmidler, og i så fall hvordan?»

BEGRUNNELSE:

Spør for en venn.

Svar:

I enkeltpersonforetak har virksomhetens driftsmidler verdsettelsesrabatt. Eiendeler som brukes både privat og av virksomheten skal bare ha rabatt dersom virksomhetens behov var hovedformålet med anskaffelsen.

For ikke-børsnoterte aksjer gis verdsettelsesrabatten på eierandelen(aksjen) i aksjeselskapet slik at alle formuesskattepliktige eiendeler i selskapet indirekte får redusert verdsetting.

Et forsøk på å få rabatt på private formuesobjekter ved å overføre dem til et aksjeselskap for å unngå eller redusere skatt vil fort medføre andre skatterettslige virkninger utover formuesskatten. Egen bruk av

selskapseiendeler regnes i utgangspunktet som uttak og dermed skattepliktig inntekt for eieren. I tillegg vil vederlagsfri bruk av andres eiendeler være skattepliktig inntekt for brukeren. Venner som lurer på hvordan skatteplanlegging best kan gjennomføres bør henvises til andre rådgivere enn finansministeren, særlig hvis de eier en utrydningstruet tiger.

SPØRSMÅL NR. 1464

Innlevert 8. august 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 22. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Vil kommunale pålegg om at innbyggerne selv må bekoste grunnleggende infrastruktur gjennom eksempelvis «veilysforeninger» kunne komme i konflikt med lovlig maksimumssats for eiendomsskatt?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge en bekymret innbygger i Dønna Kommune har kommunen høyeste sats for eiendomsskatt. Samtidig tilbyr ikke kommunen grunnleggende infrastruktur som veilys. Kommunen pålegger også innbyggerne å sørge for veilys selv (stolper, kabler og lyspærer) gjennom såkalte veilysforeninger. Spørsmålsstiller ønsker å få på det rene, dersom informasjonen stemmer, om Dønna kommune i praksis pålegger innbyggerne en eiendomsskatt som er høyere en lovbestemt maksimumssats.

Svar:

Spørsmålet er opprinnelig stilet til kommunal- og moderniseringsministeren, men er oversendt finansministeren ettersom det er vist til lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eiedomsskatt til kommunane (eiedomsskattelova).

Betaling for kommunale tjenester reguleres ikke av eiedomsskattelova. Det er ikke noen bestemmelser i eiedomsskattelova som forhindrer kommunene i å utskrive eiendomsskatt selv om innbyggerne selv har sørget for grunnleggende infrastruktur.

Historisk sett var eiendomsskatten delvis ansett som en finansiering av de utgifter bykommunene had-

de til utbygging av infrastruktur mv. knyttet til bymese områder. I dag er imidlertid eiendomsskatten rent fiskal.

Dette prinsippet er blant annet kommet til uttrykk i Høyesteretts dom inntatt i Retstidende 1985 side 1339 (Fanadommen).

Om innbyggerne i kommunen er misfornøyd med styringen av kommunen kan de felle sin dom i kommunevalget, eller stemme på et parti som ønsker å oppheve lov om eiedomsskatt ved stortingsvalget denne høsten.

SPØRSMÅL NR. 1465**Innlevert 9. august 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud****Besvart 15. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Vil statsråden bidra til at det opprettes plasser som kan brukes til arrest, og hvordan vurderer statsråden et mulig samarbeid mellom kriminalomsorgen og politiet i områder der det er fengsler?»

BEGRUNNELSE:

Sammenslåing av politidistriktene og den såkalte nærpolitireformen gjør at politiet må bruke mange timer i bil for å få en person i arrest.

Langt fravær for eget politidistrikt vil medføre redusert tilgjengelighet og tilstedeværelse og vil på sikt redusere mulighetene for kriminalitetsbekjempelse. I Oppland kan en tur til Hamar ta mellom 4 -6 timer og gjør det krevende å opprettholde god dekning av politi særlig på natt og i helger.

I Hallingdal er det celler som kan brukes med arrestforvaltere tilsatt.

I Valdres er det fengselsplasser i Slidre og på Gjøvik, og et samarbeid mellom kriminalomsorgen og politiet for å løse problemet med langt fravær fra eget politidistrikt burde prøves ut, hvis det ikke kan løses på samme måte som i Hallingdal.

Svar:

Jeg er opptatt av at politiet og kriminalomsorgen samarbeider tett for at ressursene i straffesakskjeden kan brukes effektivt.

Gjennom nærpolitireformen får politiet 12 primærarrest, mot tidligere 27 primærarrest. Det er imidlertid opp til politimesteren å velge hvor mange sekundærarrest det nye politidistriktet skal ha, ut ifra en avveining av ressursbruk vedrørende transport og bemanning av arrest. Jeg vil også understreke at det ikke er snakk om å opprette faste nye sekundærarrest, men om man skal opprettholde dagens antall sekundærarrest, og i spesielle tilfeller opprette midlertidige arrest ved behov under større arrangementer.

Politiet har allerede i dag, etter beslutning fra påtalemyndigheten, adgang til å plassere pågrepne i varetekt hos kriminalomsorgen (fengsel) også før det foreligger en kjennelse fra retten. Regjeringen har også, i tråd med Stortingets beslutning i juni 2015, iverksatt et pilotprosjekt der kriminalomsorgen har overtatt ansvaret for fremstilling og transport av varetektsinnsatte i Nordre Buskerud, Søndre Buskerud, Telemark og Vestfold. Prosjektet er senere utvidet, blant annet med Oslo politidistrikt.

Jeg vil fortsette å vurdere innretningen av politiets oppgaver og politiets samarbeid med kriminalomsorgen, slik at vi sikrer en effektiv bruk av ressurser.

SPØRSMÅL NR. 1466**Innlevert 10. august 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein****Besvart 15. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hva vil justis- og beredskapsministeren gjøre for å unngå at uriktige anmeldelser henlegges med grunnlag i «bevisets stilling», og i stedet henlegges som «intet straffbart forhold?»

BEGRUNNELSE:

Spørsmålsstiller har blitt kontaktet av fortvilte borgere som ikke føler at de blir helt renvasket for uriktige anmeldelser. Spesielt i saker som omhandler seksuelle overgrep kan det være belastende at en sak henlegges med koden «bevisets stilling» og ikke med koden «intet straffbart forhold». En person som er urettmessig anmeldt vil i disse tilfellene ha få muligheter for å kunne bli 100 prosent renvasket. Spørsmålsstiller har for-

ståelse for at dette kan være en stor belastning for personer som er urettmessig anmeldt for alvorlige forhold.

Svar:

Retningslinjer om anvendelsen av de ulike henleggelsesgrunnlagene er blant annet gitt i riksadvokatens rundskriv nr. 3/2006. Tre henleggelsesgrunnlag er mest aktuelle i saker mot person: Intet straffbart forhold, intet straffbart forhold anses bevist, og henleggelse etter bevisets stilling.

Det første henleggelsesgrunnlaget, intet straffbart forhold, kan bare benyttes når det anmeldte forholdet ikke rammes av noen straffebestemmelse, eller når det er åpenbart at den anmeldte ikke er gjerningspersonen (vedkommende var vitterlig ikke på stedet på det aktuelle tidspunktet, det har funnet sted en personforveksling mv).

Saker som henlegges fordi det ikke er (tilstrekkelig) bevist at den anmeldte har begått et straffbart forhold, henlegges enten etter ”bevisets stilling” eller som ”intet straffbart forhold anses bevist”.

Begrunnelsen bevisets stilling benyttes i de aller fleste tilfeller, og favner alt fra saker hvor mistanken er svakt fundert til saker hvor bevisene nær kan begrunne en tiltale. Denne henleggelseskode gjenspeiler det strenge beviskravet i strafferetten. Påtalemyndigheten tar som kjent ut en tiltale bare dersom man er overbevist om den siktedes straffeskyld, og man mener straffeskylden kan bevises ut over enhver rimelig tvil. En henleggelse etter bevisets stilling gir uttrykk for at det

strenge beviskravet ikke er oppfylt, og den anmeldte skal anses som uskyldig.

Begrunnelsen intet straffbart forhold anses bevist benyttes mer unntaksvis, og kun når resultatet av etterforskningen tydelig viser at den anmeldte ikke har begått en straffbar handling – dvs. når det er bevist at det ikke har skjedd noe straffbart. Dette er situasjonen i relativt få saker, blant annet fordi det forutsetter at en gjennom etterforskningen har kunnet klarlegge faktum tilstrekkelig til å trekke en slik konklusjon. Men dersom etterforskningen først tydelig viser at det ikke har skjedd noe straffbart, skal altså saken henlegges med begrunnelsen ”intet straffbart forhold anses bevist”.

Riksadvokaten og statsadvokatene fører kontroll med bruken av henleggelseskode som ledd i sine inspeksjoner og annen fagledelse rettet mot straffesaksbehandlingen i politiet, samt ved sin behandling av klager på politiets bruk av henleggelseskode.

Jeg har full forståelse for at personer som utsettes for uriktige anmeldelser ønsker at saken henlegges på en måte som med all mulig tydelighet renvasker dem. Jeg understreker derfor at det ikke er grunnlag for å forstå henleggelseskode bevisets stilling slik at den sår tvil om den aktuelle personens uskyld, like lite som når en domstol i en frifinnende dom også omtaler forhold som kan tale for straffeskyld.

Anvendelsen av henleggelseskode i den enkelte sak hører under Riksadvokatens ansvarsområde. Under henvisning til overstående redegjørelse, som er basert på innspill fra Riksadvokaten, kan jeg ikke se behov for at jeg som justis- og beredskapsminister griper inn i anvendelsen av henleggelseskode generelt.

SPØRSMÅL NR. 1467

Innlevert 10. august 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien

Besvart 21. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvor mange mannlige studenter er tatt opp til studier ved henholdsvis psykologi og veterinær- og dyrepleierstudier høsten 2017?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har valgt å fjerne tilleggspoeng for psykologistudiet og veterinær- og dyrepleierstudiet fra høsten 2017. Dette begrunnes med at det er i strid med

Likestillingsloven. Til tross for at det har vært praksis å gi mannlige studenter to tilleggspoeng ved disse studiene for å unngå rene ”kvinnestudier” har valgte regjeringen å fjerne poengene selv om dette har hatt store konsekvenser for enkelte søkere.

Svar:

For 2017 vil det ikke gis tilleggspoeng for mannlige søkere ved opptak til veterinær- og dyrepleierutdanning. Den tidligere ordningen var i strid med regelver-

ket for likestilling. Det har ikke vært gitt tilleggspoeng for mannlige søkere til psykologiutdanning. Stortinget har etter forslag fra regjeringen vedtatt ny likestillings- og diskrimineringslov som trer i kraft 1. januar 2018. Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning som tar opp i seg endringene i ny lov. Dette vil gjøre

det mulig å vurdere tilleggspoeng for underrepresentert kjønn, også for menn, ved alle utdanninger fra 2018.

Hvor mange studenter som faktisk blir tatt opp til utdanningene høsten 2017 vet vi ikke for universiteter og høyskoler rapporterer dette i midten av oktober. I hovedopptaket ble det imidlertid sendt ut følgende tilbud:

Institusjon	Utdanning	Tilbud kvinner	Tilbud menn
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Veterinær	106	9
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Dyrepleie	48	2
Nord universitet	Dyrepleie	59	1
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	Psykologi, profesjon	75	25
Universitetet i Bergen	Psykologi, profesjon	120	30
Universitetet i Oslo	Psykologi, profesjon	65	25
Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet	Psykologi, profesjon	37	14

(Kilde: Samordna opptak med unntak av Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet som har lokalt opptak og her det er brukt antall som har sagt ja til studieplass.)

SPØRSMÅL NR. 1468

Innlevert 10. august 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien

Besvart 21. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvilke tiltak vil regjeringen gjøre nå i høst for å sørge for at mannlige studenter får de tilleggspoeng som har vært vanlig praksis for psykologi og veterinær- og dyrepleierstudier slik at mannlige søkere som har blitt rammet av endringen kan tas opp og starte på studier denne høsten i tråd med Stortingets ønske om god kjønnsbalanse i utdanningen slik Likestillingslovens grunntanke er?»

BEGRUNNELSE:

I april meldte regjeringen at den valgte å fjerne tilleggspoeng for menn som søkte studier med mange kvinnelige studenter. Begrunnelsen var at dette var i strid med Likestillingsloven som i forarbeidene fokuserte på kvinner i mannsdominerte studier. Praksis har tidligere vært at menn har fått to ekstrapoeng ved opptak til psykologi og veterinær- og dyrepleierstudier. Dette er nå fjernet og statsråden har sagt at regjeringen vil vurdere om det skal gis tilleggspoeng også for menn, men at dette i så fall ikke skal ha virkning før fra 2018.

Undertegnede har fått henvendelse fra søker som på grunn av endringen nå ikke er tatt opp til veterinærstudie til høsten. Studenter får med regjeringens endring livet satt på vent i minst ett år. Selv da er det uvisst om tilleggspoeng vil bli gitt. Dette til tross for at et samlet Storting har bedt om en slik forfordeling for å jevne ut kjønnsbalansen ved spesielle studier. Da Likestillingsloven ble forfattet var det neppe i lovgivernes tanker at menn var underrepresentert i enkelte studier. Derfor er det noe uforståelig at regjeringen valgte å endre praksis før ny lov er på plass.

Svar:

Dagens regelverk for likestilling åpner bare for tilleggspoeng til menn ved opptak til utdanning som særlig er rettet inn mot undervisning av eller omsorg for barn, og hvor menn vil bli underrepresentert på linjen eller studiet, jf. forskrift om særbehandling av menn §

3. For andre utdanninger har denne typen tilleggspoeng vært i strid med regelverket. Det er heller ikke anledning til å sette inn andre virkemidler som gir menn fordeler ved opptaket. Jeg kan derfor dessverre ikke sette inn tiltak som representanten Wøien spør om nå i 2017. For ordens skyld gjør jeg også oppmerksom på at det bare har vært gitt tilleggspoeng for mannlige søkere til veterinær- og dyrepleierutdanning. Det har ikke vært gitt tilleggspoeng for opptak til psykologi.

Stortinget har etter forslag fra regjeringen vedtatt ny likestillings- og diskrimineringslov som trer i kraft 1. januar 2018. Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i forskrift om opptak høyere utdanning som tar opp i seg endringene i ny lov. Dette vil gjøre det mulig å vurdere tilleggspoeng for underrepresentert kjønn, også for menn, ved alle utdanninger. Fra og med opptaket for 2018 vil jeg derfor ha mulighet for å kunne følge opp anmodningsvedtak nr. 605.

SPØRSMÅL NR. 1469

Innlevert 10. august 2017 av stortingsrepresentant Christian Tynning Bjørnø

Besvart 21. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Mener statsråden at skoler som bestiller bøker i punktskrift skal få disse levert i punktskrift, og hvordan vil statsråden sikre at elevene faktisk får de bøkene som er bestilt?»

BEGRUNNELSE:

I sommer har det vært en rekke oppslag om blinde elever som ikke får de bøkene skolen har bestilt i punktskrift fra Statped. Blant annet gjelder dette en elev fra Vestfold; som begynner i 8.-klasse i høst. Skolen hadde bestilt 8 læreverker i punktskrift, men fikk avslag på alle bøkene. Etter mange medieoppslag i sommer har Statped nå lovet at de aller fleste av disse bøkene vil bli levert i punktskrift. Det er imidlertid flere elever som opplever at de ikke får alle punktbøkene som er bestilt, og det er fortsatt uklart om de vil motta disse.

Svar:

Læremiddelmarkedet i Norge er fritt, og de aller fleste lærebøker og læremidler er tilvirket av kommersielle aktører. Svært få av lærebøkene som produseres er tilpasset blinde og svaksynte elever.

Det er Statped som er gitt ansvaret for å tilpasse eksisterende læremidler til punktskrift, både som papirbøker og som bøker i elektronisk form, det vil si i Word-format. Læremidler som Statped produserer i Word-format, kan brukes både med lyd, det vil si syntetisk tale, og med leselesist som omformer teksten på datamaskinen til punktskrift. Alle punktskriftelever i ungdomsskole og videregående opplæring har bærbar PC og får både kort og lang leselesist. I følge Statped er punktbøker i papirformat mest etterspurt i barneskolen, mens elektroniske bøker i Word-format etter hvert overtar som det mest ønskede format for elever i høyere klassetrinn. De senere årene har det ifølge Statped ikke vært etterspørsel etter nyproduserte punktbøker i papirformat i videregående skole.

Det stilles betydelige krav til pedagogisk tilrettelegging for at lærebøker skal kunne leses av en blind elev. Blant annet har lærebøker i dag omfattende bruk

av visuelle elementer og grafiske oppsett, som bilder, diagrammer og tabeller. Disse må omgjøres til tekstlige forklaringer og plasseres i en relevant sammenheng for å få formidlet innholdet til en elev gjennom punktskrift eller lyd. Dette fører eksempelvis til at en enkelt historiebok tilsvarer hele 21 permer med punktskrift på papir. Punktskriftbøker i papir produseres derfor gjerne i to eksemplarer, slik at eleven kan ha ett sett hjemme og ett på skolen.

Dersom en skole bestiller et verk Statped ikke allerede har tilpasset, må Statped vurdere om de kan imøtekomme skolens ønske gjennom å tilby et tilsvarende læremiddel de allerede har produsert fra et annet forlag, eller om de skal gjøre en ny produksjon. Statped etterstreber nyproduksjon, men må samtidig vurdere ny produksjon opp mot et samlet omfang av nye bestillinger, formater og kostnader.

Det å gå fra hovedsakelig punktbøker i papirformat til elektronisk format og bruke lese- og lyd, kan være krevende for elever. Samtidig har alle bruk for digital kompetanse, og dette er en av de fem grunnleggende ferdighetene i skolen. Skolen har dermed en plikt til å gi elevene mulighet til å bli kjent med, og mestre, digitale verktøy helt fra de første årene på skolen. Det gjelder selvfølgelig også blinde og svaksynte elever. Digitale ferdigheter er videre viktig for barn og unge i sosiale sammenhenger, og også i senere studier og arbeidsliv, der digitale hjelpemidler i mange tilfeller vil være en forutsetning for å lykkes.

Når det gjelder skoler som opplever å få avslag, har Statped informert meg om at nye bestillingsrutiner har

bidratt til misforståelser. Ingen elev får avslag på en tilrettelagt lærebok i et fag, men kan i enkelte tilfeller få tilbud om et annet format eller en allerede tilpasset bok fra et annet forlag. Statped tilbyr skolene allerede tilrettelagte lærebøker direkte på hjemmesiden og leverer dem ut med det samme. Når skolen søker om nyproduksjon av læreverk, får skolen et svarbrev som kun omfatter nyproduksjon og ikke de bøkene som ble bestilt direkte på hjemmesiden. Dette kan skape usikkerhet om hva som følges opp. Statped vil gjøre endringer i sine rutiner for å unngå slike misforståelser i fremtiden.

Statped har lang tradisjon for å produsere læremidler for synshemmede og har også spisskompetanse på veiledning og rådgivning til kommuner/fylkeskommuner, barnehager og skoler som har synshemmede barn. Kommunikasjonen med skolene prioriteres derfor høyt i Statped. Statped har egne prosedyrer for kontakt med hver enkelt skole som har behov for læremidler i punktskrift. Gjennom å ha jevnlig kontakt med skolene forsøker Statped så tidlig som mulig å få klarhet i hvilke bøker klassen skal benytte kommende skoleår.

Jeg vurderer Statpeds prioriteringer på læremiddelfeltet som tilfredsstillende. De følger opp alle bestillinger som kommer fra skolene, med mål om ferdigstilling av læremidlene i rett tid. Statped har videre igangsatt et prosjekt der formålet er å kunne lage hurtigere og bedre konverteringer mellom formatene. Slik vil valgmulighetene på sikt kunne bedres ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 1470

Innlevert 10. august 2017 av stortingsrepresentant Christian Tynning Bjørnø

Besvart 18. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Hva vil statsråden gjøre for å bedre sikkerheten og framkommeligheten for utrykningskjøretøy på erstatningsveiene for E18 gjennom Heistad, Brevik og Stathelle?»

BEGRUNNELSE:

E18 mellom Porsgrunn og Bamble er stengt på grunn av vedlikeholdsarbeid. Dette gjør at et stort antall biler og tungtransport må gjennom tettbebygde strøk

og på veier med begrenset framkommelighet på Heistad, Brevik og Stathelle. Det har blitt antydning mellom 20.000 og 30.000 biler i døgnet. Dette byr på utfordringer også for utrykningskjøretøy. Ambulansesjefen i Telemark uttaler i PD 8/8 at han er særlig bekymret over situasjonen rundt Breviksbrua og Høgenheitunnelen. Det rapporteres om flere hendelser og nestenhendelser knytta til køene som oppstår når E18 må gjennom Høgenheitunnelen og over Breviksbrua. Det er forsøkt dialog med Statens Vegvesen, men det settes ikke i verk tiltak for å bedre situasjonen. Representanter for ambulansetjenesten i Bamble uttaler blant annet følgende til avisa:

”Dette setter vår egen sikkerhet på spill og fører til at vi bruker altfor lang tid på å komme fram til ulykkesstedet eller til dem som trenger hjelp på grunn av sykdom.”

Svar:

E18 mellom kryssene Kjørholt og Rugtvedt ble stengt 21. april i år. Stengningen skyldes behovet for å utbedre Kjørholt- og Bambletunnelene samtidig som det sprenges ut nye parallelle tunnellop for framtidig bygging av firefelts veg mellom Langangen og Rugtvedt. Nye Veier AS er byggherre for arbeidene og kontrakt ble inngått i juli.

Jeg er kjent med at det ble gjennomført en omfattende prosess lokalt der alternative omkjøringer og behov for tiltak ble drøftet grundig med lokale instanser. Blant annet hadde Statens vegvesen et møte 16. februar 2017 med Bamble kommune, Telemark fylkeskommune, kollektivselskapet i Grenland, nødetatene og velforeninger i området for å diskutere valg av omkjøringsløsning. 13. mars var det et separat møte med ambulansesjefen i Telemark, ambulansetjenesten i Bamble og brannvesenet i Bamble og Porsgrunn. 27. mars ble det avholdt et stort møte med en rekke instanser der også representanter for næringslivet og transportnæringen deltok. I dette møtet opplyste Statens vegvesen at det ville bli invitert til et evalueringsmøte i løpet av høsten.

Slik jeg ser det har Statens vegvesen, med grunnlag i drøftingene med berørte instanser og egne vurderinger, valgt en omkjøringsløsning via Breviksbrua og Høgenheitunnelen som ivaretar hensynet til ulike trafikantgrupper på en god måte. Alternativet via Frierfjorden ble ikke valgt fordi en slik omkjøring er betydelig lengre og har en standard som ikke vurderes som forsvarlig for avvikling av store trafikkmengder. Det er likevel lagt opp til at deler av trafikken kan dirigeres

denne vegen i perioder med store framkommelighetsproblemer over Breviksbrua. Så langt har ikke det vært vurdert som nødvendig.

Det er gjennomført flere tiltak på den valgte omkjøringsruten. Tiltakene omfatter rehabilitering, forsterkning og midlertidig innsnevring av gang- og sykkelbanen på Breviksbrua, mindre ombygging av rundkjøringen ved sørenden av Breviksbrua, utbedring av fortau og rekkverk på Trosvikvegen bru, ny gang- og sykkelveg på deler av strekningen, tiltak i Høgenheitunnelen for å utbedre forfall og tilfredsstillende kravene i tunnelsikkerhetsforskriften samt utbedring av fortau og belysning i Brevikstunnelen. Det er også gjennomført framkommelighetstiltak på den alternative ruten via Frierfjorden.

Statens vegvesen bekrefter at det tidvis, særlig i forbindelse med helger og helligdager, kan være saktegående trafikk over Breviksbrua og gjennom Høgenheitunnelen. Ambulanse er stasjonert både i Porsgrunn nord for Breviksbrua og i Rugtvedtområdet sør for Breviksbrua. Det eneste akuttmottaket ligger på Telemark sykehus i Skien. Ved riktig bruk av ambulanseressursene kan man for de aller fleste ambulanseoppdrag unngå problemene med saktegående trafikk over Breviksbrua og i Høgenheitunnelen. For ambulanseoppdrag sørfra som skal til Oslo, kan imidlertid omkjøring via Breviksbrua tidvis medføre forsinkelser. Normalt brukes det imidlertid ikke ambulanse til transport av pasienter med livstruende sykdom/skade over så lange distanser.

Statens vegvesen vil arrangere et møte med alle berørte instanser i løpet av høsten for å evaluere erfaringene. Møtet vil gi grunnlag for å ta stilling til om det er nødvendig og mulig med justeringer for å bidra til at omkjøringsløsningene skal fungere så godt som det lar seg gjøre etter forholdene. Jeg vil be Statens vegvesen om å bli orientert i etterkant av dette møtet.

SPØRSMÅL NR. 1471

Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 21. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Er statsråden enig i at det må innføres like kostnadsrammer for bygging av studentboliger på Kongsberg og Ringerike, som i Drammen?»

BEGRUNNELSE:

I dag er øvre kostnadsramme for tilskudd til bygging av studentbolig satt til 800.000 per boenhet i Drammen, mens kostnadsrammen er satt til 700.000 per boenhet for Kongsberg og Ringerike. Studentsamskipnaden sørøst oppgir at det nå er 197 på venteliste/

søknader for studentbolig på Kongsberg, 242 på venteliste på Ringerike og at det er ledige studentboliger i Drammen.

På denne bakgrunn er det et stort behov for å bygge flere studentboliger på Kongsberg og Ringerike. Økonomien i studentsamskipnaden er dårlig, samtidig som det nå er svært kostbart å bygge studentboliger. Rammebetingelsene fra staten må derfor bedres for at køene skal kunne reduseres.

Svar:

Jeg er glad for at mange er opptatt av boligsituasjonen til studentene. Studentboliger er viktig, noe både regjeringen og samarbeidspartiene har vist gjennom økte bevilgninger til studentboligbygging i denne stortingsperioden.

Det er store summer som hvert år settes av til studentboligbygging, og det er avgjørende at tilskuddsordningen er innrettet slik at boligene faktisk blir oppført. Jeg er derfor enig med representant Lundteigen i at det er viktig å ha oppmerksomhet på at de fastsatte rammene er på et riktig nivå.

Departementet er i tett dialog med studentsamskipnadene og Husbanken om rammevilkårene for studentboligbygging. Nivået på kostnadsrammen og tilskuddssatsen for studentboliger må sees i sammenheng. Eventuelle forslag til endringer i rammene bør være basert på en grundigere behovsvurdering. Jeg har tidligere formidlet at jeg vil ta initiativ til at det blir gjennomført en gjennomgang av tilskuddsordningen i 2018. Gjennomgangen vil danne grunnlaget for eventuelle beslutninger om endringer av dagens rammer i Kongsberg og andre studiesteder i landet.

SPØRSMÅL NR. 1472

Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 24. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvorfor behandlingen av forskrift om salg av rå melk og fløte stoppet opp i 2011, og for hvordan arbeidet med forskrift skal fullføres?»

BEGRUNNELSE:

Mattilsynet har sendt utkast til forskrift om nasjonale bestemmelser om krav til varmebehandling ved omsetning av melk og fløte beregnet på direkte konsum som melk og fløte på offentlig høring i to omganger, først i 2008 og deretter en justert versjon i 2011. I utkastet til forskrift åpnes det for å tillate omsetning av melk og fløte som ikke er varmebehandlet. I juni 2015 sendte Norsk Gardsost, Bondelaget, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Oikos, Biologisk-Dynamisk forening og Slow Food Norge brev til Helse- og omsorgsdepartementet, der de ba departementet om å ta opp igjen behandlingen av forskriften. Brevet er ennå ikke blitt besvart.

Det er i dag tillatt med såkalt "tilfeldig salg" fra bonde til forbruker, men dette er ikke videre definert i forskriften. Rå melk og fløte er ferskvare som krever kunnskap å håndtere, men det er i dag ingen kvalitets-

krav til hvordan det tilfeldige salget skal foregå. Flere EU-land tillater slik omsetning, da EU-regelverket åpner for at hvert enkelt land kan velge dette selv.

Melkeprodusentene opplever økende pågang fra forbrukere som ønsker å handle melk direkte fra gården. De økende mengdene melk som omsettes ved "tilfeldig salg" aktualiserer behovet for å få på plass et system for omsetning.

Å tillate direktesalg i ordnede former vil være en fordel både med tanke på produsentansvar og mattrygghet for forbrukerne. I tillegg vil direktesalg være svært godt egnet for melkeprodusenter som ønsker å skape næringsutvikling på gårdens ressurser og ha nærhet til forbrukerne. Forbrukertrenden med å konsumere melk som ikke er varmebehandlet åpner muligheter for høykvalitets nisjeproduksjon.

Svar:

I forbindelse med Mattilsynets høring i 2008 av utkast til forskrift om nasjonale bestemmelser om krav til varmebehandling ved omsetning av rå melk og fløte beregnet på direkte konsum som melk eller fløte kom det inn en rekke høringsuttalelser. På bakgrunn av høringsuttalelser, avholdt høringsmøte, dialog mel-

lom matdepartementene, samt en ny rapport fra Veterinærinstituttet og Folkehelseinstituttet, ba Helse- og omsorgsdepartementet Mattilsynet om å utarbeide et endret utkast til forskrift. Helse- og omsorgsdepartementet mottok et nytt og endret utkast 22. mars 2011 for klarering før høring. Etter en omfattende vurdering av dette utkastet og konsultasjon med Mattilsynet fant Helse- og omsorgsdepartementet det riktig å stoppe prosessen og ikke sende utkastet på ny høring. Dette ble gjort ut fra hensynet til å unngå at barn, eldre og personer med immunsvikt skulle bli utsatt for risiko om å bli alvorlig syke på grunn av sykdomsframkallende bakterier i rå melk. Det ble også tillagt vekt at vi generelt ikke ønsker advarselsmerking på matprodukter som inngår i det daglige kostholdet. I høringen i 2008 kom det også en rekke høringsuttalelser som påpekte viktigheten av at rå melk og rå fløte bør kunne omsettes

i Norge. Dette for å gi forbrukerne en valgmulighet. Departementet har også mottatt en rekke henvendelser etter dette som framholder dette synspunktet. Jeg er gjort kjent med at det i Sverige trådte i kraft nye bestemmelser 1. september 2016 som åpner for begrenset salg av ikke varmebehandlet melk fra gårder på bestemte vilkår. Etter en helhetlig vurdering av næringsinteresser, forbrukerinteresser og helsehensyn, har regjeringen vedtatt å utarbeide og sende på høring et forslag om å innføre en begrenset åpning for salg fra gård eller seter på visse vilkår, om lag som de vilkårene som gjelder i våre naboland. Mattilsynet er gitt et oppdrag om å utarbeide forslaget. Et slikt forslag vil blant annet kunne innebære at den som selger upasteurisert melk vil måtte gi informasjon til forbruker om helserisiko samt råd om oppbevaring og håndtering for å redusere smittefare.

SPØRSMÅL NR. 1473

Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth

Besvart 31. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden før skolestart ta initiativ til å gi barn i grunnskolen med diabetes 1 refusjon for stikkefri blodsuktermåler og overlate til HELFO å vurdere hvilke andre pasientgrupper som det neste året kan fases inn i refusjonssystemet for slik blodsuktermåling?»

BEGRUNNELSE:

Om noen dager er det skolestart. Da setter mer enn 2500 barn under 15 år seg ved skolepulten med sin diabetes 1. Noen av dem må måle blodsukkeret 4-6 ganger i løpet skoledagen. For noen av de yngste elevene må lærerne bistå eller være med og passe tiden mellom hver måling. Hjemme eller på jobb går foreldrene med bekymring for om oppfølgingen av barnet er god nok.

Det finnes nå gode måleapparater som gjør at barna kan slippe med et stikk hver 14. dag, men som måler kontinuerlig – med en skanner og som samtidig sender oppdateringen rett på mobilen til mor eller far. Målingene kan også sendes helsepersonell, hvis det er behov for å følge opp tettere i en periode.

Når kvaliteten på målingene også er mer enn god nok, er det hensynet til pasienten som må veie tyngst. I Norge har metodevurderingen av Abbots stikkefrie

blodsuktermåler Freestyle Libre nå blitt skyggeboksing mellom metode og ulike aktører i helsebyråkratiet. Å gi barna moderne måleapparater vil gi store praktiske fordeler for barna og gi foreldrene trygghet. Dette vil utgjøre en stor forbedring i hverdagen til mange familier og vil være et viktig skritt i å skape pasientens helsetjeneste, ikke minst er det et viktig skritt i våre politiske løfter om å spille på lag med de pårørende.

Metoden er godkjent og metodevurdert i flere andre land, blant annet Frankrike. I Sverige gis det full refusjon.

Undertegnede mener de er på å tide å innføre refusjon for alle med diabetes 1, og at det ikke lenger er noen gode grunner til å utsette dette. Å innføre refusjon allerede nå for barn i grunnskolen vil lett la seg gjennomføre, så kan HELFO, som forvalter alle refusjoner knyttet til førstelinjetjenesten i helsesektoren, fase inn resten av pasientene fortløpende neste år.

Svar:

FreeStyle Libre er et nytt produkt, og det er usikkert hvilke pasienter produktet er mest relevant for samt hvor stor nytte pasientene vil få av produktet. På bakgrunn av dette bestilte Bestillerforum RHF i systemet for Nye metoder i juni 2016 en hurtig metodevurdering

av FreeStyle Libre og tilsvarende systemer for egenmåling av glukose i vevsvæske ved diabetes, fra Folkehelseinstituttet. Bestillingen er basert på en samlet vurdering av bl.a. faglige innspill samt at en metodevurdering vil kunne forventes å bidra til avklaring av finansieringsansvaret for metoden.

En første versjon av metodevurderingen ble ferdigstilt i juni 2017. Rapporten måtte suppleres med ytterligere dokumentasjon for å forbedre beslutningsgrunnlaget. Dette skjedde i tett dialog mellom de regionale helseforetakene, Folkehelseinstituttet og leverandøren av produktet. Revidert rapport har blitt behandlet i system for Nye metoder av Bestillerforum RHF den 21. august 2017. Bestillerforum RHF har på sitt møte ut-

kvittert rapporten som nå skal behandles videre og tjene som beslutningsgrunnlag for en eventuell innføring av metoden.

Ved innføring av nye metoder eller produkter i helsetjenesten er det viktig at avgjørelser om offentlig finansiering bygger på et godt beslutningsgrunnlag uavhengig av finansieringsordning, og at beslutninger baseres på de prioriteringskriteriene som Stortinget har sluttet seg til. Dette skal bidra til å sikre likeverdig tilgang til nye metoder på tvers av ulike pasientgrupper.

Når det gjelder spørsmålet om og hvilke pasientgrupper, herunder barn, som skal få tilgang til glukosemåleren, så vil system for Nye metoder ta stilling til dette på eget grunnlag.

SPØRSMÅL NR. 1474

Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 5. september 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden syte før at Volda sjukehus blir definert som eit akuttsjukehus med traumefunksjon, vil statsråden syte før at helgestenginga av akuttkirurgi vert oppheva og vil statsråden sikre at basale akuttfunksjonar i Volda ikkje blir planlagt funksjonsfordelt/sentralisert til Ålesund sjukehus?»

GRUNNGJEVING:

Volda sjukehus har ikkje hatt traumefunksjon dei siste åra, til tross for at sjukehuset oppfyller alle krav til akuttsjukehus med traumefunksjon. Alle samanliknbare sjukehus i Norge har traumefunksjon. Også i ny revidert traumeplan fyller Volda sjukehus opp alle krav. No må pasientar etter boka fraktast heilt til Ålesund, og det vil kunne føre til at pasientar vil omkomme eller få dårlegare prognose på grunn av transporttida.

I Nasjonal helse- og sjukehusplan blei det eit nasjonalt vedtak om at akuttkirurgi skal vidareførast i Volda. Likevel opplever ein lokalt at vedtaket som helseforetaket har gjort, er ullent og inneber at det skal oppfyllast i eit samarbeid mellom sjukehus, altså at ein ikkje er sikra grunnleggande akutttilbod i Volda, slik Stortinget la til grunn.

Helgestenginga av kirurgien ved Volda inneber at alle pasientar må reise til Ålesund, sjølv om kirurgar er lønna ved Volda og går vakt 24/7. Dei har ikkje lov å ta

i mot akutttinnleggingar i helg. Ordninga er unødvendig, tungvint for pasientane og belastande. Det er og ei ressurskrevjande løysing, der ambulansane i helg i stor grad vert brukt til transport.

Svar:

Ved behandlingen av Nasjonal helse- og sykehusplan sluttet Stortinget seg til de overordnede føringene for innholdet i ulike kategorier sykehus. Utformingen av tilbudet ved det enkelte sykehus må være i tråd med Stortingets føringer, men den konkrete tilpasningen må gjøres lokalt.

I foretaksmøtet 4. mai 2017 fikk de regionale helseforetakene i oppdrag å avklare akuttfunksjonene i sykehusene. I møtet ble det vist til at hensiktsmessig oppgavedeling og krav til helhetlige pasientforløp forutsetter tett samarbeid og faglige og organisatoriske nettverksfunksjoner mellom sykehus, og at organiseringen bør understøtte dette.

Styret i Helse Midt-Norge behandlet sak om avklaring av kirurgisk akuttbereidskap ved sykehusene i regionen 9. mars 2017, og sluttet seg til vedtakene til styret i Helse Møre og Romsdal. Dette innebærer at det for kommende utviklingsplanperiode legges til grunn at det skal opprettholdes et akuttkirurgisk tilbud ved Volda sjukehus, men at dette forutsetter et tettere samarbeid mellom fagmiljøene ved sykehusene i Ålesund og Volda.

Når det gjelder traumefunksjonen ved Volda sjukehus, er dette en beslutning som ligger til det regionale helseforetaket. De regionale helseforetakene har styrebehandlet forslag til nasjonal traumeplan som er utarbeidet på et felles oppdrag fra de regionale helseforetakene. Helse Midt-Norge vedtok forslag til nasjonal traumeplan i møte 22. juni 2017. Det fremgår av styresaken at planen ikke vil medføre endring i nåværende

sykehusstruktur og oppgavedeling. St. Olavs Hospital HF skal fortsatt være traumesenter, Ålesund sjukehus er akutt sykehus med traumefunksjon med mer omfattende behandlingsansvar og sykehusene i Molde, Namsos og Levanger er akutt sykehus med traumefunksjon. Volda sjukehus og Kristiansund sjukehus vil fortsatt være akuttsjukehus uten traumefunksjon.

SPØRSMÅL NR. 1475

Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 17. august 2017 av innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug

Spørsmål:

«Kva er bakgrunnen for at asylmottaket i Ullensvang herad i Hardanger må legge ned si verksemd i oktober etter at det har vore i kommunal drift sidan 1989, kor skal bebruarane flyttast og vil regjeringa syte før at det blir gjort ei ny vurdering i denne saka med sikte på at drifta på asylmottaket kan vidareførast, til glede for både kommunen og bebruarane?»

GRUNNGJEVING:

Ullensvang herad har fått beskjed frå UDI at mottaket i Kinsarvik skal avviklast frå oktober. I dag bur det om lag 80 -90 bebruarar der, inkludert ein god del barnefamiljar. Mottaket er drifta av kommunen, og ei avvikling har møtt sterke reaksjonar. Asylmottaket har vore ein del av kommunen og nærmiljøet i 28 år, og meldinga om at det no skal avviklast på 3 månaders varsel, kom svært overraskande. Asylmottaket er ønska i kommunen, og ein har hatt god erfaring med integrering og oppfølging av bebruarane.

Svar:

Ansaret for opprettelse, drift og nedleggelse av asylmottak er delegert fra Justis- og beredskapsdepartementet til Utlendingsdirektoratet (UDI). I dette ligger ansvar for å tilpasse mottakskapasiteten til det behovet som til enhver tid eksisterer. UDI har utarbeidet interne rutiner for nedbygging av mottakskapasitet, IM 2010-039. Den aktuelle internmeldingen er offentlig tilgjengelig på UDIs hjemmesider, www.udi.no.

Det høye antallet asylsøkere i 2015, etterfulgt av svært få asylsøkere i 2016 og 2017, har gjort det nødvendig å neddimensjonere mottakskapasiteten. Det har blitt brukt betydelige midler til å betale for ubenyttet innkvarteringskapasitet. Jeg viser til brev av 11.10.2016 fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende kostnader knyttet til ubrukte mottaksplasser, og mitt svar av 25.10.2016. Av asylmottakene som har blitt lagt ned finnes det mottak driftet av både private, kommunale og ideelle aktører, men fra starten av 2016 og fram til august 2017 har andel asylsøkere som bor på mottak driftet av kommunale aktører økt.

Når asylmottak avvikles, vil det kunne oppstå behov for å flytte beboere til andre mottak. De operative vurderingene av hvor asylsøkere skal bo gjøres UDI uten involvering eller overprøving fra departementets side.

SPØRSMÅL NR. 1476**Innlevert 11. august 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 24. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Carlberg gård i Rygge er sterkt berørt av den nye traseen for dobbeltspor sør for Moss. Eierne sliter med å få til en god dialog med Bane NOR om løsninger som på best mulig måte kan ivareta gårdsdrift og dyrket mark når utbyggingen skal skje.

Vil statsråden sørge for full åpenhet fra Bane NOR om prosess og forslag til løsninger slik at man kan avklare hvordan driften av gården kan ivaretas og mest mulig dyrket mark kan bli spart under utbyggingen og etter at anlegget er ferdig?»

BEGRUNNELSE:

Det skal anlegges nytt dobbeltspor for jernbanen i Moss/Rygge i perioden 2018–2024. Tunnelutslag og dobbeltspor kommer nå 20–30 meter fra gårdsveien på Carlberg, en gård på 1500 mål (900 mål dyrket mark).

Slik planene nå er innrettet, vil eierne av Carlberg miste muligheten for drift av det aktuelle området i anleggsperioden. I tillegg planlegges anleggsveier over jordene på gården. Riggområdet legges i stor grad på fulldyrka jord. Eierne er videre bekymret for hvordan støy og stenging av gårdsvei kommer til å slå ut for driften på gården.

I Nationen 01.11.16 peker eierne på noen av utfordringene knyttet til det store jernbaneprosjektet:

«– En bekymring til er at jordene blir delt på tvers. Fire av gårdens jorder blir berørt, tilbake ligger trekantede jordlapper. Da blir det vanskelig å komme til med ei 30 meter brei sprøyte.»

I saken heter det at eierne tror anleggsperioden kan bli krevende. Om lag 200 mål matjord blir berørt. Hele vanningsanlegget må de bygge om. Etter oppdelingen av jorde, blir hydrantene liggende på feil side. Det skal graves kloakkledning, anlegges brakkerigg og lagringsplass.

Svar:

Regjeringen har store ambisjoner for utbygging og vedlikehold av infrastruktur i Norge. Det er kraftig vekst i bevilgningene for å sikre mer helhetlig og langsiktig utvikling av infrastrukturen. Jeg er opptatt av at statens aktører skal opprettholde en god kontakt med berørte parter. Vi har forelagt spørsmålet for Jernbane-

direktoratet, som har innhentet informasjon fra Bane NOR. Bane NOR er klar over at anleggsgjennomføringen vil påvirke Carlberg gård sterkt.

Bane NOR opplyser at i planleggingen av anleggsarbeidet har Bane NOR lagt stor vekt på å ivareta hensynet til denne og øvrige gårder som befinner seg i kulturlandskapet langs planlagt trase i Rygge. Bane NOR informerer om at de siden 2015 har jobbet aktivt med å holde god dialog med alle de grunneiere som i større eller mindre grad vil bli berørt av utbyggingen i Moss og Rygge. Carlberg gård blir berørt i et større omfang enn øvrige eiendommer og det er derfor gjennomført flere møter med eierne av Carlberg for å ha en best mulig dialog og informere om status og fremdrift, samt konsekvenser av planene. Videre er det i vedtatt reguleringsplan lagt inn bestemmelser med krav om særlig hensyn til drift av Carlberg gård.

Carlberg gård er en del av Verne Kloster landskapsvernområde, som er vernet i egen forskrift. Bane NOR har informert om at de har søkt og fått innvilget dispensasjon fra Fylkesmannen for gjennomføring av planlagt tiltak i området. I forbindelse med tillatelsen er det gitt en rekke krav for i størst mulig grad ivareta Carlberg gård som en del av landskapsvernområdet og det viktige kulturlandskapet, herunder flytting av gamle steingjerder for å redusere omfanget av trekantede jordlapper, og etablering av minst mulig synlige inngrep.

Prosjektet innebærer at ny jernbanetrase forskyves mot nord ved Carlberg og deler av traseen vil bli senket ned under terreng. Som en forlengelse av tunnelen fra Moss skal det derfor graves ned en drøyt 300 meter lang betongkulvert nord for Carlberg. Kulverten er utformet med en lengde og dimensjon som i størst mulig grad skal hensynta gården, driften og kulturlandskapet. Dyrket mark reetableres over deler av kulverten. Arbeidet med kulvert og tunnel krever omfattende anleggsarbeid på stedet, og etablering av rigg i dette området vil i liten grad påvirke størrelsen på inngrepet som må gjøres. Som anleggsveier benyttes eksisterende landbruksveier og arealer tett ved nytt spor. Stengt gårdsvei fra nord blir tilrettelagt for gående og syklende. To andre adkomstveier vil fortsatt være tilgjengelige for gården. Dagens jernbane fra 1860-årene skal fjernes og tilbakeføres som landbruksareal. Banen deler i dag Carlberg i to, noe som innebærer behov for kryssing av banen i plan. Det forekommer også i dag trekantede arealer som vil forsvinne etter utbygging.

Etter hva jeg får opplyst, medfører det riktighet at ny bane gir endret arrondering av jordene i området. Bane NOR har informert om at de er i dialog med

etablert grunneierlag på strekningen og er i gang med en prosess for makebytte, med mål om best mulig arrondering på hele strekningen. Prosjektet vil ved etablering av tunnel, samt tilbakeføring av gammel bane, ikke medføre netto reduksjon av dyrket mark i Rygge. Lengden av trase over jordene vil reduseres med ca. 100 meter. Andelen av dyrka mark som blir delt i to av banen vil derfor reduseres med ny bane.

Ny trase vil berøre en rekke vanningsanlegg, dreneringssystemer og drifteveier til landbruket på hele strekningen fra Carlberg gård til Kurefjordveien. Bane NOR har informert om at ved ferdig anlegg skal Bane NOR sørge for at landbruket på strekningen fungerer like bra som før utbygging.

SPØRSMÅL NR. 1477

Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 24. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Vil statsråden sikra at bruene over Storelva i Utvik i Stryn kommune blir bygde opp att på ein måte som førebyggjar at elva tek nye vegar og gjer like store øydeleggingar i framtida som me har sett ved flommen for to veker sidan?»

GRUNNGJEVING:

Ved flommen i Utvik vart to bruer øydelagde. Desse bruane er bygde på 1930-talet og forsterka med ei betongblokk midt under kvar bru. Desse betongblokkene gjorde at røter, tre, stein og anna stengde vassføringa, og elva fann seg nye vegar og gjorde store øydeleggingar. Folk i bygda krev no tryggleik for framtida.

Svar:

Statens vegvesen kom med regelverk for bygging av nye bruer i 1986. Alt i 1996 var kravet til dimensjonering av bruer over vassdrag at dei skulle tole vasstanden ved ein 100-års flaum. I 2009 vart kravet til fri høgde auka slik at dei no skal tole vasstanden ved ein 200-års flaum, jf. Statens vegvesen sine vegnormalar for planlegging og bygging av nye bruer både på riks- og fylkesveg (Handbok N400 Bruprosjektering). Dessverre er det mange eldre bruer rundt om i landet som ikkje er dimensjonerte for slike ekstreme flaumsituasjonar eller intense vassmengder som vi av og til opplever i dag. I Utvik vart ei bru teken av flaumen, og denne må derfor erstattast med ny bru. Den nye brua vil bli bygd etter gjeldande regelverk, noko som også skal sikre at elveløpet ikkje tek nye vegar ved flaum. På den andre brua

vart vestre landkar sterkt skada. I følge Statens vegvesen er dette no fjerna, og nytt landkar er under bygging. Det nye landkaret blir dimensjonert for å kunne inngå i ei eventuell ny og større bru på eit seinare tidspunkt. I tillegg blir det bygd ledemurar langs elveløpet. Saman med tiltak i sjølve elveløpet vil dette sikre vesentleg betre gjennomstrauming av vatn enn før flaumen i juli. Vegen gjennom Utvik er fylkesveg, og følgeleg er det opp til fylkeskommunen å avgjere om det skal byggjast ny bru eller om den gamle skal reparerast. Løysinga med å byggje nytt landkar på eksisterande bru er i følge Statens vegvesen vurdert til å vere den raskaste, sikraste og billegaste løysinga for å få vegen på plass att gjennom Utvik. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) bidrar med faglege råd, flaumberekningar m.m. for å sikre at tiltaka kan gjennomførast på ein forsvarleg måte ut frå flaumomsyn.

SPØRSMÅL NR. 1478**Innlevert 12. august 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung****Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Over 60 % av slagpasienter får synsvansker. Disse blir i liten grad avdekket. Mange får negative opplevelser når ustøhet skyldes visuelle forstyrrelser som ikke er forstått av pasient eller helsepersonell. Tidlig rehabilitering er viktig for resultatet. Det er derfor overraskende at de nye retningslinjene som er på høring ikke omtaler synsrehabilitering eller synsfunksjonsutredning.

Vil ministeren sørge for at synsrehabilitering blir en rett på linje med annen rehabilitering, og del av nye retningslinjer?»

BEGRUNNELSE:

Nasjonal faglig retningslinjer for behandling og rehabilitering ved hjerneslag hadde høringsfrist 1.august 2017, uten at oppdatert kunnskap om synsrehabilitering er løftet frem.

Synsforstyrrelser går ut over alle ferdigheter: balanse, motoriske aktiviteter, lesing, all aktivitet, utholdenhet og sosial delaktighet.

Norge har unik erfaring og forskning på feltet og synspedagoger har tatt videreutdanning i synets nevrologi og metoder som er individuelt tilpasset den enkeltes særegne funksjonsforstyrrelse (øyemotorisk, sensorisk eller perseptuelt). Forskning viser at synsrehabilitering har god effekt på øyemotoriske forstyrrelser og at scannings teknikker er nødvendig.

Tidlig rehabilitering er avgjørende for å slippe avlæring av uheldige kompenseringsstrategier som ofte gir unødvendig hodepine, nakkesmerter og urasjonelle bevegelser.

Helsedirektoratet har støttet flere av forskningsfeltene på området: - visuelle forstyrrelser etter hjerneslag (1996-2000, brosjyren "Kan det være synet" i 2008, videoen med samme tema i 2010, Barns funksjonelle syn i 2011, informasjonsmateriell til landets øyeleger i 2012.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet opplysninger fra Helsedirektoratet. Helsedirektoratet opplyser at anbefalingen fra retningslinjen i 2010 var at «alle slagpasienter bør få vurdert synsfunksjon etter hjerneslaget». På det tidspunktet fantes det ikke tilstrekkelig dokumentasjon for å kunne anbefale gjenopptrening av synsfeltet ved spesielle stimuleringstiltak.

Helsedirektoratet oppgir at synsforstyrrelser er et stort problem for mange slagpasienter og har, som representant Grung skriver, blitt rapportert hos opptil 60 % av slagrammede. Etter et hjerneslag er det vanlig at pasienten mister halvparten eller deler av synsfeltet på begge øynene.

I forbindelse med revisjon av den nasjonale retningslinjen for behandling og rehabilitering av hjerneslag, er det gjort en oppdatering av kunnskapsgrunnlaget for å danne grunnlag for en nasjonal anbefaling om tiltak ved synsfeltutfall. Det er Kunnskapssenteret som har gjennomgått kunnskapsgrunnlaget. Bestillingen til Kunnskapssenteret var spisset til å gjelde effekten av behandling rettet mot synsutfall hos personer som har hatt hjerneslag, og ikke alle synsvansker relatert til slaget.

Helsedirektoratet opplyser videre at den oppdaterte kunnskapsoppsummeringen har dannet grunnlag for en nasjonal anbefaling om tiltak ved synsfeltutfall etter hjerneslag. Ut fra en samlet vurdering av kunnskapsgrunnlaget og erfaring og kunnskap fra klinikere og brukerrepresentanter, ble følgende nasjonale anbefaling sendt ut på ekstern høring: «Hos slagrammede med synsfeltutfall foreslås det behandling med kompensatoriske tiltak.» Det fremgår i høringsutkastet til revidert retningslinje i rehabiliteringskapittelets underkapittel; «Syn, hørsel og kommunikasjon». Her fremkommer anbefalingene om «vurderinger av synsfunksjon hos pasienter med hjerneslag», og «synsforberedende tiltak hos pasienter med synsutfall etter hjerneslag».

Anbefalingen beskriver at alle slagrammede bør få vurdert synsfunksjonen etter hjerneslaget, og hjerneslagsrammede med synsvansker bør vurderes for henvisning til øyelege, optiker, ortoptist og/eller synspedagog. Det er også listet opp spesifikke kompensatoriske tiltak som kan være hensiktsmessige å bruke, som visuelle søkestrategier, trene øyebevegelser for lesing mv.

Ut fra Helsedirektoratets opplysninger, oppfatter jeg derfor at synsrehabilitering er blitt løftet frem og drøftet både med klinikere og brukerrepresentanter i arbeidet med revisjon av retningslinje hjerneslag - så langt dagens kunnskapsgrunnlag tillater.

SPØRSMÅL NR. 1479

Innlevert 12. august 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Det er bred enighet om at alle pasienter skal ha likeverdig mulighet til utprøvende behandling, og det er tatt initiativ til at alvorlig syke skal få tilbud om alternativ vurdering. Jeg er blitt kontaktet av pårørende til en ung dame med dødelig kreftdiagnose i Helse Nord. Hun fikk først tilbud om å delta i en studie i regi av Haukeland Sykehus, men fikk deretter avslag på grunn av for høye reisekostnadene.

Hvordan sikre alle reell likeverdig mulighet til å delta i utprøvende behandling?»

BEGRUNNELSE:

I spørsmål 1211 problematiserte jeg manglende oppfølging av Legemiddelmeldingen og stortingets forventning om at alle pasienter fikk likeverdig mulighet til å delta i utprøvende behandling gjennom nettsiden kliniskestudier.helsenorge.no. Helseministeren viste til at han hadde gitt de regionale helseforetakene i oppdrag å styrke infrastrukturen for kliniske studier gjennom etablering av et nasjonalt nettverk kalt NorCrim.

Helseministeren informerte nylig om regjeringens ønske om å etablere tilsvarende mulighet som Danmark, der alvorlig syke får mulighet om ny uavhengig vurdering inklusiv muligheter til å delta i studier. Dette tiltaket skal også gjennomføres uten at det følger midler med.

Prinsippet om likeverdig tilgang helsetjenester er helt grunnleggende i vår felles helsetjeneste. Det forventes derfor at det er retningslinjer og finansieringsordninger som sikrer at dette blir gjennomført i praksis.

Svar:

I mitt svar på spørsmål 1211 viste jeg at denne regjeringen har styrket finansieringsmulighetene for kliniske studier og fulgt opp tiltakene i legemiddelmeldingen. Det er arbeidet systematisk og godt med å legge til rette for flere kliniske studier i helsetjenesten, gjennom oppbygging av infrastruktur og øremerking av midler til klinisk helseforskning, men fortsatt er det for få studier på enkelte områder og for få nasjonale kliniske multisenterstudier.

Med program for klinisk behandlingsforskning i spesialisthelsetjenesten, etablert i 2016, er pasienter i hele landet gitt en bedre mulighet til å delta i utprøven-

de behandling gjennom deltakelse i kliniske studier. Det er bare kliniske multisenterstudier med deltakelse fra alle fire helseregioner som kan søke om midler fra dette forskningsprogrammet. Programmet var et sentralt tiltak i legemiddelmeldingens omtale av kliniske studier. Jeg deler synet om at tilbudet om utprøvende behandling til pasienter har vært begrenset og mener årsaken er at det pågår for få og små kliniske studier i Norge. Programmet skal imøtekomme denne utfordringen ved at det finansierer flere større nasjonale kliniske studier av høy kvalitet og med forutsigbar finansiering (ca. 130 mill. kroner i 2017). Hovedmålene til programmet er nettopp å gi flere pasienter en mer likeverdig mulighet til å delta i utprøvende behandling gjennom klinisk behandlingsforskning, bidra til økt koordinering av kompetanse, ressurser og infrastruktur og styrke grunnlaget for å gi helsetjenester som er effektive, sikre og av god kvalitet.

Stortingsrepresentanten viser til nettsiden kliniskestudier.helsenorge.no. Opprettelsen av denne nettsiden var et annet tiltak i legemiddelmeldingen. Jeg erkjenner at siden må forbedres og gjøres mer kjent.

For å følge opp regjeringens mål om å gi flere pasienter mulighet til å delta i kliniske studier ba jeg de regionale helseforetakene i revidert oppdragsdokument for 2017 i juni i år om å legge til rette for at pasienter i hele landet får økte muligheter for deltakelse i kliniske studier i Norge og i utlandet. Det innebærer at nettsiden for pasientrettet informasjon om alle pågående og planlagte kliniske studier på helsenorge.no er oppdatert og komplett, og at pasienter i hele landet gis en likeverdig mulighet for å bli vurdert for deltakelse i kliniske studier. Jeg vil i tillegg be Helsedirektoratet og Direktoratet for eHelse sikre at den generelle informasjonen om kliniske studier på helsenorge.no forbedres og at nettsiden blir lettere å finne frem til for pasienter og helsepersonell. Informasjonen om hver enkelt klinisk studie på helsenorge.no skal gjøres oppdatert og komplett ved å sikre automatisk overføring av pasientrettet informasjon når et prosjekt har mottatt etisk godkjenning i de regionale etiske komiteene. Dette vil skje i samarbeid med Kunnskapsdepartementet.

Jeg ønsker også, som stortingsrepresentanten nevner, å etablere en nasjonal ordning med et ekspertpanel i spesialisthelsetjenesten der pasienter med livsforkortende alvorlig sykdom kan få ny vurdering av sine muligheter for annen etablert behandling i Norge eller utlandet. Ordningen kan bidra til at legene bedre kan ivareta sin plikt etter helsepersonelloven til å innhente bistand eller henvise pasienter videre, der dette er nødvendig og mulig. Panelet skal også gi pasienter

en likeverdig mulighet til å bli vurdert for deltakelse i kliniske studier i Norge eller utlandet. De regionale helseforetakene vil få i oppdrag å utrede en nasjonal ordning med et ekspertpanel med sikte på etablering fra 2018. Utredningen skal omfatte forslag til organisering, praktisk tilrettelegging og finansiering av ordningen, herunder sekretariatsfunksjon. Tiltaket skal bidra til å understøtte de regionale helseforetakenes sørge-for ansvar og forutsettes prioritert og finansiert innenfor de regionale helseforetakenes gjeldende rammer og etablerte finansieringssystemer.

Når det gjelder dekning av reisekostnader i forbindelse med deltakelse i kliniske studier, vises det til Forskrift om pasienters, ledsageres, og pårørendes rett til dekning av utgifter ved reise helsetjenester (pasient-reiseforskriften) § 7 Krav om medisinske eller behandlingsmessige grunner – unntak for visse tjenester, der det står at en pasient har rett til dekning av reiseutgifter for å delta i forskning som kommer til erstatning for eller i tillegg til ordinær helsehjelp i godkjente kliniske studier som gjennomføres i helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 1480

Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Pasienter som er blitt utsatt for pasientskader skal ha rett på behandling av klage innen rimelig tid. De siste årene har det av ulike grunner vært uforsvarlig lang saksbehandlingstid.

Hva mener helseministeren er rimelig saksbehandlingstid og hva blir gjort for at klagere får behandlet sakene innen rimelig tid?»

behandlingssystem, samt ansette flere saksbehandlere. P.t. har Helseklage ansatt 20 saksbehandlere på pasientskadeområdet i Bergen, mens ytterligere 10 saksbehandlere er på vei inn i september. Hittil i år har virksomheten behandlet like mange saker som i hele 2016, så tiltakene har hatt effekt. I vår og på forsommeren har imidlertid flere enn ønskelig sluttet i Oslo. Helseklage vurderer situasjonen og benytter særskilte virkemidler for å få flere medarbeidere til å stå lengre i jobben i Oslo.

BEGRUNNELSE:

Jeg er blitt kontaktet av pårørende som i 2012 fikk en datter med alvorlig hjerneskade som følge av uaktsomhet under fødsel. De har fått medhold i Pasientskadenemnda, men klager på erstatningsbeløpet. De trenger et vedtak for eventuelt å prøve saken i retten. Saken ble registrert hos Helseklage i februar 2016 og de har ennå ikke fått utnevnt saksbehandler. Når de kontaktet Helseklage i sommeren fikk de beskjed om at de måtte ta kontakt på nytt om 6 mnd.

Svar:

Jeg mener at dagens saksbehandlingstider i pasientskadeordningen er for lange. For å løse denne utfordringen har Helseklage hatt et sterkt fokus på å få ned sakskøene og dermed saksbehandlingstiden. Tiltakene har bl.a. vært å beramme flere nemndsmøter, utvide delegasjonsfullmakten slik at enklere saker ikke må fremlegges for nemnd, innføre et mer effektivt saks-

Når det gjelder den konkrete saken har Helseklage opplyst følgende:

- Pasienten har fått medhold og det er allerede utbetalt 10 mill. kroner i erstatning.
- Saksbehandlingstiden er oppe i 18 måneder, hvilket er litt mer enn det som er etatens gjennomsnittlige saksbehandlingstid for tiden.
- Saken er meget prinsipiell. Det er bl.a. spørsmål om pasienten og hennes foreldre skal få utbetalt erstatning basert på norske forhold eller på amerikanske forhold.
- Saken er nå tildelt en saksbehandler i Oslo, og er tatt under behandling.

Selv om dagens saksbehandlingstider i pasientskadeordningen er for lange finner jeg det ikke hensiktsmessig å sette et bestemt tall på hva som bør være en rimelig saksbehandlingstid. Det skyldes bl.a.:

- Antall saker kan variere betydelig fra år til år.
- Saksbehandlingstiden i etatene påvirkes av en rekke forhold utenfor etatenes direkte kontroll. Det må innhentes pasientjournaler fra skadevolder, samt skadevolders vurdering av hendelsen. Eksterne uav-

hengige medisinsk sakkyndige skal behandle saken, og det skal være tid til dialog med pasient og evt. pasientens advokat.

- Til sist kommer etatenes egne vurderinger.

Etatene jobber kontinuerlig med å forbedre tidsbruken i alle ledd av saksbehandlingen.

Helseklage/Pasientskadenemnda har hatt en gradvis økning i den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden, fra 9 måneder i 2009 til 14,6 måneder ved utgangen av 2015. Beslutningen om flytting av Helseklage til Bergen har i en overgangsperiode ført til oppsigelser og redusert effektivitet. På kort sikt har det resultert i økt saksbehandlingstid og flere restanser. For å begrense økt saksbehandlingstider i Helseklage i denne overgangsperioden, har departementet og Helseklage gjennomført en rekke tiltak. Viktige tiltak er:

- Det er avsatt 25 mill. kroner årlig i en tre års periode for å dekke ekstra kostnader ved sammenslåing av

flere sekretariater og enheter i Helsedirektoratet og Helfo til den nye etaten Helseklage, samt flyttingen til Bergen.

- Tilleggsbevilgning på 10 mill. kroner i RNB-2016 øremerket pasientskadeordningen. Beløpet er videreført i 2017. Av praktiske årsaker tar det imidlertid noe tid å ansette nye medarbeidere.
- NPE og Helseklage samarbeidet om utlån av medarbeidere. For en periode på 6 måneder lånte NPE ut 6 erfarne medarbeidere til Helseklage.

Jeg er opptatt av at pasientene skal få avgjort sakene sine innen rimelig tid. Det er åpenbart uheldig å måtte vente lenge på en avklaring der en pasient er blitt påført en skade av helsetjenesten. Det er viktig både for pasient og pårørende å få avsluttet saken og komme videre – og få det økonomiske oppgjøret som de har krav på.

SPØRSMÅL NR. 1481

Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Både Norge og Sverige har hatt uheldige erfaringer som følge av outsourcing av IKT-tjenester. Norge trenger et sterkt kompetent IKT-miljø for å utvikle løsninger som passer norske helsetjenester, pasientene og som er sikre.

Hva gjør ministeren for at vi har innovative miljøer til å utvikle EPJ og uten risiko for at sensitiv pasientinformasjon kommer på avveier eller blir hacket?»

Svar:

Det er viktig at innbyggerne har tillit til at helseopplysninger blir behandlet og lagret på en trygg og sikker måte. Godt personvern og god informasjonssikkerhet er en forutsetning for utvikling og bruk av pasientjournalssystemene. Dette stiller krav til både teknologi, prosesser og mennesker. Arbeidet med informasjonssikkerhet er derfor en høyt prioritert oppgave i helse- og omsorgssektoren.

Helse- og omsorgssektoren er helt avhengig av gode innovative miljøer for å utvikle de elektroniske pasientjournalene. Slike miljøer finner vi hos både nasjonale og internasjonale private leverandører. Disse

leverandørene har en sentral rolle i å tilpasse og innføre nye løsninger i helse- og omsorgstjenesten, gjennomføre nødvendig service og vedlikehold, og til en viss grad også bistå i drift og forvaltning.

Jeg har opprettet Direktoratet for e-helse som et fagdirektorat på IKT-området i helse- og omsorgssektoren. Sentrale oppgaver er nasjonal styring og koordinering av IKT-utvikling i samarbeid med helseforetak, kommuner, fagmiljøer og interesseorganisasjoner. Direktoratet har en myndighets- og premissgiverrolle i forbindelse med informasjonssikkerhet og personvern, og har sammen med Norsk Helsenett SF et nasjonalt ansvar for å ivareta informasjonssikkerheten i nasjonale tjenester og løsninger i helsetjenesten.

Jeg har gitt Direktoratet for e-helse i oppdrag å identifisere og foreslå gode rutiner for å sikre at de til enhver tid gjeldende krav til informasjonssikkerhet ved bruk av private leverandører etterleves. Direktoratet skal som en del av oppdraget utarbeide en overordnet status for bruk av nasjonale og internasjonale leverandører som kontinuerlig eller episodisk arbeider inn mot virksomhetenes datasystemer. Sluttrapport for dette oppdraget skal leveres 1. november 2017.

Direktoratet for e-helse har sekretariatet for Norm for informasjonssikkerhet (Normen). Normen er utarbeidet av leverandørene og aktørene i sektoren i samar-

beid, og er et viktig verktøy for å ivareta informasjonssikkerhet i den enkelte virksomhet. Norsk Helsenett SF drifter HelseCERT, som er sektorens nasjonale senter for informasjonssikkerhet. Senteret er et viktig verktøy for å forebygge, avdekke og håndtere trusler mot sikkerheten.

Forskrift om IKT-standarder i helse- og omsorgssektoren trådte i kraft 1. september 2015. Forskriften pålegger aktørene i sektoren å bruke elektroniske journalsystemer, å oppdatere adresseregisteret i helsenettet og å bruke standardiserte meldingsformater for utveksling av pasientinformasjon mellom aktørene. Forskriften bidrar til at elektronisk kommunikasjon skjer effektivt og sikkert.

Fra 1. januar 2017 trådte forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helsetjenesten i kraft. Alle virksomheter er pålagt å ha internkontroll. I forskriften fremgår det at det er toppledelsen som har ansvaret for at virksomheten planlegges, gjennomføres, evalueres og kontrolleres.

Det viktigste tiltaket for å hindre at personsensitiv data eller annen informasjon kommer på avveie er det målrettede og systematiske arbeidet som gjøres med informasjonssikkerhet i hver enkelt virksomhet. Dette gjelder enten virksomheten utfører utvikling og drift av IKT selv, kjøper utstyr eller benytter ulike former for tjenestestøtting.

Jeg viser for øvrig til brev fra statsråd Jan Tore Sanner adressert til Stortingets president 1. august 2017. Sanner skriver blant annet

”(..) det er ikke noe motsetningsforhold mellom informasjonssikkerhet og tjenestestøtting. Det digitale sårbarhetsutvalget peker i sin rapport på at tjenestestøtting kan gi økt teknisk sikkerhet fordi leverandøren ofte har både bedre kompetanse og mer ressurser enn kunden. Det understrekes at det alltid er kunden – den offentlige virksomheten – som har ansvaret for at det stilles krav til informasjonssikkerhet og for å følge opp leverandøren etter at kontrakt er inngått”.

SPØRSMÅL NR. 1482

Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal

Besvart 21. august 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Høye tapstall for lam skyldes ikke bare rovdyr. Bønder og forskere peker på infeksjon og sykdom etter flåttbit som en økende utfordring. Særlig er sykdommen sjodogg og de medfølgende svekkelsene av immunforsvaret en medvirkende årsak.

Hva vil statsråden gjøre for å bekjempe økt tap av dyr som følge av den økende flåttbestanden?»

BEGRUNNELSE:

Forsker Lise Grøva ved Bioforsk Økologisk mener så mye som 300 000 lam blir smittet årlig. Sauebøndene har i dag bare begrensede virkemiddel i kampen mot flåtten. Medisinering kan ha en kortvarig effekt, men er langt fra ideelt. Stell av beite bidrar også fordi man fjerner fuktig miljø for flåtten.

Svar:

Sjølvs om tapa av sau og lam på beite, både på grunn av rovvilt og andre årsaker, har gått mykje ned dei siste åra, er tap av lam og dyrelidingar på grunn av flått ei utfordring for sauenæringa i mange område i Sør-Noreg. På grunn av auka geografisk utbreiing av flått, aukar talet på dyr som blir smitta av flåttboren sjukdom og det same gjer talet på brukarar som må gjere tiltak som avgrensar skadane. Dette betyr at brukarane i slike område må oppdatere seg på ny kunnskap om driftsopplegg og om tilgjengelege medisinar til forebygging og behandling. Det vil òg krevje meir tid til tilsyn og behandling av dyra enn det elles ville gjort for å ha ein god produksjon. Ein studie ved NIBIO i samarbeid med Universitetet i Oslo og NMBU kan tyde på at beiting og opne kulturlandskap kan vere positivt for å redusere mengda flått i beiteområda. Styrking av økonomien i sauehaldet generelt og auka vekt på utmarksbeite, slik det har vore lagt opp til i dei siste jordbruksoppgjøra, kan såleis ha positiv verknad også i denne samanhengen.

SPØRSMÅL NR. 1483**Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Pål Farstad****Besvart 21. august 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hva er status for arbeidet med en gjennomgang av ordningen for kompletterende undervisning (kap. 228, post 78), og hvordan har aktørene i ordningen vært involvert i arbeidet?»

BEGRUNNELSE:

I Prop 1 S (2015-2016) varslet Kunnskapsdepartementet at «Departementet vil gjennomgå ordninga med kompletterande undervisning for å vurdere om ho er innretta på ein tenleg måte» (side 90). Denne gjennomgangen ble varslet samtidig som bevilgningene til ordningen ble redusert som følge av at ordningen ble avgrenset til å gjelde nettskoler. Flertallet i Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, understreket i Innst. 12 S (2015-2016) at de «mener det er positivt at departementet vil vurdere om tilskuddsordningen er innrettet på best mulig måte.»

I Prop 1 S (2016-2017) ble ordningen foreslått nedlagt uten videre presentasjon av den varslede gjennomgangen. Dette ble avvist av Stortinget. Det samme flertallet som er beskrevet over, slo fast at de «imøteser en gjennomgang av ordningen, som varslet i Prop. 1 S (2015-2016).»

Undertegnede mener at ordningen betyr mye for samfunns- og næringslivet vårt og gjør det lettere for ansatte på oppdrag i utlandet å ta med seg familie med barn i skolepliktig alder, enten de tilhører statens ansat-

te eller ansatte i eksportbedrifter. Ordningen kan spare norsk utdanningsvesen for utgifter når norske elever returnerer etter utenlandsopphold, og det er rimelig at den norske staten finansierer deler av slik opplæring for norske barn i utlandet.

Undertegnende mener i utgangpunktet at gjennomgangen bør resultere i en rettighetsbasert ordning for norske elever i grunnskolealder som bor i utlandet og som ønsker å følge nettbasert opplæring i og på norsk. En slik ordning bør også kunne åpne opp for flere aktører enn de som i dag får statstilskudd, på like vilkår.

Svar:

Utdanningsdirektoratet har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet gjennomgått tilskuddsordningen til kompletterende undervisning, som varslet i Prop. 1 S (2015-2016) for Kunnskapsdepartementet. Gjennomgangen vil bli omtalt i Prop. 1 S (2017-2018), som legges frem den 12. oktober. Direktoratet har basert gjennomgangen bl.a. på brukerundersøkelser som nettskolene som mottar tilskudd gjennomfører årlig. Nettskolene har ikke vært involvert i gjennomgangen utover dette.

I Prop. 84 L (2014-2015) Endringer i privatskolelova mv. (nytt navn på loven, nye godkjenningsgrunnlag mv.) foretok regjeringen en bred gjennomgang av loven, herunder reglene om kompletterende undervisning, jf. kap. 11 i proposisjonen. Jeg tar ikke sikte på å legge frem nye forslag til regelendringer, som for eksempel rettighetsfesting, på dette området.

SPØRSMÅL NR. 1484**Innlevert 14. august 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth****Besvart 24. august 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Hva vil statsråden gjøre for å legge til rette for etablering av grønne datasentre i Norge og særlig sentre som

kan være et samarbeid mellom offentlige og private aktører?»

BEGRUNNELSE:

Å legge til rette for datasenterindustri, er god omstillingspolitikk, god næringspolitikk og god klimapolitikk. Det kan også være god forsvars- og sikkerhetspolitikk.

Datasenteret er den digitale økonomiens basisinfrastruktur. Alt man gjør på en PC eller smarttelefon, er innom et datasenter. I datasenteret prosesseres og lagres dataene. Ciscos Global Cloud Index (GCI) estimerer at innen 2018 ventes 76 prosent av all datasentertrafikk å komme fra såkalte skytjenester.

Å plassere sine IT-tjenester i «skyen», har blitt et velkjent begrep. Men «skyen» er ingen sky. Den er i praksis digre serverparker, datasentre, som sluker strøm. Serverne skal driftes og kjøles. Dette gjør datasentre til svært kraftkrevende anlegg. Går de på skitten kraft, skaper de store utslipp. Boston Consulting Group (BCG) anslår at det vil bli bygget 60 nye stor-skala datasentre i Vest-Europa innen 2020.

Norden peker seg ut som en særlig gunstig region. Vi har høy andel fornybar kraftproduksjon, stabil leveringssikkerhet, og blant Europas laveste strømpriser. Dette er avgjørende. Strømkostnader utgjør ifølge den norske aktøren GreenMountain om lag 50 prosent av driftskostnadene ved et datasenter. Norden har også et kaldt klima, som åpner for naturlig kjøling av serverne ved bruk av kald luft eller kaldt vann.

Stortinget har i langstidsplanen for Forsvaret vedtatt å lokalisere Cyberforsvaret på Jørstadmoen ved Lillehammer. Center for Cyber and Information security (CCIS) ved NTNU Gjøvik er ledende på forskning innen cybersikkerhet. Sammen planlegger disse og flere aktører en såkalt cyberrange, eller et digitalt øvingsfelt for cybersikkerhet. En fullskala arena er beregnet til 250 mill. kr og kan realiseres fram mot 2025.

I sum vil denne regionen med mye data-aktivitet i offentlig regi ha et betydelig behov for datalagringskapasitet. Både Cyberforsvaret på Jørstadmoen og NTNU Gjøvik ligger i nærheten av eksisterende vannkraftanlegg og det ligger godt til rette for såkalte grønne datasentre. Dette kan gi kapasitet til både offentlige og private aktører – og på sikt gi en stor klyngeeffekt IKT- og cybersikkerhet.

Men virkemidlene for å bygge ut slike anlegg i Norge henger etter de andre nordiske landene – og i Norge er det også krevende å få offentlige aktører til å samarbeide med hverandre.

Svar:

Stortinget har i anmodningsvedtak nr. 637 bedt regjeringen utarbeide en strategi som beskriver hvordan myndighetene kan legge til rette for ytterligere etablering av grønne datasentre i Norge. I Meld. St. 27

(2015-2016) Digital Agenda for Norge informerte regjeringen om at den vil utarbeide en strategi for samfunnsøkonomisk lønnsom utvikling av store datasentre i Norge. I samarbeid med berørte departementer er Nærings- og fiskeridepartementet i gang med å utarbeide en strategi for samfunnsøkonomisk lønnsom utvikling av datasentre i Norge. Det tas sikte på at strategien legges fram i 2017. Regjeringen vil ved fremleggelsen av strategien komme tilbake med oversikt over hvilke tiltak som er aktuelle. Det er imidlertid allerede gjennomført tiltak som også kommer datasenternæringen til gode. Regjeringen bruker skatte- og avgiftspolitikken som virkemiddel for å øke verdiskapingen og bedre miljøet. Samlede netto skatte- og avgiftslettelser under denne regjeringen er om lag 22 mrd. kroner. Regjeringen har siden 2013 blant annet redusert selskapsskatten, formuesskatten og el-avgift for datasentre. Dette er tiltak som kommer datasenternæringen til gode. Norge har også andre forutsetninger foruten de økonomiske, som gjør at vi er en attraktiv datasenternasjon. Vi har et stabilt og demokratisk samfunn. De naturgitte forutsetningene er gode, med kjølig klima og gode grunnforhold, vi kan tilby store mengder fornybar kraft til gunstige priser, og vi har en kompetent arbeidsstyrke. Det har de senere årene blitt etablert flere såkalte «colocations» datasentre i Norge, altså datasentre som leier ut datasenterkapasitet. Mange av disse er allerede i full drift, med muligheter for ytterligere utvidelser. Det har også blitt annonsert planer om bygging av nye datasentre. Dette viser at Norge anses som en attraktiv lokasjon for datasenteretableringer. Forsvarsdepartementet har to planlagte prosjekter som skal dekke behovet for datasenterkapasitet i forsvarssektoren. Det er få direkte sammenhenger mellom lokalisering av et datasenter, brukerne og IKT-virksomheten. Forsvarssektoren vil benytte seg av flere datasentre lokalisert på ulike geografiske steder for å oppnå nødvendig grad av robusthet.

SPØRSMÅL NR. 1485

Innlevert 15. august 2017 av stortingsrepresentant Tone Merete Sønsterud

Besvart 21. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hva tenker statsråden om forslaget fra sine partifeller i Hedmark om å etablere et midlertidig beredskapssenter ved politihøgskolens avdeling i Kongsvinger?»

BEGRUNNELSE:

Nytt nasjonalt beredskapssenter for politiet er blitt et prestisjeprosjekt for regjeringen. Flere kontroverser rundt etablering og lokalisering av beredskapssenteret på Taraldrud i Ski kommune kan føre til at prestisjeprosjektet utsettes i flere år.

Regjeringen møter motstand fra lokalbefolkningen og sine støttepartier i Stortinget som reagerer på at skyting nærmest skal skje i skolegården og rett i nærheten av barnehager. Det er i mediene blitt antydning at prosjektet, som følge av lokal motstand kan bli minst tre år forsinket.

Via media har vi blitt opplyst om at statsråden gått til det dramatiske og svært kontroversielle skritt og varslet at han vil ekspropriere tomtene til de fem familiene som i dag eier eiendommen der det nye beredskapslageret skal etableres. Dermed har statsråden valgt å ta grunneierne til retten for å avgjøre ekspropriasjonsverdier. Ingen vet hvor lang tid en slik rettsprosess vil ta.

Nylig tok statsrådens partifeller i Hedmark til orde for at regjeringen oppretter et midlertidig beredskapssenter ved politihøgskolens avdeling på Sæter i Kongsvinger kommune, frem til et nytt permanent beredskapssenter er på plass.

Svar:

Jeg forstår spørsmålet slik at representanten er bekymret for at beredskapssenteret skal bli forsinket. Jeg kan forsikre representanten at regjeringen legger vekt på at senteret skal realiseres så raskt som mulig. Forprosjektet dokumenterer at beredskapssenteret på Taraldrud kan realiseres med ønsket funksjonalitet, innenfor budsjett, på tid og innenfor alle myndighetskrav – inklusiv støy. La meg også understreke at når vi har fattet ekspropriasjonsvedtak, så er det blant annet for å unngå forsinkelser. Anlegget og treningsmulighetene i Kongsvinger er svært nyttige for Politihøgskolen og politiet. Det er likevel ingen realistisk løsning å legge et beredskapssenter til Kongsvinger, verken som en midlertidig eller en permanent løsning. Den viktigste grunnen til dette er avstanden til sentrale objekter, hvorav de aller fleste ligger i Oslo sentrum. Kortest mulig responstid er helt avgjørende, og et nasjonalt beredskapssenter må derfor lokaliseres på et sted i nærheten av de viktigste objektene. For det andre inngår beredskapsressursene til daglig i patruljetjenesten i Oslo politidistrikt, hvor mannskapene bruker om lag 50 pst. av arbeidstiden til ordinær patruljetjeneste. Dersom vi skulle endret tjenestested, ville det vært en stor omstillings- og omstrukturingsprosess – det stiller jeg meg helt avvisende til. La meg også tilføye at man på Kongsvinger ikke har de nødvendige fasilitetene til å dekke alle funksjonskravene som stilles til beredskapssenteret. Det ville tatt tid og medført betydelige merutgifter å få dette på plass. Vi bør heller prioritere å få etablert nytt beredskapssenter på Taraldrud så snart som mulig.

SPØRSMÅL NR. 1486

Innlevert 15. august 2017 av stortingsrepresentant Terje Aasland

Besvart 22. august 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«Hva er Statnetts årlige inntekter fra utenlandsforbindelser i årene 2006-2016, og hvor stor andel av inntek-

tene er tilbakeført til kundene gjennom transmisjonsnettet - i perioden som helhet og årlig?»

Svar:

Totalt har Statnett mottatt om lag 6 mrd. kroner i flaskehalsinntekter fra utenlandsforbindelsene i perioden 2006 til 2016. Størrelsen på flaskehalsinntektene varierer fra år til år; fra 120 mill. kroner i 2006 til om lag 950 mill. kroner i 2015. Samtidig har utvekslingskapasiteten økt betydelig gjennom perioden; fra om lag 4500 MW i 2006 til i overkant av 6000 MW i dag. I 2008 ble NorNed-kabelen satt i drift, og i 2014 ble den fjerde forbindelsen til Danmark idriftsatt.

Flaskehalsinntektene inngår i sin helhet i tariffgrunnlaget for transmisjonsnettet. De bidrar derfor til at nettleien reduseres mens kostnader som følger av investering, drift og vedlikehold av utenlandsforbindelsene gjør at den øker. Basert på tilgjengelige regnskapstall for årene 2006-2016 anslår Statnett at netto bidrag fra utenlandsforbindelsene til redusert nettleie i perioden 2006-2016 var om lag 2,5 mrd. kroner.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Sum
Flaskehalsinntekter	120	196	813	352	368	673	778	545	735	948	607	6135
Netto bidrag til redusert nettleie	20	96	469	11	-3	334	487	188	294	459	109	2464
Andel av flaskehalsinntekter	17 %	49 %	58 %	3 %	-1 %	50 %	63 %	34 %	40 %	48 %	18 %	40 %

Tabell 1: Inntekter fra utenlandsforbindelser. Kilde: Statnett

Flaskehalsinntektene fra forbindelsene til Sverige og Finland er i denne sammenheng forutsatt å gå uavkortet til reduksjon av nettleien. Det skyldes at disse

er vekselstrømforbindelser som inngår i det maskede nordiske nettet og at det derfor er vanskelig å skille ut kostnadene for disse forbindelsene.

SPØRSMÅL NR. 1487

Innlevert 15. august 2017 av stortingsrepresentant Hadia Tajik

Besvart 21. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Kva for rolle spelte Politidirektoratet (POD) og situasjonssenteret då det vart vurdert om politiet skulle stanse dei høgreekstreme demonstrantane på veg til eller under demonstasjonen i Kristiansand 29. juli?»

GRUNNGJEVING:

29. juli 2017 demonstrerte høgreekstreme i Kristiansand. I media, mellom anna gjennom dekninga til TV2 31. juli, er det stilt spørsmål om kvifor Agder politidistrikt ikkje fekk bistand frå andre politidistrikt og kva rolle politidirektoratet spelte i vurderingane.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har mottatt følgende informasjon fra POD:

Øst politidistrikt (pd) orienterte POD om den planlagte demonstrasjonen ca. åtte uker før den aktuelle datoen for gjennomføringen av demonstrasjonen. Øst pd ønsket at POD skulle ta en tydelig rolle i oppdragsløsningen med hensyn til det koordinerende ansvaret på operasjonelt nivå. Dette er i tråd med hovedinstruks for Politidirektoratet av 18.12.2012, der følgende fremkommer: «Politidirektoratet har et samordningsansvar og koordineringsansvar i forbindelse med kriser og alvorlige hendelser som utfordrer kapasitet og kompetanse i ett eller flere politidistrikt.»

Opp mot den aktuelle demonstrasjonsdatoen fremkom det opplysninger om at demonstrasjonen sann-

synligvis ville bli gjennomført andre steder enn i Øst pd. Øst pd formidlet denne informasjonen til andre politidistrikt de antok kunne være aktuelle som sted for gjennomføring av demonstrasjonen, herunder Agder pd. POD v/ politiets situasjonssenteret ble også orientert om en mulig flytting av demonstrasjonen. Natt til 29.7.2017 og på morgenen samme dag stanset Øst og Sør-Øst pd en rekke personer, flere av dem utenlandske statsborgere, som åpenbart var på vei for å demon-

strere. Disse ble stanset i tråd med gjeldende regelverk og foreliggende planverk i de respektive politidistrikt. Gjennom natten til den 29.7.2017 var POD v/ politiets situasjonssenter i jevnlig kontakt med de aktuelle politidistriktene for å etablere et felles situasjonsbilde og for å opprettholde en felles situasjonsforståelse om utviklingen i situasjonen. Situasjonssenteret var ikke involvert i spørsmål om policy eller andre vurderinger knyttet til bortvisning ved grensen og anholdelser.

SPØRSMÅL NR. 1488

Innlevert 15. august 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 21. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Vil justisministeren sørge for at evalueringen som nå er planlagt er uavhengig og at læringspunktene fra evalueringen, både knyttet til det operative, til ressursbruken og til kultur og ledelse, følges opp og gjøres kjent for offentligheten?»

BEGRUNNELSE:

Politiets håndtering av nazimarsjen i Kristiansand 29. juli har skapt stor uro lokalt, og mange er svært kritiske til politiets vurderinger. Dette er utfordrende også av hensyn til tilliten til politiet blant innbyggerne. Det er viktig at innbyggerne kan føle seg trygge og oppleve at politiet beskytter dem når det trengs. Håndteringen av demonstrasjonen har skapt reaksjoner knyttet til politiets vurderinger og bruk av ressurser. Justisministeren svarte i skriftlig spørsmål fra undertegnede 1. august at:

«Politimesteren i Agder åpner i ettertid for at hendelsen kunne vært håndtert annerledes, men at den nå vil bli grundig evaluert og at evalueringen vil deles med politiet i hele Norge.»

Svar:

Det er viktig å evaluere håndtering av hendelser, og jeg har stor tillitt til at den evalueringen som nå gjennomføres blir gjort på en uhildet og grundig måte.

Når det gjelder evalueringen av håndteringen av demonstrasjonen i Kristiansand, så har Politidirektoratet opplyst til departementet følgende:

«Hovedpunktene fra evalueringen ble presentert for politiets nasjonale ledergruppe den 16. august 2017, og Agder politidistrikt vil bidra til at erfaringene og læringspunktene fra evalueringen vil deles i nasjonale politifaglige nettverk.

Evalueringen og læringspunkter vil ikke bli offentliggjort fordi arbeidet er basert på gradert informasjon og bakgrunnsmateriale. Deler av evalueringen er ikke gradert etter sikkerhetsloven, men omtaler polititaktiske vurderinger og vil av den grunn bli unntatt offentlighet etter offentleglova.»

Jeg deler Politidirektoratets vurdering av om at evaluering av slike hendelser normalt ikke skal offentliggjøres, men som ansvarlig statsråd vil jeg innhente evalueringsrapporten for nærmere gjennomsyn og vurdering av læringspunkter mv.

SPØRSMÅL NR. 1489**Innlevert 16. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 22. august 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Mener statsråden at en slik nedlegging av sentralarresten i Hønefoss er i tråd med regjeringens politireform, og hvis ikke vil statsråden gripe inn overfor POD for å beholde sentralarresten?»

BEGRUNNELSE:

Det foreligger planer om å legge ned sentralarresten ved Hønefoss politistasjon. En politistasjon som betjener et stort geografisk område, og har et betydelig befolkningsgrunnlag. Konsekvensene av en nedlegging er at politiet må frakte pågrepne minimum 2 timer i bil t/r Drammen. Det vil således bidra til at politipatruljer bruker tid på transport, ikke til å avdekke eller forebygge kriminalitet.

Svar:

For å unngå misforståelser, ønsker jeg først av alt å understreke at det er snakk om primærarresten i Hønefoss. Jeg legger til grunn at det er denne du refererer til som sentralarresten i Hønefoss. For det andre, ønsker jeg å understreke at det foregår et utredningsarbeid i hele politi-Norge om arreststrukturene, og ingen beslutninger er tatt eller vil bli tatt før vi har fått en helhetlig oversikt.

I gjeldende arrestinstruks fra 2006, er politiarrest delt inn i tre kategorier: Politiets primærarrest, politidistriktets sekundærarrest og avhørsventerom. Førstnevnte krever døgnbemanning med arrestforvarer og politifaglig ledelse tilgjengelig til enhver tid. En døgnbemannet primærarrest krever et minimum av ni politiutdannede og ti arrestforvarere. Politidistriktets sekundærarrest er en arrest som på grunn av avstanden til primærarrest må anvendes jevnlig som politiarrest og vil måtte bli bemannet enten døgnkontinuerlig, eller ved behov. Politidirektoratet opplyser at «Forskrift om bruk av politiarrest» fra 2006 er under revisjon.

Politiet må alltid gjøre en vurdering av person og hendelse ved innsetting i arrest. Er en person kvalifisert for innsetting i arrest, så vil det skje - uavhengig av kjøreavstand.

Ett av formålene med reformen er at politiet skal levere en bedre og mer enhetlig tjenestekvalitet over hele landet. For at politidistriktene skal levere bedre tjenestekvalitet og utnytte kapasiteten på en best mulig måte, er det viktig å vurdere hvordan politiressursene

disponeres, også ved bemanning av arrestene. I noen tilfeller vil det bety omgjøring av primærarrest til sekundærarrest for å frigjøre midler og ressurser som er med på å gi publikum bedre polititjenester. Kort sagt, flere tjenestemenn ute, færre inne. Dette er i tråd med hovedintensjonen bak nærpoltireformen, og er en del av helheten i reformarbeidet.

Når det gjelder beslutninger for omgjøring og lokalisering av politiarrest, så er dette en oppgave som tilligger politimesteren i det enkelte politidistrikt. Dette er en vurdering som politimestrene gjør ut i fra en avveining av ressurser vedrørende transport, hvor mange som erfaringsmessig settes i arrest og bemanning av arrestene. Det er ikke min oppgave å instruere hvor politiarrestene skal være lokalisert.

Politidirektoratet opplyser at det for tiden pågår en utredning om arreststrukturen i Sør-Øst politidistrikt, herunder Hønefoss. Bemanningen knyttet til arrestene i distriktet vil bli vurdert og håndtert når ny organisasjon og ledelse er på plass. Beslutningen vil ikke bli tatt før vi har fått en helhetlig oversikt.

SPØRSMÅL NR. 1490**Innlevert 16. august 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 22. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan statsråden orientere om hvilke krav som i dag gjelder for undersøkelse av antibiotikaresistente bakterier for folk som arbeider i norske fjøs og i jordbruket generelt, samt hvilke regler som gjelder for utskrivning av medisiner mot antibiotikaresistente bakterier for folk som arbeider i Norge kortere eller lengre perioder?»

BEGRUNNELSE:

Utenlandske arbeidstakere med D-nummer som får påvist MRSA får ikke medisiner gjennom det norske helsevesen.

Svar:

Antibiotikaresistens er en global utfordring med samfunnsmessige konsekvenser som vil kunne bli langt større i fremtiden. Resistente bakterier kan spres mellom mennesker, dyr, mat og miljø både innen land og på tvers av landegrenser. For å møte denne utfordringen fastsatte de fire ministrene med ansvar for helse, landbruk og mat, fisk og miljø en nasjonal strategi mot antibiotikaresistens i juni 2015. Strategien er fulgt opp med en handlingsplan mot antibiotikaresistens i helse-tjenesten og en handlingsplan mot antibiotikaresistens innenfor Landbruks- og matdepartementets sektoransvar.

Det er i dag ikke noe forskriftsmessig krav om undersøkelse av antibiotikaresistente bakterier for folk som arbeider i norsk husdyrhold eller i jordbruket generelt. Derimot er det generelle krav i matloven blant annet om virksomhetens plikt til å sørge for at plassering, utforming og drift av aktiviteter er hygienisk forsvarlig, og plikt til å utvise nødvendig aktsomhet slik at det ikke oppstår fare for at smittsom dyresykdom eller smittestoffer som kan overføres fra dyr til mennesker, utvikles innen eller spres til andre dyrehold eller til frittlevende bestander. Landbruket har fulgt dette opp i Kvalitetssystem i landbruket (KSL) der standarden for svinehold både omtaler bruk av beskyttelsesutstyr og testing av personell.

Mattilsynet gjennomførte sommeren 2014 en samfunnsøkonomisk analyse som viste stor samfunnsøkonomisk lønnsomhet for tiltak som kan forebygge spredning av MRSA (methicillinresistente *Staphylococcus aureus*-bakterier) i svinehold. Mattilsynet reviderte analysen med nye handlingsalternativer og med nye spredningsmodeller i 2016. Analysen fra 2016 viser at størst samfunnsøkonomisk lønnsomhet oppnås ved å stille krav om testing for MRSA av personer som arbeider med svin. På bakgrunn av analysen har Mattilsynet den 17.8.2017 sendt på høring utkast til forskrift om smitteforebyggende tiltak mot visse antibiotikaresistente bakterier hos svin. I ny forskrift er det foreslått at personer som har kontakt med svin, eller bygninger der svin holdes, skal ha plikt til å ha på seg beskyttelsesutstyr for å beskytte dyrene mot smitte med antibiotikaresistente bakterier fra mennesker. Bare de som kan dokumentere at de har testet negativt for antibiotikaresistente bakterier unntas fra denneplikten.

Smittevernloven¹ § 6-1 slår fast at enhver har rett til nødvendig smittevernhjelp. Retten gjelder også den som oppholder seg i Norge, selv om vedkommende ikke er medlem i folketrygden. Det følger av smittevernloven at smittevernhjelp er å anse som en del av retten til nødvendige helse- og omsorgstjenester, jf. pasient- og brukerrettighetsloven². Det følger videre av bestemmelsens andre ledd at en "smittet person med en allmennfarlig smittsom sykdom har rett til medisinsk vurdering og utredning (diagnostikk), behandling, pleie og annen nødvendig smittevernhjelp". I denne sammenheng skal også en person som det er grunn til å tro er smittet med en allmennfarlig smittsom sykdom, regnes som en smittet person. MRSA er definert som en allmennfarlig smittsom sykdom³. For en pasient som oppsøker lege i forbindelse med allmennfarlig smittsom sykdom, ytes godtgjørelse etter honorartakstene på nærmere bestemte vilkår, jf. forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege⁴ § 3 nr. 7. Det følger videre av blåreseptforskriften⁵ § 4 nr. 1. og nr. 2 at Folketrygden yter stønad til utgifter til antiinfektive og dermatologiske legemidler til behandling av infeksjon og sanering av bærerskap hos pasienter med MRSA, i henhold til faglige anbefalinger gitt av Folkehelseinstituttet.

¹ Lov av 5.8.1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer.

² Lov av 2.7.1999 nr. 63 om pasient og brukerrettigheter.

³ Forskrift av 1.1.1995 nr. 100 om allmennfarlige smittsomme sykdommer.

⁴ Forskrift av 26.6.2017 nr. 986 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.

⁵ Forskrift av 28.6.2007 nr. 814 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv.

SPØRSMÅL NR. 1491**Innlevert 17. august 2017 av stortingsrepresentant Knut Storberget****Besvart 28. august 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Har staten ved eventuelt salg av hele eller deler av NSB eller virksomhet knyttet til tog, mulighet for å begrense salg til norske kjøpere, og hva er risikoen for at et slikt kjøp vil bli foretatt av utenlandske interesser slik statsråden vurderer det?»

Svar:

NSB er et heleid statlig selskap og Norges største transportkonsern. Som eier av NSB ønsker jeg at NSB skal lykkes i de markedene konsernet opererer i. Det er svært positivt å se en betydelig vekst i antall reisende med NSB. Det skyldes blant annet en kraftig vekst i investeringer og vedlikehold de siste årene, betydelige innkjøp av nye togsett og stadig flere togavganger. Bevilgningene til jernbaneformål er over 8 milliarder kroner høyere i 2017 enn i 2013, tilsvarende en økning på over 50 % siste fire år.

Regjeringen legger til grunn at jernbanen er en del av offentlig infrastruktur. Jernbanereformen innebærer

en betydelig endring og forbedring av organiseringen av norsk jernbane. Den nye organiseringen innebærer at all infrastruktur og kapital er offentlig eid – stasjoner, skinner, materiell.

Når representanten Storberget reiser spørsmål om eventuelt salg av NSB, så minner jeg om at Staten kan i utgangspunktet selge selskaper eller deler av selskaper i tråd med regjeringens eierpolitikk, til den kjøper som staten finner ønskelig. Det må imidlertid vurderes om begrensninger på grunnlag av nasjonalitet er forenlig med EØS-avtalen.

På generelt grunnlag vil en salgsklausul kunne virke hemmende på selskapets utvikling, noe som vil virke inn på salgsprisen. Ved salg av alle eierinteressene i et selskap er det ikke lett å forhindre at selskapet på et senere tidspunkt havner på utenlandske hender og det vil i praksis være vanskelig å kontrollere om vilkårene om norsk eierskap er tilfredsstillt. Man kan eventuelt ta inn bestemmelser om eierskap i tillegg til hovedkontorplassering i selskapets vedtekter. Dersom staten sitter igjen med minst 1/3 av aksjene kan staten blokkere senere vedtektsendringer.

SPØRSMÅL NR. 1492**Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Knut Storberget****Besvart 25. august 2017 av næringsminister Monica Mæland****Spørsmål:**

«Har staten ved eventuelt salg av hele eller deler av statens eierinteresser i næringsvirksomhet og skog mulighet for å begrense salg til norske kjøpere, og hva er etter regjeringens vurdering risikoen for at et slikt kjøp vil bli foretatt av utenlandske interesser?»

Svar:

Jeg tolker spørsmålet fra stortingsrepresentanten til å gjelde selskaper hvor staten har direkte eierinteresser. Spørsmålet besvares derfor med utgangspunkt i staten som (direkte) eier.

Regjeringens eierskapspolitikk er beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap (eierskapsmeldingen). Som det fremgår av eierskapsmeldingen, legger regjeringen til rette for et mangfoldig og verdiskapende eierskap, blant annet for å styrke konkurransekraften i Norge. Regjeringen har derfor et mål om å styrke det private eierskapet i Norge.

Regjeringen er opptatt av at det også skal være attraktivt for utenlandske investorer å investere i Norge. Utenlandske eiere og deres kapital har lenge spilt en viktig rolle i Norge. Helt fra den norske industrialiseringen på starten av 1900-tallet, har utenlandske eiere vært med på å bygge næringslivet i Norge, ofte i form av relativt store og kapitalintensive foretak knyttet til

eksportindustrien. Utenlandske eiere bidrar til et kompetent og mangfoldig eierskap. Også i dag står utenlandsk eierskap for en viktig del av både det norske kapitalmarkedet og norsk næringsliv.

Regjeringen har i dag fullmakt fra Stortinget til å kunne redusere statens eierskap helt eller delvis i Ambita AS, Baneservice AS, Entra ASA, Mesta AS, SAS AB og Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS gjennom salg av aksjer eller andre transaksjoner. Alle disse er selskaper hvor staten kun har forretningsmessige mål med eierskapet. Videre har regjeringen fullmakt til å kunne redusere statens eierskap ned mot 34 pst. i Telenor gjennom salg av aksjer eller andre transaksjoner. Regjeringen er i eierskapsmeldingen tydelig på at eventuelle endringer i statens eierandeler kun gjennomføres dersom dette anses å være økonomisk gunstig for staten. Dette er en naturlig konsekvens av statens hovedmål om å maksimere verdiene av statens investeringer i de forretningsmessige selskapene.

Det vil ikke være i tråd med regjeringens eierskapspolitikk å begrense eventuelle utnyttelser av fullmaktene kun til norske kjøpere, og det er heller ikke lagt den type begrensninger i fullmaktene gitt fra Stortinget. Staten som eier (og andre eiere) har imidlertid som utgangspunkt mulighet til å gjøre den

type begrensninger så lenge dette ikke er i strid med selskapets vedtekter etc. For staten som eier vil imidlertid den type begrensninger måtte vurderes opp mot EØS-avtalen, blant annet etableringsretten (EØS-avtalen artikkel 31) og den frie bevegelighet for kapital (EØS-avtalen artikkel 40). I tillegg vil det i praksis være vanskelig å kontrollere om ev. vilkår om norsk eierskap er tilfredsstillt.

Staten som myndighet har enkelte muligheter til å utøve eierkontroll for selskaper, se blant annet ulike konsesjonsregler, konkurranse-loven, børsloven, vannfallskonsesjonsloven, beredskapsforskriften og finansforetaksloven. Dette er imidlertid begrensninger som vanligvis har andre begrunnelser enn nasjonalitet. Se også Prop. 153 L (2016-2017) Lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven), som ble lagt frem av regjeringen 16. juni 2017, hvor det foreslås å innføre regler om kontroll med eierskap i virksomheter som er underlagt loven.

Når det gjelder sannsynligheten for at kjøpere ved eventuelle nedsalg/salg vil være utenlandske eller norske, er det på generelt grunnlag vanskelig å forutse.

Når det gjelder spørsmål om kjøp av skogeiendommer i Norge, vil landbruks- og matministeren være rette vedkommende til å besvare dette.

SPØRSMÅL NR. 1493

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen

Besvart 29. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hva er siste oppdaterte anslag på samlet proveny av formuesskatten i 2017 og proveny for den delen som tilsvare aksjer og driftsmidler, for landet som helhet og fordelt på hver enkelt kommune?»

BEGRUNNELSE:

Høyre har som mål vil fjerne formuesskatten for såkalt "arbeidende kapital". Dette vil få store økonomiske konsekvenser for kommunene, med mindre kommunene blir kompensert. Det er store variasjoner mellom kommunenes inntekter fra formuesskatt, og derfor viktig å se på hvordan et slikt forslag vil slå ut for den enkelte kommune. Jeg ber derfor om å få en oversikt over hvordan den enkelte kommunes skatteinngang blir påvirket om man innfører 100 prosent rabatt i for-

muesskatten på aksjer og driftsmidler, samt oppdaterte anslag for proveny for landet som helhet fordelt på kommuner og staten.

Svar:

Departementet anslår at inntektene fra formuesskatten vil utgjøre om lag 14,1 mrd. kroner samlet i 2017, inkluderer formuesskatt for både personlige og upersonlige (stiftelser mv.) skattytere. Av dette utgjør den kommunale delen om lag 11,4 mrd. kroner. Departementet har ikke grunnlag for å fordele anslåtte inntekter på kommunenivå. Jeg viser til svar på spørsmål nr. 1273 fra stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen for en oversikt over hvordan inntektene fordeler seg på kommunenivå i siste tilgjengelige år i skattestatistikken, dvs. 2015. Videre er formuesskatten en progressiv skatt, og den lar seg ikke stykke opp i ulike grunnlag-

skomponenter. Departementet kan derfor ikke gi et anslag for hvor stor del av formuesskatten samlet sett som kan tilskrives aksjer og driftsmidler. Departementet har for øvrig anslått at provenyet fra formuesskatten

vil reduseres med om lag 7,5 mrd. kroner sammenlignet med 2017-regler dersom verdsettingsrabatten for aksjer og driftsmidler og tilordnet gjeld settes til 100 pst.

SPØRSMÅL NR. 1494

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen

Besvart 29. august 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvilket konkret arbeid har blitt gjort av regjeringen for å utrede mulighetene for å unngå nullskatteyttere dersom man fjerner formuesskatten på aksjer og driftsmidler, og kan statsministeren legge fram eventuelle løsninger for å unngå nullskatteyttere dersom dette blir gjennomført?»

BEGRUNNELSE:

Statsministerens parti har programfestet at de vil fase ut formuesskatten på såkalt "arbeidende kapital". Til Dagens Næringsliv den 14. august i år uttaler statsministeren at de som blir nullskatteyttere som følge av dette skal betale skatt på andre måter. Til avisen sier hun at:

"Når vi kommer i nærheten av det punktet der (hvor flere tusen blir nullskatteyttere, spørsmålsstillers anmerkning), skal vi sette i verk tiltak som gjør at vi begrenser på at folk som faktisk har inntekt, skal kunne omorganisere den inntekten til at de skal slippe å betale skatt."

Det er uklart hva dette betyr og hvordan dette skal gjøres i praksis. Etter fire år i regjering, og enda flere år med debatt om dette temaet, kunne en forvente at både Høyre og regjeringen har satt i gang et arbeid med å se på hvordan en skal gjøre dette i praksis. Vi ber derfor om en redegjørelse for om det har blitt tatt initiativ for å finne løsninger på dette.

Svar:

Finansdepartementets beregninger viser at det vil bli om lag 3 900 flere personer som ikke betaler personlig skatt dersom formuesskatten på arbeidende kapital, definert som eiendelene som omfattes av verdsettings-

rabatten for aksjer og driftsmidler, hadde blitt fjernet. Jeg vil påpeke at 3 900 personer er et lavt antall, tatt i betraktning at det er om lag 4,3 mill. skattytere (bosatte personer 17 år og eldre) i 2017, og at det i utgangspunktet er anslagvis 484 300 personer som er 17 år og eldre som verken vil betale personlig inntektsskatt eller formuesskatt i 2017.

Om lag 2 600 av de nye personene som verken vil betale personlig inntektsskatt eller formuesskatt, er pensjonister. Pensjonister med pensjonsinntekt inn til litt over minstenivå for en enslig betaler ikke skatt av pensjonen på grunn av et særskilt skattefradrag for pensjon. Skattefradraget ble innført i 2011 i forbindelse med pensjonsreformen, og kom til erstatning for skattebegrensningsregelen som tidligere sikret at minstepensjonen var skattefri.

Det er videre viktig å være klar over at skatt man betaler personlig, ikke nødvendigvis gir det fullstendige bildet av skattebelastningen. Det er helheten i skattesystemet og den samlede beskatningen som er relevant. I denne sammenhengen blir det for snevert kun å se på personlige skatter. Eiere av næringsvirksomhet bidrar med skatteinntekter til fellesskapet gjennom selskapsskatten i virksomheten de eier, også om de i enkelte år skulle betale lite i personlig inntektsskatt.

SPØRSMÅL NR. 1495**Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni****Besvart 25. august 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Kommunal- og moderniseringsministeren opplyser til Kommunal Rapport 17.8. at departementet har gitt kommunene medhold i 50 % av innsigelsessakene som har vært til behandling, mot 22 % under regjeringen Stoltenberg II.

Hvor mange av sakene som kommunene er gitt medhold i, gjelder omdisponering av jordbruksarealer, og hvor mange dekar dyrka/dyrkbar mark er omdisponert gjennom denne behandlingen?»

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har, fra regjeringen tiltrådte og fram til i dag, behandlet 109 innsigelsessaker. Departementet har, som Kommunal Rapport skriver, stadfestet kommunens vedtak i 50 prosent av disse sakene, eller i 55 saker. Av disse

sakene omfatter tretten saker omdisponering av dyrka eller dyrkbar mark. I tillegg har departementet kommet fram til en mellomløsning og gitt kommunen delvis støtte i 29 prosent av sakene, eller 32 saker. Av disse sakene omfatter to saker omdisponering av dyrka eller dyrkbar mark.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets vedtak i de femten sakene som angår jordbruksarealer, innebærer at om lag 1450 dekar dyrka mark og 350 dekar dyrkbar mark er stadfestet omdisponert. Av dette var 880 dekar dyrka mark i kommuneplanens arealdel for Trondheim kommune i 2013. Jeg gjør oppmerksom på at det kan ha blitt vedtatt omdisponering av mer dyrka mark i disse planene enn det som fremgår her, men som det ikke har vært knyttet uavklart innsigelse til, og som departementet derfor ikke har tatt stilling til.

Jeg viser ellers til at KOSTRA-tall viser at gjennomsnittlig årlig nedbygging av dyrka mark i perioden 2006-2013 var 7 235 dekar pr år, mens den i perioden 2014-2016 var redusert til 6 025 dekar pr. år.

SPØRSMÅL NR. 1496**Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Dag Terje Andersen****Besvart 28. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hvilke konkrete forslag til å styrke allmenngjøringsordningen vil regjeringen fremme?»

BEGRUNNELSE:

I en artikkel på db.no viser statsråd Hauglie til punkt om allmenngjøring som et tiltak fra regjeringen mot arbeidslivskriminalitet. Sitat fra saken «Allmenngjøring av tariffavtaler i bransjer der de ansvarlige partene mener det er nødvendig. Dette har også styrket Arbeidstilsynets sanksjons- og tilsynsmuligheter.»

Arbeiderpartiet har som kjent lagt frem forslag nytt i Stortinget om å styrke allmenngjøringsordningen og gjøre det enklere å ta den i bruk, blant annet ved

å forenkle dokumentasjonskravet. Regjeringspartiene stemte den gang imot forslaget.

Svar:

Allmenngjøringsordningen er et viktig tiltak mot uakseptable lønns- og arbeidsvilkår. Regjeringen er klar på at ordningen skal videreføres.

Allmenngjøring av tariffavtaler er et virkemiddel som kan tas i bruk når partene anser at det er nødvendig. Omfanget av allmenngjøring har økt jevnt de siste årene, og i øyeblikket gjelder det allmenngjøringsforskrifter i åtte forskjellige bransjer. Ytterligere en bransje (overnattings-, serverings- og cateringvirksomhet) er under vurdering nå.

Regjeringen har siden tiltredelsen lagt vekt på å styrke håndhevingen og etterlevelsen av reglene. Når

Tariffnemnda vedtar allmenngjøringsforskrifter utløses det et eget sett av håndhevingsmekanismer (informasjons- og påseplikt for oppdragsgivere, innsynsrett for tillitsvalgte og oppdragsgivers solidaransvar for lønn og feriepenger). I 2015 ble det også vedtatt å skjerpe strafferammene for brudd på allmenngjøringsforskriftene, fra kun bøtestraff til fengselsstraff. Det ble samtidig innført straffeansvar for oppdragsgivers brudd på informasjons- og påseplikten.

I strategien mot arbeidslivskriminalitet er det en rekke andre tiltak som styrker håndhevingen av regel-

verket, blant annet mer samordnet og effektivt tilsyn, nye dokumentasjonskrav for virksomheter som sender arbeidstakere på midlertidige oppdrag til Norge, og mer og bedre samarbeid på tvers av landegrensene.

Partene i arbeidslivet har en helt sentral rolle i allmenngjøringsordningen, og eventuelle endringer i ordningen må skje i samarbeid og forståelse med dem. Departementet har hatt dialog med partene om ordningen, og denne dialogen vil fortsette. Regjeringen planlegger imidlertid ingen konkrete lovforslag for å gjøre endringer i allmenngjøringsordningen nå.

SPØRSMÅL NR. 1497

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Lise Christoffersen

Besvart 25. august 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Norge ratifiserte FNs barnekonvensjon i 1991 og FNs konvensjon om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne i 2013. Barn med funksjonsnedsettelse skal kunne delta i samfunnet som andre. Nødvendige hjelpemidler, som bilstønad/tilleggsutstyr for transport, er viktig. Navs praksis med å behandle/avslå uten møte med familien, gjør at vedtak kan fattes på feil grunnlag. En lang klageprosess går utover barnet.

Vil statsråden bidra til at Nav i slike saker pålegges å møte søkerne før vedtak fattes?»

BEGRUNNELSE:

Familier med barn med funksjonsnedsettelse har større utfordringer enn andre. Tilbakemeldinger fra familier med barn med diagnoser som cerebral parese o.l. viser at barna som regel får hjelpemidler som rullestoler, rullatorer, flerhjulssykler og elektriske framkomstmidler for å delta i aktiviteter i nærmiljøet, men hjelpemidlene er ofte store og kan veie opp mot 150 kg. Nyttens begrensning om ikke familien samtidig får tilgang til en (vare)bil med rampe/lift. Tidligere har man hatt anledning til å søke støtte til det, selv om prosessen har vært langdryg. I det siste ser det ut til at støtte til varebil, slik at barna kan nyttiggjøre seg hjelpemidlenes potensial og redusere risikoen for unødig isolasjon, er blitt langt vanskeligere og mer avhengig av lokale Nav-vurderinger. Opptil to års behandlingstid er ikke uvanlig. Ofte blir det avslag hos Nav på sviktende grunnlag, med påfølgende anke til Trygderetten, med den tidsbruken

og de kostnadene det medfører. Spørsmålet gjelder om det etter regjeringens og stortingsflertallets innstramninger i bilstønadsordningen ikke lenger anses som relevant med varebilstøtte for handikappede barn med elektrisk rullestol o.l. Spørsmålet knytter seg også til Stortingets behandling av Meld. St. nr. 33 (2015-2016) Nav i en ny tid, der gode brukermøter var ett av hovedpunktene. Undertegnede er også gjort kjent med eksempel på at Trygderetten i en konkret sak har gitt beskjed om at saken ikke kan behandles innen normert tid (7-8 måneder), på grunn av manglende saksbehandlingsressurser. Når saksbehandlingen i slike saker kan ta flere år, er det bare én taper, og det er barnet. Et minstekrav til god saksbehandling burde vel være at foreldre får anledning til å sette ord på det som er utfordringen for sitt barn. Diagnose og funksjonsevne varierer jo fra person til person.

Svar:

I likhet med representanten Christoffersen, ser jeg det som svært viktig at barn med funksjonsnedsettelse får den bistanden og de hjelpemidlene de trenger for å kunne delta i samfunnet på lik linje med andre barn – og de bør få det så raskt som mulig. Nettopp derfor er bistand til barn et prioritert område for Arbeids- og velferdsetaten.

Som representanten peker på, har det over tid vært utfordringer med saksbehandlingstiden hva gjelder søknader om bil. Det er en viktig bakgrunn for at Arbeids- og velferdsetaten har organisert seg slik at det er fem bilsentre som nå behandler bilsaker. Et vesentlig

formål med den nye organiseringen var å legge til rette for lik praktisering av regelverket for stønad til bil, samt redusere saksbehandlingstiden.

Etter denne omleggingen har saksbehandlingstiden også blitt betydelig redusert. Saksbehandlingstiden for gruppe 2 sakene er i gjennomsnitt hittil i 2017 på 3,3 mnd. Gjennomsnittlig behandlingstid er redusert sett opp mot forutgående år, 5,4 mnd. i 2015 og 3,8 mnd. i 2016. Grepene som er gjort for å redusere behandlingstiden virker etter hensikten.

Det er imidlertid ikke kun saksbehandlingstiden som er viktig. Familier som har barn med betydelige funksjonsnedsettelse skal møte rådgivere på NAV Hjelpemiddelsentral (herunder i de fem bilsentrene) og det kommunale hjelpeapparatet ved behov for hjelpemidler. Både hjelpemiddelsentralene og kommunale formidlere vil kunne besvare spørsmål om hvordan man søker om en gruppe 2 bil. Er foreldrene i tvil om

hvilken type dokumentasjon som skal vedlegges søknaden, eller vil ha nærmere informasjon om vilkår for stønad til bil, bør de ta kontakt med sitt nærmeste bilsenter eller finne informasjon på nav.no. Arbeids- og velferdsetaten skal også, i tråd med forvaltningslovens bestemmelser for forsvarlig saksbehandling, etterspørre nødvendig dokumentasjon dersom det mangler noe.

Departementet har vært i kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet vedrørende problemstillingen representanten reiser. Direktoratet viser til at det er lav omgjøringsprosent både i Nav Klageinstans og i Trygderetten på bilområdet, og klageinstansen viser til at sakene på bilområdet gjennomgående er godt utredet.

Jeg er enig med representanten i at det er særlig viktig å sikre at sakene der barn har behov for hjelpemidler er godt utredet, og at familien er tett involvert i sakene. Jeg mener imidlertid at dagens system ivaretar dette på en god og balansert måte.

SPØRSMÅL NR. 1498

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 25. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at takstene endres, slik at sykehusene ikke taper penger på effektiv pasientbehandling som gjør at pasienten ikke trenger innleggelse?»

BEGRUNNELSE:

I Bergens Tidende (BT) 9. august beskriver ledelsen ved Haukeland Universitetssykehus problemene med takster i ISF - systemet. BT skriver at behandling som tar mindre enn fem timer, gir en poliklinisk takst, mens den samme behandlingen gitt til inneliggende pasienter gir mange ganger større utbetaling.

Sykehuset peker i BT på at de ved hjelp av endrede arbeidsrutiner har oppnådd at opptil 80 prosent av pasientene sendes direkte hjem fra Mottaksklinikken. BT skriver at bare 20–30 prosent sendes videre til en spesialavdeling. Og videre at: Det taper sykehuset penger på.

BT gjengir at i følge ledelsen:

”har sykehuset redusert unødvendig ventetid, jobber smartere og har mindre overføring av informasjon siden fagfolkene samles rundt pasienten. Syv av ti får behandlingen

de trenger i Mottaksklinikken, og gjennomsnittlig liggetid er kort. Mange reiser ut samme dag. Andelen reinnleggelser er ikke høyere enn tidligere.”

Svar:

Finansieringsordningene i spesialisthelsetjenesten sitt viktigste formål er å understøtte helseregionenes sørge-for-ansvar. Det konkrete innholdet i dette sørge-for-ansvaret vil utvikle seg over tid i lys av utvikling i bl.a. behov, teknologi og medisinsk-faglig kunnskap. Det innebærer at også finansieringsordningene må forvaltes og utvikles i tråd med slike endringer.

Helsedirektoratet har ansvar for å forvalte ordningen med innsatsstyrt finansiering (ISF). På bakgrunn av bl.a. problemstillingen som det vises til i spørsmålet ovenfor, har jeg gitt Helsedirektoratet beskjed om å samarbeide med helseregionene med å rette opp forhold i finansieringssystemet som ikke underbygger ønsket praksis og endringer i sykehusene. Jeg er kjent med at de arbeider med dette fram mot 2018.

I tråd med anbefalinger fra Helsedirektoratet om å igangsette et mer langsiktig utredningsarbeid for å identifisere ev. behov for endringer knyttet til finansi-

ering av dagkirurgi, har jeg videre bedt om at Helsedirektoratet, i samråd med helseregionene, utreder forbedring av DRG-logikk og kostnadsberegninger knyttet

til dagkirurgi. Det tas sikte på at ev. endringer i ISF-systemet gjennomføres fra og med 2018.

SPØRSMÅL NR. 1499

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 25. august 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Mener statsråden at 3 år er akseptabel ventetid for familier som søker barneerstatning, er det akseptabelt at familier bosatt i utlandet tilkjent slik erstatning ikke får dekket utgifter det offentlige dekker i Norge og vil statsråden ta initiativ til en lovendring der skadelidte kan bringe saken inn for retten hvis ikke vedtaket er kommet innen 18 måneder?»

BEGRUNNELSE:

I Bergens Tidende 15. august omtales saken til familien Davis som er tilkjent full barneerstatning etter fødsel i 2012. Datteren har i dag store hjelpebehov og familien er bosatt i USA. Familien sendte inn sitt erstatningskrav tre uker etter fødselen og fikk tilkjent erstatning tre år etterpå. Men Norsk pasientskadeerstatning legger til grunn at det offentlige skal dekke medisinske utgifter, all skolegang og alle bo- og omsorgsutgifter frem til datteren er 18 år. Familien er bosatt i USA og må derfor dekke disse utgiftene selv.

Svar:

Myndigheten til å fatte vedtak i saker om pasientskader er lagt til Norsk pasientskadeerstatning (NPE) og Helseklage, og følger av pasientskadeloven med forskrifter. Helse- og omsorgsdepartementet kan ikke instruere NPE eller Helseklage om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelser av enkeltsaker. Fra 1. januar 2004 ble staten ved Pasientskadenemnda å anse som rette sak-søkt i søksmål som tas ut mot pasientskadeordningen. Dersom Pasientskadelovens vilkår for å få erstatning er oppfylt, skal erstatningen fastsettes etter alminnelige erstatningsrettslige regler.

Det følger av ovennevnte at departementet ikke kan gå inn i enkeltsaker. Når det gjelder den konkrete saken har Helseklage opplyst følgende:

- Pasienten har fått medhold og det er allerede utbetalt 10 mill. kroner i erstatning.
- Saksbehandlingstiden er oppe i 18 måneder, hvilket er litt mer enn det som er etatens gjennomsnittlige saksbehandlingstid for tiden.
- Saken er meget prinsipiell. Det er bl.a. spørsmål om pasienten og hennes foreldre skal få utbetalt erstatning basert på norske forhold eller på amerikanske forhold.
- Erstatningen fra pasientskadeordningen er ment som et supplement til de ytelser som klager ellers vil få dekket gjennom andre offentlige ordninger, som f.eks. ytelser fra folketrygden eller gjennom behandling fra den offentlige helsetjeneste.
- Saken er nå tildelt en saksbehandler i Oslo, og er tatt under behandling.

Jeg mener at dagens saksbehandlingstider i pasientskadeordningen er for lange. Imidlertid finner jeg det ikke riktig å sette et bestemt tall, f.eks. gjennom en lovendring, på hva som bør være en rimelig saksbehandlingstid. Det skyldes flere forhold:

- Antall saker kan variere betydelig fra år til år.
- Saksbehandlingstidene i de statlige etatene er også avhengig av en rekke forhold utenfor etatenes direkte kontroll/styring av tidsbruk. Det må innhentes pasientjournaler fra skadevolder, samt skadevolders vurdering av hendelsen.
- Staten må videre innhente vurderinger fra uavhengige medisinske sakkyndige.
- Det skal være tid for dialog med pasient og evt. pasientens advokat.
- Til sist kommer etatenes egne selvstendige vurderinger.

Etatene jobber kontinuerlig med å forbedre tidsbruken i alle ledd i saksbehandlingstiden. Helseklage/ Pasientskadenemnda har hatt en gradvis økning i den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden, fra 9 måneder i 2009 til 14,6 måneder ved utgangen av 2015. Beslut-

ningen om flytting av Helseklage til Bergen har ført til oppsigelser og lavere effektivitet i en overgangsperiode. På kort sikt resulterer det i forverring av saksbehandlingstiden og antall restanser. For å begrense veksten i saksbehandlingstidene i Helseklage i denne overgangsperiode, har departementet og Helseklage gjennomført en rekke tiltak. Viktige tiltak som jeg vil trekke frem er:

- Helseklage har berammet flere nemndmøter, utvidet delegasjonsfullmakten slik at enklere saker ikke må fremlegges for nemnd, samt ansette flere saksbehandlere. Pt. har Helseklage ansatt 20 saksbehandlere på pasientskadeområdet i Bergen, mens ytterligere 10 saksbehandlere er på vei inn fra 1. – 15. september. Hittil i år har virksomheten behandlet like mange saker som i hele 2016, så tiltakene har virket. I vår og på forsommeren har imidlertid flere enn ønskelig sluttet i Oslo. Helseklage vurderer si-

tuasjonen og benytter særskilte virkemidler for å få flere medarbeidere til å jobbe lenger i Oslo.

- Det er avsatt 25 mill. kroner årlig i en tre års periode for å dekke ekstra kostnader ved sammenslåing av flere sekretariater og enheter i Hdir og Helfo til den nye etaten Helseklage, samt flyttingen til Bergen.
- Tilleggsbevilgning på 10 mill. kroner i RNB-2016 øremerket pasientskadeordningen. Beløpet er vide-reført i 2017. Av praktiske årsaker tar det imidlertid noe tid å ansette nye medarbeidere.
- NPE og Helseklage samarbeidet om utlån av medarbeidere. For en periode på 6 måneder lånte NPE ut 6 erfarne medarbeidere til Helseklage.

Jeg er opptatt av at pasientene må få avgjort sakene sine innen rimelig tid. Det er åpenbart uheldig å måtte vente lenge på en avklaring der en pasient mener å ha blitt påført en skade i helsetjenesten. Det er viktig for pasienten å få avsluttet saken og komme videre – og få det økonomiske oppgjøret som de har krav på.

SPØRSMÅL NR. 1500

Innlevert 18. august 2017 av stortingsrepresentant Frank J. Jenssen

Besvart 4. september 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hva er den gjennomsnittlige realveksten i kommunesektorens frie inntekter i perioden 2013-2017, dersom man inkluderer sist oppdaterte skatteanslag for 2017?»

BEGRUNNELSE:

Det bes også oppgitt gjennomsnittlig realvekst i årene 2005-2013, totalt og pr innbygger.

Svar:

Tabellen viser gjennomsnittlig årlig realvekst i frie inntekter over periodene 2005-2013, 2009-2013 og 2013-2017. For 2017 er det lagt til grunn at ny informasjon om skatteinntekten tyder på at kommunesektorens skatteinntekter blir 4 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett.

Tabell 1: Realvekst i kommunesektorens inntekter
Gjennomsnittlig årlig vekst

	Frie inntekter
2005-2013	1,8
2005-2013, per innbygger	0,6
2009-2013	1,5
2009-2013, per innbygger	0,2
2013-2017	1,9
2013-2017, per innbygger	0,9

